

Sigmund Freud

Sigmund Freud	
Význam:	
Narození	
Datum:	6. května 1856
Místo:	Příbor
Úmrtí	
Datum:	23. září 1939
Místo:	Londýn, UK

Sigmund Freud ([6. května 1856 Příbor](#) – [23. září 1939 Londýn](#)) byl známým [lékařem](#) a [psychiatrem](#) [Habsburské monarchie](#). Proslul především jako autor [teorie psychoanalýzy](#).

Sigmund Freud (1856-1939)

Narodil se v Příboře na Moravě dne 6 května. V sedmnácti letech ukončil střední školu a pod vlivem Goethovy básně "Příroda" - se rozhodl zprvu věnovat vědě. Pro vídeňského žida bylo však studium "čisté" vědy vyloučeno. Tehdy byly židům otevřeny pouze tyto možnosti: obchod, práva a medicína. Rozhodl se pro medicínu a na podzim roku 1873 vstoupil na vídeňskou universitu. Většinu času strávil ve fyziologické laboratoři pod vlivem profesora Ernsta Brücka. Zájem doby o fyziologii byl těsně spjat s evoluční orientací. Vědci se snažili vyplnit mezery v poznání fylogenetického vývoje od jednobuněčných organismů k vyšším živočichům, včetně člověka. Zvláštní důraz kladli na fyzikální energie, příčiny a následky a zcela vylučovali nehmotné, antropomorfní plány a božské účely. Darwin byl pro toto hnutí hvězdou. Freud co by mladý vědec se tohoto hnutí zúčastnil a stal se na nějakou dobu materialistou.

V roce 1876 byl přijat do Brückova Fyziologického ústavu jako vědecký pracovník. Zde zkoumal histologii nervových buněk a za pět let shromáždil důležité poznatky, které shrnul v řadě statí. V roce 1881 konečně dosáhl doktorátu, jeho život se tím však prozatím nezměnil, neboť nespěchal se zahájením lékařské praxe a pracoval dále ve vědecké činnosti na Fyziologickém ústavě. Po zasnoubení s Martou Bernaysovou se v červenci roku 1882 rozhodl nastoupit tříletou praxi ve vídeňské všeobecné nemocnici. Zde přešel z oddělení interních chorob na psychiatrickou kliniku Theodora Meynerta, kde nasbíral psychiatrickou praxi léčením pacientů, ať už trpěli vnitřními či duševními chorobami. Později se chtěl alspohn částečně vrátit k vědecké práci a byl přijat do laboratoře, kde se zabýval zkoumáním ontogenetického vývoje mozku, zvláště prodloužené míchy, od dětství až po dospělost. Díky publikovaným článkům si získal pověst významného neurologa. Roku 1885 splnil požadavky na místo soukromého docenta neurologie a přednesl veřejnou přednášku na téma "Medullární dráhy mozku". Nějaký čas strávil v Charcotově laboratoři v Salpetriere v Paříži, kde se studoval hysterii, zvláště ochrnutí, které tuto chorobu v některých případech doprovází. Do té doby znal příčinu organického poranění, ale co způsobuje hysterické ochrnutí? Profesor Jean Martin Charcot, jeden z nejvýznamnějších neurologů devatenáctého století, mu odpověděl, že příčinou je nějaké *dynamické trauma*, o kterém mohli říci jen to, že je to trauma, které *není možno vidět*. Od této chvíle Freud dále pokračoval ve své neurologické práci a jednak pátral po významu *neviděného, dynamického traumatu* jako po příčině funkční duševní choroby, tomuto pátrání zasvětil čtyřicet let. Před odjezdem do Paříže nastoupil jako ředitel neurologické kliniky v novém ústavu pro dětské choroby ve Vídni. Zde pobyl řadu let, publikoval zprávu o hemianopsii u dětí, zajímal se o problém afázie a v dalších letech uveřejnil osm článků a monografii o mozkové paralýze u dětí. V této době se již hluboce zabýval zkoumáním dynamického traumatu, které Charcot označil za příčinu neuróz.

Na jaře roku 1886 se oženil s Martou Bernaysovou a otevřel si ve Vídni ordinaci, kde chtěl Freud léčit nemocné pacienty. Věděl, že většina pacientů, kteří budou přicházet, jsou ambulantní případy té či oné neurózy a jen málo z nich trpí organickou poruchou. Jak je má léčit, když povahu neorganické choroby nezná ani on, ani nikdo jiný? Jak to, že lidé onemocní bez skutečného poranění nebo nemoci? Freud musel pragmaticky zkoušet to či ono bez teoretického základu. V této době si Freud

znenávil lékařské kruhy ve Vídni, když v přednášce hájil Charcotův názor, že hysterie se neomezuje jen na ženy. Jako ve většině zemí světa se pokládala za výlučně ženskou chorobu a hájila se teze, že muži nemůžou být hysteričtí. Freudovi posluchači prohlašovali, že snad hysterií trpí Francouzi, Rakušané však nikdy. Freud nakonec dokázal své tvrzení ukázkou hysterika přímo v lékařské nemocnici a způsobil si tak srážku s Lékařskou společností. Po mnoha nezdarech při léčení si Freud přečetl knihu dr. Hypplota Bernheima "Sugesce a její použití jako terapie", bývalého studenta prof. Charcota. Dr. Bernheim podrobně popisoval použití hypnotické sugesce jako formu terapie a byl přesvědčen o efektivnosti této metody. Freud tuto metodu ihned vyzkoušel na svých pacientech s překvapujícími výsledky, když v prvních týdnech zaznamenal několik rychle vyléčených případů. Do ordinace se hrnuli neurotikové a Freud ve svém životopise píše: " ... *A tak se samozřejmě stalo, že v prvních letech mé lékařské praxe mým hlavním pracovním nástrojem - vedle náhodných a nesoustavných psychotherapeutických metod - byla hypnotická sugesce. Znamenalo to ovšem, že jsem se vzdal léčení org. nervových chorob; to však nebylo důležité. Neboť v soukromé praxi lékaře, který pracuje ve velkém městě, množství takových pacientů není ničím ve srovnání se zástupci neurotiků, jejichž počet se zdánlivě zvyšuje tím, jak běhají od jednoho lékaře ke druhému - aniž odstraní jejich potíže - a kromě toho bylo v práci s hypnózou něco svůdného. Po prvé jsem cítil, že jsem překonal vlastní nemohoucnost; ...*". Později zjistil, že některé pacienty nelze vůbec hypnotisovat nebo jen velmi povrchně, proto strávil několik týdnů roku 1889 v Nancy a pozoroval dr. Liébaulta a dr. Bernheima při práci. Jejich pacienti byli hypnotisováni, dosáhli somnambulismu s amnézií a pak jim lékař pověděl nebo i nařídil, že již nikdy nebudou cítit příznaky choroby. Freud se nadšen vrátil do Vídně, ale jak sám říká: " *získal jsem dojem, že snad existují mocné psychické procesy, které však zůstávají pro lidské vědomí skryté*". Nabýval dále přesvědčení, že jde ve skutečnosti o podvádění pacienta a vědecký průzkum neuróz zůstává utajen, spolu s objevem *dynamického traumatu*. Co je to *dynamické trauma*, které způsobuje "bezpříčinné choroby"? Freud si vzpomněl na rozhovor s dr. Josefem Breuerem, který mu vyprávěl o případu hysterie mladé ženy, jenž onemocněla při ošetřování umírajícího otce. Byla ochrnutá a trpěla stavy psychické pomatenosti, která mizela, jakmile byla schopna vyslovit určitou fantastickou představu, jenž v daný okamžik měla na mysli. Breuer ji přiměl ve stavu hluboké hypnózy, aby mu sdělila, co tíží její mysl. Tímto způsobem postupně rozptýlil různá ochrnutí a útlum, jimiž nemocná trpěla. To byl slavný případ Anny O. Breuer sdělil Freudovi, že pacientka nebyla v bdělém stavu naprosto schopna uvést souvislost příznaků se svými životními zážitky. V hypnotickém stavu je však sdělila a Breuer zjistil, že všechny souvisí s událostmi umírajícího otce a vzpomínkami na něj. Breuerova teorie spočívala v tom, že příznak nahradil hnutí, které se nemohlo uskutečnit v situaci, kdy pacientka musela ošetřovat svého otce. Freud cítil, že našel *dynamické trauma*, které hledal. Nutnost potlačit silný impuls vyvolala duševní poruchu a fyzické příznaky byly náhražky jednání, které by odpovídalo danému impulsu. Dále Breuer tvrdil, že když pacientka prožila všechny emoce příslušejícímu potlačenému psychickému hnutí, příznaky zmizely a již se nevrátily. Tento způsob nazval "katarze". Freud použil tuto metodu na léčení hysteriků a po dvou letech připojil čtyři vlastní případy a oba lékaři napsali knihu "Studie o hysterii", která vyšla v roce 1895. Zde již šlo o významný krok k psychoanalýze, jelikož tato teorie zdůrazňovala význam emocí a rozlišování mezi vědomými a nevědomými psychickými činy. U člověka existuje konstantní množství tzv. "psychické energie", která nenajde-li ventil, je-li zadržena, projeví se jako patologický příznak. Cílem je vytvořit podmínky na usměrnění do normálního stavu. Ještě v téže roce Freud napsal spis "Projekt" v němž hlavní úlohu přidelil vzrušivému a útlumovému procesu. Freud se snažil vybudovat celou teoretickou stavbu lidské psychiky z hlediska fyziologie, od počitků a vjemů až k myšlení a emocím.

Od roku 1895 se Freud stal dualistou, jelikož nebyla v té době prozkoumána fyziologie mozku a nemohl studovat psychologii jako vědu závislou na této fyziologii a sám píše: " *Naprosto se nedomnívám, že oblast psychologického se vznáší ve vzduchu, bez jakéhokoli org. základu. Avšak kromě tohoto přesvědčení nemám ani teoretické ani terapeutické poznatky*"

Život

Byl nejstarším ze šesti dětí z třetího manželství [židovského](#) obchodníka s látkami Jácobu Freuda s Amálií Nathannovou. Narodil se do společenství asimilovaných židů v Moravském Příboře. Od roku [1859](#) však rodina žila ve [Vídni](#). Freud jako malý nechodil do školy, základní vzdělání získal doma. V deseti letech nastoupil na střední školu, později známou jako Sperlovo gymnázium, patřil zde k nejlepším žákům, stal se primusem a absolvoval s vyznamenáním.

Začátkem zimního semestru roku [1873](#) začal studovat medicínu a to ve velmi širokém spektru a opět s vynikajícími výsledky. V osmém roce studia se stal doktorem. Dlouho se bránil emigraci před [Hitlerem](#), a když poznal, že utéct je nutné,

nacisté mu to již nechtěli dovolit. S pomocí svých vlivných přátel nakonec těsně před válkou a krátce před svou smrtí uprchl před [nacismem](#) i s velkou částí své rodiny do Londýna, kde také zemřel. Jeho čtyři sestry, které zůstaly v [Rakousku](#), se staly obětmi [holocaustu](#).

Práce

Aby vydělal peníze zvolil místo teoretické dráhy praxi v městských nemocnicích na interně, později na psychiatrii [vídeňské](#) nemocnice. Roku [1884](#) zastával místo primáře a příštího roku se stal [docentem](#). Po návratu z ročního stipendijního pobytu v [Paříži](#) u profesora Jeana-Martina Charcota se vrátil v roce [1886](#) do Vídně, kde se oženil s Martou Bernaysovou a otevřel si soukromou praxi, kde se zabýval léčením [neuróz](#) a [hysterie](#).

 Sigmund Freud – pamětní deska na rodném domě v [Příboře](#).

Publikoval řadu prací a snažil se přednášet o svých výzkumech a hypotézách, ale ve své době se tyto snahy nesetkaly s příliš kladným ohlasem, zvláště u odborné veřejnosti. Podobný úděl měla však i díla zahraničních lékařů, například již zmíněného Charcota. Velice významný je například *Výklad snů* z roku [1900](#). Společně se svým přítelem doktorem Breuerem publikoval práci o případu [Anny O.](#) a z jeho katarzní metody vyvinul světově proslulou [psychoanalýzu](#), jejíž základní myšlenkou je nalezení [nevědomých](#) pudových (často [sexuálních](#)) příčin psychických obtíží, které mohou mít vliv na fyzický stav pacienta. Svými objevy o vlastnostech tehdy spíše neznámého a záhadného [nevědomí](#) naprosto změnil téměř všechny oblasti lidského života a i ti lékaři, kteří jeho učení neuznávají, se s jeho základy setkávají a ještě dlouho setkávat budou v každodenní praxi.

Metody a Hypotézy

Freudovy teorie a metody byly nejdříve velmi kontroverzní, později velmi módní. Ač se dnes zdá, že část jeho [hypotéz](#) nebyla zcela správná (přeceňoval například vliv [sexuality](#)), značná část jeho názorů na léčení lidské psychiky platí dodnes. Podílel se na vývoji hlubinné [psychologie](#), která vychází z [gestaltismu](#) a ten z [nativismu](#). V jeho klinické praxi využíval metod, které setrvaly do dnešních dob. Myslel si, že problém je ukryt v podvědomé části mysli. Díky stylu „[diagnóza](#) + [terapie](#)“ docílil vyplynutí problému do racionální části mysli. Freud zastával teorii, že mozek je rozdělen do tří částí:

Ego, superego a id

Pojmy **ego**, **superego** a **id** jsou v psychologické teorii [Sigmunda Freuda](#) základní složky osobnosti člověka.

Ego

Pojem **ego**, neboli „já“, se řídí principem reality a vyrovnává působení složky sociální (*superego*) a pudové (*id*), je vědomé i předvědomé, a výsledkem jeho činnosti je naše chování.

V moderní psychologii se tímto pojmem označuje nejen Ego podle Freuda, ale i složka, kterou vydělil jako SuperEgo. Jde o racionální složku, která se řídí principy svědomí, povinností a sociálních jistot. Její protivahou je stále ID. Pokud ve vývoji člověka dojde k nějaké chybě (krátko i dlouhodobě vznikající), může nastat porucha rozpolcení osobnosti (např.: [schizofrenie](#)).

Superego

Superego, neboli „Nad Já“, je jedna ze tří složek osobnosti podle Sigmunda [Freuda](#).

Řídí se principem dokonalosti: „Chce“ být dokonalé z hlediska společnosti a působí vědomě i nevědomě. Vzniká působením výchovy, neboli okolí, které na nás má vliv a snaží se nás civilizovat do standardů společnosti, ve které vyrůstáme. Je naší zažitou vnitřní morálkou, neboli svědomím.

V dnešní moderní psychologii se již pojem *superego* nepoužívá a nahradilo ho prostě *ego*, které však podle [Freuda](#) existuje také a má vlastní význam.

„Já“

Ze současného pohledu označení lidské jedinečnosti a odlišnosti od ostatních lidí. Též **rozpoznání a vnímání** osobní identity, vnímané vlastními smysly a pocity.

Id

neboli **ono**, je jednou ze tří složek teorie [osobnosti](#) podle Sigmunda Freuda. [Freud](#) tvrdí, že vše je založeno na uspokojování slasti a **id** tento rys našeho [nevědomí](#) představuje a zastupuje. Je složkou vrozenou, primární je pro něj dosahování slasti; funguje v oblasti [podvědomí](#) (nevědomí, chcete-li) a to bez výjimky **iracionálně**. „Idem v akci“ můžeme označit novorozence.

V moderní psychologii je *id* názvem pro vášně, pudy, přání, touhy, [spontánnost](#)... a jeho protivahou je *ego*. Pokud dojde k nějakému vážnému narušení ve vývoji osobnosti (s krátkodobým i dlouhodobým trváním) následkem může být rozpolcení osobnosti na osobnost, kde převažuje *id* a osobnost, kde převažuje *ego* (např. schizofrenie).**cs:Ego, superego a id**

- [superego](#) – osobní morálka jedince
- [ego](#) – individuální zkušenosti
- [ID](#) – pudová tendence, podle principu slasti

Z těchto částí byly [superego](#) a [ID](#) iracionální.

Dále definoval vývoj sexuálního pudu:

1. Orální období (0. – 1. rok; kojenci)

Erotogenní zóna (dále e. z.) → ústa

2. Anální (1. – 2. rok)

E. z.: vyprazdňovací funkce

3. Falické (2. – 3. roky)

E.z.: genitálie

Oidipovské drama = oidipovský komplex

Falický chlapec → kastrální komplex – muži se bojí o svůj penis → potlačení touhy po matce → ztotožnění se s otcem

Falická dívka → strach z otcova penisu → žárlivost na matku → ztotožnění se s matkou přes občasné roztržky a stálý respekt a láska k otci

4. Latentní (7. – 12. let)

Zamrzá sexuální pud

5. Genitální (13. a více let)

Zralé prožívání sexuálních pudů

Případ Anny O. (Chorobopis Anny O.)

Případ Anny O. byl tím, co Freuda nejspíš nejvíce inspirovalo k „vynálezu“ psychoanalýzy. Přítel Breuera, s kterým se jako se starším lékařem seznámil při studiích a který ho dlouhou dobu podporoval, téměř donutil k napsání tohoto chorobopisu, který byl o Bertě Pamppeheimové. Poprvé se o tomto případě Freud dozvěděl v roce [1882](#) od Breuera, prostřednictvím nejen jeho poznámek. Pak případ sledoval, a i později se chtěl nechtěl o Bertě dozvídal, jelikož byla několikanásobně spřízněná s jeho ženou.

Případ začal v roce [1880](#), kdy byl k devětadvacetileté ženě poprvé povolán Breuer. Diagnostikoval těžkou hysterii a začal ženu léčit. Ta trpěla fyzickými poruchami, které však měly původ v psychickém vypětí, protože se po nocích starala o nemocného otce. Breuer léčil klidem na lůžku, ale rok na to otec umírá a symptomy se vrátily. Breuer byl jediný, komu dívka důvěřovala, a tak mohl vyzkoušet hypnózu. Uváděl do ní Bertu dvakrát denně: ráno nechával dívku samostatně hovořit mnohem více a dělal si poznámky; večer poznámkami zhypnotizované ženě pomáhal jako vodičkem a snažil se zjistit více konkrétních informací. Naváděním se dozvěděl to, co by dívka při vědomí nikdy neřekla. Když prozradila, že raději, než být s otcem, by dělala něco jiného, příznaky postupně zmizely a léčba tak byla velmi úspěšná, ovšem pacientka měla k doktorovi čím dál blíže, což se nelíbilo jeho ženě a tak Breuer v roce [1882](#) léčbu náhle přerušil. Berta si vsugeruje porodní bolesti a ještě ten večer se zmítá v křečích, křičíc: „Teď se narodí dítě doktora Breuera“. Ten je přivolán, uvede ji naposled do hypnózy a pak odešle do sanatoria a sám odjede se ženou na jakési druhé lůžko.

Freud mu to velmi vyčítal a nutil Breuera, aby v léčbě pokračoval kvůli výzkumu. Nakonec ho přesvědčil k napsání chorobopisu Anny O. na jehož základě pak společně publikovali *Studie o hysterii* (nikoliv bez vzájemných neshod).

Z tehdy již známého lidového léku – „vymluvit se, vyplakat se“ – vytvořili terapii a nazvali ji [katarzní metoda](#). Z ní se vyvinula o hodně později [psychoanalýza](#). K tomu ovšem Freud musel ještě rozvinout metodu [volné asociace](#), dialog mezi lékařem a pacientem nijak zvláště častý a v jeho době spíš nechtěný, dokonce postupně povýšit na monolog (čímž vyloučil nebezpečí ovlivnění vzpomínek lékařem), a aby ještě méně rozptyloval, vytvořil i dokonalé prostředí k léčbě, které je dnes známé především jako pojem *Freudova pohovka*.

Nejasnosti a zajímavosti

Jisté je známo, že se narodil nějakého šestého dne roku 1856 v Zámecké ulici (po něm dnes Freudově) v Příboře na Moravě jako syn Jácoba Freuda a Amálie Nathannové, ale zda to bylo v květnu, jak se oficiálně uvádí, je nejisté. Až do roku [1931](#) toto datum také všichni považovali za nesporné, ale tehdy radní v Příboře chtěli na počest rodáka vytvořit pamětní desku a po nahlédnutí do obecní matriky zjistili, že písař jasně poznačil 6. březen. V rodinné bibli otec zaznamenal narození na úterý měsíce roschodeš roku 5616 (po nesmírně složitém výpočtu z židovského letopočtu se dojde k datu 6. května) ovšem možná jen proto, aby mezi svatbou a narozením prvního dítěte bylo 9 měsíců.

Navíc se původně nejmenoval Sigmund, ale Sigismund či spíš Schlomo (jak ho otec zaznamenal do rodinné bible). Poslední jméno nepoužíval, jelikož patřil k asimilovaným židům a jméno Sigismund si změnil na studiích kvůli svému příbuznému, který se jmenoval rovněž Sigismund.

Freudova matka byla třetí ženou jeho otce (obě manželky před ní záhy zemřely), když se Sigismund Freud narodil, měl už dva dospělé nevlastní bratry.

Byl to údajně „mámin mazlíček“ (prvorozený) a mnohem blíže než k sourozencům měl ke svému stejně starému synovci. Byli to nerozluční přátelé.

Základní výuku dostal do rodičů. Od roku 1865 (jako 10letý) navštěvoval střední školu v Leopoldstatu (Taborstraße – později Sperlovo gymnázium) a byl vynikající žák: od 1. do 8. třídy nejlepší ve třídě s uznávaným postavením (Jak sám říká: „...téměř nikdy mě nezkoušeli...“). Ale ve čtvrté třídě (14 let) měl z chování místo výborné dostatečnou: věděl totiž o tom, že jeho spolužáci navštěvují vykřičené domy a lokály a nikomu o tom neřekl. Znamka snižená o dva stupně se v následujících dvou pololetích opět vrátila na výbornou a tam už zůstala do konce studií, ačkoliv Freud nebyl andílkem, ani mezi spolužáky neoblíbeným šprtem. Byl nejednou mluvčím nespokojených chlapců, ale učitelé tyto názory u jinak pilného žáka se smyslem pro povinnost tolerovali.

Na vysoké škole se velice spřátelil se starším kolegou Josefem Breuerem, který jej velmi podporoval, jak při studiu, tak po založení Freudovy vlastní praxe, nejen peněžně, ale také přenecháním některých svých pacientů, čímž Freudovi zajistil první výdělek a dopomohl mu tak k manželství.

Na svatbu se svou snoubenkou čekal Freud přes čtyři roky, protože matka snoubenky nechtěla dát dceru nezajištěnému mladíkovi bez peněz. Dokonce se s Martou odstěhovala z Vídně.

Velmi se zajímal o [kokain](#) (tehdy to byla neznámá, za neškodnou považovaná droga). Přišel na jeho povzbuzující účinky a dost s ním experimentoval. Posílal jej snoubence i přátelům a nutil kolegům: přítele Fließe chtěl zbavit závislosti na morfiu, ale po léčbě kokainem se Fließ stal závislý na obou drogách. Freud sám však koku pravidelně užíval a závislým se nestal. Když přišel na její znečitlivující účinky (jednou mu zdřevěněl jazyk) a následně chtěl pomoci asistentovi v nemocnici, jenž si stěžoval na děsivé bolesti zubů, velmi své kariéře uškodil. Pacient mu věřil a odešel s ním do laboratoře, kam je následoval houf zvědavých Freudových kolegů. Díky droze asistenta bolesti sužovat přestaly. Freud po nějaké době odjel za svou snoubenkou, ale dva lékaři – Carl Koller a Leopold Königstein, kteří úspěchu koky přihlíželi, ji nezávisle na sobě pilně zkoumali. Když se Freud vrátil do Vídně, dověděl se o zprávě, která už stihla obletět svět: doktor Koller splnil sen každého anesteziologa, operovat například oči bude možné bezbolestně. Freud, který s publikováním svých poznatků čekal, až jich bude víc, byl tak připraven o možnost se proslavit. Z počátku bral tuto velkou křivdu gentlemansky a Kollerovi nic nezazlíval, z daleko pozdější korespondence se dovídáme, že epizodu považuje přinejmenším za mrzutou a ke Kollerovi cítí určitý vztek, neboť Vídeň se mohla stát kolébkou lokální [anesteziologie](#) díky němu.

Na rodný Příbor vzpomínal rád, dokonce napsal tamějšímu starostovi o svých příjemných pocitech z dětství, ale do konce života se tam již nepodíval, ač se v roce 1886 ocitl na Moravě na manévrech jako c. k. vrchní lékař relativně blízko rodišti, myšlenky však měl jiné, jak dokazuje jeho korespondence s Breuerem: „Stále si hraje na válku. To jediné, co je v Olomouci snesitelné, je velkoměstská kavárna se zmrzlinou, novinami a dobrým pečivem.“

Nevěnoval se jen lékařskému výzkumu. Jak napsal mladšímu kolegovi, když udílel rady: „V sobotu večer po jedenáctihodinové práci a na konci týdne bez neděle nejsem k ničemu a udělám dobře, když si jdu zahrát karty.“ Také sbíral starožitné předměty, jimiž zdobil jak byt, tak ordinaci a vyrážel pro jejich získání do ciziny (až do [Egypta](#)) a naučil se hrát hru Go.

Freud se stal reálným předobrazem lékaře, který vystupuje v komiksech, které kreslí [Vladimír Jiránek](#).

Dílo

- *Nárys vědecké psychologie* ([1895](#))
- *Studie o hysterii* ([1895](#))
- *Výklad snů* ([1900](#))
- *Psychopatologie všedního života* ([1901](#))
- *Vtip a jeho vztah k nevědomí* ([1905](#))
- *Tři úvahy o sexuální teorii* ([1905](#))
- *Totem a tabu* ([1913](#))
- *Truchlení a melancholie* ([1916](#))
- *Vzpomínka z dětství Leonarda da Vinci*
- *Psychoanalytické chorobopisy*
- *K uvedení narcismu* ([1911](#))
- *Mimo princip slasti* ([1920](#))
- *Masová psychologie a analýza já* ([1921](#))
- *Ego a Id* ([1923](#))
- *Útlum, příznak a úzkost* ([1926](#))
- *Budoucnost jedné iluze* ([1927](#))
- *Nespokojenost v kultuře* ([1930](#))
- *Konečná a nekonečná analýza* ([1937](#))

Psychoanalýza

Psychoanalýza je druh [psychoterapie](#) založené [Sigmundem Freudem](#). Freud tvrdil, že nejdůležitější [pudové](#) síly člověka je pud destruktivní a zejména [pud pohlavní](#).

Vývoj libida

[Libido](#) se během lidského vývoje mění.

- Orální fáze - na počátku vývoje(po narození) dochází k uspokojování sáním.
- Análně-sadistická fáze - kolem 18 měsíců dochází k uspokojování zadržováním či vyprazdňováním stolice
- Genitální - kolem 3 let objevuje dítě [genitál](#) jako zdroj příjemných pocitů

Poté nastává období klidu a pak pokračuje normální pohlavní vývoj.

[Oidipovský komplex](#) (u dívek Elektřin komplex) - nevědomý erotický vztah k různopohlavnímu [rodiči](#), stejnopohlavní je brán jako sok.

Kastrální komplex - strach ze ztráty penisu (u dívek závidění penisu)

Definice

Typy vědomí:

- Předvědomí - jsou obsahy, které nejsou ve vědomí, ale člověk je schopen si je vybavit
- Nevědomí - jsou obsahy, které nejsou ve vědomí, ale člověk si je není schopen vybavit.

Složky:

- Id - pudové síly
- [Superego](#) - Morální normy
- [Ego](#) - regulující činitel

Pokud je příliš silné *id* dochází k [perverzi](#). Pokud je příliš silné id a silné superego dochází ke vzniku neurózy. Úzkost Freud hodnotí jako reakci na zvýšené pudové nebo emoční napětí.

Existují různé [obránné mechanismy](#):

- Vytěsnění - úplné zapomenutí zážitku
- Izolace - oddělení emoční složky od prožitku
- Projekce - své vlastní impulzy či motivy připisuje někomu jinému
- Přesunutí - záměna jednoho cíle za druhý (např. vybití vzteku na panence)
- Racionalizace - společensky přijatelné vysvětlení svých činů
- Přeměna v opak - dělá přesný opak svých motivů, např. člověk se silnými pudovými silami se stane zastáncem boje proti [pornografii](#)
- intelektualizace
- sublimace

- projektivní identifikace
- popření
- kompenzace
- regrese

Anna Freud

Anna Freudová (3. prosince 1895, Vídeň – 9. října 1982, Londýn) byla [britská psychoanalytička rakouského](#) původu, dcera známého [Sigmunda Freuda](#).

Freudová byla zakladatelkou dětské psychoanalýzy, působila jako výkonná členka výboru Vídeňského psychoanalytického ústavu. Popsala psychický mechanismus identifikace dítěte s agresorem.

Publikace

- *Já a obranné mechanismy*

Obranné mechanismy

Důležitá je její teorie obranných mechanismů, mezi které patří: regrese, represe, reaktivní výtvar (formace), izolace, odčinění, projekce, introjekce, zvrát v opak nebo obrácení proti sobě, sublimace, přemístění pudových cílů.

Anna Freud

Anna Freud ([December 3, 1895 - October 9, 1982](#)) was the sixth and last child of [Sigmund](#) and Martha Freud. Born in [Vienna](#), she followed the path of her father and contributed to the newly born field of [psychoanalysis](#). Compared to her father, Anna Freud's work emphasized the importance of the [ego](#), and its ability to be trained socially.

The Vienna Year

Anna did not have a very close bond with her mother and had difficulties getting along with her [siblings](#), specifically with her sister Sophie Freud. She also had troubles with her cousin Sonja Trierweiler. Sonja was a bad influence on her and caused many of the depressions she suffered. Sophie, who was the prettiest child, represented a threat in the struggle for the affection of their father. Apart from this rivalry between the two sisters, Anna had some other difficulties growing up. Out of correspondence between father and daughter, it can be concluded today that Anna suffered from a [depression](#) which caused [eating disorders](#). The relationship between Anna and her father was different from the rest of her family; they were very close. She was a lively child with a reputation for mischief. [Freud](#) wrote to his friend [Wilhelm Fliess](#) in 1899: "Anna has become downright beautiful through naughtiness...", Sigmund was very proud of his daughter. It was found that he mentioned her in his diaries more than others in the family.

Later on Anna would say that she didn't learn much in school; instead she learned from her father and his guests at home. This was how she picked up [Hebrew](#), [German](#), [English](#), [French](#) and [Italian](#). At the age of 15, she started reading her father's work. At a young age she started to tell her father her dreams and he would publish them in his book *Interpretation of Dreams*. Anna finished her education at the Cottage Lyceum in Vienna in 1912. Suffering from a depression, she was very insecure about what to do in the future. Subsequently, she went to [Italy](#) to stay with her grandmother.

In 1914, she started teaching at her old school, the Cottage Lyceum. In 1918 her father started [psychoanalysis](#) on her and she became seriously involved with this new profession. Her analysis was completed in 1922 and thereupon she presented the paper "*Beating Fantasies and Daydreams*" to the Vienna Psychoanalytical Society, subsequently becoming a member. In 1923 she began her own psychoanalytical practice with children and two years later she was teaching at the Vienna Psychoanalytic Training Institute on the technique of child analysis. From 1925 until 1934 she was the Secretary of the [International Psychoanalytical Association](#) while she continued child analysis and seminars and conferences on the subject. In 1935 Anna became director of the Vienna Psychoanalytical Training Institute and in the following year she published her influential study of the "ways and means by which the ego wards off displeasure and anxiety", *The Ego and the Mechanisms of Defence*. It became a founding work of [ego psychology](#) and established Anna's reputation as a pioneering theoretician.

1938 and Later: Anna in London

In 1938 the Freuds had to flee from [Austria](#) as a consequence of the Nazis' continuous harassment of Jews in Vienna. Her father's health was getting bad due to a severe jaw cancer infection, so she had to organize the family's emigration to London. Here she continued her work and took care of her father, who finally died in the autumn of 1939. When Anna arrived in London, a conflict emerged between her and [Melanie Klein](#) regarding developmental theories of children. This conflict threatened to split the British Psycho-analytical Society, but ended in training courses given from two different points of view.

The war gave Anna opportunity to observe the effect of deprivation of parental care on children. She set up a centre for young war victims, called "The Hampstead War Nursery". Here the children got foster care although mothers were encouraged to visit as often as possible. The underlying idea was to give children the opportunity to form attachments by providing continuity of relationships. This was continued, after the war, at the *Bulldogs Bank Home*, which was an orphanage, run by colleagues of Anna and was taking care of children who survive concentration camps. Based on these observations Anna published a series of studies with her lifelong friend, Dorothy Burlingham on the impact of [stress](#) on children and the ability to find substitute affections among peers when parents cannot give them.

In 1947 Anna Freud and Kate Friedlaender established the Hampstead Child Therapy Courses. Five years later, a children's clinic was added. Here they worked with Anna's theory of the [developmental lines](#). Furthermore Anna started lecturing on [child psychology](#). Until then Child analysis had remained a quite uncharted territory. Siegfried Bernfeld and August Aichorn, who both had practical experience of dealing with children, mentored her in this.

From the 1950s until the end of her life Anna Freud travelled regularly to the [United States](#) to lecture, to teach and to visit friends. During the 1970s she was concerned with the problems of emotionally deprived and socially disadvantaged children, and she studied deviations and delays in development. At Yale Law School she taught seminars on crime and the family: this led to a transatlantic collaboration with Joseph Goldstein and Albert Solnit on children and the law, published as *Beyond the Best Interests of the Child* (1973).

Anna Freud died in [London](#) on [October 9, 1982](#). She was cremated at [Golders Green Crematorium](#) and her ashes placed in a [marble](#) shelf next to her parents' [ancient Greek](#) funeral urn. Her lifelong friend Dorothy Burlingham and several other members of the Freud family also rest there.

One year after Anna Freud's death a publication of her collected works appeared. She was mentioned as "a passionate and inspirational teacher" and in 1984 the Hampstead Clinic was renamed the Anna Freud Centre. Furthermore her home in London for forty years was in 1986, as she had wished, transformed into the Freud Museum, dedicated to her father and the psychoanalytical society.

Major contributions to psychoanalysis

Anna Freud moved away from the classical position of her father, who was concentrating on the unconscious [Id](#) (a perspective she found to be restrictive) and instead emphasized the importance of the [ego](#), the constant struggle and conflict it is experiencing by the need to answer contradicting wishes, desires, values and demands of reality. By this, she established the importance of the ego functions and the concept of [defense mechanisms](#). Focusing on research, observation and treatment of children, Freud established a group of prominent child developmental analysts (which included [Erik Erikson](#), [Edith Jacobson](#) and [Margaret Mahler](#)) who noticed that children's symptoms were ultimately analogue to personality disorders among adults and thus often related to developmental stages. At that time, these ideas were revolutionary and Anna provided us with a comprehensive developmental theory and the concept of [developmental lines](#), which combined her father's important drive model with more recent [object relations](#) theories of development, which emphasize the importance of parents in child development processes.

As such, the formation of the fields of child psychoanalysis and child developmental psychology can be attributed to Anna Freud.

Anna Freud furthermore developed different techniques of assessment and treatment of childhood disorders, thereby contributing to our understanding of [anxiety](#) and [depression](#) as significant problems among children.

Anna Freud about essential personal qualities in Psychoanalysts

"Dear John ..., You asked me what I consider essential personal qualities in a future psychoanalyst. The answer is comparatively simple. If you want to be a real psychoanalyst you have to have a great love of the truth, scientific truth as well as personal truth, and you have to place this appreciation of truth higher than any discomfort at meeting unpleasant facts, whether they belong to the world outside or to your own inner person.

Further, I think that a psychoanalyst should have...interests...beyond the limits of the medical field...in facts that belong to sociology, religion, literature, ,[and] history,...[otherwise]his outlook on...his patient will remain too narrow. This point contains...the necessary preparations beyond the requirements made on candidates of psychoanalysis in the institutes. You ought to be a great reader and become acquainted with the literature of many countries and cultures. In the great literary figures you will find people who know at least as much of human nature as the psychiatrists and psychologists try to do.

Does that answer your question?"

Publications by Anna Freud:

- Freud, Anna (1966-1980). *The Writings of Anna Freud: 8 Volumes*. New York: IUP. (These volumes include most of Anna Freud's papers.)
  - Vol. 1. *Introduction to Psychoanalysis: Lectures for Child Analysts and Teachers* (1922-1935)
  - Vol. 2. *Ego and the Mechanisms of Defense* (1936)
  - Vol. 3. *Infants Without Families Reports on the Hampstead Nurseries by Anna Freud*
  - Vol. 4. *Indications for Child Analysis and Other Papers* (1945-1956)
  - Vol. 5. *Research at the Hampstead Child-Therapy Clinic and Other Papers: (1956-1965)*
  - Vol. 6. *Normality and Pathology in Childhood: Assessments of Development* (1965)
  - Vol. 7. *Problems of Psychoanalytic Training, Diagnosis, and the Technique of Therapy* (1966-1970)
  - Vol. 8. *Psychoanalytic Psychology of Normal Development*
- Anna Freud in collaboration with Sophie Dann: *An Experiment in Group Upbringing*, in: 'The Psychoanalytic Study of the Child', VI, 1951.^[2] A group of six three-year-old former Terezin children is observed as regards group behavior, psychological problems and adaption.

Biographies

- *Coles, Robert (1992)*. *Anna Freud: The Dream of Psychoanalysis*. Reading, Mass.: Addison-Wesley. [ISBN 0-201-57707-0](#).
- *Peters, Uwe Henrik (1985)*. *Anna Freud: A Life Dedicated to Children*. New York: Schocken Books. [ISBN 0-8052-3910-3](#).
- *Young-Bruehl, Elisabeth (1988)*. *Anna Freud: A Biography*. New York: Summit Books. [ISBN 0-671-61696-X](#).

Carl Gustav Jung

Carl Gustav Jung ([26. července 1875 Kesswil, Švýcarsko](#) – [6. června 1961 Küsnacht, Švýcarsko](#)) byl švýcarský psycholog a psychoterapeut, zakladatel [analytické psychologie](#). Jeho přínos psychologii spočívá v pochopení lidské psychiky na pozadí světa [snů](#), umění, [mytologie](#), [náboženství](#) a [filosofie](#). Má významný podíl na zkoumání příčin a léčbě [schizofrenie](#).

Jako syn protestantského faráře prožíval všechny otcovy pochybnosti spojené s vírou. Jako velmi senzitivní dítě se často oddával osobní imaginaci, při níž se pokoušel navázat kontakt s [Bohem](#). Vzhledem k velikému množství duchovních hodností v rodině se předpokládalo, že i jeho dráha půjde v otcových stopách. Poté, co objevil v rané dospělosti filosofii a literaturu, rozhodl se vymanit z rodinné tradice a nechal se zapsat ke studiu medicíny a [psychiatrie](#).

Carl Gustav Jung

Carl Gustav Jung (1875-1961) - švýcarský psycholog a psychoterapeut, zakladatel analytické psychologie. Ve svých začátcích byl jedním z nejlepších žáků Sigmunda Freuda, tou dobou známého a uznávaného lékaře a psychoanalytika, dokonce r. 1910 stanul v čele Mezinárodní psychoanalytické společnosti. Po několikaleté spolupráci však mezi nimi dochází k názorovým neshodám. Jungovy vlastní výzkumy se rozcházejí s Freudovou psychoanalýzou a Freud není schopen přijmout cokoli, co by bylo v neshodě s jeho teorií, kterou už mezitím povýšil na dogma. Jung se stává především proti Freudovu jednostrannému pojetí libida, v němž spatruje duševní, nikoli jen sexuální energii. Od té doby C.G.Jung nastupuje vlastní samostatnou cestu. Výsledky jeho výzkumu nebyly v souladu s dosud uznávanými teoriemi a proto se setkal jak s nadšeným přijetím, tak s naprostým odmítnutím. Pro moderní psychologii však znamenaly jeho poznatky nesporně značný krok vpřed. Jungův přínos je přinejmenším srovnatelný s přínosem Freudovým. Jungova analytická psychologie je obecně použitelná a neomezuje se pouze na určité psychologické typy, nýbrž respektuje jakoukoliv povahu člověka. Vyskytuje se v ní mnoho významných koncepcí. Patří k nim psychologické typy, kolektivní nevědomí, archetypy, synchronicita. Jungovo dílo našlo mnoho pokračovatelů, ale zatím žádný z nich nijak výrazně nerozvinul jeho teorie. V současné době se jeho dílo dostává do zájmu veřejnosti a příznivců stále přibývá.

Působení v Burghölzli

V letech [1895–1900](#) studoval na univerzitě v [Basileji](#) a později [Curychu](#). Curyšská univerzita měla svoji klinickou bázi v [Burghölzli](#) a Jung se stal jejím lékařem v roce [1900](#). Ústav vedl [Eugen Bleuler](#), který se zabýval spíše tradičním deskriptivním zkoumáním duševních chorob. V opozici k filosofické psychologii se Jung zabýval experimentální psychologií, v níž odvozoval zákony se stejnou platností jako ve vědě. Se svým spolupracovníkem [Franzem Riklinem](#) významně přepracovali Bleulerem používaný [asociační test](#), rozšířili škálu podnětných slov i asociačních párů. Asociační test tak pro Junga představoval bránu k obsahům nevědomých [komplexů](#) v lidské psychice. Ve fabulacích duševně nemocných nacházel podobnosti s mýty a tuto shodu chápal jako projev společné základny individuální [imaginace](#) a vědomí celé lidské rasy. Studoval mytologii a sbíral materiál [přeludů](#), [halucinací](#) a [snů](#) pacientů, který se mu zdál pro tuto teorii relevantní.

Spolupráce a přátelství s Freudem

V určitém slova smyslu se hovoří o vztahu učitele a žáka, avšak spolupráci Junga s [Freudem](#) charakterizuje především důvěra a přátelství. Jung se poprvé setkal s Freudem v roce [1907](#), jejich spolupráce trvala do roku [1912](#). Pro Freuda znamenal Jung nejinspirativnější prvek svého psychoanalytického hnutí, především se shodovali ve výzkumech v oblasti [hysterie](#). Freudovská [psychoanalýza](#), která se zaměřovala na sexuální původ [neurózy](#), však připadala Jungovi příliš omezená, přál si pracovat s „trajektorií“ neurózy a jejími implikacemi pro budoucí vývoj pacienta. Stejně tak pojetí [komplexu](#) jako jakéhosi sexuálního rezidua z psychických prožitků raného dětství mu přišlo jako silně omezující.

Objev fantazií americké spisovatelky Frank Millerové jej přivádí k podvědomým tvořivým imaginacím, mytologickým snům a fantasiím, které měly veskrze neosobní charakter. Subjekt se vrací k archaické mimoslovní formě výrazu. Zatímco pro Freuda byl symbolismus z větší části důsledkem historického a kulturního kontextu, Jung kladl na tyto faktory minimální důraz a zaměřil se na neosobní vrstvu lidské duše, kterou nazval kolektivní [nevědomí](#). Zde se začaly společné cesty rozcházet. V

roce 1912 vydává Jung studii *Symboly proměny*, kde odmítá Freudův přílišný důraz na sexualitu a na příkladě symbolismu vizí Frank Millerové rozšiřuje pojetí [libida](#) jako obecné psychické a životní energie zaměřené na cíl. Freud nebyl schopen přijmout cokoli, co by bylo v neshodě s jeho teorií, kterou už mezitím povýšil na dogma.

Vztah Freuda a Junga neměl jen vědecké, ale i osobní pozadí. Freud se rozhodl Junga adoptovat a „po vzoru patriarchů jej pomazat *in patribus infidelium* – v zemi nevěřících“. To později založilo problém jak se vymanit z otcovské autority, a to zejména ve chvíli, kdy se objevil vztah konkurence. Jung v roce [1911](#) stanul v čele Mezinárodní psychoanalytické společnosti, kde setrval do roku [1914](#).

Charakteristika Jungovy hlubinné psychologie

Rok [1913](#) byl pro Junga zlomový. Po sérii apokalyptických snů a vizí rezignoval na přednášky na univerzitě a v roce [1914](#) se vzdává funkce prezidenta Mezinárodní psychoanalytické společnosti. V tomto období se věnuje převážně práci na svých teoretických studiích, zakládá úzký kroužek Psychologického klubu, věnuje se soukromé terapeutické praxi, avšak především zdokonaluje svojí techniku, jak promlouvat se svým nevědomím. Navazuje tak na své rané zážitky z dětské imaginace. Učí se [personifikovat](#) fenomény nevědomí, naslouchat jejich hlasu, a tím je vydělovat z bezbřehosti a činit je uchopitelnými [vědomím](#). Dochází k postulátu, že v individuální mysli existují prvky, které jí nepatří.

Vědomí a nevědomí

Jung se snažil zachytit a popsat nějakou praktickou metodiku, jak se člověk může vypořádat se svým nevědomím. Byl si vědom toho, že náboženské filosofie, metafyzické systémy nebo symbolická imaginace pracují s tímto faktem. Psychologické výpovědi mají stejnou váhu jako výpovědi vědeckého rázu, jakými disponuje například fyzika. Jung v této souvislosti zavádí pojem [psychické reality](#), kterou moderní osvícené pojetí člověka odkazuje mimo skutečnost. Neustále se snaží zdůrazňovat empirickou povahu duševních výpovědí a je si zároveň vědom, že pro moderní vědecký názor nebude snadné tento fakt přijmout. Poukazuje na nebezpečí plynoucí z oddělení psychického světa od racionalisticky chápané skutečnosti. Na mnoha místech vyslovil předtuchu nebezpečného vlivu nezpracovaných nevědomých [archetyp](#), která se mu splnila druhou světovou válkou.

V těchto úvahách dospěl Jung k podstatnému zjištění, že vědomí a nevědomí s k sobě chovají komplementárně a kompenzačně. Po vzoru matematické vědy vytvořil pojem [transcendentní funkce](#), faktor vědomí a faktor nevědomí tvoří jednu psychickou funkci, podobně jako komplexní číslo určuje poměr jednotlivých komponent. Různé varianty vztahu vědomých a nevědomých faktorů jsou charakteristické pro různé typy [duševního onemocnění](#).

Jung pracoval na koncepci [psychologických typů](#). Zavedl dvojí kategorii povahy podle zaměření libida, [introvertní](#) (orientovaná do svého nitra) a [extrovertní](#) (orientovaná na vnější svět). Později klasifikaci doplnil o čtyři základní funkce lidské psychiky ([myšlení](#), [cit](#), [vnímání](#), [intuice](#)). V této souvislosti hovoří o [diferenciaci](#) (rozlišení) jednotlivých funkcí, přičemž nejméně diferencovaná [psychická funkce](#) patří u jednotlivce do oblasti [osobního nevědomí](#).

Symbolismus nevědomých projekcí

V roce [1923](#) zahajuje Jung stavbu věže v [Bollingenu](#), obydlí, které je živoucím důkazem jeho dalšího objevu, psychického středu v lidské duši – Self neboli

[Bytostného Já](#). [Bollingenská věž](#), kterou psycholog neustále vlastními silami rozšiřoval, nebyla jen místem setkávání s různými osobnostmi, ale především symbolickým vyjádřením osobního růstu k celistvosti kombinací praktické životní orientace a zpracováním snové imaginativní látky. Pracuje přesně v intencích svého zjištění, že [projekcí](#) nevědomých obsahů do reality se stávají obsahy viditelné. Stavba tímto překračovala svůj symbolický význam.

Koncem 20. let začíná Jung studia [alchymistického](#) symbolismu, obrací se ke starým filosofickým mistrům ([Mistr Eckhart](#), [Paracelsus](#), [Augustin](#) aj.), zkoumá [křesťanství](#), jeho [heretická](#) hnutí a symbolismus, sám se účastní objevení [gnostických](#) svitků z [egyptského Nag Hammádí](#). Na půdě religionistického spolku [Eranos](#) se setkává s [Mirceou Eliadem](#), [Károlem Kerényim](#). S [Richardem Wilhelmem](#) pracuje na interpretaci [Tajemství zlatého květu](#), esoterického textu čínského [taoismu](#), píše předmluvu k čínské knize proměn [I-ťing](#).

Veškerou získanou látku a znalosti trvale konfrontoval se svojí praxí psychiatra, jejíž spektrum klientely se pohybovalo od obyčejných pacientů psychiatrického ústavu v [Küsnachtu](#) po známé i zámožné osobnosti (dcera [Jamese Joyce](#), spisovatel [Hermann Hesse](#), dcera [Johna D. Rockefellera](#)). Pořádal přednášky, psal články do odborných časopisů, studoval myšlení primitivních afrických kmenů.

Bytostné Já

Na Basilejské univerzitě se v roce [1943](#) stává řádným profesorem lékařské psychologie, aniž by přerušil svou psychiatrickou praxi. Jeho nadmíru široký záběr vědomostí mu umožňoval vyjadřovat se fundovaně k současnému dění. Často se vrací ke svým textům a přepracovává je ve světle nově nabyté zkušenosti s religiózními a esoterními systémy. Symbolika alchymistických obrazových sérií jej přivádí ke koncepci dvojice [archetypů anima/animus](#), přičemž mužskému světu tvoří nevědomý protějšek anima (ženská část duše) a naopak. Rozvíjením symboliky dochází adepti alchymie ke kontaktu s nevědomím a jejich psychický střed ve [vědomém já](#) se přesouvá směrem k [Self](#). Stejnou charakteristiku našel Jung u snové imaginace, což jen podtrhlo teorii o zaměřenosti lidské psychiky na cíl ([teleologie](#)), který nazval procesem [individuace](#) a ztotožnil s vytvořením psychického středu v [Bytostném Já](#). Jako nástroj takto zaměřené terapie použil [aktivní imaginaci](#), při níž klienti často zpracovávali své vize do obrazů, které po vzoru [mandal](#) východu zobrazují psychickou celost osobnosti v řádu kosmu.

Jung své myšlenky na vývoj lidské [duše](#) neodděluje od biologické [evoluce](#) člověka. Nikdy však samostatně netematizuje evoluční teorii a vždy se drží svého psychologického úhlu pohledu. Jako psychologickou nutnost v rámci vývoje lidského myšlení viděl například přijetí čtvrté nevědomé psychické funkce do oblasti psychologie vědomí, takže jej vyhlášení [dogmatu](#) o nanebevzetí [Panny Marie](#) papežem [Piem XII.](#) v listopadu [1950](#) nijak nepřekvapilo, a to právě s ohledem na nauku o [Nejsvětější Trojici](#). V souvislosti s pojmem [synchronicity](#) (nepříčinné spojení dějů) byl dotazován fyzikem [Wolfgangem Paulim](#) na možnost analogie při přechodových dějích elementárních částic. Při této příležitosti překročil i některá vědecká paradigmata, když v souvislosti se synchronicitou uvažuje, že [psyché](#) nemusí být vázaná na mozek, není lokalizovaná v prostoru nebo že je prostor psychicky relativní.

Kritika

Jungova práce nebyla přijímána bez výhrad. Před moderní vědou musel trvale dokazovat empirickou povahu svých zjištění a byl často obviňován z [esoterismu](#). Z

opačné strany jej například židovský filosof [Martin Buber](#) kritizoval za přílišné zatemňování [Boha](#) gnostickou spekulací. Častá výtka [teologů](#) směřuje k psychologizujícímu pojetí Boha, který jako autonomní psychický obsah nemá žádnou realitu mimo lidskou psyché. K této výtce se Jung vyjadřoval mnohoznačně, vždy se zřetelem na své psychologické zaměření. V korespondenci s anglickým dominikánem [Victorem Whitem](#) došlo navzdory veškerým sympatiím k neshodě okolo otázky [privatio boni](#). [Zlo](#) podle Junga patří do celku skutečnosti a nelze je redukovat na pouhý nedostatek [dobra](#), a i zde nachází pro tvrzení psychologické zdůvodnění.

Pokračování Jungových myšlenek

Jungova [analytická psychologie](#) je obecně použitelná a neomezuje se pouze na určité psychologické typy, nýbrž respektuje jakoukoliv povahu člověka. Získala si celou řadu ctitelů a žáků, kteří pokračovali v Jungově díle. V roce [1948](#) byl založen [Institut C. G. Junga](#) (<http://www.junginstitut.ch/>) jako reakce na vzrůstající zájem o rozvíjení a spolupráci na myšlenkách analytické psychologie. Jung si byl vědom faktu, že jeho objevy jej překročily a z analytické psychologie se stalo hnutí. Dnes se institut orientuje jako tréninkové centrum analytiků a psychoterapeutů, slouží jako místo k setkávání studentů, vědců a učitelů. Obdobně v [Londýně](#) byla založena Společnost pro analytickou psychologii.

Wilhelm Dilthey

Wilhelm Christian Ludwig Dilthey (*[19. listopadu 1833](#), [Wiesbaden-Biebrich](#) – [1. října 1911](#), Seis am Schlern, [Autonomní provincie Bolzano](#)) byl [německý](#) filosof, psycholog a pedagog, představitel [filosofie života](#).

Život

Dilthey pocházel z reformované kazatelské rodiny, studoval historii, teologii a filosofii v [Berlíně](#) a v [Heidelbergu](#), promoval [1864](#) prací o [Schleiermacherově](#) etice a [1867](#) se stal profesorem v [Basileji](#), později v Kielu, ve [Vratislavi](#) a od [1883](#) do [1908](#) v Berlíně. Souborné vydání jeho díla má přes 30 svazků.

Myšlení

Proti metodě přírodních věd, která se během 19. století nesmírně rozvinula, postavil Dilthey humanitní či [společenské vědy](#) (doslova „duchovní vědy“, *Geisteswissenschaften* – např. [historii](#), [právo](#), [literární vědu](#)) a snažil se vybudovat jejich vědeckou [metodu](#). [Přírodní vědy](#) zkoumají svět z hlediska příčinnosti, kdežto úkolem „duchovních věd“ je podle něho chápat a vysvětlovat vztahy mezi životem, vyjadřováním a rozuměním. Z povahy věci musí být historické, tj. chápat své předměty a témata v dějinném vývoji, a jejich hlavní metodou je [hermeneutika](#), tj. snaha o věrné porozumění a výklad textů a jiných dokladů.

Druhým velkým Diltheyovým tématem byl [život](#) a živé, jež se podle něho nedá zcela pochopit jen experimentální metodou věd o neživém. Život totiž charakterizuje úsilí každého organismu udržet se naživu, růst a rozmnožovat se, jen v oblasti živého lze najít např. svobodu a odpovědnost. Živé organismy žijí v jistém symbióze se svým prostředím, na němž

závisejí a na něž také různě reagují. Jsou tedy dráždivé, vnímavé a schopné i vzájemné komunikace.

Třetí velkou oblastí Diltheyova zájmu byla výchova a vzdělávání. Všiml si různých etap lidského dětství a dospívání a hledal pro ně přiměřené způsoby výchovy. Patří tak mezi zakladatele moderní [pedagogiky](#) a [filosofie výchovy](#).

Vliv a dědictví

Kromě filosofie a pedagogiky ovlivnil Dilthey také sociologii, zejména prostřednictvím svého kolegy a přítele [G. Simmela](#), a to svým důrazem na chápání a rozumění. Mezi přímé Diltheyovy žáky patřili němečtí filosofové a pedagogové [Hans Lipps](#), [Herman Nohl](#), [Theodor Litt](#), [Eduard Spranger](#), [Georg Misch](#) a [Erich Rothacker](#). Na Diltheye polemicky navázal [Martin Heidegger](#) a vlastním pojetím hermeneutiky [Hans-Georg Gadamer](#), oba však od něho převzali mnoho impulsů a myšlenek (např. myšlenku „hermeneutického kruhu“). Diltheyovy myšlenky a dílo ovlivnily celou řadu dalších – hlavně německých – filosofů, jako byl [Theodor W. Adorno](#), [Ernst Cassirer](#), [Karl-Otto Apel](#) nebo [Jürgen Habermas](#). U nás se jím zabýval [Jan Patočka](#) a řada pedagogů.

Přínos psychologii

W. Dilthey založil a rozvinul psychologii "popisnou" (beschreibende) a "rozumějící" (verstehende). Pokusil se o nové zdůvodnění duchovně z hlediska metodologického. Vycházel přitom z intuitivního prožívání a pochopení duševna, což stavěl do protikladu k vysvětlujícím postupům přírodních věd. Za základní vědu považoval psychologii "rozumějící", která postihuje duchovní podstatu jevů v psychice jednotlivců i větších lidských skupin a jejich souvislost se světem kulturně historických hodnot. Pomocí popisu a intuitivního pochopení duchovních zážitků se snažil porozumět základům historických, společensko-kulturních jevů.

Dilthey se pokoušel řešit problematiku života z individualistických a idealistických pozic, odmítal možnost objektivního příčinného objasnění. Je označován jako zakladatel tzv. "filozofie života". Tato linie německé filosofie ovlivnila nejen dobové následovníky, ale i novější existencialismus.

Proslul jeho spor s [H. Ebbinghausem](#), reprezentujícím směr přírodovědný, analyzující a kauzálně „vysvětlující“. Obdobná diskuse pokračuje ještě v druhé polovině 20. století, např. mezi behavioristou [B.F. Skinnerem](#) a [C. Rogersem](#), představitelem humanistické psychologie.

Odkazy

Na internetu

- [Heslo Dilthey v BBKL - de](#)
- [J. Ehrenmüller: „Wilhelm Diltheys Philosophie der Philosophie“ - de](#)

Literatura

- W. Dilthey: *Uvedení do vědy duchové*. Praha, Rozhledy a Všeherd, 1901
- W. Dilthey: *Život a dejinné vedomie* (výbor z díla). Bratislava, Pravda, 1980
- N. Pelcová: *Wilhelm Dilthey: základy filosofie prožitku*. Praha 2000
- N. Pelcová: *Vzorce lidství: filosofie o člověku a výchově*. Praha 2001

Franz Anton Mesmer

1734-1815

German physician whose theories and practices led to modern-day hypnotism.

The word "mesmerize" means to hold one's **attention** as though that person were in a trance. Such was the popularity of Franz Mesmer, whose unorthodox methods of treating illness were highly popular with his patients. Those methods were criticized and ultimately dismissed by his contemporaries, and he lived out his days in obscurity. Yet his initial fame was the result of his successes with patients. Mesmer did not know the concept of psychosomatic illness, but he did recognize the role the mind played in disease. His practices evolved into **hypnosis**, which today is recognized by many as a valid and highly effective means of treating certain conditions.

The son of a forester, Mesmer was born on May 23, 1734, in Iznang, in the German province of Swabia. He did not begin college until he was 25, and when he first enrolled at the University of Vienna he planned to study law. He soon changed his mind and instead worked toward a medical degree, which he received in 1766. It was in his doctoral dissertation that he described his theory of "animal gravitation," in which health in humans is affected by the gravitational pull of the various planets. Mesmer also believed that there was a specific though unidentifiable fluid-like substance occurring in nature that channeled this gravity.

Begins "animal magnetism" studies

Mesmer concluded that people did not need to rely on planetary gravitational pull; rather, they could manipulate their health through the use of any magnetic force. Today, some advocates of alternative medicine make use of magnets, which, worn or passed over the body, are said to restore balance or harmony and thus thwart disease. Most scientists consider this to be nothing more than quackery, and eighteenth-century Austrians were equally skeptical. Nonetheless, Mesmer attracted a considerable following and his practice became quite lucrative.

By 1775, Mesmer had revised his animal gravitation theory, renaming it "animal magnetism." He believed that magnets were not necessary after all; the passing of hands over the body were enough to create the necessary magnetic forces.

Other physicians were especially harsh toward Mesmer and his practices, and they actually tried to bring him up on charges of fraud. In addition, while there were patients who had been "cured" by Mesmer, there were many who had not been, and with the encouragement of the established medical profession they began to threaten legal action. Mesmer finally left Vienna in 1778, settling in Paris. There he found many French patients who were willing to engage in "Mesmerism." In addition to the magnetic forces, Mesmer also developed techniques to put people in trancelike states he called "crises." Mesmer believed that these crises, whose side effects included convulsion, actually acted as a means of forcing the body fluid back to its proper flow.

Methods challenged in France

Mesmer remained popular in France for several years, but the medical establishment there was no more welcoming than the Austrian doctors had been. The controversy eventually reached King Louis XVI, who in 1784 appointed a group of scientists to examine Mesmer's methods and present their conclusions. The commission included some of the leading scientific minds of the day, including Antoine Lavoisier and Dr. Joseph Guillotin. Also on the commission was an American, Benjamin Franklin. The commission, perhaps not surprisingly,

concluded that Mesmer's techniques could not be backed up with scientific evidence. Mesmer's following

dropped off quickly after that pronouncement, and he left Paris in 1785. He stayed briefly in Versailles, then went to Switzerland, and finally returned to his native Germany.

It is interesting to note that although other scientists and physicians found fault with Mesmer's methods and theories, they did not discount the idea of mind-over-matter treatment of illness. Franklin, in particular, believed that some diseases were more in the mind than in the body; he acknowledged that in those cases the power of suggestion could be enough to "cure" the disease. Also, Mesmer truly believed in his treatment, and his earnestness was no doubt the reason it took so much to discredit him. A common quack would have been discovered years earlier.

Mesmer spent his remaining years quietly. He died in Meersburg, Germany on March 5, 1815.

John Watson

John Broadus Watson ([9. ledna 1878](#) – [25. srpna 1958](#)) byl [americký psycholog](#), zakladatel [behaviorismu](#).

Narodil se a vyrostl v [Greenville](#) v [Jižní Karolíně](#), navštěvoval Furmanovu Universitu (byl výborný student, magisterský titul získal v 21 letech).

Proslavil se následujícím výrokem: „Dejte mi na výchovu tucet zdravých dětí a já vám zaručím, že z každého z nich vychováám specialistu, jakého náhodně zvolím – lékaře, právníka, umělce, obchodníka, ale i žebráka, zloděje bez ohledu na jeho talent, sklony i bez ohledu na vlastnosti jeho předků“. Zkoumal podněty z okolí, reakce na ně a odměny a tresty, které následují. - Stimul a následná reakce.

Albert Bandura

Albert Bandura (born [December 4, 1925](#) in [Mundare, Alberta, Canada](#)) is a [Canadian psychologist](#) specializing in social cognitive theory and [self-efficacy](#).

Education

Bandura graduated with a B.A. from the [University of British Columbia](#) with the Bolocan Award in [psychology](#), and then obtained his M.A. in 1951 and Ph.D. in 1952 from the [University of Iowa](#). Upon graduation, he participated in a clinical internship with the Wichita Kansas Guidance Center. The following year, he accepted a teaching position at Stanford, the same position he holds today.

Academic career

Bandura joined the faculty of the Department of Psychology at [Stanford University](#) in 1953, where he has remained to pursue his career. In 1974 the [American Psychological Association](#) elected him to its presidency.

Research

Bandura was initially influenced by Robert Sears' work on familial antecedents of [social behavior](#) and identificatory learning, Bandura directed his initial research to the role of social [modeling](#) in human [motivation](#), thought, and action. In collaboration with Richard Walters, his first doctoral student, Bandura engaged in studies of [social learning](#) and [aggression](#). Their joint efforts illustrated the critical role of [modeling](#) in human behavior and led to a program of research into the determinants and mechanisms of [observational learning](#) (part of which has become known in the [history of psychology](#) as the "[Bobo doll experiment](#)"). The program also led to Bandura's first book, *Adolescent Aggression* in 1959, and to a subsequent book, *Aggression: A Social Learning Analysis* in 1973.

In 1963 Bandura published his second book, *Social Learning and Personality Development*. In 1974 [Stanford University](#) awarded him an endowed chair and he became David Starr Jordan Professor of Social Science in Psychology. In 1977, Bandura published the ambitious [Social Learning Theory](#), a book that altered the direction psychology took in the 1980s. ^{[[citation needed](#)]}

In the course of investigating the processes by which modeling alleviates [phobic](#) disorders in snake-phobics, Bandura found that [self-efficacy](#) beliefs (which the phobic individuals had in their own capabilities to alleviate their [phobia](#)) mediated changes in behavior and in fear-arousal. He then launched a major program of research examining the influential role of self-referent thought in psychological functioning. Although he continued to explore and write on theoretical problems relating to myriad topics, from the late 1970s he devoted much attention to exploring the role that self-efficacy beliefs play in human functioning.

In 1986 Bandura published *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*, a book in which he offered a [social cognitive theory](#) of human functioning that accords a central role to cognitive, vicarious, self-regulatory and self-reflective processes in human adaptation and change. This social cognitive theory has its roots in an agentic perspective that views people as self-organizing, proactive, self-reflecting and self-regulating, not just as reactive organisms shaped by [environmental](#) forces or driven by inner impulses.

In his 1997 book, *Self Efficacy: The Exercise of Control*, Bandura set forth the tenets of his theory of self-efficacy and its applications to fields as diverse as life-course development, education, health, [psychopathology](#), athletics, [business](#), and international affairs. Bandura has lectured and written on topics such as escaping [homelessness](#), deceleration of [population growth](#), transgressive behavior, [mass communication](#), [substance abuse](#), and [terrorism](#). He has explored the manner in which people morally disengage when they perpetrate [inhumanities](#), and he has traced the psychosocial tactics by which individuals and societies selectively disengage moral self-sanctions from inhumane conduct. He desires and works for a civilized life with humane standards buttressed "by safeguards built into social systems that uphold compassionate behavior and renounce cruelty".

A 2002 survey ranked Bandura as the fifth most-frequently cited psychologist of all time, behind [Sigmund Freud](#), [Jean Piaget](#), [Hans Eysenck](#), and [B. F. Skinner](#), and the most cited living one.^[1]

References

1. [^] [Haggbloom S.J. \(2002\). The 100 most eminent psychologists of the 20th century, Review of General Psychology, 6 \(2\). 139-152.](#)

External Links

- [Albert Bandura Web Site](#)
- [Self-Efficacy Web Site: A Community of Scholars](#)

Bibliography

- Bandura, A. (1973). *Aggression: A social learning analysis*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall. [ISBN 013815614X](#)
- Bandura, A. (1989). Social cognitive theory. In R. Vasta (Ed.), *Annals of Child Development, 6*. Six theories of child development (pp. 1-60). Greenwich, CT: JAI Press.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman. [ISBN 0716726262](#)
- Bandura, A. (1999). Moral disengagement in the perpetration of inhumanities. *Personality & Social Psychology Review, 3*, 193-209.
- Bandura, A., & Walters, Richard H. (1959). *Adolescent aggression; a study of the influence of child-training practices and family interrelationships*. New York: Ronald Press.
- Bandura, A., & Walters, R. H. (1963). *Social learning and personality development*. New York: Holt, Rinehart, & Winston.
- Evans, R. I. (1989). *Albert Bandura: The man and his ideas: A dialogue*. New York: Praeger.
- Haggbloom, S. J., Warnick, R., *et al.* (2002). The 100 most eminent psychologists of the 20th century. *Review of General Psychology, 6*(2), 139-152.
- Zimmerman, Barry J., & Schunk, Dale H. (Eds.)(2003). *Educational psychology: A century of contributions*. Mahwah, NJ, US: Erlbaum. [ISBN 0805836810](#)

[\[hide\]](#)

[v](#) · [d](#) · [e](#)

[Psychology](#)

[Portal](#) · [History](#) · [Psychologist](#)

Research

[Affective](#) · [Biological](#) · [Cognitive](#) · [Cognitive neuroscience](#) · [Comparative](#) · [Developmental](#) · [Evolutionary](#) · [Experimental](#) · [Mathematical](#) · [Neuropsychology](#) · [Personality](#) · [Physiological](#) ·

	Positive · Psycholinguistics · Psychopathology · Psychophysics · Psychophysiology · Qualitative · Quantitative · Social
Applied	Assessment · Clinical · Counseling · Educational · Forensic · Health · Industrial/organizational · Legal · Relationship counseling · School · Sport · Systems
Orientations	Behaviorism · Cognitivism · Cognitive behavioral · Existential · Family systems · Feminist · Gestalt · Humanistic · Psychoanalysis · Analytical · Psychodynamic · Transpersonal
Seminal writers	B.F. Skinner · Jean Piaget · Sigmund Freud · Otto Rank · Albert Bandura · Leon Festinger · Carl Rogers · Stanley Schachter · Neal E. Miller · Edward Thorndike · Abraham Maslow · Gordon Allport · Erik Erikson · Hans Eysenck · William James · David McClelland · Raymond Cattell · John B. Watson · Kurt Lewin · Donald O. Hebb · George A. Miller · Clark L. Hull · Jerome Kagan · Carl Jung · Ivan Pavlov
Lists	Topics · Counseling · Disciplines · Psychiatric drugs · Neurological disorders · Organizations · Psychologists · Psychotherapies · Publications · Research methods · Schools of theory · Timeline

Hans Eysenck

Hans Jürgen Eysenck ([March 4, 1916](#) in [Berlin](#), Germany - [September 4, 1997](#) in [London, UK](#)) was a [psychologist](#) best remembered for his work on [intelligence](#) and [personality](#), though he worked in a wide range of areas. At the time of his death, Eysenck was the living psychologist most frequently cited in science journals.^[1]

Hans Eysenck was born in Germany, but moved to England as a young man in the 1930s because of his opposition to the [Nazi](#) party. Eysenck was the founding editor of the journal *[Personality and Individual Differences](#)*, and authored over 50 books and over 900 academic articles. He aroused intense debate with his controversial dealing with variation in [IQ](#) among [racial groups](#) (see [race and intelligence](#)).

Life and work

Eysenck was Professor of Psychology at the [Institute of Psychiatry](#) (IoP) from 1955 to 1983. He received his PhD from the Department of Psychology at [University College London](#) (UCL) under the supervision of Professor Sir [Cyril Burt](#) with whom he had tumultuous professional relationship throughout his working life. He was a major contributor to the modern scientific theory of personality and a brilliant teacher who also played a crucial role in the establishment of behavioural treatments for mental disorders.

Eysenck's work was often controversial. Publications in which Eysenck's views have roused controversy include (chronologically):

- A paper in the 1950s [\[1\]](#) concluding that available data "fail to support the hypothesis that psychotherapy facilitates recovery from neurotic disorder".
- A chapter in *Uses and Abuses of Psychology* (1953) entitled "What is wrong with psychoanalysis".
- *Race, Intelligence and Education* (1971) (in the US: *The IQ Argument*)
- *Sex, Violence and the Media* (1978).
- *Astrology - Science or Superstition?* (1982)
- *Smoking, Personality and Stress* (1991)

Eysenck was also criticised for accepting funding from the [Pioneer Fund](#), a [eugenics](#) organization that has been controversial.

By far the most acrimonious of the debates has been that over the role of [genetics](#) in [IQ](#) differences (See [Genetics vs. environment](#)), which led to Eysenck famously being punched on the nose during a talk at the [London School of Economics](#).

Eysenck's attitude is summarised in his autobiography *Rebel with a Cause* (Transaction Publishers (1997), [ISBN 1-56000-938-1](#)): "I always felt that a scientist owes the world only one thing, and that is the truth as he sees it. If the truth contradicts deeply held beliefs, that is too bad. Tact and diplomacy are fine in international relations, in politics, perhaps even in business; in science only one thing matters, and that is the facts."

Eysenck's model of personality (P-E-N)

Eysenck was one of the first psychologists to study personality with the method of [factor analysis](#), a statistical technique introduced by [Charles Spearman](#). Eysenck's results suggested two main personality factors. The first factor was the tendency to experience negative emotions, and Eysenck referred to it as [Neuroticism](#). The second factor was the tendency to enjoy positive events, especially social events, and Eysenck named it [Extraversion](#). The two personality dimensions were described in his 1947 book *Dimensions of Personality*. It is common practice in personality psychology to refer to the dimensions by the first letters, E and N.

E and N provided a 2-dimensional space to describe individual differences in behaviour. An analogy can be made to how latitude and longitude describe a point on the face of the earth. Also, Eysenck noted how these two dimensions were similar to the [four personality types](#) first proposed by the Greek physician [Hippocrates](#).

- High N and High E = Choleric type
- High N and Low E = Melancholic type
- Low N and High E = Sanguine type
- Low N and Low E = Phlegmatic type

The third dimension, [psychoticism](#), was added to the model in the late 1970s, based upon collaborations between Eysenck and his wife, Sybil B. G. Eysenck,^{[\[2\]](#)} who is the current editor of *Personality and Individual Differences*.

The major strength of Eysenck's model was to provide detailed theory of the causes of personality. For example, Eysenck proposed that extraversion was caused by variability in cortical arousal: "introverts are characterized by higher levels of activity than extraverts and so are chronically more cortically aroused than extraverts".^{[\[3\]](#)} While it seems counterintuitive

to suppose that introverts are *more* aroused than extraverts, the putative effect this has on behaviour is such that the introvert seeks lower levels of stimulation. Conversely, the extravert seeks to heighten his or her arousal to a more optimal level (as predicted by the [Yerkes-Dodson Law](#)) by increased activity, social engagement and other stimulation-seeking behaviours.

Comparison with other theories

The major alternative to Eysenck's three factor model of personality is a model that makes use of five broad traits, often called the Big Five model (see [big five personality traits](#)). The traits in the Big Five are as follows:

1. *Openness to experience*
2. *Conscientiousness*
3. *Extraversion*
4. *Agreeableness*
5. *Neuroticism*

Extraversion and Neuroticism in the Big Five are similar to Eysenck's traits of the same name. However, what Eysenck calls the trait of Psychoticism corresponds to two traits in the Big Five model: Conscientiousness and Agreeableness. Eysenck's personality system did not address Openness to experience. He argued that his approach was a better description of personality (Eysenck, 1992a; 1992b).

Another important model of personality is that of [Jeffrey Alan Gray](#), a former student of his.

Eysenck always insisted that his use of the term "extraversion" does not correspond to the usage adopted by [Carl Jung](#), and has also challenged the popular belief that Jung coined the term.

Psychometric scales relevant to Eysenck's theory

Eysenck's theory of personality is closely linked with the scales that he and his co-workers developed. These include the [Maudsley Medical Questionnaire](#), [Eysenck Personality Inventory](#) (EPI), [Eysenck Personality Questionnaire](#) (EPQ) and [Sensation Seeking Scale](#) (developed in conjunction with Marvin Zuckerman). The Eysenck Personality Profiler (EPP) breaks down different facets of each trait considered in the model. There has been some debate about whether these facets should include impulsivity as a facet of [extraversion](#) as Eysenck declared in his early work; or [psychoticism](#). Eysenck declared for the latter, in later work.

Eysenck's later work

In 1994 he was one of 52 signatories on "[Mainstream Science on Intelligence](#)," an editorial written by [Linda Gottfredson](#) and published in the [Wall Street Journal](#), which defended the findings on [race and intelligence](#) in [The Bell Curve](#).^[4]

Eysenck made early contributions to fields such as [personality](#) by express and explicit commitment to a very rigorous adherence to scientific methodology, as Eysenck believed that scientific methodology was required for progress in personality psychology. He used, for example, [factor analysis](#), a rigorous statistical method, to support his personality model. His early work showed Eysenck to be an especially strong critic of [psychoanalysis](#) as a form of therapy, preferring [behaviour therapy](#). Despite this strongly scientific interest, Eysenck was

not shy, in later work, of giving attention to [parapsychology](#) and [astrology](#). Indeed, he believed that empirical evidence supported the existence of paranormal abilities.^[5]

Selected works

- *Dimensions of Personality* (1947)
- *The Scientific Study of Personality* (1952)
- *The Structure of Human Personality* (1952) and later editions
- *Uses and Abuses of Psychology* (1953)
- *The Psychology of Politics* (1954)
- *Psychology and the Foundations of Psychiatry* (1955)
- *Sense and Nonsense in Psychology* (1956)
- *The Dynamics of Anxiety and Hysteria* (1957)
- *Perceptual Processes and Mental Illnesses* (1957) with G. Granger and J. C. Brengelmann
- *Manual of the Maudsley Personality Inventory* (1959)
- *Handbook of Abnormal Psychology* (1960) editor, later editions
- *Experiments in Personality* (1960) two volumes, editor
- *Behaviour Therapy and Neuroses* (1960) editor
- *Know Your Own I.Q.* (1962)
- *Experiments with Drugs* (1963) editor
- *Experiments in Motivation* (1964) editor
- *Crime and Personality* (1964) and later editions
- *Manual of the Eysenck Personality Inventory* (1964) with S. B. G. Eysenck
- *The Causes and Cures of Neuroses* (1965) with S. Rachman
- *Fact and Fiction in Psychology* (1965)
- *Smoking, Health and Personality* (1965)
- *Check Your Own I.Q.* (1966)
- *The Effects of Psychotherapy* (1966)
- *The Biological Basis of Personality* (1967)
- Eysenck, H.J. & Eysenck, S.B.G. (1969). *Personality Structure and Measurement*. London: Routledge.
- *Readings in Extraversion/Introversion* (1971) three volumes
- *Race, Intelligence and Education* (1971) in US as *The IQ Argument*
- *Psychology is about People* (1972)
- *Lexicon de Psychologie* (1972) three volumes, with W. Arnold and R. Meili
- *The Inequality of Man* (1973)
- *Eysenck on Extraversion* (1973) editor
- *The Measurement of Intelligence* (1973) editor
- *The Experimental Study of Freudian theories* (1973) with G. D. Wilson
- *Case Histories in Behaviour Therapy* (1974) editor
- *Know Your Own Personality* (1975) with G. D. Wilson
- *Manual of the Eysenck Personality Questionnaire* (1975) with S. B. G. Eysenck
- *A Textbook of Human Psychology* (1976) with G. D. Wilson
- *Sex and Personality* (1976)
- *The Measurement of Personality* (1976) editor
- Eysenck, H.J. & Eysenck, S.B.G. (1976). *Psychoticism as a Dimension of Personality*. London: Hodder and Stoughton.
- *Reminiscence, Motivation and Personality* (1977) with C. D. Frith
- *You and Neurosis* (1977)
- *Die Zukunft der Psychologie* (1977)
- *The Psychological Basis of Ideology* (1978) editor, with G. D. Wilson
- *Sex Violence and the Media* (1978) with D. Nias
- *The Structure and Measurement of Intelligence* (1979)

- *The Psychology of Sex* (1979) with G. D. Wilson
- *The Causes and Effects of Smoking* (1980)
- *A Model for Personality* (1981) editor
- *Mindwatching* (1981) with M. W. Eysenck, and later editions
- *The Battle for the Mind* (1981) with [L. J. Kamin](#), in US as *The Intelligence Controversy*
- *Personality, Genetics and Behaviour* (1982)
- *Explaining the Unexplained* (1982) with Carl Sargent
- H.J. Eysenck & D.K.B. Nias, *Astrology: Science or Superstition?* Penguin Books (1982) [ISBN 0-14-022397-5](#)
- *A Model for Intelligence* (1982) editor
- *Know Your Own Psi-Q* (1983) with Carl Sargent
- *... 'I Do'. Your Happy Guide to Marriage* (1983) with B. N. Kelly
- *Personality and Individual Differences: A Natural Science Approach* (1985) with M. W. Eysenck
- *Decline and Fall of the Freudian Empire* (1985)
- *Rauchen und Gesundheit* (1987)
- *Personality Dimensions and Arousal* (1987) editor, with J. Strelau
- *Theoretical Foundations of Behaviour Therapy* (1988) editor, with I. Martin
- *The Causes and Cures of Criminality* (1989) with G. H. Gudjonsson
- *Genes, Culture and Personality: An Empirical Approach* (1989) with L. Eaves and N. Martin
- *Suggestion and Suggestibility* (1989) editor, with V. A. Gheorghiu, P. Netter, and R. Rosenthal
- *Intelligence: A New Look* (1998)
- Eysenck, H.J. (1992). A reply to Costa and McCrae. P or A and C - the role of theory. *Personality and Individual Differences*, 13, 867-868.
- Eysenck, H.J. (1992). Four ways five factors are not basic. *Personality and Individual Differences*, 13, 667-673.

References

1. [^] [Haggblom, S.J.](#) (2002). The 100 most eminent psychologists of the 20th century. *Review of General Psychology*, 6, 139-152.
2. [^] e.g., Eysenck & Eysenck, 1969; 1976
3. [^] (Eysenck & Eysenck, 1985)
4. [^] [Gottfredson, Linda](#) (December 13, 1994). [Mainstream Science on Intelligence](#). *Wall Street Journal*, p A18.
5. [^] Eysenck, H.J. (1957), [Sense and Nonsense in Psychology](#), p.131.

Charles Spearman

Charles Edward Spearman ([September 10, 1863](#) - [September 17, 1945](#)) was an [English psychologist](#) known for work in [statistics](#), as a pioneer of [factor analysis](#), and for [Spearman's rank correlation coefficient](#). He also did seminal work on models for [human intelligence](#), including his theory that disparate cognitive test scores reflect a single [general factor](#) and coining the term g factor.

Spearman had an unusual background for a psychologist. After 15 years as an officer in the [British Army](#) he resigned to study for a PhD in experimental psychology. In Britain psychology was generally seen as a branch of [philosophy](#) and Spearman chose to study in [Leipzig](#) under [Wilhelm Wundt](#), because Spearman had no conventional qualifications and

Leipzig had liberal entrance requirements. He started in 1897, and after some interruption (he was recalled to the army during the [South African War](#)) he obtained his degree in 1906. He had already published his seminal paper on the factor analysis of intelligence (1904). Spearman met and impressed the psychologist [William McDougall](#) who arranged for Spearman to replace him when he left his position at [University College London](#). Spearman stayed at University College until he retired in 1931. Initially he was [Reader](#) and head of the small psychological laboratory. In 1911 he was promoted to the Grote professorship of the Philosophy of Mind and Logic. His title changed to Professor of Psychology in 1928 when a separate Department of Psychology was created.

When Spearman was elected to the [Royal Society](#) in 1924 the citation read "Dr. Spearman has made many researches in experimental psychology. His many published papers cover a wide field, but he is especially distinguished by his pioneer work in the application of mathematical methods to the analysis of the human mind, and his original studies of correlation in this sphere. He has inspired and directed research work by many pupils."

Spearman was strongly influenced by the work of [Francis Galton](#). Galton did pioneering work in psychology and developed [correlation](#), the main statistical tool used by Spearman. Spearman developed [rank correlation](#) (1904) and the widely used [correction for attenuation](#) (1907). His statistical work was not appreciated by his University College colleague [Karl Pearson](#) and there was a long feud between them.

Although Spearman achieved most recognition for his statistical work, he regarded this work as subordinate to his quest for the fundamental laws of psychology.

Bibliography

The following are works by Spearman:

- "General Intelligence," objectively determined and measured. "American Journal of Psychology" [1904](#)
- Proof and measurement of association between two things. "American Journal of Psychology" [1904](#)
- Demonstration of Formulae for True Measurement of Correlation. "American Journal of Psychology" [1907](#)
- The abilities of man, their nature and measurement. [1927](#)

Biographies of Spearman

- Lovie, P and Lovie A. D. (1996) Charles Edward Spearman F.R.S. (1863-1945) Notes and Records of the Royal Society of London, 50, 1-14.
- Lovie, P (1997) Spearman, Charles Edward pp. 342-3 in Leading Personalities in Statistical Sciences from the Seventeenth Century to the Present, (ed. N. L. Johnson and S. Kotz) 1997. New York: Wiley. Originally published in Encyclopedia of Statistical Science.

Alfred Adler

Alfred Adler ([7. února 1870](#), [Vídeň](#) – [28. května 1937](#), [Aberdeen](#)) byl [rakouský lékař](#) a [psycholog](#). Na počátku [20. století](#) vyvinul svou psychologickou teorii, založenou na orgánové méněcennosti.

Od roku [1902](#) byl **Adler** několik let členem [Freudovy](#) psychoanalytické skupiny a v této době se věnoval psychickým dějům s obzvláště intenzivním zájmem. Poměrně brzy však začal nacházet rozdíly mezi svými a [Freudovými](#) názory na lidskou [psychiku](#). V roce [1911](#) opustil [Freudovu](#) skupinu a v letech [1911](#) – [1914](#) pracoval na vytvoření vlastní školy, kterou nazval [individuální psychologie](#). Tuto svou školu dále rozvíjel a rozšiřoval až do své smrti v roce [1937](#). Názvem [individuální psychologie](#) chtěl **Adler** vyjádřit to, že každý člověk je nedělitelná jednota, [individuum](#), které funguje jako celistvá bytost. Z dnešního pohledu není již tak zřetelná potřeba zdůrazňovat právě tento aspekt, byla to však také reakce na tehdejší názorové spektrum a zřejmě především na [Freudovu psychoanalýzu](#), která člověka rozdělovala na různé oblasti, oddělené všelijakými přepážkami. Proto [adleriáni](#) označují svou psychologii jako [holistickou](#).

Důrazem na [individuum](#) naprosto není odsouván význam jedince jako bytosti sociální. Naopak, základním cílem [jedince](#) je jeho zařazení do [společnosti](#). Tento cíl, tj. způsob, jakým se jedinec zařazuje a chce zařazovat do společnosti (a prostředí vůbec), je v adleriánské psychologii označován jako životní styl, což je další ze základních pojmů Adlerovy teorie.

Jedinec je tedy podle Adlera charakterizován a determinován svým cílem nebo účelem (který ovšem zdaleka nemusí být vědomý a vědomě záměrný). Proto je Adlerova [individuální psychologie](#) označována jako teleologická. Tím je míněno, že veškeré lidské chování je účelné - orientované na individuální cíl. Smyslu chování člověka můžeme porozumět jen na základě pochopení jeho cílů.

Na rozdíl od [Freudovy](#) psychoanalýzy tedy [individuální psychologie](#) klade větší důraz na budoucnost a na možnou změnu cílů. **Adler** uznává vliv dětství, podobně jako [Freud](#), ale nepovažuje jej za tak determinující.

Adler zasáhl i do teorií o psychosomatice. Mluvil o řeči, dialektu orgánů - symptom je tak vyjádřením toho, co se jinak projevit nemohlo, např. nějaké psychické frustrace či nedostatku. Význam při vzniku nemocí přikládal i sociální interakci

Karen Horneyová

Karen Horneyová v roce 1938

Karen Horneyová ([16. září 1885](#) [Hamburk](#), [Německo](#) - [4. prosince 1952](#) [New York](#), [stát New York](#)) byla [americká psycholožka](#) a psychiatrička [německého](#) původu. Je spolu s [Erichem Frommem](#) a H. S. Sullivanem představitelkou [neopsychoanalýzy](#), konkrétně [kulturní psychoanalýzy](#), vzdalující se od biologického [determinismu](#) klasického [psychoanalýzy](#). Podle [kulturní psychoanalýzy](#) nemají na lidské chování nejzásadnější vliv pudové tendence člověka, ale sociální faktory prostředí. Spoluzaložila

[Americký institut psychoanalýzy](#).

Karen Horneyová vystudovala v [Německu medicínu](#), ale v roce 1932 emigrovala do [USA](#). Vstoupila do Psychoanalytického institutu, ale protože se čím dál víc odkláněla od klasické psychoanalýzy, dostávala se do sporu s kolegy. V roce 1941 z Institutu Horneyová odešla a založila Asociaci pro rozvoj psychoanalýzy, jejímiž členy byli také [Erich Fromm](#) a [H. S. Sullivan](#).

S klasickou [psychoanalýzou](#) souhlasila pouze v tom, že **rozhodující úlohu ve vývoji osobnosti mají zážitky z dětství**. Podle Horneyové se dítě rodí do světa plného problémů. Je-li dítě v rodině často vystaveno vlivům [neurotických](#) problémů členů rodiny; jsou-li rodiče panovační, přehnaně opatrující, nadržují – li sourozencům, cítí se nejisté a zranitelné – přemáhá ho tzv. **základní úzkost** – pocit osamocení a bezmocnosti v nepřátelském světě. Dítě si proti této základní úzkosti vytváří obranu ([obrané mechanismy](#)), která má podobu určitého přístupu k okolnímu světu a k ostatním lidem. Tato přístup přetrvává až do dospělosti. Jako o [neurotickém](#) postoji o něm mluvíme ve chvíli, kdy jeden z tzv. pohybů ve vztahu k lidem výrazně převažuje, stává se strnulým a rigidním.

Existují **3 typy [neurotického](#) postoje** neboli pohybů:

- **Pohyb k lidem** – vzniká z předpokladu, že druzí poskytnou člověku pomoc a ochranu, když se jim podrobí. Neurotik tohoto typu se snaží přiřadit k nejsilnějšímu jedinci. [Lásku](#) si snaží zasloužit oddaným sloužením partnerovi. Toto mnohdy vede až k sebeobětování nebo sebezničení.
- **Pohyb proti lidem** – předpoklad, že mocnému se nikdo neodváží ubližovat. Příčinou tohoto postoje není síla, ale [úzkost](#) a strach. Takový neurotik si myslí, že svět je jen nepřátelský a podle toho se musíme chovat. Neurotik se obává, že bude oklamán nebo vykořisťován, na druhou stranu mu působí potěšení činit toto druhým, protože moc a majetek jsou podle něj cestou k tomu, jak se ubránit světu.
- **Pohyb od lidí** – neurotik vyhledává fyzickou i duševní samotu. Chce zůstat stranou, protože lidé jsou podle něj příčina všech problémů. Věnuje se knihám, [umění](#) a nezapojuje se do sociálního života. Rezignuje na mezilidské vztahy, protože jsou pro něho nebezpečné a ohrožující.

Horneyová ostře kritizovala [Freudovy](#) názory na vývoj děvčete a [psychologii ženy](#). Tím se stala jednou ze zakladatelek [feministické psychologie](#).

Odmítala [Freudova](#) tvrzení:

- že kritickým momentem ve vývoji dívek je zjištění, že nemají penis
- že mateřství je pouhou kompenzací za [závidění penisu](#) (tvrdila, že mateřství může být znak biologické nadřazenosti žen nad muži)

Napsala esej *Problémy v manželství*.

Alfred Charles Kinsey

Alfred Charles Kinsey	
Narození	
Datum:	23. červen 1894
Místo:	Hoboken, New Jersey, USA

Úmrtí	
Datum:	25. srpen 1956
Místo:	Bloomington , Indiana , USA

Dr. **Alfred Charles Kinsey** (* [23. června 1894](#), † [25. srpna 1956](#)) byl profesorem [entomologie](#) a [zoologie](#), promoval též z [psychologie](#). Značnou část života věnoval výzkumu [žlabatek](#). Později se proslavil svou průkopnickou činností na poli [sexuologie](#) a [sociologie](#). Roku [1947](#) založil Ústav pro výzkum pohlaví a reprodukce (Institute for Research in Sex, Gender and Reproduction) na [Indiana University Bloomington](#), později přejmenovaný na [Kinsey Institut](#) (Kinsey Institute for Research in Sex, Gender and Reproduction). Byl hlavním spoluautorem historicky významných Kinseyových zpráv (Kinsey reports), t. j. studie [Sexuální chování muže](#) (1948) i následující méně známé publikace [Sexuální chování ženy](#) (1953). Kinseyho práce zásadně ovlivnily [sexuální revoluci](#) šedesátých let dvacátého století, zejména v USA. Údaj Kinsey Reportu o 4 % mužů s trvale [homosexuálním](#) chováním, třebaže byl od té doby mnohokrát oponován a korigován, se stal a dodnes zůstal jedním ze základních symbolů homosexuální menšiny a homosexuálního hnutí. Kinsey byl také významným aktivistou právě vznikajícího skautského hnutí a měl značné hudební nadání.

V roce 2004 byl v USA natočen film [Kinsey](#), jehož obsahem je stylizovaný popis Kinseyho života a působení. Film vyvolal novou vlnu zájmu o Alfreda Kinseyho a výrazně zvýšil obecné povědomí o něm.

Dětství a mládí

Alfred Kinsey se narodil 23. června 1894 ve městě [Hoboken](#) (stát [New Jersey](#), [USA](#)) jako nejstarší ze tří dětí v nepříliš zámožné rodině. Otec Alfred Seguine Kinsey byl profesorem na [Stevens Institute of Technology](#). Matka Sarah Ann Charles vyšší formální vzdělání neměla. Oba rodiče byli extrémně konzervativními křesťany. Otec byl jedním z neaktivnějších členů místní [metodistické církve](#). Alfred byl vychováván v duchu přísné zbožnosti, tabuizace sexuálního povědomí, v mimořádně restriktivních postojích vůči vztahům k dívkám, [masturbaci](#) i čemukoliv sexuálnímu. Později se distancoval od metodistického náboženství a stal se z náboženského hlediska [agnostikem](#).

Kinsey v dětství trpěl různými nemocemi, například [křivicí](#) ([rachitidou](#)) a [revmatickými](#) a [tyfovými horečkami](#). Finanční situace rodiny neumožňovala optimální léčbu. Mírné zkrivení zad, trvalý následek křivice, jej v roce 1917 uchránilo před odvedením do [První světové války](#).

Zamlada Kinsey našel zálibu v přírodě, tábornictví a práci s chlapeckou mládeží. Činnost v křesťanské mládežnické organizaci [YMCA](#) jej zaujala natolik, že původně zamýšlel se jí po dokončení svých studií věnovat profesionálně. Tento zájem se později odrazil i v jeho studentské práci, v psychologické disertaci o [skupinové dynamice](#) chlapců. Zapojil se i do činnosti tehdy vznikající americké [skautské](#) organizace [Boy Scouts of America](#) (BSA). Rodiče jej v těchto aktivitách silně podporovali, protože v té době byl skauting úzce spjat s křesťanskými principy. Kinsey byl natolik aktivní, že nejvyšší skautské hodnosti, Orlího řádu, dosáhl již po dvou letech, zatímco obvykle její získání trvalo pět až šest let.

Intenzivní kontakt s přírodou v raném mládí byl jednou z příčin Kinseyho zájmu o biologii a zvláště o [entomologii](#) (vědu o [hmyzu](#)), které věnoval první polovinu své vědecké kariéry. Ačkoliv jeho srdce bylo oslabeno nemocemi v dětství, absolvoval s vědeckým zaujetím celou řadu náročných expedic. Skautská angažovanost byla zřejmě mocným podnětem i pro druhou, proslavenější polovinu jeho vědeckého života.

Školní studia

Na střední škole (Columbia High School, [Maplewood](#), New Jersey) byl Kinsey introvertním, ale mimořádně pracovitým studentem. Mimo tábornictví se nevěnoval sportu a zdá se, že během studia střední (high) i vysoké (college) školy neprožil ani žádné hlubší osobní vztahy. Soustředil své úsilí do akademické práce a zpočátku i do hry na klavír. Nějakou dobu si dokonce přál být koncertním pianistou, ale nakonec se rozhodl věnovat život vědě. Schopností plného vědeckého zaujetí si brzy získal uznání. Během studia se zajímal o [botaniku](#) i [zoologii](#). Později prohlásil, že jeho středoškolská učitelka biologie Natalie Roeth byla nejdůležitějším vlivem, který ho přiměl k rozhodnutí stát se vědcem.

Po střední škole chtěl Kinsey studovat botaniku. Otec se však rozhodl jej dát na technická studia na Stevens Institute of Technology, kde byl profesorem. Kinsey byl v této škole nešťastný a později poznamenal, že to bylo jedno z nejhorších období jeho života.

Po dvou letech se rozhodl otci vzepřít a prosazoval svůj úmysl studovat biologii na [Bowdoin College](#) v [Maine](#). Otec tomuto přání silně odporoval, ale nakonec svolil. Kinseyho vztah s otcem však značně utrpěl. V roce 1914 Kinsey do této školy nastoupil. Výzkumem hmyzu se zabýval pod vedením [Mantona Copelanda](#). Po dvou letech byl přijat do prestižní studentské vědecké společnosti „Phi Beta Kappa“, této pocty se dostává jen přibližně 1 % studentů. [Promoval](#) s vyznamenáním, v biologii a psychologii (psychologická disertační práce se zabývala skupinovou dynamikou chlapců).

Ve studiích pokračoval na [Harvardově univerzitě](#). V [Bossey Institute](#), která měla jeden z nejocetovanějších biologických programů ve Spojených státech, v aplikované biologii působil [William Morton Wheeler](#), významný entomolog. Kinsey pod jeho vedením pracoval převážně samostatně, což oběma vědcům vyhovovalo. Pro doktorskou práci si Kinsey zvolil výzkum [žlabatek](#) (*Cynipidae*). Sběru vzorků se Kinsey věnoval s nadšenou posedlostí. Cestoval a prováděl 26 detailních měření u statisíců žlabatek. Jeho metodika představuje významný přínos entomologii. V roce 1919 Kinsey získal na Harvardově univerzitě titul [Sc.D.](#)

V roce 1920 publikoval pod záštitou Amerického muzea přírodní historie (American Museum of Natural History) v [New Yorku](#) několik prací o [fylogenezi](#) žlabatek.

Manželství a rodina

V roce 1921 se Kinsey oženil. Jeho ženou byla [Clara Bracken McMillen](#), které důvěrně říkal „Mac“ (čti anglicky).

Měli čtyři děti. Prvorozený Don zemřel v roce 1927, těsně před svými pátými narozeninami, na [cukrovku](#). Dcera Anne se narodila roku 1924, syn Joan roku 1925 a syn Bruce roku 1928.

Sexuální život Kinseyho

Obě Kinseyovy zprávy i jeho soukromý život vyvolaly již od počátku závažné debaty o dopadu na sexuální [morálku](#) a polarizovaly americkou společnost. Mnozí příznivci konzervativně-křesťanského pohledu považovali Kinseyho a jeho stoupence za zpustlé [libertiny](#) a Kinseyho výzkumy za narušování morálky. Dodnes u většiny z nich Kinseyovo jméno vyvolává odmítavé reakce.

Kinsey byl předmětem pověstí o svých neobvyklých sexuálních praktikách. James H. Jones v životopisné knize *Alfred C. Kinsey: A Public/Private Life* popisuje Kinseyho jako

bisexuálního [masochistu](#). Údajně se účastnil skupinového sexu se svými postgraduálními studenty, manželkou a absolventy. Je také známo, že Kinsey v rámci výzkumu natáčel v podkroví svého domu sexuální akty. Životopisec [Jonathan Gathorne-Hardy](#) vysvětlil, že Kinseyův dům byl pro takové filmování používán z důvodů utajení, protože by bylo skandální, kdyby se o něm veřejně vědělo. Vyskytly se i názory, že Kinseyovy filmy nebyly ve skutečnosti vědecké, ale [pornografické](#). Jones uvádí, že Kinseyova žena měla sex i s dalšími muži, ale přesto vztah vydržel po celých 35 let manželství. Žádné z těchto pověstí o Kinseyově vlastním sexuálním životě nebyly potvrzeny oficiálním sdělením Kinseyova institutu. Ačkoliv některé z nich, jako například o Kinseyově bisexualitě, byly potvrzeny z nezávislých zdrojů, o jiných tvrzeních byly vedeny spory. [\[1\]](#) [\[2\]](#)

Osobní názory

Při vědecké práci Kinsey zaujímal roli nezaujatého pozorovatele. Při svých osvětových přednáškách i v soukromých rozhovorech však vyjadřoval přesvědčení, že společenské normy by měly být ve větším souladu se skutečným chováním lidí. V té době například byl v některých amerických státech trestný orálně-genitální styk. Hlásal toleranci pro různé formy sexuálního chování, od masturbace až po pedofilní kontakty (za určitých okolností). Prý prohlásil: „Jsou pouze tři formy sexuálních abnormalit. Abstinence, celibát a pozdní manželství.“ Vyjadřoval se v tom smyslu, že čím více sexu a s více partnery, tím lépe.

Vědecká dráha

Entomologie

Po složení doktorátu Kinsey nastoupil v roce 1920 jako odborný asistent do zoologického oddělení na [Indiana University Bloomington](#). Jeho žena a kolegové mu říkali Prok (profesor Kinsey). Následujících 16 let pokračoval ve sběru a třídění žlabatek. Zajímal se zejména o evoluční historii tohoto drobného hmyzu, v roce 1930 vydal monografii *The Gall Wasp Genus Cynips: A Study in the Origin of Species* věnovanou původu druhů žlabatek, a v roce 1935 *The Origin of Higher Categories in Cynips*, specializovanou na jejich vyšší vývojová stádia.

Učebnice biologie

Kinsey vydal v říjnu 1926 středoškolskou učebnici *An Introduction to Biology* (Úvod do biologie). Kniha se hlásí k myšlence evoluce a sjednocuje na společných principech zoologii a botaniku, které do té doby byly často vnímány jako samostatné, oddělené obory. Revidovaná vydání vyšla i v letech 1933 a 1938.

Lidské sexuální chování a „Kinseyho zprávy“

Kinsey je obecně považován za zakladatele sociologické sexuologie, systematického a vědeckého zkoumání lidské sexuality. Nejprve se, po intenzivních diskusích s kolegou [Robertem Krocem](#), kolem roku 1933 začal zajímat o různé formy sexuálních praktik. Pravděpodobně různost způsobů páření žlabatek jej přivedla k údivu nad tím, jak rozmanité jsou sexuální praktiky i mezi lidmi.

V roce 1935 Kinsey přispěl do fakultní diskusní skupiny na Indiana University přednáškou, která byla jeho prvním veřejným vystoupením k tématu. Zaútočil v ní na rozsáhlou obecnou neznalost anatomie i fyziologie sexuality a vyjádřil svoji tezi, že opožděné sňatky (pozdní sexuální zkušenosti) jsou psychicky škodlivé. Od roku 1938 prováděl na půdě univerzity osvětové přednášky o sexualitě. Kinsey obdržel od Rockefellerovy nadace (Rockefeller

Foundation) výzkumnou dotací, která mu umožnila zkoumat lidské sexuální chování prostřednictvím [rozhovorů](#) s tisíci [respondentů](#).

V roce 1948 vydal výzkumný kolektiv publikaci *Sexuální chování muže* (*Sexual Behavior in the Human Male*), v roce 1953 *Sexuální chování ženy* (*Sexual Behavior in the Human Female*). Tyto takzvané [Kinseyovy zprávy](#) (*Kinsey Reports*) se staly [bestselery](#). Články o Kinseyovi se začaly objevovat v prestižních i populárních magazínech a vyvolaly bouřlivé diskuse a polemiky. Prezident Indiana University [Herman B. Wells](#) hájil Kinseyovy výzkumy, které se staly testem akademické svobody.

Vlna odporu po vydání druhé Kinseyho zprávy v roce 1953 byla natolik silná, že Rockefellerova nadace ukončila financování projektu. Jeho činnost odsoudil známý kazatel [Billy Graham](#). Kinsey byl vyslýchán před [Kongresem](#), obviněn z [obscénnosti](#), vyšetřován [FBI](#). Byl označen za [komunistu](#), který přišel, aby zničil americkou rodinu. Zbytek života strávil v permanentním [stresu](#) a hluboké [depresi](#).

Významné publikace

- *Nové druhy a synonymnost amerických žlabatek* (*New Species and Synonymy of American Cynipidae*), Bulletin of the American Museum of Natural History, 1920
- *Počátky amerických žlabatek* (*Life Histories of American Cynipidae*), Bulletin of the American Museum of Natural History, 1920
- *Fylogeneze druhů žlabatek a biologické charakteristiky* (*Phylogeny of Cynipid Genera and Biological Characteristics*), Bulletin of the American Museum of Natural History, 1920
- *Úvod do biologie* (*An Introduction to Biology*), 1926
- *Žlabatky rodu Cynips: Studie o původu druhů* (*The Gall Wasp Genus Cynips: A Study in the Origin of Species*), 1930
- *Nový úvod do biologie* (*New Introduction to Biology*), 1933, revidované vydání 1938
- *Původ vyšších kategorií rodu Cynips* (*The Origin of Higher Categories in Cynips*), 1935
- [Sexuální chování muže](#) (*Sexual Behavior in the Human Male*), 1948, reprint 1998
- [Sexuální chování ženy](#) (*Sexual Behavior in the Human Female*), 1953, reprint 1998

V češtině nebyla vydána žádná z Kinseyho publikací.

Úmrtí

Kinsey zemřel 25. srpna 1956 ve věku 62 let ve stavu vážné deprese na srdeční selhání a [zápal plic](#).

Kinsey v umění a médiích

V roce 2003 měl v [Chicagu](#) premiéru muzikál o životě Kinseyho s názvem *Dr. Sex* (winning seven Jeff Awards).

Americký spisovatel [Thomas Coraghessan Boyle](#) v roce [2004](#) napsal novelu *The Inner Circle* (Úzký kruh, v němčině vyšla pod názvem *Dr. Sex*)

V roce [2004] v USA natočil režisér [Bill Condon](#) film [Kinsey](#), jehož obsahem je stylizovaný popis Kinseyho života a působení. Kinseyho hrál [Liam Neeson](#) a jeho ženu [Laura Linney](#). Film byl distribuován i v českých kinech.

PBS (Public Broadcasting Service, americká televizní síť) v roce 2005 přinesla filmový dokument, v němž Kinseyho institut seznamuje veřejnost s mnoha z Kinseyových spisů.

Reference

- Cornelia Christenson, *Kinsey: A Biography*, Indiana University Press, 1971
- Wardell Pomeroy, *Dr. Kinsey and the Institute for Sex Research*, Harper & Row, 1972
- James H. Jones, *Alfred C. Kinsey: A Public/Private Life*, Norton, 1997
- Jonathan Gathorne-Hardy, *Alfred C. Kinsey: Sex the Measure of All Things*, London: Chatto & Windus, 1998

Související články

- [Kinseyovy zprávy](#)
- [Lidské sexuální chování](#)
- [Homosexualita](#)
- [Kinsey \(film\)](#)

Bruno Bettelheim

Bruno Bettelheim ([25. srpna 1903](#), [Vídeň](#) - [13. března 1990](#), [Silver Spring](#)) byl [americký psycholog](#) a [psychoanalytik](#) [rakouského](#) původu. Přispěl zejména k problematice dětské psychologie.

Vystudoval psychologii na vídeňské univerzitě. Za druhé světové války byl vězněn v koncentračních táborech [Dachau](#) a [Buchenwald](#); své zážitky z těchto let velmi působivě vylíčil v knize *The Informed Heart*. Po válce přesídlil do [USA](#) a stal se profesorem psychologie a psychiatrie na univerzitě v [Chicagu](#).

Z díla: *The Children of the Dream*, *The Child's Fascination with Meaning*, *The Uses of Enchantment*, *Freud and Man's Soul*.

Bruno Bettelheim ([August 28, 1903](#) – [March 13, 1990](#)) was a Jewish native of Austria who escaped as a refugee to the US before it entered World War II. There he continued his career as a [child psychologist](#) and [writer](#). He was an internationally known figure, prominent for his studies of [autism](#) and success in treating emotionally disturbed children.

Although he was widely respected for his work, changing understanding of the biological basis of autism and some mental illnesses has meant less attachment to some of Bettelheim's theories. Bettelheim subscribed to the [refrigerator mother](#) theory of autism, which enjoyed considerable influence into the 1960s and 1970s in the US, although there were suggestions he was changing his thinking.^[1] It was in keeping with psychological theories that blamed most emotional illnesses on the parents, especially the mother. Since research has provided greater understanding of the biological bases of autism and other illnesses, the theory is accorded little merit now.^[2]

Bruno Bettelheim was the author of *The Uses of Enchantment*, published in 1976, among numerous other works. In it he analyzed [fairy tales](#) in terms of [Freudian](#) psychology. The book was awarded the U.S. Critic's Choice Prize for criticism in 1976 and the National Book Award in the category of Contemporary Thought in 1977. Bettelheim discussed the emotional and symbolic importance of [fairy tales](#) for children, including traditional tales at one time considered too dark, such as those collected and published by the [Brothers Grimm](#).

Background

When his father died, Bettelheim left his university studies to care for his family's lumber business. Bettelheim and his first wife Gina took care of Patsy, an American child whom he later described as autistic. Patsy lived in the Bettelheim home in Vienna for seven years. Bettelheim returned to his education, earning a degree in [philosophy](#) and producing a dissertation on the [history of art](#). Having discharged his obligations to his family's business, Bettelheim returned as a mature student in his 30s to the [University of Vienna](#). He never completed a Ph.D. He embellished his resume.

In the Austrian academic culture of Bettelheim's time, one could not study the history of art without mastering aspects of psychology. The formal study of the role of [Jungian archetypes](#) in art, and art as an expression of the Freudian subconscious, were prerequisites for a Doctoral dissertation in the History of Art in 1938 at Vienna University.

Bettelheim was Jewish by birth, although his family was secular. When the Germans occupied Austria, he was deported with other Austrian Jews to [Dachau](#) and [Buchenwald concentration camps](#) from 1938 to 1939. As a result of an amnesty Hitler declared on his birthday, April 20, 1939, Bettelheim and hundreds of other prisoners were released, which saved his life. He may also have used bribery to get released. Bettelheim drew on the experience in the concentration camps in his later work.

Life and career in the US

Bettelheim arrived by ship as a refugee in New York in the fall of 1939 to join his wife Gina who had already immigrated. They divorced because she had gotten involved with someone else during their separation. He soon moved to Chicago and became a naturalized U.S. citizen in 1944. He married again in the US.

Bettelheim was appointed a professor of psychology and taught at the [University of Chicago](#) from 1944 until his retirement in 1973. He was trained in philosophy, but stated he had also been analyzed by the Viennese psychoanalyst [Richard Sterba](#).

Bettelheim also served as Director of the [University of Chicago's Sonia Shankman Orthogenic School](#), a home that treated emotionally disturbed children. He changed it and created an environment for milieu therapy, in which children could form strong attachments with adults within a structured but caring environment. His work led to considerable success in treating some of the emotionally disturbed children. He wrote books on both normal and abnormal [child psychology](#) and was a major influence in the field, widely respected during his lifetime.

In *The Uses of Enchantment*, Bettelheim suggested that traditional fairy tales, with the darkness of abandonment, death, witches, and injuries, allowed children to grapple with their fears. If they could read and interpret these fairy tales in their own way, he believed they would get a greater sense of meaning and purpose. Bettelheim thought that by engaging with the stories, children would go through emotional growth that would better prepare them for their own lives. He believed that the tales had an organic quality because of having evolved in societies, and that they allowed children to grapple with their darkest fears in symbolic terms.

His writings covered a wide range, beginning shortly after he arrived in the US with an essay on concentration camps and their dynamics. He was long considered an authority on these.^[3]

At the end of his life, Bettelheim suffered from [depression](#) and appeared to have had difficulties with it much of his life.^[4] In [1990](#), widowed and in failing health, he committed [suicide](#).

Controversies

Theoretical controversy

When he started, Bettelheim believed that [autism](#) did not have an organic basis, but was the result of mothers who withheld appropriate affection from their children and failed to make a good connection. The most extreme point of view was that mothers literally did not want their children to exist. Absent or weak fathers were also blamed. One of his most famous books, *The Empty Fortress*, contains a complex and detailed explanation of this dynamic in psychoanalytical and psychological terms. He derived his thinking from the qualitative investigation of clinical cases. He also related autistic children to conditions in concentration camps. In *A Good Enough Parent*, published in 1987, he had come to the view that children were quite resilient and most parents could be "good enough" to help their children make a good start.

Other [Freudian](#) analysts, as well as scientists and doctors, followed Bettelheim's lead. They often confused and over-simplified issues with emotionally disturbed or autistic children and their families.

Personal controversy

In addition to reassessment of Bettelheim's psychological theories, controversy has arisen related to his history and personality. He had a prominent reputation as a compassionate man who had made a career of healing others and was considered an expert on the dynamics of the concentration camps.

After Bettelheim's suicide in 1990, detractors claimed that Bettelheim had a dark side. He was said to have exploded in screaming anger at students, and to have gone beyond firm treatment to corporal punishment or abuse. Three former patients questioned his work and characterized him as a cruel tyrant. Other former patients wrote or spoke publicly to tell how much Bettelheim had helped them, so there seemed no consensus.^[5]

Two well-researched biographies published in the US in 1997 revealed evidence that Bettelheim had lied or exaggerated many parts of his background. These included wartime experiences, family life, academic credentials and the use of corporal punishment at the Orthogenic School. While Richard Pollak's biography was strongly negative, that by Nina Sutton offered a different interpretation of some of the material. There were huge gaps between the public reputation Bettelheim had established in the US and some of the facts revealed during this controversy, but there also seemed to be charges that related to the size of his personality.^{[6][7] [8]}

The resulting discussions and controversy called into question whether the University of Chicago had screened Bettelheim closely enough, although appointments to administrative positions such as director of the school do not require an academic appointment. Many parents who had children at the school claimed that their children had been helped by his treatment and continued to consider him a compassionate man.

Popular culture

In 1974, a four-part series featuring Bruno Bettelheim and directed by Daniel Carlin appeared on French TV - *Portrait de Bruno Bettelheim*.

[Woody Allen](#)'s included Bettelheim as himself in a cameo in the film [Zelig \(1983\)](#).

Two former patients wrote about their experiences at the school, one in a novel and one in a memoir. Tom Lyons' novel *The Pelican and After* was published in 1983. Stephen Eliot's memoir, *Not the Thing I Was: Thirteen Years at Bruno Bettelheim's Orthogenics School*, was published in 2003.

Bettelheim and the controversy that arose after his death appeared to influence the character of Dr. Andres de Bosch in [Jonathan Kellerman](#)'s mystery *Bad Love*. De Bosch is portrayed as a child psychiatrist who espouses great humanitarian ideals, while practicing bigotry, class prejudice and cruelty. In his life he is lionized for the man he seems to be, but after his death he is exposed as a tyrant and a fraud.

Citations

1. [^ Robert Gottlieb, "The Strange Case of Dr. B.", The New York Review of Books, 27 Feb 2003](#), accessed 15 Apr 2008
2. [^ Feinstein, Adam. 'Refrigerator mother' tosh must go into cold storage. autismconnect. Retrieved on 2007-07-29.](#)
3. [^ Robert Gottlieb, "The Strange Case of Dr. B.", The New York Review of Books, 27 Feb 2003](#), accessed 15 Apr 2008
4. [^ Robert Gottlieb, "The Strange Case of Dr. B.", The New York Review of Books, 27 Feb 2003](#), accessed 15 Apr 2008
5. [^ Molly Finn, "In the Case of Bruno Bettelheim", First Things, Vol. 74 \(June/July 1997\)](#), accessed 15 Apr 2008
6. [^ Sarah Boxer, "The Man He Always Wanted to Be", The New York Times, 26 Jan 1997](#), accessed 15 Apr 2008
7. [^ Molly Finn, "In the Case of Bruno Bettelheim", First Things, Vol. 74 \(June/July 1997\)](#), accessed 15 Apr 2008
8. [^ Robert Gottlieb, "The Strange Case of Dr. B.", The New York Review of Books, 27 Feb 2003](#), accessed 15 Apr 2008

Bibliography

Major works

- [1943](#) "Individual and Mass Behavior in Extreme Situations", *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 38: 417-452.
- [1950](#) *Love Is Not Enough: The Treatment of Emotionally Disturbed Children*, Free Press, Glencoe, Ill.
- [1954](#) *Symbolic Wounds; Puberty Rites and the Envious Male*, Free Press, Glencoe, Ill.
- [1955](#) *Truants From Life; The Rehabilitation of Emotionally Disturbed Children*, Free Press, Glencoe, Ill.
- [1959](#) "Joey: A 'Mechanical Boy'", *Scientific American*, 200, March 1959: 117-126. (About a boy who believes himself to be a robot.)
- [1960](#) *The Informed Heart: Autonomy in a Mass Age*, The Free Press, Glencoe, Ill.
- [1962](#) *Dialogues with Mothers*, The Free Press, Glencoe, Ill.
- [1967](#) *The Empty Fortress: Infantile Autism and the Birth of the Self*, The Free Press, New York

- [1969](#) *The Children of the Dream*, Macmillan, London & New York (About the raising of children in [kibbutz](#).)
- [1974](#) *A Home for the Heart*, Knopf, New York. (About Bettelheim's Orthogenic School at the University of Chicago for schizophrenic and autistic children.)
- [1976](#) *The Uses of Enchantment: The Meaning and Importance of Fairy Tales*, Knopf, New York
- [1979](#) *Surviving and Other Essays*, Knopf, New York (Includes the essay "The Ignored Lesson of [Anne Frank](#)".)
- [1982](#) *On Learning to Read: The Child's Fascination with Meaning* (with Karen Zelan), Knopf, New York
- [1982](#) *Freud and Man's Soul*, Knopf, 1983, [ISBN 0394524810](#)
- [1987](#) *A Good Enough Parent: A Book on Child-Rearing*, Knopf, New York
- [1990](#) *Freud's Vienna and Other Essays*, Knopf, New York
- [1994](#) Bettelheim, Bruno & Ekstein, Rudolf: Grenzgänge zwischen den Kulturen. *Das letzte Gespräch zwischen Bruno Bettelheim und Rudolf Ekstein*. In: Kaufhold, Roland (ed.) (1994): Annäherung an Bruno Bettelheim. Mainz (Grünewald): 49–60.

William James

William James, ([11. ledna 1842 New York](#) – [26. srpna 1910](#) Chocorua, New Hampshire) byl americký psycholog, jeden ze zakladatelů vědecké a empirické [psychologie](#), autor vlivných knih o mystice, o [psychologii náboženství](#) a filosofii výchovy a významný představitel pragmatické [filosofie](#).

Životopis

William James se narodil v bohaté newyorské rodině, jeho otec se zajímal o literaturu, o [Swedenborgovu](#) teologii a měl bohaté styky s americkou i evropskou intelektuální elitou té doby: s [Emersonem](#), [C. S. Peircem](#), [E. Machem](#), [Johnem Dewey](#), [Markem Twainem](#), [J. Frazerem](#), [Henri Bergsonem](#), [H. G. Wellsem](#), [G. K. Chestertonem](#), [S. Freudem](#), [C. G. Jungem](#). Mladý James – stejně jako jeho pět velmi nadaných sourozenců - dostal vynikající vzdělání, několikrát navštívil Evropu a naučil se řadu jazyků. Jeho bratr [Henry James](#) se stal velmi úspěšným spisovatelem.

William James studoval od roku [1864](#) medicínu na Harvardově univerzitě, kde pak také působil až do smrti (1910). V roce [1867](#) – [1868](#), když se léčil z depresí v Německu, objevil psychologii Hermanna Helmholtze a Freudova učitele [Pierre Janeta](#). Po promoci ([1869](#)) se stal asistentem lékařství na Harvardově univerzitě, ale od roku [1876](#) se už věnoval pouze psychologii (profesorem [1885](#)) a od roku [1897](#) se stal tamtéž profesorem filosofie.

Dílo

James nebyl myslitel akademické učenosti, nýbrž stále se snažil, aby jeho myšlení studentům i čtenářům pomáhalo lépe žít. V psychologii kritizoval dogmatické školy,

kteřé podle něho k ničemu nevedou. Proti mechanistickým výkladům myšlenkových procesů (např. jako asociací) zdůrazňoval, že člověk vždycky sleduje nějaké cíle, hledá, volí a jedná. Slavný je Jamesův výklad emocí: není to tak, že by člověk viděl medvěda, dostal strach a proto utekl, nýbrž tak, že uteče, jak spatří medvěda, a teprve potom dostane strach. [Emoce](#) jsou tedy cosi prvotního a bezprostředního, vyvolaného přímo vjemy nebo podněty.

[Pravda](#) je podle Jamese to, co se lidem dlouhodobě osvědčilo a osvědčuje, druh dobra, který jim umožňuje lépe žít. To je jádro jeho [pragmatismu](#). James je také [empirista](#), ovšem zvláštního, radikálního druhu. Zkušenost není něco, co by se dalo rozdělit a fixovat jako jednotlivá, naprosto objektivní [fakta](#), nýbrž je především celková, proměnlivá a poznamenaná vnímajícím člověkem. Člověka nelze od jeho zkušenosti oddělit.

Také Jamesova filosofie náboženství zdůrazňuje na jedné straně bezprostřední povahu náboženské zkušenosti, která není pojmová ani teoretická, nýbrž celková a žitá. Náboženská zkušenost je zvláště zajímavým předmětem psychologického zkoumání, protože se v ní jako pod mikroskopem ukazuje, jak funguje naše mysl. Na druhé straně trvalá přítomnost náboženství v lidských společnostech podle Jamese dokazuje, že bylo lidem užitečné a pomáhalo jim žít a jednat ve spleťtém světě. Proto má člověk, jak říká James, „vůli věřit“ (*the will to believe*).

Spisy

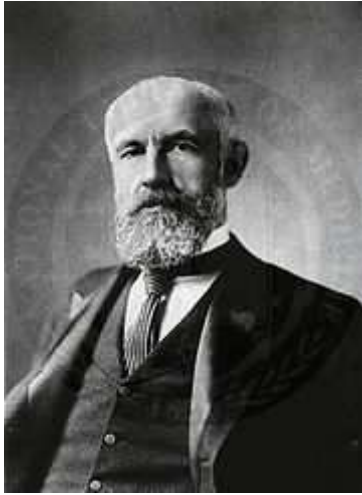
- [The Principles of Psychology \(1890\)](#)
- [Psychology \(Briefer Course\) \(1892\)](#)
- [The Will to Believe \(1897\)](#)
- [Human Immortality: Two Supposed Objections to the Doctrine \(1897\)](#)
- [Talks to Teachers on Psychology: and to Students on Some of Life's Ideals \(1899\)](#)
- [The Varieties of Religious Experience \(1902\)](#)
- [Pragmatism: A New Name for Some Old Ways of Thinking \(1907\)](#)
- [A Pluralistic Universe \(1909\)](#)
- [The Meaning of Truth: A Sequel to „Pragmatism“ \(1909\)](#)
- [Some Problems of Philosophy: A Beginning of an Introduction to Philosophy \(1911\)](#)
- [Essays in Radical Empiricism \(1912\)](#)

Česky vyšlo

- [Druhy náboženské zkušenosti](#), Praha 1930
- [Pragmatism: nové jméno pro staré způsoby myšlení](#). Brno 2003
- [Úvod do religionistiky](#). FF UK Praha 2004

Citáty

- ...objektivní pravda, v níž funkce uspokojování lidských přání vůbec nehraje žádnou úlohu, neexistuje ... nezávislá pravda ... představuje pouze mrtvé srdce prázdného stromu. (z díla Pragmatismus)
- Mnoho lidí se domnívá, že myslí, ač jenom nově řadí své předsudky.

Granville Stanley Hall

Granville Stanley Hall, circa 1910.

Granville Stanley Hall ([February 1, 1844](#) - [April 24, 1924](#)) was a pioneering [American psychologist](#) and [educator](#). His interests focused on childhood development and evolutionary theory. Hall was the first president of the [American Psychological Association](#) and the first president of [Clark University](#).

Born in [Ashfield, Massachusetts](#), Hall graduated from [Williams College](#) in 1867, then studied at the [Union Theological Seminary](#). Inspired by [Wilhelm Wundt's](#) *Principles of Physiological Psychology*, he earned his doctorate in psychology under [William James](#) at [Harvard University](#), after which he spent time at Wundt's [Leipzig](#) laboratory.

He began his career by teaching [English](#) and philosophy at [Antioch College](#) in Yellow Springs, Ohio. In 1882 (until 1888), he was appointed as a Professor of Psychology and Pedagogics at [Johns Hopkins University](#), and began what is considered to be the first American psychology laboratory.^[1] There, Hall objected vehemently to the emphasis on teaching traditional subjects, e.g., Latin, mathematics, science and history, in high school, arguing instead that high school should focus more on the education of adolescents than on preparing students for college.

In 1887, he founded the *American Journal of Psychology* and in 1892 was appointed as the first president of the [American Psychological Association](#).^[1] In 1899, he was named the first President of [Clark University](#), a post he filled until 1920. During his 31 years as President, Hall remained intellectually active. He was instrumental in the development of [educational psychology](#), and attempted to determine the effect [adolescence](#) has on [education](#). He was also responsible for inviting [Sigmund Freud](#) and [Carl Jung](#) to visit and deliver lectures in 1909.

Group photo 1909 in front of [Clark University](#). Front row: [Sigmund Freud](#), Granville Stanley Hall, [C.G. Jung](#); back row: [Abraham A. Brill](#), [Ernest Jones](#), [Sandor Ferenczi](#).

Statue at the center of campus of Sigmund Freud, commemorating his 1909 visit to the University by invitation of G.S. Hall

[Darwin's theory of evolution](#) and [Ernst Haeckel's recapitulation theory](#) were large influences on Hall's career. These ideas prompted Hall to examine aspects of childhood development in order to learn about the [inheritance of behavior](#). The [subjective](#) character of these studies made their validation impossible. His work also delved into controversial portrayals of the differences between women and men, as well as the concept of [racial eugenics](#).^[1]

Hall coined the phrase "Storm and Stress" with reference to [adolescence](#), taken from the German [Sturm und Drang](#)-movement. Its three key aspects are:

conflict with parents, mood disruptions, and risky behavior. As was later the case with the work of [Lev Vygotsky](#) and [Jean Piaget](#), public interest in this phrase and Hall's originating role, faded. Recent research has led to some reconsideration of the phrase and its denotation. In its three aspects, recent evidence supports storm-and-stress, but modified to take into account individual differences and cultural variations. Currently, psychologists do not accept storm-and-stress as universal, but do acknowledge the possibility in brief passing. Not all adolescents experience storm-and-stress, but storm-and-stress is more likely during adolescence than at other ages.

Hall's major books were *Adolescence* (1904) and *Aspects of Child Life and Education* (1921).

Hall also coined the technical words describing types of [tickling](#); [knismesis](#) or feather-like tickling, and [gargalesis](#) for the harder, laughter inducing type.

Literary activities

An important contributor to educational literature, and a leading authority in that field, he founded and was editor of the *American Journal of Psychology* and edited also the *Pedagogical Seminary* (after 1892), the *American Journal of Religious Psychology and Education* (after 1904), and the *Journal of Race Development* (after 1910). Among his books are:

- *Aspects of German Culture* (1881)
- *Hints toward a Select and Descriptive Bibliography of Education* (1886), with John M. Mansfield
- *The Contents of Children's Minds on Entering School* (1894)
- *Adolescence* (two volumes, 1904)
- *Youth: Its Education and Regimen* (1906)
- *Educational Problems* (two volumes, 1911)

References and external links

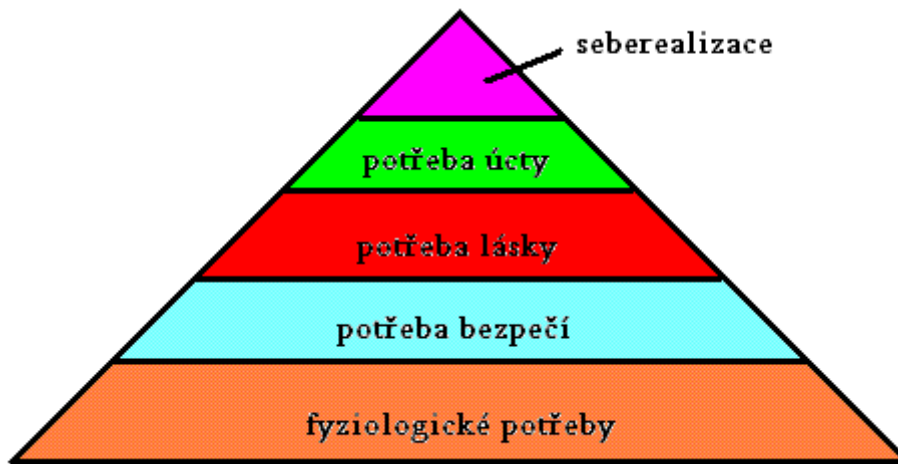
1. ^{[^](#)} ^{[a](#)} ^{[b](#)} ^{[c](#)} [A Brief Biographical Sketch of G. Stanley Hall](#)
- [Works by G. Stanley Hall](#) at [Project Gutenberg](#)
- [Biography and bibliography](#) in the [Virtual Laboratory](#) of the [Max Planck Institute for the History of Science](#)

Abraham Maslow

Abraham Harold Maslow ([1. dubna 1908](#) – [8. června 1970](#)) byl [americký psycholog](#), jeden ze zakladatelů [humanistického proudu v psychologii](#). Nejčastěji bývá uváděn jako autor [hierarchie lidských potřeb](#). Maslow je původem polské jméno a proto se čte polsky a ne americky.

Maslowova pyramida lidských potřeb

K nejvýznamnějším příspěvkům Abrahama Maslowa v psychologii patří hierarchie [lidských potřeb](#), kterou obvykle zobrazoval jako pyramidu:

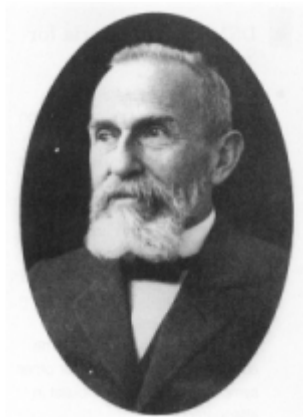

1. fyziologické potřeby
2. potřeba bezpečí, jistoty
3. potřeba lásky, sounáležitosti
4. potřeba uznání, úcty
5. potřeba seberealizace
6. potřeby estetické

První čtyři kategorie Maslow označuje jako *potřeby nedostatkové* (potřeby deficience), pátou kategorii pak jako *potřeby růstové*. Obecně platí, že níže položené potřeby jsou významnější a jejich alespoň částečné uspokojení je podmínkou pro vznik méně naléhavých a vývojově vyšších potřeb. Toto však nelze říci zcela bezvýhradně a je doloženo, že uspokojování vyšších potřeb (estetických, duchovních) může napomoci v mezních situacích lidského života, ve kterých je možnost uspokojování nižších potřeb omezena (např. v prostředí [koncentračních táborů](#), o čemž referovali mj. [Viktor Frankl](#) nebo [Konrad Lorenz](#)). Za nejvyšší považuje Maslow potřebu [seberealizace](#), již označuje lidskou snahu naplnit své [schopnosti](#) a [záměry](#).

Eugen Bleuler

Eugen Bleuler

Born [April 30, 1857](#)
[Zollikon,](#)
[Switzerland](#)

Died [July 15, 1939](#)

	Zurich , Switzerland
Residence	Zurich
Citizenship	Swiss
Ethnicity	German
Fields	Psychiatry
	Rheinau- Zurich clinic
Institutions	Burghölzli clinic
	Univ. of Zurich
<u>Alma mater</u>	Univ. of Zurich
	Jean-Martin
<u>Doctoral</u>	Charcot
advisor	Bernhard von Gudden
Doctoral	Manfred
students	Bleuler
Known for	Schizophrenia Autism
	August Forel
Influences	Sigmund Freud
Influenced	Carl Jung

"Bleuler" redirects here. For other people with the surname "Bleuler", see [Bleuler \(surname\)](#).

Paul Eugen Bleuler ([April 30, 1857](#) – [July 15, 1939](#)^[1]) was a [Swiss psychiatrist](#) most notable for his contributions to the understanding of mental illness and coining the term [schizophrenia](#).

Bleuler was born in [Zollikon](#), a small town near [Zurich](#) in [Switzerland](#), to Johann Rudolf Bleuler, a wealthy farmer, and Pauline Bleuler-Bleuler. He studied [medicine](#) in Zurich, and later studied in [Paris](#), [London](#) and [Munich](#) after which he returned to Zurich to take a post as an intern at the [Burghölzli](#), a university hospital.

In [1886](#) Bleuler became the director of a psychiatric clinic at [Rheinau](#), a hospital located in an old monastery on an island in the [Rhine](#). Rheinau was noted at the time for being backward, and Bleuler set about improving conditions for the patients resident there.

Bleuler returned to the [Burghölzli](#) in [1898](#) where he was appointed director.

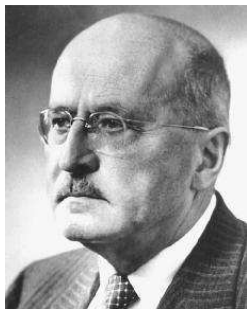
In the 1890s Bleuler became interested in [Sigmund Freud](#)'s work, favorably reviewing [Joseph Breuer](#) and [Sigmund Freud](#)'s *Studies on Hysteria*. Like Freud, Bleuler believed that complex mental processes could be unconscious. He encouraged his staff at the [Burghölzli](#) to study unconscious and psychotic mental phenomena. Influenced by Bleuler, [Carl Jung](#) and [Franz](#)

[Riklin](#) used word association tests to integrate Freud's theory of repression with empirical psychological findings. For a time Bleuler even consulted Freud about his own self-analysis. As the leader of a major teaching and research hospital, Bleuler's support for Freud was very important to the early growth of [psychoanalysis](#). By 1911, however, Bleuler withdrew his support for [psychoanalysis](#).

Bleuler is particularly notable for naming [schizophrenia](#), a disorder which was previously known as [dementia praecox](#). Bleuler realized the condition was neither a [dementia](#), nor did it always occur in young people (*praecox* meaning early) and so gave the condition the purportedly less stigmatising but still controversial name from the [Greek](#) roots *schizein* (σχίζειν, "to split") and *phrēn, phren-* (φρήν, φρεν-, "[mind](#)"). Bleuler treated celebrated [Russian ballet dancer Vaslav Nijinsky](#) after his breakdown in [1919](#).

Bleuler coined the [New Latin](#) word *autismus* (English translation [autism](#)) in 1910 as he was defining symptoms of schizophrenia, deriving it from the [Greek](#) word *autos* (αὐτός, meaning *self*).^[2] According to the *Critical Dictionary of Psychoanalysis* by [Charles Rycroft](#), it was Bleuler who introduced the term [ambivalence](#) (in 1911).

Bleuler is also recognized today for having a different neurological disorder called [Synesthesia](#), in which the main senses of the human mind (touch, taste, smell, sight, hear, pain, color, graphemes, etc.) are 'mixed up'.

Adolf Meyer

1866-1950

Swiss-born American psychiatrist who developed the concept of psychobiology.

Adolph Meyer was born in Niederweningen, Switzerland, and received an extensive medical education in neurology in Zurich, obtaining his M.D. in 1892. He emigrated to the United States in the same year. Beginning in 1893, Meyer worked for several hospitals, including a state hospital in Kankakee, Illinois, as a pathologist, and the New York State Hospital Service Pathological Institute, where he was involved with the training of psychiatrists. Meyer later joined the faculty of Cornell Medical College in New York City, where he served as professor of psychiatry. In 1909 G. Stanley Hall (1844-1924), a prominent psychologist and former student of **William James**, invited Meyer to Clark College in Worcester, Massachusetts, on the occasion of the college's twentieth anniversary, where he met with **Sigmund Freud** and **Carl Jung**.

In following year Meyer was appointed professor of psychiatry at Johns Hopkins University and director of its Henry Phipps Psychiatric Clinic, which became an internationally renowned training center for psychiatrists.

Meyer became so influential in his adopted country that he was known as "the dean of American psychiatry," and his work has had a wide influence on psychiatric theory and practice. In Meyer's view, the diagnosis and treatment of a mental disorder must include a thorough understanding of the patient as a whole person. This approach, which would today be termed "holistic," involved studying the patient from various perspectives— medical, biographical, educational, and even artistic. It was this goal that led him to introduce the use of the individual case history, bringing together in one place information about a patient's physical condition, past history, **family** life, work situation, and other facts that could be relevant to treatment. Meyer also pioneered in promoting visits to the patient's family in order

for the psychiatrist to understand the **environment** in which the patient lived, and to which he or she would return when treatment was completed.

Meyer believed that the constituent elements of human existence are actively interrelated, from the lowest [Page 427 | Top of Article](#) biochemical level to the highest cognitive level. Arguing that psychological factors may be as important as neuropathology in causing **mental illness**, Meyer advocated integrating the studies of human psychology and biology into a single system that he called psychobiology. The goal of psychobiological therapy was the successful integration of different aspects of the patient's **personality**. Steps involved in this **psychotherapy** included analyzing the psychological, sociological, and biological factors relevant to the patient's illness; working with the patient on a conscious level, staying close to the original complaint; and utilizing a combination of treatment methods satisfactory to both psychiatrist and patient.

Through therapy that addressed both short-term and long-term problems, Meyer's goal was to help the patient adjust as well as possible to life and change. Part of the therapy process consisted of aiding the patient in modifying unhealthy adjustments to his or her situation through guidance, suggestion, and reeducation, which Meyer called "habit training." His emphasis on habits extended to include **schizophrenia**, which he viewed as caused by harmful habits acquired over a long period of time, in combination with biological factors, including **heredity**. **Neurosis**, Meyer believed, differed from **psychosis** in that only a part of the personality was involved. He viewed neurotic patients as suffering from unrealistic expectations and the inability to accept themselves as they were.

Meyer, together with **Clifford Beers**, was also a founder of the mental hygiene movement (and the one who suggested its name). The goal of this movement was to educate the public about mental illness and achieve more humane treatment of institutionalized patients. Meyer contributed significantly to the medical literature on psychiatry. His papers were collected and published in *Collected Papers* (1950-1952).

Henry Alexander Murray Jr.

1893-1988

American biochemist, physician, and clinical and experimental psychologist who developed an integrated theory of **personality**.

Henry Alexander Murray, Jr. developed "personology," the integrated study of the individual from physiological, psychoanalytical, and social viewpoints. His background in medicine, biology, Freudian and Jungian **psychoanalysis**, and clinical and **experimental psychology**, as well as his work in anthropology, sociology, and

literature, enabled him to develop an interdisciplinary approach to psychology. His concepts of **motivation**, particularly the need to achieve, had a major influence on theories of psychology. In 1961, Murray earned the Distinguished Scientific Contribution Award of the American Psychological Association, followed by the Gold Medal Award of the American Psychological Foundation in 1969.

Murray, born in New York City in 1893, was the second of three children of Henry Alexander Murray, Sr., and Fannie Morris Babcock. His father was a poor Scottish immigrant who became a wealthy investor. His mother, a New York socialite, was the daughter of the founder

of the Guaranty Trust Company. Murray was educated at the Craeige School and, later, at Groton Academy. He entered Harvard University in 1911.

Becomes a physician and researcher

Although Murray's Harvard major was history, he entered the Columbia College of Physicians and Surgeons in New York in 1915, earning his M.D. in 1919. In 1916, he married Josephine Rantoul, the daughter of a prominent Boston family and herself a graduate of Radcliffe College. The Murrays had one daughter. At Columbia, George Draper stimulated Murray's interests in psychological factors affecting illness, and he stayed on at Columbia to earn an M.A. in biology in 1920. Returning to Harvard, Murray went to work with L.J. Henderson, applying the Henderson-Hasselbach equation to the acidity of the blood. Between 1919 and 1923, Murray published 10 papers on his physiological research.

Following two years as a surgical intern at Presbyterian Hospital in New York, Murray was awarded a research fellowship at the Rockefeller Institute for Medical Research in New York. He studied the development of chicken embryos, publishing 10 papers in that field, while simultaneously working towards his Ph.D. in bio-chemistry from Cambridge University in England.

Discovers psychoanalysis and "depth psychology"

In 1925, Murray first met the Swiss psychiatrist **Carl Jung**, and the two became lifelong friends. With his discovery of the writings of Herman Melville, the author of *Moby Dick*, Murray began to develop his theory of personality, using Melville as a case study. Although never published, Murray's biography of Melville had a major influence on the scholarship of the day, and Murray's published articles and book chapters introduced the application of Jung's "depth psychology" to literary criticism. At about this time, Murray began his relationship with **Christiana Morgan**, who remained his lover and coworker until her suicide in 1967.

After earning his Ph.D. in 1927, Murray became an instructor at Harvard under Morton Prince, a psychopathologist who had founded the Harvard Psychological Clinic. Following Prince's death in 1929, Murray became director of the clinic, despite the fact that he had never taken a psychology course. Together with the neuropsychiatrist Stanley Cobb, Murray moved the focus of the clinic from experimental research in **hypnosis** and multiple personality to Freudian and Jungian psychoanalysis. He also introduced these subjects into the Harvard curriculum. Murray pursued his study of personality or "personology." At a time when American experimental psychologists studied rat behavior, Murray and his interdisciplinary research team studied single individuals on a variety of levels. With his staff, Murray published *Explorations in Personality: A Clinical Study of Fifty Men of College Age* in 1938. For decades, this remained the principle text for personality theory. With Morgan, Murray developed the **Thematic Apperception Test**, in which the subject is asked to tell stories about a series of pictures. This test remains an important tool in **clinical psychology**. Murray became an assistant professor at Harvard in 1929, associate professor in 1937, and professor of clinical psychology in 1948.

Murray served in the Army from 1943 until 1948, selecting personnel for the Office of Strategic Services (which later became the Central **Intelligence Agency**) and training agents in the United States and abroad. He was awarded the Legion of Merit by the War Department in 1946.

Further develops his theory of "personology"

After his discharge from the Army as a lieutenant colonel, Murray joined **Gordon Allport** in the new Department of Social Relations at Harvard. There his research interests broadened further. With Clyde Kluckhohn, he began studying personality in society and investigated personality from the viewpoint of the dyadic interaction—the idea that a relationship between two people could be viewed as a single system with equal input from both partners. He also studied the role of mythology in personality and in society. Murray was best known, however, for his development of a human motivational system of social needs. He described behavior as a function of the interaction of individual needs, such as a need for achievement or a need for **affiliation**, and the "press" of the **environment**.

Interestingly, Ted Kaczynski, the serial bomber who killed and injured several people with mail bombs, was a participant in one of Murray's psychological experiments when he was a Harvard undergraduate. The study had to do with identifying men who would not break under pressure.

Murray held numerous honorary doctorates and was a member of the American Academy of Arts and Sciences. He retired in 1962 as a professor emeritus, the same year that his wife died. In 1969 he married Caroline Chandler Fish and became step-father to her five children. Murray died in Cambridge, Massachusetts, in 1988, at the age of 95. In his **memory**, Radcliffe College established the Henry A. Murray Research Center for the Study of Lives.

Stanley Milgram

1933-1984

American experimental social psychologist known for his innovative experimental techniques.

Stanley Milgram carried out influential and controversial experiments that demonstrated that blind obedience to authority could override moral **conscience**. His early studies on **conformity** were the first experiments to compare behavioral differences between people from different parts of the world. Milgram also examined the effects of television **violence**, studied whether New York City subway riders would give up their seats if asked to do so, and made award-winning documentary films.

Milgram, born in 1933 in the Bronx, New York, was the son of Eastern European Jewish immigrants, Samuel Milgram, a baker, and Adele Israel. Growing up in the Bronx, with an older sister and a younger brother, Milgram attended James Monroe High School and graduated from Queens College in 1954. He had a majored in political science and planned to enter the School of International Affairs at Columbia University to prepare for the Foreign Service. Instead, he enrolled in Harvard University's new interdisciplinary Department of Social Relations. There, **Gordon Allport** became his mentor and a series of fellowships enabled him to earn his Ph.D. in **social psychology** in 1960.

At Harvard, Milgram became Solomon E. Asch's teaching assistant. Asch was applying **Gestalt psychology** to social relations and designing experiments to examine conformity. For his doctoral research, Milgram spent a year in Norway and a year in France, exploring the cultural differences in conformity. He found that pressure for conformity was greater for Norwegians than for the French. After returning from France, Milgram worked with Asch at the Institute for Advanced Study in Princeton, New Jersey.

Moving to Yale University in 1960, as an assistant professor of psychology, Milgram began his experiments on obedience, with funding from the National Science Foundation. Much to

his surprise, he found that 65% of his subjects would inflict what they believed to be painful electric shocks on others, simply because they were told to do so.

Milgram married Alexandra "Sasha" Menkin, a psychiatric social worker, in 1961 and the couple eventually had a daughter and a son. Returning to the Department Social Relations at Harvard in 1963 as an assistant professor of social psychology, Milgram used his "lost-letter technique" to study people's inclinations to help others when it wasn't required. These experiments examined whether subjects would re-mail lost letters. Milgram also addressed the "small-world problem," determining that any two individuals in the United States could reach each other via an average of five acquaintances.

In 1967, Milgram moved to the Graduate Center of the City University of New York as professor and chairman of the social psychology program. In 1970 he published "The Experience of Living in Cities," which had a major influence on the new field of urban psychology. He also examined how residents of New York and Paris perceived the geographies of their cities. One of Milgram's most unique social experiments, designed to study the effects of television violence, involved an episode of the CBS program "Medical Center," with subjects viewing one of three endings. He found that viewers watching a violent ending were no more likely than others to commit an antisocial act when given the opportunity. He also performed experiments with "cyranoids," intermediaries who communicated with someone using words from a third person. He found, for example, that listeners never suspected that an 11-year-old cyranoid's words were actually those of a 50-year-old professor. In 1980, in the midst of these experiments, Milgram suffered the first of a series of massive heart attacks. He died of his fifth heart attack in New York City in 1984, at the age of 51.

Ludwig Binswanger

Ludwig Binswanger

Born [April 13, 1881](#)

Nationality [Swiss](#)

Fields [psychiatry](#)

Jako filosofický pojem použil slovo pobyť (*Dasein*) poprvé [Hegel](#), a to právě jako spojení a překonání protikladu bytí a nicoty: v pobytu se obojí stává jen jeho momentem.^[1] Ve filosofii [Martina Heideggera](#) a zejména v jeho hlavním díle [Bytí a čas](#) se pobyť stává ústředním pojmem. Odlišuje zde bytí člověka od velmi odlišného bytí věcí, které se zde pouze vyskytují, kdežto pobyť se ke svému vlastnímu bytí zvláštním způsobem vztahuje: jednak mu vždy již nějak rozumí (a to zejména řečí), jednak mu o ně jde, musí se o ně starat a musí je sám vést. „Pobyť je jsoučno, jemuž jde v jeho bytí o toto bytí samo.“^[2] „Pobyť si sám vždy rozumí ze své existence, z možnosti sebe sama buď sebou samým být, anebo nebýt.“ Pobyť charakterizuje, že žije v možnostech, že jimi sám je, a to tak, že se do nich jednak rozvrhuje, jednak je do nich vržen. Kromě M. Heideggera užívá pojem pobytu ve své filosofii také [Karl Jaspers](#): „V pobytu je pouze volba mezi uvolněným upadáním existence a napjatým, nikdy nekončícím uskutečňováním této existence v subjektivitě i v objektivitě.“^[3] Pojem pak hraje významnou úlohu v psychologickém a terapeutickém směru, který pod názvem „analýza pobytu“ (*Daseinsanalyse*) založil švýcarský psycholog [Ludwig Binswanger](#).

Pobyť

Pojem

Český pojem pobyť vytvořil [Jan Patočka](#) jako překlad německého termínu *Dasein*, který je obtížné přeložit; v mnoha jiných jazycích se obvykle nepřekládá. Ve slově *Dasein* je totiž obsaženo slovo *sein* (být, bytí) a zároveň místní určení *da* (zde); proto je někteří překládali také jako "zdebyť". *Dasein* je ovšem v němčině běžné slovo, třeba v obratu „*sein Dasein fristen*“, což znamená něco jako „protloukat se životem“. V každém případě *Dasein* navozuje vedle základního významu „být“, „existovat“, také pevné místní usazení tohoto zvláštního bytí, které je vždycky „zde“, to jest na světě, a své bytí musí samo nějak vést. Nepřímou je ve slově naznačena i jeho nahodilost a konečnost. To je v českém slově "pobyť" obsaženo také.

Pobyť ve filosofii

Ludwig Binswanger ([April 13, 1881](#) – [February 5, 1966](#)) was a [Swiss psychiatrist](#) and pioneer in the field of [existential psychology](#). His grandfather (also named Ludwig Binswanger) was the founder of the "Bellevue Sanatorium" in [Kreuzlingen](#), and his uncle [Otto Binswanger](#) was a professor of [psychiatry](#) at the [University of Jena](#).

In 1907 Binswanger received his medical degree from the [University of Zurich](#) and as a young man worked and studied under some of the greatest psychologists of the era, such as [Carl Jung](#), [Eugen Bleuler](#) and [Sigmund Freud](#). Although he had differences with Freud regarding psychiatric theory, Binswanger remained friends with him until Freud's death in 1939.

From 1911 to 1956, Binswanger was medical director of the sanatorium in Kreuzlingen. He was greatly influenced by existential [philosophy](#) and the works of philosophers such as [Martin Heidegger](#), [Edmund Husserl](#), and [Martin Buber](#). Binswanger is considered the first physician to combine [psychotherapy](#) with [existentialism](#), a theory he expounds in his 1943 book; *Grundformen und Erkenntnis menschlichen Daseins*. In his study of existentialism, his most famous subject was [Ellen West](#), a deeply troubled anorexia nervosa patient.

Binswanger's *Dream and Existence* was translated from German into French by [Michel Foucault](#), who added a substantial essay-introduction.

References

- Bühler, Karl-Ernst (2004), "[Existential analysis and psychoanalysis: specific differences and personal relationship between Ludwig Binswanger and Sigmund Freud](#)", *American journal of psychotherapy* **58** (1): 34-50, 2004, [PMID:15106398](#), <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15106398>>
- Reppen, Joseph (2003), "[Ludwig Binswanger and Sigmund Freud: portrait of a friendship](#)", *Psychoanalytic review* **90** (3): 281-91, 2003 Jun, [PMID:14621641](#), <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/14621641>>
- Wittern, Ursula & Hirschmüller, Albrecht (2002), "[\[Drug therapy of psychiatric patients in the middle of the 19th century: the drug armamentarium of Ludwig Binswanger sen. in his "Asyl Bellevue" \]](#)", *Gesnerus* **59** (3-4): 198-223, 2002, [PMID:12587404](#), <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/12587404>>
- Hoffman, Klaus (2002), "[\[Historical essays on Ludwig Binswanger and psychoanalysis\]](#)", *Luzifer-Amor : Zeitschrift zur Geschichte der Psychoanalyse* **15** (29): 1-189, 2002, [PMID:12164205](#), <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/12164205>>
- Ghaemi, S N (2001), "[Rediscovering existential psychotherapy: the contribution of Ludwig Binswanger](#)", *American journal of psychotherapy* **55** (1): 51-64, 2001, [PMID:11291191](#), <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/11291191>>
- "[\[Sigmund Freud / Ludwig Binswanger. Correspondence\]](#)", *Psyche* **46** (3): 221-44, 1992, 1992 Mar, [PMID:1581699](#), <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/1581699>>
- Pivnicki, D (1979), "[Paradoxes of psychotherapy. In honor and memory of Ludwig Binswanger](#)", *Confinia psychiatrica. Borderland of psychiatry. Grenzgebiete der Psychiatrie. Les Confins de la psychiatrie* **22** (4): 197-203, 1979, [PMID:394913](#), <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/394913>>
- Kuhn, R (1972), "[\[Current importance of the work of Ludwig Binswanger\]](#)", *Zeitschrift für klinische Psychologie und Psychotherapie* **20** (4): 311-21, 1972, [PMID:4576200](#), <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/4576200>>
- Kuhn, R (1968), "[\[Ludwig Binswanger, April 13, 1881 - February 5, 1966\]](#)", *Bulletin der Schweizerischen Akademie der Medizinischen Wissenschaften*: Suppl 24:99+, 1968 Nov, [PMID:4883993](#), <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/4883993>>

- Vanderpool, J P (1968), "[The existential approach to psychiatry \(Ludwig Binswanger\), \(Victor Frankl\)](#)", *Tex. Rep. Biol. Med.* **26** (2): 163-71, 1968, PMID:4877375, <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/4877375>>
- Delgado, H (1967), "[\[Necrology. Ludwig Binswanger\]](#)", *Revista de neuro-psiquiatría* **30** (2): 216-7, 1967 Jun, PMID:4881552, <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/4881552>>
- Colpe, C (1967), "[\[A physician in a dialogue. Reminiscences of Ludwig Binswanger, died on 5 February 1966\]](#)", *Der Landarzt* **43** (6): 277-83, 1967 Feb 28, PMID:4873391, <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/4873391>>
- Kuhn, R (1967), "[\[Ludwig Binswanger \(1881-1966\)\]](#)", *Schweizer Archiv für Neurologie, Neurochirurgie und Psychiatrie = Archives suisses de neurologie, neurochirurgie et de psychiatrie* **99** (1): 113-7, 1967, PMID:5339997, <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/5339997>>
- Straus, E (1966), "[\[To the memory of Ludwig Binswanger 1881-1966\]](#)", *Der Nervenarzt* **37** (12): 529-31, 1966 Dec, PMID:4861043, <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/4861043>>
- Cargnello, D ([[]]), "[\[Ludwig Binswanger\) 1881-1966\]](#)", *Archivio di psicologia, neurologia e psichiatria* **27** (2): 106-10, PMID:5329204, <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/5329204>>
- Holt, H (1966), "[Ludwig binswanger \(1881-1966\): a tribute.](#)", *Journal of existentialism* **6** (25): 93-6, 1966, PMID:5342183, <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/5342183>>
- WYRSCH, J (1961), "[\[To Ludwig BINSWANGER on his 80th birthday.\]](#)", *Psychiatria et neurologia* **141**: 229-33, 1961 Apr, PMID:13787004, <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/13787004>>
- STRAUS, E W (1951), "[\[On the 70th birthday of Ludwig Binswanger.\]](#)", *Der Nervenarzt* **22** (7): 269-70, 1951 Jul 20, PMID:14863527, <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/14863527>>
- "[\[To Ludwig Binswanger on his 70th birthday.\]](#)", *Schweizer Archiv für Neurologie und Psychiatrie. Archives suisses de neurologie et de psychiatrie. Archivio svizzero di neurologia e psichiatria* **67** (1): 1-4, 1951, PMID:14865927, <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/14865927>>

Medard Boss

Medard Boss (October 4, 1903 - December 21, 1990) was a [Swiss](#) psychoanalytic psychiatrist who developed a form of [psychotherapy](#) known as [Daseinsanalysis](#), which was largely based on the existential-phenomenological philosophy of friend and mentor, [Martin Heidegger](#). During his medical studies he was strongly influenced by the [psychiatrist Eugen Bleuler](#). Boss believed that modern medicine and psychology, premised on [Cartesian](#) philosophy and [Newtonian](#) physics, made incorrect assumptions about human beings and what it means to be human. He addressed an existential foundation for medicine and psychology in an eponymous text, *Existential Foundations of Medicine and Psychology* (1979).

Select Bibliography

- [Zollikon Seminars](#): Protocols, Conversations, Letters (Editor; Martin Heidegger author) (2001). Tr. F. Mayr. [Northwestern University Press](#).
- *Existential Foundations of Medicine and Psychology* (1979). Tr. S. Conway and A. Cleaves. Northvale: [Jason Aronson](#).
- *Psychoanalysis and Daseinsanalysis* (1963). Tr. L. E. Lefebre. New York: Basic Books.

- A Psychiatrist Discovers India (1965). Wolff.
- I Dreamt Last Night (1978). With Stephen Conway.
- The Analysis of Dreams (1957).

Jean Piaget

Jean Piaget [ʒɑ̃ pjaɛ̃ʒɛ] ([9. srpna, 1896](#) – [16. září, 1980](#)) byl [švýcarský](#) filozof, [přírodní vědec](#) a [vývojový psycholog](#), dobře známý pro své studium dětí a pro svou [teorii kognitivního vývoje](#). Jak říká [Ernst von Glasersfeld](#), Jean Piaget je také "velkým průkopníkem [konstruktivistické](#) teorie znalostí"^[1].

Obsah

- [1 Životopis](#)
- [2 Stádia kognitivního vývoje](#)
- [3 Piagetova představa o dětské mysli](#)
- [4 Vývojové procesy](#)
- [5 Genetická epistemologie](#)
- [6 Vliv](#)
  - [6.1 Vývojová psychologie](#)
  - [6.2 Výchova](#)
  - [6.3 Historické studie myšlení a poznávání](#)
  - [6.4 Evoluce lidské inteligence](#)
  - [6.5 Primatologie](#)
  - [6.6 Filozofie](#)
  - [6.7 Umělá inteligence](#)
- [7 Hlavní práce a úspěchy](#)
  - [7.1 Hlavní práce](#)
  - [7.2 Ostatní práce](#)
- [8 Piagetovské a post-piagetovské stupňové teorie](#)
- [9 Citace](#)
- [10 Odkazy](#)
- [11 Poznámky](#)
- [12 Reference](#)
- [13 Externí odkazy](#)

Životopis

Piaget se narodil v [Neuchâtelu](#) ve francouzskojazyčné části Švýcarska. Jeho otec, Arthur Piaget, byl profesorem [středověké literatury](#) na [Neuchâtelské universitě](#). Piaget byl nadprůměrným dítětem se zájmem v [biologii](#) a přírodě, obzvláště ho zaujali [měkkýši](#), a dokonce ještě před ukončením střední školy publikoval několik prací. Svou dlouhou kariéru vědeckého výzkumu začal vlastně již v jedenácti letech publikací krátké práce o albínském [vrabci](#). V průběhu svého života napsal Piaget více než šedesát knih a několik set článků. Piaget obdržel [Ph.D](#) v přírodních vědách na Neuchâtelské universitě, chvíli také studoval na [Universitě v Zurichu](#). Během této doby publikoval dvě [filozofické](#) práce, které zobrazují směr jeho soudobého myšlení, které však později zavrhl jako práci adolescenta. Jeho zájem v [psychoanalýze](#), právě se rozvíjejícím psychologickým přístupem, také spadá do tohoto období.

Poté se přestěhoval ze [Švýcarska](#) do Grange-aux-Belles, [Francie](#), kde učil na chlapecké škole vedené [Alfrédem Binetem](#), tvůrcem tzv. binetova [testu inteligence](#). Při známkování několika takových inteligenčních testů si povšiml, že malé děti opakovaně chybovaly v určitých otázkách. Piageta tolik nezajímalo samotný fakt, že děti chybovaly, ale že malé děti stále činily stejný typ chyb, který starší děti a dospělí nedělali. Toto ho vedlo k vyslovení teorie, že dětské myšlení nebo kognitivní procesy jsou podstatně rozdílné od těch dospělých. Nakonec zveřejnil souhrnou teorii prohlašující, že jednotlivci procházejí několika stupni kvalitativně odlišných stadií kognitivního vývoje. V roce [1921](#), se Piaget vrátil do [Švýcarska](#) jako ředitel [Rousseauova institutu](#) v [Ženevě](#).

V roce [1923](#) se oženil se svou studentkou, Valentine Châtenay; společně měli tři děti, které Piaget studoval již od narození. V roce [1929](#), Jean Piaget přijal místo ředitele v [International Bureau of Education](#) a zůstal v čele této mezinárodní organizace až do roku [1968](#). Každý rok navrhoval „ředitelovy proslovy“ pro radu IBE (IBE Council) a pro Mezinárodní konferenci pro veřejné vzdělávání (International Conference on Public Education), ve kterých výslovně vyjádřil svou představu vzdělávání.

Stádia kognitivního vývoje

Piaget byl v letech [1929-1975](#) profesorem [psychologie](#) na [Universitě v Ženevě](#) a je stále nejvíce známý pro reorganizaci teorie kognitivního vývoje do jednotlivých stádií, čímž navázal na dřívější práci [Jamese Marka Boldwina](#): čtyři etapy vývoje zhruba odpovídají (1) narození-2 roky, (2) 2-7 let, (3) 7-12 let, a (4) 12 a více. Každá etapa je charakterizovaná všeobecnými kognitivními strukturami (schématem), které ovlivňují veškeré myšlení dítěte ([strukturalistické](#) pojetí ovlivněné filozofem [Immanuelem Kantem](#)). Každé stádium představuje dětské porozumění světa během daného období a každé, kromě toho posledního, je nepřesným zobrazením reality. Vývoj z jednoho stádia do dalšího je tedy způsoben nahromaděním chyb v dětském chápání okolního prostředí; toto hromadění nakonec způsobí tak veliký nesoulad (disequilibrium), že musí dojít ke komplexnímu přeorganizování myšlenkových struktur.

Čtyři Piagetovy vývojové etapy jsou:

1. [Sensorimotorické stádium](#): od narození do 2 let života (dětí poznávají svět pomocí pohybů a smyslů a získávají vědomí stálosti objektů)
2. [Předoperační stádium](#): od 2 do 7 let (používání jazyka, egocentrické myšlení)
3. [Stádium konkrétních operací](#): od 7 do 12 let (dokáže logicky přemýšlet o konkrétních událostech, pochopení stálosti počtu, množství a hmotnosti)
4. [Stádium formálních operací](#): 12 let a více (dokáže logicky myslet o abstraktních pojmech).

Tato chronologická období jsou pouze přibližná a ve světle faktu, že studie prokázaly velké rozdíly mezi jednotlivými dětmi, nemohou být chápány jako ostře stanovené normy. Dále se tyto stádia objevují v různých letech podle toho, jaká oblast znalostí je posuzována. Stáří stanovené pro jednotlivá stádia tedy pouze odráží, kdy jsou jednotlivá stádia obvykle dominantní, ačkoliv jedna a tatáž osoba může vykazovat příklady dvou, tří nebo dokonce i všech čtyř stádií myšlení ve stejnou dobu, přičemž záleží na oblasti znalostí a experimentu, kterému je jedinec podroben.

I přesto základní pravidlo tvrdí, že co se jedné oblasti znalostí týče, stádia se objevují ve stejném chronologickém pořadí.

Názor na neměnnost pořadí stádií vychází z toho, že znalosti nejsou jednoduše získány z okolního prostředí, ale jsou postupně vystavěny zevnitř. Tento názor byl velice vlivný v [pedagogice](#), a je většinou nazýván konstruktivismus (viz též "[Konstruktivismus \(teorie učení\)](#)"). Jakmile je poznání vnitřně vystavěno, je testováno na prostředí stejným způsobem, jakým vědec zkoumá platnost své teorie. Stejně jako vědec, jednotlivý žák může vyřadit, upravit nebo přestavět poznání podle jeho užitečnosti ve skutečném světě. Velká část této výstavby (a později přestavby) je vykonávána podvědomě.

Vidíme tedy, že Piagetovy stádia vlastně zobrazují čtyři typy myšlenkových struktur. Chronologické pořadí je nevyhnutelné, protože každá fáze je potřebná k vystavění další úrovně, která je jednodušší, všeobecnější a účinnější. Je to to samé, jako říci, že nejdříve musíme kov upravit na součástky, abychom mohli postavit stroje a poté koordinovat stroje abychom mohli postavit továrnu.

Piagetova představa o dětské mysli

Piaget viděl děti jako "malé filozofy", které nazýval "malinkými myšlenkovými pytlíky" a vědci stavícími své vlastní teorie poznání. Někteří lidé použili jeho názory, aby se mohli zaměřit na to, co děti nezvládnou. Piaget je ale použil k pochopení kognitivního růstu a vývoje dětí.

Vývojové procesy

Piaget nepřinesl žádný přesný (nebo jasný) popis vývojových procesů jako takových. Široce řečeno se sestávaly z cyklu:

- Dítě provádí operaci, která má vliv na předměty nebo je uspořádává. Dítě je schopné posoudit vlastnosti akce a jejích výsledků.
- Pomocí opakovaných akcí, možná s určitými změnami či v rozdílných prostředích nebo s rozdílnými předměty, je dítě schopné rozlišit a začlenit základní prvky svých činů a jejich výsledky. Toto je tzv. proces **zrcadlové abstrakce (reflecting abstraction)** (podrobně popsáno v Piaget 2001).
- Ve stejné době je dítě schopné identifikovat vlastnosti objektů podle toho jaké účinky na ně mají různé akce. Toto je tzv. proces **empirická abstrakce (empirical abstraction)**.
- Opakováním tohoto procesu na široké škále objektů a akcí dítě vytváří novou úroveň poznání a porozumění. Toto je proces vytváření nového **kognitivního stádia (cognitive stage)**. Tento dvojitý proces umožňuje dítěti vytvářet nové způsoby zacházení s předměty a nové poznání těchto předmětů.
- Nicméně, jakmile dítě vytvořilo tyto nové druhy poznání, on/a je začne používat k vytváření stále složitějších objektů a k provádění stále složitějších úkonů. Tak dítě začíná rozpoznávat stále složitější vzory a vytvářet stále

složitější objekty. Tak začíná nové stádium, které bude ukončeno teprve tehdy, kdy všechny aktivity a zkušenosti dítěte byly přeorganizovány podle této vyšší úrovně.

Tento proces však není úplně plynulý. Jakmile se prokáže, že nový stupeň organizace, poznání a chápání je účinný, je rychle uplatněn i v ostatních oblastech. To způsobuje prudký a radikální přechod z jednoho stádia do druhého. Čas strávený v novém stádiu je vyplněn vylepšováním tohoto nového kognitivního stupně. Když se znalosti získané v jednom stádiu studia a zkušeností vedou prudce a rapidně k novému, vyššímu stádiu pochopení, říkáme, že proběhl "**gestalt**".

Kvůli dialektické formě celého procesu, ve kterém je každé nové stádium vytvořeno pomocí další specifikace, integrace a syntézy nových struktur ze starých, je pořadí kognitivních stádií spíše nutné než pouze vědecky správné. Každá nová fáze se objevuje jen díky tomu, že dítě již plně ovládá výsledky předchozích stádií a že ještě stále existují dokonalejší formy poznání a činností, které mohou být dosaženy.

Piagetův model vývoje vysvětluje mnohé jevy lidského poznání, které dříve nebyly vysvětleny, a to proto, že pokrývá jak teorii o tom, jak získáváme znalosti o předmětech, tak i naše úvahy o vlastních činech. Například, poukazuje na to, jak děti postupně obohacují své porozumění věcí používáním dřívějších znalostí a uvažováním o nich, takže jsou schopné své znalosti organizovat v čím dál tím složitější struktury. Takže, když dítě dokáže důsledně a přesně rozeznat různé druhy zvířat, může získat schopnost je uspořádat do vyšších celků jako třeba "ptáci", "ryby" a pod. Toto je důležité, neboť nyní dítě něco ví i o zvířeti, které dříve neznalo, jen díky tomu, že ví, do jaké skupiny patří - např. je-li to pták, pak klade vejce.

Ve stejnou dobu, uvažováním o svých činech, dítě získává složitější vědomí o "zákonech" které určují různými způsoby, co je správné a co ne. Takto Piaget vysvětluje rostoucí vědomí dítěte o pojmech jako je *správný*, *právoplatný*, *nutný*, *řádný* a pod. Jinými slovy, dítě buduje pravidla nejen o tom, co je účinné a správné, ale také *ospravedlněné*.

Jedna z nejznámějších Piagetových studií se zaměřila na rozlišovací schopnosti dvou a půl až čtyř a půl letých dětí. Studii začal s dětmi různého věku. Srovnal dvě řady se stejným počtem M&M's, v jedné řadě byly M&M's rozestavěny dál od sebe a v druhé blíž u sebe. Zjistil, že "Děti mezi 2 lety a 6 měsíci a 3 lety a 2 měsíci dokázali správně určit relativní počet předmětů v obou řadách; mezi 3 lety a 2 měsíci a 4 lety a 6 měsíci děti udávaly, že delší řada s většími rozestupy má "více"; po 4 letech a 6 měsících děti opět určovali správně" (Cognitive Capacity of Very Young Children, str. 141). Původně mladší děti nebyly zkoumány, neboť pokud čtyřleté dítě nedokáže konzervovat počet, jak by to mohlo dokázat dítě mladší? Výsledky ale ukazují, že dítě mladší 3 let a 2 měsíců ovládají konzervaci počtu, ale starší děti tuto schopnost ztrácejí, a neobnoví ji dokud nedosáhnou čtyř a půl let. Tato schopnost může být dočasně ztracena kvůli přehnanému spoléhání se na strategie vnímání, které tvrdí, že delší řada sladkostí také obsahuje jejich větší množství, nebo je to způsobeno neschopností čtyřletých dětí situaci obrátit.

Na konci tohoto experimentu bylo zjištěno několik skutečností. Zaprvé, mladší děti mají rozlišovací schopnost, což ukazuje, že logická kapacita pro kognitivní operace se objevuje dříve, než se dříve předpokládalo. Tato studie také ukazuje, že mladé děti mohou být vybaveny určitými vlastnostmi pro kognitivní operace, které závisí na logické konstrukci úkolu. Výzkum také ukazuje, že pětileté děti vyvíjejí jednoznačné pochopení, dítě si M&M's spočítá, aby určilo, v které řadě jich je víc. A konečně,

studie odhalila, že celková schopnost konzervace množství není ve vrozené lidské výbavě.

Genetická epistemologie

Genetická epistemologie je podle svého tvůrce **Jean Piageta** interdisciplinární vědou, nahrazující [gnoseologii](#). Genetickou psychologii pokládá za část realizace geneticko epistemologického záměru. Genetická epistemologie má vlastně nahradit filozofickou teorii poznání. Je nutno ji chápat jako pokusný krok k procesu vydělování věd z filozofie. Tento krok má však dvě stránky. Na jedné straně je vyjádřením objektivní možnosti vytvořit vědeckou teorii poznání s oporou moderní logiky, metodologie a teorii vědy. Na druhé straně vytlačuje na periferii některé základní problémy výrazně filozofického charakteru, které se nutně při zkoumání poznání vždy znovu objevují jako jsou vztah poznání a skutečnosti.

Vliv

Ačkoliv již dávno není populárním [psychologem](#), velikost Piagetova pokračujícího vlivu může být měřena na globálním měřítku a aktivitě [Jean Piaget Society](#), která pořádá každoroční konference a láká mnoho účastníků. Jeho [teorie kognitivního vývoje](#) prokázala svůj vliv v mnoha rozličných oblastech:

- Vývojová psychologie
- [Výchova](#)
- Historické studie myšlení a poznávání
- Evoluce lidské inteligence
- Primatologie
- Filosofie
- Umělá inteligence (AI)

Na druhou stranu, Piaget zřejmě výrazně neovlivnil terapeutické metody nebo modely.

Vývojová psychologie

Piaget je zřejmě jedním z nevlivnějších vývojových psychologů, ovlivnil nejen práce [Lva Vygotského](#) a [Lawrence Kohlberga](#), ale celé další generace vědců. Ačkoliv důkladné prověřování jeho teorie vedlo k nespočetným vylepšováním a zkvalitňováním jeho původního modelu a vzniku neo-piagetických a post-piagetických teorií, Piagetův původní model se prokázal jako velice silný (Lourenço and Machado 1996).

Výchova

Behem 70tých a 80tých let [20. století](#) Piagetova práce inspirovala také reformu [evropské](#) a [americké výchovy](#), a to jak v teorii, tak v praxi, což vedlo k přístupu více zaměřenému na dítě.

Historické studie myšlení a poznávání

Historické změny myšlení byly modelovány v piagetovských pojmech. Široce řečeno, tyto modely zmapovaly změny v morali, intelektuálním životě a kognitivním stádiu na historických proměnách (typicky ve složitosti sociálních systémů).

Některé významné příklady:

- Michael Barnesova studie ko-evoluce náboženského a vědeckého myšlení (Barnes 2000)
- Peter Damerowova teorie prehistorického a starověkého myšlení (Damerow 1995)
- [Kieran Eganova](#) stádia porozumění
- [James W. Fowlerova](#) stádia vývoje víry
- Suzy Gablikovy stádia historie umění (Gablik 1977)
- Christopher Hallpikeovy studie změn v poznávání a morálním úsudku v prehistorickém období, ve starověku a v antice (Hallpike 1979, 2004)
- [Lawrence Kohlbergova stádia morálního vývoje](#)
- Don LePanova teorie původu moderního myšlení a dramatu (LePan 1989)
- Charles Raddingova teorie o středověkém intelektuálním vývoji (Radding 1985)
- R.J. Robinsonova stádia historie (Robinson 2004)

Evoluce lidské inteligence

Původ lidské inteligence byl také studován v piagetovských pojmech. Wynn (1979, 1981) analyzoval Acheulianské a Oldowanské nástroje v pojmech porozumění prostorových vztahů nutných k vytvoření obou typů. Obecněji, Robinsonovo [Birth of Reason](#) (Zrození rozumu; aj. odkaz)(2005) navrhuje široce založený model pro vývoj piagetovské inteligence.

Primatologie

Piagetovy modely kognice byly použity i mimo okruh studia lidí. Existuje prospívající komunita primatologů, kteří vyhodnocují vývoj a schopnosti primátů v pojmech Piagetova modelu. Mezi významné osobnosti patří Sue Taylor Parker a Francesco Antinucci. Souhrn velice rozsáhlé literatury sepsali Parker a McKinney (1999).

Filozofie

Pokud vezmeme v úvahu jeho neo-[kantovské](#) předpoklady, jeho zaměření na témata jako logické a matematické uvažování, morální úsudek, odporování, jazyk, oprávněnost a podobně, je překvapující, jak málo pozornosti Piaget vyvolal u [filozofů](#). Někteří ale k jeho práci přihlíželi. Například [filosof](#) a [sociální teoretik Jürgen Habermas](#) ji zahrnul do své práce, nejvíce do [Teorie komunikativní činnosti](#) (The Theory of Communicative Action). Filozof [Thomas Kuhn](#) důvěřoval Piagetově práci k pochopení přechodu mezi módy myšlení, které charakterizovaly jeho teorii [paradigmatových posunů](#).

Umělá inteligence

Piaget měl také významný dopad na poli [počítačové vědy](#) a [umělé inteligence](#). [Seymour Papert](#) použil Piagetovu práci při vytváření [Logo programming language](#). [Alan Kay](#) použil Piagetovy teorie jako základ pro [Dynabook programming system concept](#), který byl poprvé diskutován uvnitř [Xerox Palo Alto Research Center](#) neboli [Xerox PARC](#). Tyto diskuse vedly k vyvinutí [Alto](#) prototypu, který jako první objevil základy [grafického uživatelského rozhraní](#) (GUI) a ovlivnil vytvoření uživatelských rozhraní v 80tých letech 20. století a později.

Hlavní práce a úspěchy

Hlavní práce

- Piaget, J. (1950). *Introduction à l'Épistémologie Génétique*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Piaget, J. (1961). *La psychologie de l'intelligence*. Paris: Armand Colin (1961, 1967, 1991). [Online version](#)
- Piaget, J. (1967). *Logique et Connaissance scientifique*, Encyclopédie de la Pléiade.

- Inhelder, B. and J. Piaget (1958). *The Growth of Logical Thinking from Childhood to Adolescence*. New York: Basic Books.
- Inhelder, B. and Piaget, J. (1964). *The Early Growth of Logic in the Child: Classification and Seriation*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Piaget, J. (1928). *The Child's Conception of the World*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Piaget, J. (1932). *The Moral Judgment of the Child*. London: Kegan Paul, Trench, Trubner and Co.
- Piaget, J. (1952). *The Child's Conception of Number*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Piaget, J. (1953). *The Origins of Intelligence in Children*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Piaget, J. (1955). *The Child's Construction of Reality*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Piaget, J. (1971). *Biology and Knowledge*. Chicago: University of Chicago Press.
- Piaget, J. (1995). *Sociological Studies*. London: Routledge.
- Piaget, J. (2001). *Studies in Reflecting Abstraction*. Hove, UK: Psychology Press.

Ostatní práce

- Beth, E.W., and Piaget, J. (1966). *Mathematical Epistemology and Psychology*. Dordrecht: D. Reidel.
- Piaget, J. (1942). Les trois structures fondamentales de la vie psychique: rythme, régulation et groupement. *Rev. Suisse de Psychologie Appliquée*, 1/2 9–21.
- Piaget, J. (1948). *Où va l'éducation?* UNESCO.
- Piaget, J. (1951). *Psychology of Intelligence*. London: Routledge and Kegan Paul

- Piaget, J. (1953). *Logic and Psychology*. Manchester: Manchester University Press.

- Piaget, J. (1962). *Play, Dreams and Imitation in Childhood*. New York: Norton.
- Piaget, J. (1966). Nécessité et signification des recherches comparatives en psychologie génétique. *Journal International de Psychologie*, 1 (1): 3-13.
- Piaget, J. (1970). *Structuralism*. New York: Harper & Row.
- Piaget, J. (1972). *Psychology and Epistemology: Towards a Theory of Knowledge*. Harmondsworth: Penguin.
- Piaget, J. (1972). *Insights and Illusions of Philosophy*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Piaget, J. (1974). *Experiments in Contradiction*. Chicago: University of Chicago Press.

- Piaget, J. (1974). *The Place of the Sciences of Man in the System of Sciences*. New York: Harper and Row, Publishers.
- Piaget, J. (1975). *The Origin of the Idea of Chance in Children*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Piaget, J. (1977). *The Grasp of Consciousness*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Piaget, J. (1978). *Success and Understanding*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Piaget, J. (1979). *Behaviour and Evolution*. London: Routledge and Kegan Paul.
- Piaget, J. (1980). *Adaptation and Intelligence*. London: University of Chicago Press.
- Piaget, J. (1980). *Les Formes Élémentaires de la Dialectique*. Paris, Editions Gallimard.
- Piaget, J. (1981). *Intelligence and Affectivity. Their Relationship during Child Development*. Palo Alto: Annual Reviews.
- Piaget, J. (1983). Piagetova teorie. In P. Mussen (ed.). *Handbook of Child Psychology*. 4th edition. Vol. 1. New York: Wiley.
- Piaget, J. (1985). *The Equilibration of Cognitive Structures: The Central Problem of Intellectual Development*. Chicago: University of Chicago Press.
- Piaget, J. (1987). *Possibility and Necessity*. 2 vols. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Piaget, J. (2000). Komentář na Vygotského. *New Ideas in Psychology*, 18, 241-59.
- Piaget, J., and Garcia, R. (1989). *Psychogenesis and the History of Science*. New York: Columbia University Press.
- Piaget, J., and Garcia, R. (1991). *Towards a Logic of Meanings*. Hillsdale, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates.
- Piaget, J., and Inhelder, B. (1962). *The Psychology of the Child*. New York: Basic Books
- Piaget, J., and Inhelder, B. (1967). *The Child's Conception of Space*. New York: W.W. Norton.

Piagetovské a post-piagetovské stupňové teorie

- Michael Barnesova studie ko-evoluce náboženského a vědeckého myšlení (Barnes 2000)
- Peter Damerowova teorie prehistorického a starověkého myšlení (Damerow 1995)
- [Kieran Eganova](#) stádia porozumění
- [James W. Fowlerova](#) stádia vývoje víry
- Suzy Gablikovy stádia historie umění (Gablik 1977)
- [Christopher Hallpikeovy](#) studie změn v poznávání a morálním úsudku v prehistorickém období, ve starověku a v antice (Hallpike 1979, 2004)
- [Lawrence Kohlbergova stádia morálního vývoje](#)
- Don LePanova teorie původu moderního myšlení a dramatu (LePan 1989)
- Charles Raddingova teorie o středověkém intelektuálním vývoji (Radding 1985)
- R.J. Robinsonova stádia historie (Robinson 2004)
- [Robert Keganova](#) konstruktivně-vývojová teorie (Kegan 1982)
- [Allen Iveyovo](#) vývojové poradenství a terapie (DCT) (Ivey 1986)

Citace

- *Intelligence uspořádává svět tím, že uspořádává sama sebe*, in „La construction du réel chez l'enfant“ (1937)

Odkazy

- [Constructivistická epistemologie](#)
- [Vývojová psychologie](#)
  - [V7vojová stádia](#)
- [Erik Erikson](#), [Eriksonova stádia psychosociálního vývoje](#)
- [Lawrence Kohlberg](#), [Kohlbergova stádia morálního vývoje](#)

Poznámky

1. ↑ (in *An Exposition of Constructivism: Why Some Like it Radical*, 1990)

Reference

- Aqueci, F. (2003). *Ordine e Trasformazione. Morale, Mente, Discorso in Jean Piaget*. Acireale-Roma: Bonanno
- Amann-Gainotti M. and Ducret J.-J. (1992). *Jean Piaget, disciple of [Pierre Janet](#): influence of behavior psychology and relations with psychoanalysis*. Information psychiatrique vol. 68, no6, pp. 598-606
- Barnes, M.H. (2000). *Stages of Thought. The Co-Evolution of Religious Thought and Science*. Oxford University Press: New York.
- Beilin, H. (1992). Piaget's enduring contribution to developmental psychology. *Developmental Psychology*, 28, 191-204.
- Binguier, J.-C. (1980). *Conversations with Piaget*. Chicago: Chicago University Press.
- Chapman, M. (1988). *Constructive Evolution: Origins and Development of Piaget's Thought*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Damerow, P. (1995). Prehistory and cognitive development. Invited Lecture to the Twenty-Fifth Annual Symposium of the Jean Piaget Society, Berkeley, June 1–3, 1995.
- Flavell, J. (1967). *The Developmental Psychology of Jean Piaget*. New York: D. Van Nostrand Company.
- Fowler, James W. (1981). *Stages of Faith*, Harper & Row [ISBN 0-06-062866-9](#)
- Gablik, S. (1977). *Progress in Art*. Rizzoli: New York.
- Gattico, E. (2001). *Jean Piaget*. Milano: Bruno Mondadori
- Hallpike, C.R. (1979). *The Foundations of Primitive Thought*. Oxford: Oxford University Press.
- Hallpike, C.R. (2004). *The Evolution of Moral Understanding*. Prometheus Research Group: www.prometheus.org.uk.
- Kesselring, Th. (1999). *Jean Piaget*. München: Beck
- Kitchener, R. (1986). *Piaget's Theory of Knowledge*. New Haven: Yale University Press.
- LePan, D. (1989). *The Cognitive Revolution in Western Culture. Vol. 1: The Birth of Expectation*. Basingstoke: Macmillan.
- Lourenço, O. and Machado, A. (1996). In defense of Piaget's theory: A reply to ten common criticisms. *Psychological Review*, 103, 1: 143–164.
- Parker, S.T. and McKinney, M.L. (1999). *Origins of Intelligence: The Evolution of Cognitive Development in Monkeys, Apes and Humans*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

- Radding, C.M. (1985). *A World Made by Men. Cognition and Society*, 400–1200. Chapel Hill: University of North Carolina Press.
- Robinson, R.J. (2004). *The History of Human Reason*. Prometheus Research Group: www.prometheus.org.uk.
- Robinson, R.J. (2005). *The Birth of Reason*. Prometheus Research Group: www.prometheus.org.uk.
- Smith, L. (1992). *Jean Piaget: Critical Assessments*. 4 Vols. London: Routledge.
- Smith, L. (1993). *Necessary Knowledge: Piagetian Perspectives on Constructivism*. Hove, Lawrence Erlbaum.
- Smith, L. (1996). *Critical Readings on Piaget*. London: Routledge.
- Vonèche, J.J. (1985). Genetic epistemology: Piaget's theory. *International Encyclopedia of Education*, Vol. 4. Oxford: Pergamon.
- Smith, L. (2001). „Jean Piaget“. In J. A. Palmer (ed.) *50 Modern Thinkers on Education: from Piaget to the Present*. London: Routledge
- Vidal, F. (1994). *Piaget before Piaget*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Wynn, T. (1979). The intelligence of later Acheulean hominids. *Man* (ns), 14: 371–391.
- Wynn, T. (1981). The intelligence of Oldowan hominids. *Journal of Human Evolution*, 10: 529–541.
- Ivey, A. (1986). *Developmental therapy*. San Francisco: Jossey-Bass.

Externí odkazy

- [Jean Piaget Society](#), society for the study of knowledge and development.
- [The Jean Piaget Archives](#), with full bibliography.
- [Jean Piaget's Genetic Epistemology: Appreciation and Critique](#) by Robert Campbell (2002), extensive summary of work and biography.
- [The Construction of Reality in the Child](#) by Jean Piaget(1955)
- Piaget's role in the [International Bureau of Education](#) and the [International Conference on Education](#)
- [Genetic Epistemology](#) by Jean Piaget(1968)
- [Comments on Vygotsky](#) by Jean Piaget(1962)
- [Biography resource dedicated to Jean Piaget](#)

Carl Rogers

Carl Ransom Rogers (8. ledna 1902 Oak Park, Illinois – 4. února 1987 La Jolla, Kalifornie) byl americký [psycholog](#) a psychoterapeut, profesor na univerzitách [Ohiu](#), [Chicagu](#) a [Wisconsinu](#). Spolu s [Abrahamem Maslowem](#) patřil mezi nejvýznamnější představitele [humanistické psychologie](#). Prosazoval „na osobu zaměřenou terapii“, která studuje osobnost z vnitřního vztažného rámce, což se projevuje důrazem na pohled z klientova hlediska. Uplatňoval kombinace empatie (vcítění), kongruence (shody) a reflexe (porozumění, účast na pacientově světě). Rozvinul skupinové techniky psychoterapie (skupinová setkání) se zaměřením na uvolnění kulturního napětí (rasového, náboženského, sociálního,...) Také je autorem teorie osobnosti soustředící se na pojem „já“.

Rogers se hlásil k [fenomenologii](#), rovněž byl ovlivněn [existencialistickou filosofií](#). Naopak byl v opozici vůči klasickému [behaviorismu](#), kterému vyčítal prosazování

konformity. Zastával totiž primárně optimistický (později kritizován za nerealističnost) pohled na přirozené schopnosti organismu. Ten je podle něj psychofyzickým základem prožívání.

Dále se domníval, že chování je vždy motivováno přítomnými potřebami (i když minulé události mohou motivaci ovlivnit), přičemž se se projevuje tendence k tzv. sebeaktualizaci (neboli základní lidská motivace, do níž patří uspokojování jednotlivých potřeb, např. potřeba potravy, bezpečí, seberealizace).

Ústřední pojem „já“ je podle Rogerse tvořen prožitky organismu, který je jedinec ochoten „přijmout za své“, za část své osobnosti. Dobře přizpůsobena osobnost je schopná asimilovat do svého pojetí „já“ své veškeré prožitky v původní, nezkrácené podobě. Tato shoda mezi prožitým a uvědomovaným se nazývá kongruence.

Naopak patologická osobnost je typická inkongruencí - nízkou mírou kongruence. To znamená, že prožitky bývají vytěsněny či vnímány zkresleně, čímž je zkresleno i uvědomované „já“.

Cílem terapie podle Rogerse je tedy nepodmíněné pozitivní sebepřijetí. Dále tzv. „dobrý život“, což je spíše shrnutí principů, obsažených v jeho ostatních spisech. Mezi jeho znaky patří

- vzrůstající otevřenost prožívání
- vzrůstající existenciální kvalita žití (souvislost s kongruencí)
- vzrůstající důvěra v organismus (viz výše)
- plnější fungování (plnější žití v právě přítomném okamžiku).

Burrhus Frederic Skinner

Burrhus Frederic Skinner ([20. března 1904](#) – [18. srpna 1990](#)) byl [americký psycholog](#) a autor. Prováděl průkopnickou práci v experimentální psychologii a podporoval [behaviorismus](#), kde se zabýval zejména operantním učením (učení na základě spontánních reakcí člověka). Napsal řadu kontroverzních děl (např. Analýza chování), ve kterých navrhoval rozšířené používání psychologických technik změny chování, především operační podmiňování, za účelem zlepšení společnosti a zvýšení lidského štěstí; jednalo se o druh [sociálního inženýrství](#).

Burrhus Frederic Skinner

Born	March 20, 1904 Susquehanna, Pennsylvania
Died	August 18, 1990 (aged 86) Cambridge, Massachusetts
Nationality	American
Fields	Psychologist
Institutions	University of Minnesota Indiana University Harvard University
<u>Alma mater</u>	Hamilton College Harvard University
Known for	Behavior analysis Operant conditioning Radical behaviorism Verbal Behavior Operant conditioning chamber
Influences	Charles Darwin Ivan Pavlov Ernst Mach Jacques Loeb

Burrhus Frederic Skinner ([March 20, 1904](#) – [August 18, 1990](#)) was an influential [American psychologist](#), author, inventor, advocate for social reform,^{[1][2]} and poet.^[3] He was the Edgar Pierce Professor of Psychology at [Harvard University](#) from 1958 until his retirement in 1974.^[4] He invented the [operant conditioning chamber](#), innovated his own philosophy of science called *Radical Behaviorism*,^[5] and founded his own school of experimental research psychology—the [experimental analysis of behavior](#). His analysis of human behavior culminated in his work *Verbal Behavior*, which has recently seen enormous increase in interest experimentally and in applied settings.^[6] He discovered and advanced the *rate of response* as a dependent variable in psychological research. He invented the *cumulative recorder* to measure rate of responding as part of his highly influential work on schedules of [reinforcement](#).^{[7] [8]} In a recent survey, Skinner was listed as the most influential psychologist of the 20th century.^[9] He was a prolific author who published 21 books and 180 articles.^{[10] [11]}

Biography

B. F. Skinner was born on [March 20, 1904](#), in [Susquehanna, Pennsylvania](#) to Grace and William Skinner. His father was a lawyer. His brother Edward, two and a half years his junior, died at age sixteen of a cerebral hemorrhage.

He attended [Hamilton College](#) in [New York](#) with the intention of becoming a [writer](#). While attending, he joined [Lambda Chi Alpha](#) Fraternity. He wrote for the school paper, but as an [atheist](#), he was critical of the religious school he attended.^[12] He received his [B.A](#) in English literature in 1926. After graduation, he spent a year at his parents' home in [Scranton](#), attempting to become a writer of fiction. He soon became disillusioned with his literary skills and concluded that he had little world experience and no strong personal perspective from which to write.

During this time, which Skinner later called "the dark year," he chanced upon a copy of [Bertrand Russell](#)'s recently published book *An Outline of Philosophy*, in which Russell discusses the behaviorist philosophy of psychologist [John B. Watson](#). At the time, Skinner had begun to take more interest in the actions and behaviors of those around him, and some of his short stories had taken a "psychological" slant. He decided to abandon literature and seek admission as a graduate student in psychology at [Harvard University](#). While a graduate student, he invented the [operant conditioning chamber](#) and cumulative recorder, developed the *rate of response* as a critical dependent variable in psychological research, and developed a powerful, inductive, data-driven method of experimental research. During this time Skinner was influenced by the physiologist Crozier.

Skinner received a PhD from Harvard in 1931, and remained there as a researcher until 1936. He then taught at the [University of Minnesota](#) at Minneapolis and later at [Indiana University](#), where he was chair of the psychology department from 1946–1947, before returning to Harvard as a tenured professor in 1948. He remained at Harvard for the rest of his career.

In 1936 Skinner married Yvonne Blue (1911–1997); the couple had two daughters, [Julie](#) (m. Vargas) and Deborah (m. Buzan). He died of [leukemia](#) in 1990 and is buried in [Mount Auburn Cemetery](#), [Cambridge, Massachusetts](#).

Theory

He conducted pioneering work in psychology and innovated his own school of [Radical Behaviorism](#), which seeks to understand behavior as a function of environmental histories of reinforcing consequences. He is known as the inventor of the [operant conditioning chamber](#) (or *Skinner box*), a research tool used to examine the orderly relations of the behavior of organisms (such as rats, pigeons and humans) to their environment. He is the author of *Walden Two*, *Beyond Freedom and Dignity*, *Verbal Behavior*, *Science and Human Behaviour* and numerous other books and articles. He discovered what is now called [operant conditioning](#) and articulated the now widely accepted term [reinforcement](#) as a scientific principle of behavior. His position reflects the extension of the influence of physicist [Ernst Mach](#)'s *The Science of Mechanics* to the subject of psychology.^[13] Skinner's pioneering research reflected the dual influence of whole organism research in [Ivan Pavlov](#) and [Jacques Loeb](#).^[14]

Inventions

The [teaching machine](#), a mechanical invention to automate the task of [programmed instruction](#)

Air crib

In an effort to help his wife cope with the day to day tasks of child rearing, Skinner – a consummate inventor – thought he might be able to improve upon the standard crib. He invented the 'air-crib' to meet this challenge. An 'air-crib' ^[15] ^[16] (also known as a 'baby tender' or humorously as an 'heir conditioner') is an easily-cleaned, temperature and humidity-controlled box Skinner designed to assist in the raising of babies.

It was one of his more controversial inventions, and was popularly mischaracterized as cruel and experimental. ^[17] It was designed to make the early childcare more simple (by greatly reducing laundry, diaper rash, cradle cap, etc.), while encouraging the baby to be more confident, mobile, comfortable, healthy and therefore less prone to cry. Reportedly it had some success in these goals. ^[17] Air-cribs were later commercially manufactured by several companies. Air-cribs of some fashion are still used to this day, and publications continue to dispel myths about, and tout the progressive advantages of Skinner's original. ^[citation needed]

A 2004 book by Lauren Slater ^[18] caused much controversy by mentioning claims that Skinner had used his baby daughter in some of his experiments. Although the book itself said that the claims were groundless, this nuance was missed in some responses, including a vehement and public denial of the claims by his daughter Deborah Skinner-Buzan herself. ^[19]

Cumulative recorder

The cumulative recorder is an instrument used to automatically record behavior graphically. Initially, its graphing mechanism has consisted of a rotating drum of paper equipped with a marking needle. The needle would start at the bottom of the page and the drum would turn the roll of paper horizontally. Each response would result in the marking needle moving vertically along the paper one tick. This makes it possible for the rate of response to be calculated by finding the slope of the graph at a given point. For example, a regular rate of response would cause the needle to move vertically at a regular rate, resulting in a straight diagonal line rising towards the right. An accelerating or decelerating rate of response would lead to a quadratic (or similar) curve. The cumulative recorder provided a powerful analytical tool for studying [schedules of reinforcement](#).

Operant conditioning chamber

While at Harvard, B. F. Skinner invented the [operant conditioning](#) chamber to measure organic responses and their orderly interactions with the environment. This device was an example of his lifelong ability to invent useful devices, which included whimsical devices in his childhood ^[20] to the *cumulative recorder* to measure the [rate of response](#) of organisms in an operant chamber. Even in old age, Skinner invented a *Thinking Aid* to assist in writing. ^[21]

Teaching machine

The teaching machine was a mechanical device whose purpose was to administer a curriculum of [programmed instruction](#). It housed a list of questions, and a mechanism through which the learner could respond to each question. Upon delivering a correct answer, the learner would be rewarded.^[22]

Pigeon Guided Missile

The US Navy required a weapon effective against the German [Bismarck class](#) battleships. Although missile and TV technology existed, the size of the primitive guidance systems available rendered any weapon ineffective. [Project Pigeon](#)^{[23][24]} was potentially an extremely simple and effective solution, but despite an effective demonstration it was abandoned as soon as more conventional solutions were available. The project centered around dividing the nose cone of a missile into three compartments, and encasing a pigeon in each. The compartments for each had a video image of what was in front of them, and the pigeons would peck toward the object, thereby directing the missile.^[25] Skinner complained "our problem was no one would take us seriously."^[26] The point is perhaps best explained in terms of human psychology (i.e., few people would trust a pigeon to guide a missile no matter how reliable it proved).^[27]

Radical behaviorism

Main article: [Radical behaviorism](#)

Finding the [behaviorism](#) of his time to be problematic, Skinner branched off his own version he called [Radical Behaviorism](#) which unlike methodological behaviorism did not require truth by consensus so it could accept private events such as thinking, perception and emotion in its account. Also, unlike all of the other behaviorists such as [Tolman](#), [Hull](#) and [Clark](#), Skinner's version *radically* rejected mediating constructs and the hypothetico-deductive method,^{[28][13]} instead offering a strongly inductive, data driven approach that has proven to be successful in dozens of areas from behavioral pharmacology to language therapy in the developmentally delayed.

Verbal behavior

Main article: [Verbal behavior](#)

Challenged by [Alfred North Whitehead](#) during a casual discussion while at Harvard to provide an account of a randomly provided piece of verbal behavior^[29] Skinner set about attempting to extend his then-new functional, inductive, approach to the complexity of human verbal behavior. Developed over two decades, his work appeared as the culmination of the William James lectures in the book, [Verbal Behavior](#). Although Noam Chomsky was highly critical of [Verbal Behavior](#), he conceded that it was the "most careful and thoroughgoing presentation of such speculations"^[30] as a reason for giving it "a review." After a slow reception, perhaps due to its lack of experimental evidence unlike Skinner's previous work^[31] Skinner's functional analysis of verbal behavior has seen a resurgence of interest in [applied settings](#).

Influence on education

Skinner influenced education as well as psychology. He was quoted as saying, "Teachers must learn how to teach ... they need only to be taught more effective ways of teaching." Skinner asserted that positive reinforcement is more effective at changing and establishing behavior than punishment, with obvious implications for the then widespread practice of [rote](#)

[learning](#) and [punitive discipline](#) in education. Skinner also suggests that the main thing people learn from being punished is how to avoid punishment.

Skinner says that there are five main obstacles in learning:

1. People have a fear of failure
2. There is a lack of directions
3. There is also a lack of clarity in the direction
4. Positive reinforcement is not used enough
5. The task is not broken down into small enough steps

Skinner suggests that with all of the obstacles out of the way any age appropriate skill can be taught using his 5 principles:

1. Have small steps
2. Work from most simple to most complex tasks
3. Repeat the directions as many times as possible
4. Give immediate feedback
5. Give positive reinforcement

Skinner's views on education are extensively written about in his book the [Technology of teaching](#). It is also reflected in [Fred S. Keller's Programmed System of instruction](#) and [Ogden R. Lindsley's Precision Teaching](#).

Walden Two and Beyond Freedom & Dignity

Skinner is popularly known mainly for his books [Walden Two](#) and [Beyond Freedom and Dignity](#). The former describes a visit to an imaginary [utopian commune](#) in 1940s United States, where the productivity and happiness of the citizens is far in advance of that in the outside world because of their practice of scientific social planning and use of operant conditioning in the raising of children.

Walden Two, like [Thoreau's Walden](#), champions a lifestyle that does not support war or foster competition and social strife. It encourages a lifestyle of minimal consumption, rich social relationships, personal happiness, satisfying work and leisure.^[32]

In *Beyond Freedom and Dignity*, Skinner suggests that a technology of behavior could help to make a better society. We would, however, have to accept that an [autonomous agent](#) was not the driving force of our actions. Skinner offers alternatives to punishment and challenges his readers to use modern technology for more than just war; science might be used, he holds, to better society.

Schedules of reinforcement

Main article: [Reinforcement](#)

Part of Skinner's analysis of behavior involved not only the power of a single instance of reinforcement, but the effects of particular schedules of reinforcement over time.

Skinner's types of [schedules of reinforcement](#) involved: interval (fixed or variable) and ratio (fixed or variable).

- **Continuous reinforcement** — constant delivery of reinforcement for an action; every time a specific action was performed the subject instantly and always received a reinforcement. This method is prone to extinction and is very hard to enforce.
- **Interval (fixed/variable) reinforcement** (Fixed) — reinforcement is set for certain times. (Variable) — times between reinforcement are not set, and often differ.
- **Ratio (fixed or variable) reinforcement** (Fixed) — deals with a set amount of work needed to be completed before there is reinforcement. (Variable) — amount of work needed for the reinforcement differs from the last.

Political views

Skinner's political writings emphasized his hopes that an effective and humane science of behavioral control – a technology of human behavior – could help problems unsolved by earlier approaches or aggravated by advances in technology such as the [atomic bomb](#). One of Skinner's stated goals was to prevent humanity from destroying itself.^[33] He did not see the problems of political control as a battle of [domination](#) versus [freedom](#), but as choices between what kinds of control were used for which purposes.^[2] Skinner opposed the use of [coercion](#), punishment or fear, and supported the use of [positive reinforcement](#).^[1] Skinner's book, *Walden Two*, presents a vision of a decentralized, localized society, which applies a practical, scientific approach and futuristically advanced behavioral expertise to peacefully deal with social problems. Skinner's [utopia](#), like every other utopia or [dystopia](#), is both a thought experiment and a [rhetorical](#) piece. In his book, Skinner answers the problem that exists in many utopian novels – "What is the Good Life?" In *Walden Two*, the answer is a life of friendship, health, art, a healthy balance between work and leisure, a minimum of unpleasantness, and a feeling that one has made worthwhile contributions to one's society. This was to be achieved through behavioral technology, which could offer alternatives to coercion,^[1] as good science applied correctly would help society,^[2] and allow all people to cooperate with each other peacefully.^[1] Skinner described his novel as "my New Atlantis", in reference to [Bacon's utopia](#).^[34] He opposed corporal punishment in the school, and wrote a letter to the California Senate that helped lead it to a ban on spanking.^[35]

When [Milton's Satan](#) falls from heaven, he ends in hell. And what does he say to reassure himself? 'Here, at least, we shall be free.' And that, I think, is the fate of the old-fashioned liberal. He's going to be free, but he's going to find himself in hell.

—B. F. Skinner, from William F. Buckley Jr, *On the Firing Line*, p. 87.

Superstition in the pigeon

One of Skinner's experiments examined the formation of [superstition](#) in one of his favorite experimental animals, the [pigeon](#). Skinner placed a series of hungry pigeons in a cage attached to an automatic mechanism that delivered food to the pigeon "at regular intervals with no reference whatsoever to the bird's behavior." He discovered that the pigeons associated the delivery of the food with whatever chance actions they had been performing as it was delivered, and that they subsequently continued to perform these same actions.^[36]

One bird was conditioned to turn counter-clockwise about the cage, making two or three turns between reinforcements. Another repeatedly thrust its head into one of the upper corners of the cage. A third developed a 'tossing' response, as if placing its head beneath an invisible bar and lifting it repeatedly. Two birds developed a pendulum motion of the head and body, in which the head was extended forward and swung from right to left with a sharp movement followed by a somewhat slower return.^{[37][38]}

Skinner suggested that the pigeons behaved as if they were influencing the automatic mechanism with their "rituals" and that this experiment shed light on human behavior:

The experiment might be said to demonstrate a sort of superstition. The bird behaves as if there were a causal relation between its behavior and the presentation of food, although such a relation is lacking. There are many analogies in human behavior. Rituals for changing one's fortune at cards are good examples. A few accidental connections between a ritual and favorable consequences suffice to set up and maintain the behavior in spite of many unreinforced instances. The bowler who has released a ball down the alley but continues to behave as if she were controlling it by twisting and turning her arm and shoulder is another case in point. These behaviors have, of course, no real effect upon one's luck or upon a ball half way down an alley, just as in the present case the food would appear as often if the pigeon did nothing—or, more strictly speaking, did something else.^[37]

Modern behavioral psychologists have disputed Skinner's "superstition" explanation for the behaviors he recorded. Subsequent research (for instance, by Staddon and Simmelhag in 1971) while finding similar behavior failed to find support for Skinner's "adventitious reinforcement" explanation for it. By looking at the timing of different behaviors within the interval, Staddon and Simmelhag were able to distinguish two classes of behavior: the *terminal response*, which occurred in anticipation of food, and *interim responses*, that occurred earlier in the interfood interval and were rarely contiguous with food. Terminal responses seem to reflect classical (rather than operant) conditioning, rather than adventitious reinforcement, guided by a process like that observed in 1968 by Brown and Jenkins in their "autoshaping" procedures. The causation of interim activities (such as the schedule-induced polydipsia seen in a similar situation with rats) also cannot be traced to adventitious reinforcement and its details are still obscure (Staddon, 1977).

^[39]

Awards

- 1968 - [National Medal of Science](#) from President [Lyndon B. Johnson](#)
- 1971 - Gold Medal of the American Psychological Foundation^[40]
- 1972 - Humanist of the Year Award^[41]
- 1990 - Citation for Outstanding Lifetime Contribution to Psychology

Criticism

J.E.R. Staddon

As understood by Skinner, ascribing *dignity* to individuals involves giving them credit for their actions. To say "Skinner is brilliant" means that Skinner is an originating force. If Skinner's [determinist](#) theory is right, he is merely the focus of his environment. He is not an originating force and he had no choice in saying the things he said or doing the things he did. Skinner's environment and genetics both allowed and compelled him to write his book. Similarly, the environment and genetic potentials of the advocates of freedom and dignity cause them to resist the reality that their own activities are deterministically grounded. [J. E. R. Staddon](#) (*The New Behaviorism*, 2001) has argued the [compatibilist position](#), that Skinner's determinism is not in any way contradictory to traditional notions of reward and punishment, as he believed^[citation needed].

Noam Chomsky

Perhaps Skinner's best known critic, [Noam Chomsky](#) published his review of Skinner's [Verbal Behavior](#) soon after it was published. The review (1959) became better known than the book

itself.^[3] It has been credited with launching the [cognitive](#) movement in psychology and other disciplines. Skinner never formally replied to Chomsky's critique. However, Kenneth MacCorquodale's reply^[42] which rather thoroughly refuted Chomsky's critique^[43] was endorsed by Skinner^[44].

Chomsky also reviewed Skinner's *Beyond Freedom and Dignity*, utilizing the same basic motifs as his *Verbal Behavior* review. Among Chomsky's critiques were that Skinner's laboratory work could not be extended to humans, that when it was extended to humans it represented 'scientistic' behavior attempting to emulate science but which was not scientific, that Skinner was not a scientist because he rejected the [hypothetico-deductive model](#) of theory testing, that Skinner had no science of behavior, and that Skinner's works were highly conducive to justifying or advancing [totalitarianism](#).^[45]

Written works

- *The Behavior of Organisms: An Experimental Analysis*, 1938. [ISBN 1-58390-007-1](#), [ISBN 0-87411-487-X](#).
- *Walden Two*, 1948. [ISBN 0-02-411510-X](#).
- *Science and Human Behavior*, 1953. [ISBN 0-02-929040-6](#).
- *Schedules of Reinforcement*, with [C. B. Ferster](#), 1957. [ISBN 0-13-792309-0](#).
- *Verbal Behavior*, 1957. [ISBN 1-58390-021-7](#).
- *The Analysis of Behavior: A Program for Self Instruction*, with James G. Holland, 1961. This self-instruction book is no longer in print, but the B.F. Skinner Foundation web site has an interactive version. [ISBN 0-07-029565-4](#).
- *The Technology of Teaching*, 1968. New York: Appleton-Century-Crofts Library of Congress Card Number 68-12340 E 81290
- *Contingencies of Reinforcement: A Theoretical Analysis*, 1969. [ISBN 0-390-81280-3](#).
- *Beyond Freedom and Dignity*, 1971. [ISBN 0-394-42555-3](#).
- *About Behaviorism*, 1974. [ISBN 0-394-49201-3](#), [ISBN 0-394-71618-3](#).
- *Particulars of My Life: Part One of an Autobiography*, 1976. [ISBN 0-394-40071-2](#).
- *Reflections on Behaviorism and Society*, 1978. [ISBN 0-13-770057-1](#).
- *The Shaping of a Behaviorist: Part Two of an Autobiography*, 1979. [ISBN 0-394-50581-6](#).
- *Notebooks*, edited by Robert Epstein, 1980. [ISBN 0-13-624106-9](#).
- *Skinner for the Classroom*, edited by R. Epstein, 1982. [ISBN 0-87822-261-8](#).
- *Enjoy Old Age: A Program of Self-Management*, with M. E. Vaughan, 1983.
- *A Matter of Consequences: Part Three of an Autobiography*, 1983. [ISBN 0-394-53226-0](#), [ISBN 0-8147-7845-3](#).
- *Upon Further Reflection*, 1987. [ISBN 0-13-938986-5](#).
- *Recent Issues in the Analysis of Behavior*, 1989. [ISBN 0-675-20674-X](#).
- *Cumulative Record: A Selection of Papers*, 1959, 1961, 1972 and 1999 as *Cumulative Record: Definitive Edition*. This book includes a reprint of Skinner's October 1945 Ladies' Home Journal article, "Baby in a Box," Skinner's original, personal account of the much-misrepresented "Baby in a box" device. [ISBN 0-87411-969-3](#) (paperback)

Articles by B. F. Skinner

- [Two Types of Conditioned Reflex and a Pseudo Type \(1935\)](#), *Journal of General Psychology*, 12, 66-77.
- ["Superstition" in the Pigeon \(1947\)](#), *Journal of Experimental Psychology*, 38, 168-172.
- [Are Theories of Learning Necessary?](#), *Psychological Review*, 57, 193-216, 1950.

Edward C. Tolman

Edward Chace Tolman

Edward Chace Tolman

Born [14 Apr 1886](#)
[West Newton, Massachusetts](#)

Died [19 Nov 1959](#)

Nationality [American](#)

Fields [psychologist](#)

Known for [behavioral psychology](#)

Edward Chace Tolman ([1886](#) - [1959](#)) was an [American psychologist](#). He was most famous for his studies on [behavioral psychology](#).

Born in [West Newton, Massachusetts](#), brother of CalTech physicist [Richard Chace Tolman](#), Edward C. Tolman studied at the [Massachusetts Institute of Technology](#), and received his [Ph.D.](#) from [Harvard University](#) in [1915](#). Most of his career was spent at the [University of California, Berkeley](#) (from [1918](#) to [1954](#)), where he taught psychology.

Tolman is best known for his studies of learning in rats using mazes, and he published many experimental articles, of which his paper with Ritchie and Kalish in 1946 was probably the most influential. His major theoretical contributions came in his [1932](#) book, *Purposive Behavior in Animals and Men*, and in a series of papers in the [Psychological Review](#), "The determinants of behavior at a choice point" (1938) and "Cognitive maps in rats and men" (1948), and "Principles of performance" (1955)^{[\[1\]](#)[\[2\]](#)[\[3\]](#)[\[4\]](#)[\[5\]](#)[\[6\]](#)}.

Although Tolman was firmly [behaviorist](#) in his methodology, he was not a [radical behaviorist](#) like [B. F. Skinner](#). As the title of his 1932 book indicates, he wanted to use behavioral methods to gain an understanding of the mental processes of humans and other animals. In his studies of learning in rats, Tolman sought to demonstrate that animals could learn facts about the world that they could subsequently use in a flexible manner, rather than simply learning automatic responses that were triggered off by environmental stimuli. In the language of the time, Tolman was an "S-S" (stimulus-stimulus), non-[reinforcement](#) theorist: he drew on [Gestalt psychology](#) to argue that animals could learn the connections between stimuli and did not need any explicit biologically significant event to make learning occur. The rival theory, the much more mechanistic "S-R" (stimulus-response) reinforcement-driven view, was taken up by [Clark L. Hull](#).

A key paper by Tolman, Ritchie and Kalish in 1946 demonstrated that rats that had explored a maze that contained food while they were not hungry were able to run it correctly on the first trial when they entered it having now been made hungry. However, Hull and his followers were able to produce alternative explanations of Tolman's findings, and the debate between S-S and S-R learning theories became increasingly convoluted and sterile. Skinner's iconoclastic paper of 1950, entitled "Are theories of learning necessary?" persuaded many psychologists interested in animal learning that it was more productive to focus on the behavior itself rather than using it to make hypotheses about mental states. The influence of Tolman's ideas declined rapidly in the later [1950s](#) and [1960s](#). However, his achievements had been considerable. His 1938 and 1955 papers, produced to answer Hull's charge that he left the rat

"buried in thought" in the maze, unable to respond, anticipated and prepared the ground for much later work in [cognitive psychology](#), as psychologists began to discover and apply [decision theory](#) - a stream of work that was recognised by the award of a [Nobel prize](#) to [Daniel Kahneman](#) in [2002](#). And his 1948 paper introduced the concept of a [cognitive map](#), which has found extensive application in almost every field of psychology, frequently among scientists who have no idea that they are using ideas first formulated to explain the behavior of rats in mazes.

Furthermore, when in the last quarter of the [twentieth century](#) animal psychologists took a cue from the success of human cognitive psychology, and began to renew the study of [animal cognition](#), many of them turned to Tolman's ideas and to his maze techniques. Of the three great figures of animal psychology of the middle twentieth century, Tolman, Hull and Skinner, it can reasonably be claimed that it is Tolman's legacy that is currently the liveliest, certainly in terms of academic research.

Tolman was much concerned that psychology should be applied to try and solve human problems, and in addition to his technical publications, he wrote a book called *Drives Toward War*. He was one of the senior professors whom the [University of California](#) sought to dismiss in the [McCarthyite](#) era of the early [1950s](#), because he refused to sign a loyalty oath - not because of any lack of felt loyalty to the United States but because it infringed on [academic freedom](#). Tolman was a leader of the resistance of the oath, and when the [Regents of the University of California](#) sought to fire him, he sued. The resulting court case, [Tolman v. Underhill](#), led to the California [Supreme Court](#) in [1955](#) overturning the oath and forcing the reinstatement of all those who had refused to sign it. In [1963](#), at the insistence of the then President of the University of California [Clark Kerr](#), the University named its newly constructed Education and Psychology faculty building at Berkeley "Tolman Hall" in his honor; his widow was present at the dedication ceremony. His portrait hangs in the entrance hall of the building.

External links

- [Account of Tolman's "Sign Learning" theory from the Theory Into Practice database, compiled by Greg Kearsley](#)
- [History of Tolman Hall](#)

References

1. [^](#) Tolman, E C; Ritchie, B F & Kalish, D ([1992](#)), "[Studies in spatial learning. I. Orientation and the short-cut. 1946.](#)", *Journal of experimental psychology. General* **121** (4): 429-34, 1992 Dec, [PMID:1431737](#), <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/1431737>>
2. [^](#) TOLMAN, E C ([1955](#)), "[Principles of performance.](#)", *Psychological review* **62** (5): 315-26, 1955 Sep, [PMID:13254969](#), <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/13254969>>
3. [^](#) TOLMAN, E C & POSTMAN, L ([1954](#)), "[Learning.](#)", *Annual review of psychology* **5**: 27-56, 1954, [PMID:13149127](#), [doi:10.1146/annurev.ps.05.020154.000331](#), <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/13149127>>
4. [^](#) TOLMAN, E C & GLEITMAN, H ([1949](#)), "[Studies in learning and motivation; equal reinforcements in both end-boxes; followed by shock in one end-box.](#)", *Journal of experimental psychology* **39** (6): 810-9, 1949 Dec, [PMID:15398592](#), <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15398592>>
5. [^](#) TOLMAN, E C & GLEITMAN, H ([1949](#)), "[Studies in spatial learning; place and response learning under different degrees of motivation.](#)", *Journal of experimental*

psychology **39** (5): 653-9, 1949 Oct, [PMID:15391108](#),
<<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15391108>>

6. [^] TOLMAN, E C (1949), "[There is more than one kind of learning.](#)", *Psychological review* **56** (3): 144-55, 1949 May, [PMID:18128182](#),
<<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/18128182>>

- Skinner, B. F. (1950). Are theories of learning necessary? *Psychological Review*, 57, 193-216.
- Tolman, E. C. (1932). *Purposive behavior in animals and men*. New York: Century.
- Tolman, E. C. (1938). The determinants of behavior at a choice point. *Psychological Review*, 45, 1-41.
- Tolman, E. C. (1942). *Drives towards war*. New York: Appleton-Century-Crofts.
- Tolman, E. C. (1948). [Cognitive maps in rats and men](#). *Psychological Review*, 55, 189-208. (Retrieved on 07-02-06)

Retrieved from "http://en.wikipedia.org/wiki/Edward_C._Tolman"

Wilhelm Wundt

Wilhelm Wundt

Wilhelm Wundt (* [16. srpna 1832](#) – † [31. srpna 1920](#)) je [německý psycholog](#), systematik a zakladatel [vědecké psychologie](#).

Byl ovlivněn středoevropskou duchovní atmosférou poloviny 19. století, která navazovala na století předchozí. [Leibnizovo](#) pojetí apercepce a Wolffova psychologie připravily půdu ke zvědečtění psychologie. Herbartovo zdůraznění významu [matematiky](#) pro psychologii, fyziologické práce [J.E. Purkyně](#) a J. Müllera, experimentace Weberova s počítky stejně jako mnohé [Helmholtzovy](#) vědecké příspěvky vedly k době, ve které Fechner mohl založit psychofyziku.

Byl to však Wundt v posledních desetiletích 19. století, který se stal hlavním představitelem nové experimentální psychologie s detailními, logickými, systematickými pohledy, aktivní laboratoří a mnoha žáky, kteří založili laboratoře další. Wundtův strukturalismus převzal vedoucí místo po Brentanově, Stumpfově a G.E. Müllerově psychologii, i když vliv uvedené trojice autorů pokračoval.

Dimitrij Nikolajevič Uznadze

Dimitrij Nikolajevič Uznadze ([gruzínsky](#) დიმიტრი უზნაძე, 2. prosince 1886, Sakara – 9. října 1950) byl [sovětský psycholog](#) a filozof.

Uznadze byl žákem [W. Wundta](#) a jedním ze zakladatelů oddělení pedagogiky katedry psychologie na univerzitě [Tbilisi](#) a laboratoře experimentální psychologie. Je autorem teorie zaměřenosti tzv. [Ustanovky](#). Své práce publikoval v ruštině a němčině.

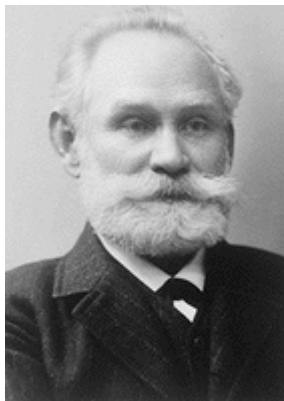

Úvod do experimentální pedagogiky

Základy experimentální psychologie

Obecná psychologie

Základní teze teorie ustanovky

Ivan Petrovič Pavlov

Ivan Petrovič Pavlov ([14. září 1849](#) – [27. února 1936](#)) byl [ruský fyziolog](#), [psycholog](#) a [lékař](#), který se zabýval studiem [trávicích procesů](#) a s nimi spojených [reflexů](#). V roce [1904](#) obdržel za své výzkumy [Nobelovu cenu za fyziologii a medicínu](#). I.P.Pavlov byl pro tehdejší politickou situaci v Rusku trochu nepohodlnou osobou, a tak byl trochu problém zjistit některé údaje o jeho životě, protože v různých publikacích se lišily a to díky tomu, že po jeho smrti byly údaje o jeho životě upraveny. Narodil se 26. září 1849 v Rjazani v Rusku. Nejprve

studoval církevní školu, později přestoupil na teologický seminář. Později inspirován pokrokovými myšlenkami Pisarova a Sečenova opustil Pavlov církevní kariéru a zasvětil svůj život vědě. V r. 1870 se zapsal na právnickou univerzitu, odkud na povolení rektora přestoupil na fakultu chemie a fyziky a navštěvoval kurzy přírodních věd. Studoval fyziologii, která se stala skutečnou náplní jeho života. Již během tohoto prvního kurzu publikoval ve spolupráci se svým spolužákem Afanasjevem odbornou publikaci o pankreatických nervech. Toto dílo bylo široce uznáváno a oceněno Zlatou medailí. Napsal také spolu se spolužákem Velikým vědeckou práci o vlivu vegetativní nervové soustavy na krevní oběh. V roce 1879 obdržel lékařský titul s vyznamenáním. V roce 1881 se oženil se studentkou pedagogického institutu Serafinou Vasilijevnou Karčevskou. O dva roky později získal titul docenta po obhajobě své disertační práce O odstředivých nervech srdce. V té době žili manželé Pavlovovi v naprosté chudobě a zemřel jejich prvorozený syn Mirčik. V r. 1884 se jim narodil druhý syn Vladimír. V roce 1887 byl Pavlov povýšen na dvorního radu. V roce 1890 byl jmenován profesorem farmakologie na Vojenské lékařské akademii v Petrohradě. Následně byl pověřen mecenášem Institutu experimentální medicíny princem Alexandrem Petrovičem Oldenburským o zřízení fyziologického oddělení, které pak vedl až do své smrti. Zde učinil většinu svých slavných objevů. V tomto roce také popsal fenomén psychické sekrece u psů. Dospěl k rozlišení dvou typů reflexů – vrozených a dále reflexů vyvolaných nepřímo určitou kombinací vnějších podnětů (spojených s vrozenými), kt. nazval reflexy podmíněnými. Položil tak základy mechanisticky orientované psychologie. Po odchodu prof. Tarchanova vedoucího katedru fyziologie Vojenské lékařské akademie se dostal na jeho místo. O dva roky později publikoval své závěry z oblasti fyziologie zažívacího traktu v práci s názvem Příspěvky k funkci hlavních trávicích žláz a roku 1903 vydal Experimentální psychologii a psychopatologii zvířat. Roku 1904 byl vyznamenán Nobelovou cenou

za fyziologii a medicínu. Své objevy nakonec shrnul ve sborníku *Podmíněné reflexy* (1923). 27. února 1936 umírá v Leningradě na bronchopneumonii, což je zánět v důsledku vniknutí bakterií do plic.

Clifford Beers

1876-1943

American reformer and founder of the mental hygiene movement.

Clifford Whittingham Beers was born in New Haven, Connecticut, studied at Yale University, and began a professional career in the insurance industry. In 1900 he was institutionalized for a mental breakdown after a suicide attempt and diagnosed as manic-depressive. Confined to both public and private institutions over a three-year period, Beers found the treatment of mental patients inhumane and ineffective. When his efforts to complain directly to hospital administrators were ignored, Beers smuggled letters out to state officials, and his efforts met with some success. By 1903 Beers was able to return to his career, but continued to work on behalf of reforming the treatment of the mentally ill.

In 1908 Beers published *A Mind That Found Itself*, a popular autobiographical study of his confinement and recovery, which was praised by the prominent psychologist and philosopher **William James**. After the publication of this work, and with the general support of the medical community, Beers became a leading figure in the movement to reform the treatment of, and attitudes toward, **mental illness**. In the same year his book was published, Beers founded the Connecticut Society for Mental Hygiene (a name suggested by the psychologist **Adolf Meyer**, another supporter of Beers's efforts). This organization lobbied for improved treatment of mental patients and heightened public awareness of mental illness. In 1909, Beers organized the National Committee for Mental Hygiene and served as its secretary until 1939. He also helped establish the American Foundation for Mental Hygiene in 1928.

Beers's influence eventually spread beyond the United States. In 1918 he helped Clarence M. Hincks found a mental hygiene society in Canada, the Canadian National Committee for Mental Hygiene. Beers was active in organizing the International Congress on Mental Health in 1930, and three years later received an award for his achievements in the mental health field from the National Institute of Social Science. Beers's autobiography remained popular and influential, having gone into 26 printings by the time of his death in 1943.

Max Wertheimer

Max Wertheimer ([15. dubna 1880](#), [Praha](#) - [12. října 1943](#), New Rochelle, [New York](#)) byl spolu s [Kurtem Koffkou](#) a [Wolfgangem Köhlerem](#) jeden ze zakladatelů [tvarové psychologie](#) (Gestaltpsychologie).

V roce 1910 začal Wertheimer působit v psychologickém institutu na univerzitě ve [Frankfurtu](#), kde zkoumal [fenomén zdánlivého pohybu](#) ([fí fenomén](#)). Došel k závěru,

že iluze nevzniká na sítnici oka ve stádiu počitků, ale v mysli na úrovni vjemů. Podle Wertheimera vidíme jednotlivé podněty jako organizované celky (Gestalt).

Ačkoli se výzkum tvarových psychologů týkal zejména [smyslové percepce](#), Wertheimer se snažil rozšířit teorii Gestaltu, aby vytvořil globální psychologickou teorii.

V roce 1933 odešel Wertheimer do [USA](#), kde působil v New School of Social Research v New Yorku. Stavěl se negativně k tehdy dominantnímu [behaviorismu](#).

Zákony gestaltů

Bylo ustanoveno mnoho „zákonů gestaltů“, mezi nejdůležitější patří:

- [Zákon blízkosti](#) - tendence vnímat podobné objekty jako skupiny nebo série
- [Zákon podobnosti](#) - smíšené skupiny podobných a odlišných objektů vidíme po skupinách
- [Zákon pokračování](#)/směru - v obrazcích hledáme čáry s nepřerušným pokračováním
- [Zákon výstižnosti](#) (Prägnanz) - tendence vidět nejjednodušší tvar
- [Zákon dobrého tvaru](#) - tendence doplňovat obrazce
- [Vnímání figury a pozadí](#) - schopnost mysli změnit pozornost na smysluplný tvar a ignorovat zbytek
- [Konstantnost velikosti](#) - schopnost vnímání perspektivy

Škola tvarové psychologie zásadním způsobem ovlivnila vývoj [psychologie](#).

- studoval optické klamy
- všímá si charakteristických rysů procesů myšlení (rozbor myšlenkových procesů A.Einsteina a dalších tvořivých lidí)
- a) Reproductivní myšlení - opakování myšlenkových postupů použitých dříve (někdy přínost, občas může ale být limitující)
- b) Produktivní myšlení - je výsledkem hlubokého pochopení podstaty a vztahů v dané situaci - vede ke vhledu do problému.

Harry Stack Sullivan

Harry Stack Sullivan ([21. února 1892](#) - [15. ledna 1949](#)) byl [americký](#) psychiatr a [psycholog](#). Spolu s [Karen Horneyovou](#) představitelem [neopsychoanalýzy](#) v proudu tzv. [kulturní psychoanalýzy](#).

Narodil v rodině nemajetných [irských](#) emigrantů. Z univerzity, na kterou získal stipendium, musel odejít. Spekulovalo se, že prodělal [schizofrenní](#) epizodu, ale není to podloženo.

Zabýval se zejm. [psychoterapeutickou](#) problematikou z hlediska interpersonálních vlivů na osobnost. Podle Sullivana dítě prožívá neustále tenzi (= napětí), jejíž intenzita se pohybuje mezi euforií a stavem hrůzy. Zdroje tenze:

- a) nedostatečná satisfakce dětských fyziologických potřeb
- b) [úzkost](#), kterou indikuje úzkostná matka

Tzv. self-systém je podle něj produktem zkušeností s lidmi, umožňuje vyhnout se extrémně nepříjemné úzkosti. Právě negativní zkušenosti pocházející ze vztahů v dětství způsobují zkreslené vidění i vztahů v dospělosti, což má za následek další psychické problémy.

Erich Fromm

Erich Fromm ([23. března 1900 Frankfurt nad Mohanem, Německo](#) – [18. března 1980 Locarno, Švýcarsko](#)) byl [německý](#) a [americký psycholog](#) a [humanistický filosof](#) a [sociolog](#). Představitel neofreudismu a západního [marxismu](#). Pokoušel se spojit myšlenky těchto dvou směrů do jednoho systému, takže se jeho teorie soustředí především na sociokulturní vlivy působící na člověka.

Fromm je také jedním ze zakladatelů [neopsychoanalýzy](#), konkrétně [kulturní psychoanalýzy](#), která [psychoanalýzu](#) interpretovala spíše sociálně a kulturně než biologicky.

Život

V letech [1929–1932](#) byl spolupracovníkem [frankfurtského](#) Ústavu sociálních výzkumů, v roce [1933](#) emigroval do [USA](#) a působil na univerzitách v [Michiganu](#) a v [New Yorku](#). Vyučoval v Asociaci pro rozvoj psychoanalýzy [Karen Horneyové](#), ale tu v roce [1943](#) z osobních i odborných důvodů opustil, později přesídlil do [Mexika](#) a [Švýcarska](#).

Frommovy teorie

Fromm opustil [Freudův](#) biologismus a přiblížil se [antropologickému](#) psychologismu a částečně [existencialismu](#). Ve snaze vytvořit syntetickou koncepci osobnosti se věnoval hlavně mechanismům vzájemného působení psychologie a společenských činitelů v procesu formování osobnosti. Spojitost mezi psychikou jedince a sociální strukturou vyjádřil koncepcí *sociálního charakteru*, jehož podstatou jsou prý způsoby, kterými se člověk vztahuje k okolnímu světu. Toto vztahování probíhá ve dvou liniích:

1. asimilace – získávání a osvojení věcí.
2. socializace – vytváření vztahů k lidem a k sobě samému

Poruchy asimilace se projevují jako tyto neproduktivní charaktery:

1. *receptivní orientace*: konzumní, zájmy a přání určovány zvnějšku
2. *vykořisťovatelská orientace*: egoismus, ostatní lidi vnímám jako prostředek dosáhnutí svého cíle
3. *tržní orientace*: rozvíjím své vlastnosti, které jsou ekonomicky využitelné, své okolí i sám sebe posuzuji jen z hlediska tržní hodnoty
4. *hromadivá orientace*: obklopuji se věcmi, abych se cítil bezpečně, hromadění majetku, citů apod.

Proti těmto typům charakteru stavěl *produktivní orientaci* umožňující tvůrčí práci, zralou lásku a rozumné myšlení. Člověk tohoto charakteru je kreativní, harmonicky využívá své schopnosti a talent v interakci k okolí.

Poruchy asimilace podle Fromma vznikají tím, že člověk v konfliktu mezi vládnoucími normami a individuálními snahami „vytěsňuje“ emoce strachu jako neslučitelné rysy do nevědomí, čímž vznikají různé formy „sebeodcizení“ člověka, které jsou obzvlášť časté v západní společnosti s její odcizenou výrobou a konzumní společností. Kapitalismus kritizoval jako „nemocnou iracionální společnost“, proti níž stavěl z pozic nadtřídního humanismu projekt „zdravé společnosti“, kterou si představoval podobně jako [Adler](#) svou vizi společnosti jako spolupracujícího společenství. Navrhoval převýchovu amerického národa pomocí „sociální terapie“.

Dalším důležitým tématem Frommových děl je cesta lidstva ke svobodě a unikání před touto svobodou. Jednou z forem úniku před svobodou jsou autoritářské tendence – snaha o ovládnutí druhých lidí (ve Frommově terminologii sadismus), nebo naopak podrobování se (masochismus).

Na rozdíl od [Freuda](#) nepovažoval pud smrti za přirozený. *Nekrofilii* chápe patologický fenomén, který vzniká, když je narušená biofilie (= láska k životu). Nekrofil miluje vše, co neroste, je mechanické a neživé. Nekrofilie se projevuje ničením životního prostředí a fascinací vraždami a neštěstími různého druhu. [Psychoanalýzu](#) a na ní navazující terapie chápe jako pokus pomoci pacientovi, aby získal či obnovil schopnost milovat.

Hlavní díla

[Seznam děl](#)

v databázi [Národní knihovny ČR](#), jejichž autorem nebo tématem je *Erich Fromm*

[Seznam děl](#)

v databázi [Národní knihovny ČR](#), jejichž autorem nebo tématem je *International Erich Fromm Society*

[Wikimedia Commons](#) nabízí multimediální obsah k tématu

[Erich Fromm](#)

- *Únik před svobodou* (česky *Strach ze svobody*)
- *Člověk sám pro sebe* (česky *Člověk a psychoanalýza*)
- *Zdravá společnost*
- *Umění milovat*
- *Duše člověka*
- *Anatomie lidské destruktivity*
- *Budete jako bohové*
- *Mít nebo být?*
- *Mýtus, sen a rituál*

Externí odkazy

- [Erich Fromm, kritika kapitalismu aneb „Máme mince na očích?“](#)

James Bugental

James Bugental

Existential-Humanistic Psychology

20th

century

Full name James Bugental

Birth [December 25, 1915](#)

School/tradition [Existential-Humanistic Therapy](#)

Notable ideas Postulates of [Humanistic Psychology](#)

Influenced by[\[show\]](#)

Elizabeth and Jim Bugental

Elizabeth & Jim Bugental

James Bugental is one of the predominant theorists and advocates of the [Existential-Humanistic Therapy](#) movement. He has been a therapist, teacher and writer in for over 50 years. He received his Ph.D. from [Ohio State University](#), was named a Fellow of the [American Psychological Association](#) in 1955, and was the first recipient of the APA's Division of Humanistic Psychology's [Rollo May](#) Award. He has held leadership positions in a number of professional organizations, including president of the [California State Psychological Association](#). Currently, he serves as a consultant and teacher, and continues to write about existential psychotherapy.

Theory

In "The Search for Authenticity" (1965), Bugental summarized the postulates of [Humanistic Psychology](#), often quoted by other theorists:

- Human beings cannot be reduced to components.
- Human beings have in them a uniquely human context.
- Human consciousness includes an awareness of oneself in the context of other people.
- Human beings have choices and responsibilities.
- Human beings are intentional, they seek meaning, value and creativity.

Publications

- "The Search for Authenticity" (1965)
- "The Search for Existential Identity" (1976)
- "Psychotherapy and Process" (1978)
- "The Art of the Psychotherapist" (1992)
- "Psychotherapy Isn't What You Think" (1999) This is available free to read on [Google Books](#)

Wolfgang Köhler

Wolfgang Köhler (21. ledna 1887, Reval (dnešní [Tallinn](#)), [Estonsko](#) - 11. června 1967, [New Hampshire](#)) byl německý psycholog, jeden ze zakladatelů berlínské školy [tvarové psychologie](#). Spolu s [Maxem Wertheimerem](#) a [Kurtem Koffkou](#) působili v psychologickém institutu ve [Frankfurtu](#).

V letech 1913 - 1920 působil jako ředitel stanice pro výzkum lidoopů Pruské akademie věd na ostrově [Tenerife](#), kde podnikl řadu experimentů se šimpanzy. Obzvláště známý je jeho pokus s šimpanzem Sultánem, který dokázal spojit dvě tyče, aby se dostal k banánům, umístěným mimo klec. To přivedlo Köhlera k teorii učení [vhledem](#).

Roku 1922 bylo Köhlerovi nabídnuto místo vedoucího Psychologického ústavu na Berlínské univerzitě. Toto pracoviště se stalo centrem tvarové psychologie. Köhler napsal roku 1929 knihu *Gestaltpsychologie*. V roce 1935 rezignoval na svůj post a emigroval do USA, kde působil až do konce života na Swarthmorské univerzitě. V roce 1956 byl zvolen prezidentem [Americké psychologické asociace](#).

František Koukolík

MUDr. František Koukolík, DrSc., (* [22. listopadu 1941](#)) je český [neuropatolog](#), spisovatel a publicista věnující se zejména popularizaci svého oboru, se značným přesahem do společenských otázek a propagace kritického myšlení a vědeckého přístupu.

Lékařská činnost

Vystudoval Fakultu všeobecného lékařství [Univerzity Karlovy](#) v Praze, specializace [patologická anatomie](#) a [neuropatologie](#). Zaměřil se na [neurodegenerativní choroby mozku](#).

Od roku [1983](#) je [primářem patologie Thomayerovy nemocnice](#) v Praze, dále je vedoucí [Národní referenční laboratoře pro Creutzfeldt-Jakobovu nemoc](#), České lékařské akademie. V současnosti přednáší na 3. lékařské fakultě [UK](#) v Praze, kde je zároveň členem vědecké rady.

Publicistika

Věnuje se vědecké [esejistice](#). Vydal okolo padesáti časopiseckých vědeckých publikací a řadu monografií o vztahu poškození [mozku](#) a duševních funkcí. Kromě

přednášek přispívá do vysílání v rozhlasu (*Meteor, Leonardo*) a do televize (např. seriál *Mozek a jeho duše, Vysílá Britanica, Hádala se duše s tělem*, „Jádro“), i do časopisů či novin.

Zpopularizoval v ČR pojmy: [deprivant](#), [mem](#) aj.

Ve svých knihách používá velké množství odkazů na internetové zdroje, včetně odkazů na anglickou verzi [Wikipedie](#).

Ocenění

Získal cenu [ČSAV](#) za popularizaci vědy ([1992](#)), cenu [nakladatelství Vyšehrad](#) ([1994](#)) a cenu rozhlasového pořadu *Meteor* za knihu [Mozek a jeho duše](#) (1995), cenu firmy Janssen za knihu: Lidský mozek. Funkční systémy. Norma a poruchy ([2001](#)), cenu Vojty Náprstka [České Akademie věd](#) za popularizaci věd o mozku ([2006](#)).

Vondráčkovu cenu České psychiatrické společnosti (2004) obdržela kniha napsaná společně s R. Jirákem *Demence (Neurobiologie, klinický obraz a terapie)*. Další Vondráčkovu cenu obdržela kniha napsaná společně s L. Motlovou *Citový mozek* (2006)).

Jméno „Koukolík“ obdržela [planetka 10213 1997 RK7](#) (objevili M.Tichý a Z Moravec, Kleť 1997)

Knihy

- František Koukolík, Jana Drtilová: *Odlišné dítě*. Vyšehrad, Praha 1994
- František Koukolík: *Fyziologický základ chování člověka ve vztazích na trvale udržitelný vývoj a uchování vztahů člověk - příroda : (současnost a alternativy vývoje)*, Praha, Český ekologický ústav, 1994
- František Koukolík: *Housata a svatý Augustin*, Praha, Vyšehrad 1994, [ISBN 80-7021-133-4](#)
- František Koukolík: *Lenochod a vesmír: o hvězdách, atomech, životě a vědcích*, Praha, Vyšehrad 1995
- František Koukolík (ilustroval Vladimír Renčín): *Mozek a jeho duše*, Praha, Makropulos 1995 (2. vydání Galén Praha 1997, 3. přepracované a rozšířené vydání Galén, Praha 2005)
- František Koukolík: *Vybrané přednášky o vztahu mozku a chování*, Praha, Karolinum 1995
- František Koukolík, Jana Drtilová (editor Lubomír Houdek, fotografie Lubomír Kotek): *Vzpouza deprivantů: o špatných lidech, skupinové hlouposti a uchvácené moci*, Praha, Makropulos 1996
- František Koukolík: *Mravenec a vesmír*, Praha, Vyšehrad 1997
- František Koukolík, (ilustrace Miroslav Barták): *Kniha o Evě a Adamovi*, Praha, Makropulos 1997, [ISBN 80-86003-14-0](#)
- František Koukolík (ilustroval Vladimír Renčín): *Mozek a jeho duše*, 2. přeprac. vydání, Praha, Makropulos 1997
- František Koukolík: *O vztahu lidského mozku a chování: strukturální a funkční podklady některých neuropsychiatrických chorob*, Praha, Karolinum 1997
- František Koukolík, Pavel Koubský : *Šimpanz a vesmír*, Praha, Vyšehrad 1998
- František Koukolík, Roman Jiráček: *Alzheimerova nemoc a další demence*, Praha, Grada 1998, [ISBN 80-7169-615-3](#)
- František Koukolík, (ilustrace Miroslav Barták): *O nemocech a lidech*, Praha, Makropulos 1998
- František Koukolík, Pavel Koubský: *Sova a vesmír*, Praha, Vyšehrad 1999

- František Koukolík, Roman Jiráček: Diagnostika a léčení syndromu demence, Praha, Grada 1999, [ISBN 80-7169-716-8](#)
- František Koukolík: Machiaveliánská inteligence: eseje ze třetí kultury v roce 2000, Praha, Makropulos 1999
- František Koukolík (ilustrace František Koukolík a Marie Tuláčková): Lidský mozek : funkční systémy, normy a poruchy, Praha, Portál 2000 (2. aktualizované a rozšířené vydání 2002)
- František Koukolík, Jana Drtilová: Život s deprivanty I (Zlo na každý den), Praha, Galén 2001
- František Koukolík, Jana Drtilová: Život s deprivanty II (Základy stupidologie), Praha, Galén 2002
- František Koukolík: Josefu Švejkovi je 30 milionů let. Eseje ze třetí kultury. Praha, Galén 2002, [ISBN 80-7262-163-7](#)
- František Koukolík: Já (O vztahu mozku, vědomí a sebeuvědomování), Praha, Karolinum 2003, [ISBN 80-246-0736-0](#)
- František Koukolík: Homo sapiens stupidus. Eseje ze třetí kultury. Praha, Galén 2003 [ISBN 80-7262-237-4](#)
- Roman Jiráček, František Koukolík: Demence: neurobiologie, klinický obraz, terapie, Praha, Galén 2004, [ISBN 80-7262-268-4](#)
- Lucie Motlová, František Koukolík: Schizofrenie: neurobiologie, klinický obraz, terapie, Praha, Galén 2005
- František Koukolík, Jana Drtilová: Vzpouza deprivantů. Nové vydání. Praha, Galén 2006
- František Koukolík: Sociální mozek. Praha, Karolinum 2006
- Lucie Motlová, František Koukolík: Citový mozek. Praha, Galén 2007
- František Koukolík: Proč se Dostojevskij mýlil? O vědomí, empatii, altruismu, lásce, zlu a religiozitě. Galén, Praha 2007

Překlady

- Francis Crick: Věda hledá duši - Překvapivá domněnka (Z anglického originálu The Astonishing Hypothesis. The Scientific Search for the Soul, Londýn 1994 přeložil a doslov napsal František Koukolík), Praha, Mladá fronta, Edice Kolumbus, 1997
- Pierce J. Howard: Příručka pro uživatele mozku (z originálu „The owner's manual for the brain“ přeložil František Koukolík), Praha, Portál 1998
- Robert J. Sternberg: Kognitivní psychologie (z amerického originálu přeložil František Koukolík ... et al.) Praha, Portál 2002
- Antonio Damasio: Hledání Spinozy. Radost, strast a citový mozek(z anglického Looking for Spinoza, Joy, Sorrow, and the Feeling Brain přeložil MUDr. František Koukolík DrSc), Praha, Dybbuk 2004
- E.Goldberg: Jak nás mozek civilizuje (The executive brain. Frontal lobes and the civilized mind).Praha, Karolinum 2004
- E.Goldberg: Paradox moudrosti (The wisdom paradox). Praha, Karolinum 2006

Externí odkazy

- [Publikační činnost na stránkách Thomayerovy nemocnice](#)
- [Rozhovor pro Koktejl](#)
- [Mozek a jeho duše - Blisty](#)
- [Předmluva k 2. vydání Mozku a jeho duše](#)
- [Rozhovor pro BBC](#)
- [Já, o vztahu mozku, vědomí a sebeuvědomování - anotace](#)

- [Genus 99 českých životů - portréty českých osobností](#)
- [upoutávka na Příručka pro uživatele mozku](#)
- [František Koukolík ve vysílání Českého rozhlasu Leonardo](#)

Raymond Bernard Cattell

1905-1998

American psychologist who designed personality and intelligence tests and espoused controversial theories of eugenics.

Raymond B. Cattell was one of psychology's most prolific scholars. In a career spanning over half a century he wrote more than 50 books and 500 research articles, and his contributions to **personality** and **intelligence** testing are widely regarded as invaluable. Yet some of his theories about natural selection, particularly as put forth in a philosophy known as Beyondism, were attacked as racist and caused a bitter controversy only months before his death.

Cattell was born in Hilltop, England, on March 20, 1905. He grew up in Devon, where he developed a lifelong love of sailing and the sea. He attended the University of London, where he received his undergraduate degree in chemistry in 1924 and his Ph.D. in psychology in 1929. He taught briefly and worked at a psychology clinic until 1937, when he moved to the United States to take a teaching position at Columbia University. From there he moved on to Clark University and Harvard before arriving in 1946 at the University of Illinois, where he stayed for 27 years.

Innovator of personality tests

During the Second World War, in addition to his teaching duties, Cattell worked in the Adjutant General's office, where he devised psychological tests for the military. Throughout his career, Cattell created a number of such tests to measure intelligence and to assess personality **traits**. The best known of these is the Sixteen Personality Factor questionnaire (16PF). First published in 1949, the 16PF profiles individuals using 16 different personality traits, such as emotional stability (easily upset vs. calm), impulsiveness (sober vs. enthusiastic), and **conformity** (expedient vs. conscientious). These are measured with what Cattell calls "second-order factors," including **extroversion**, anxiety, and independence. The test is still widely used by corporations and institutions to determine an individual's compatibility with different occupations and overall psychological **character**.

Cattell retired from the University of Illinois in 1973 and after five years in Colorado moved to Hawaii. There, he accepted a part-time position at the University of Hawaii, where he continued to teach, conduct research, and write. He also took the opportunity to spend leisure time with his third wife and enjoyed visits from his five children and two stepchildren.

Beyondism and a storm of controversy

The publication of *Beyondism: Religion from Science* in 1987 dramatically altered the remainder of Cattell's life as well as his scientific legacy. Cattell intended the book to be a discussion of his theories on evolution and natural selection. He believed that natural selection among humans was governed by individual genetic and cultural selection. However, his advocacy of **eugenics** (the study of improving the human race), was extremely controversial,

particularly because eugenics was the pseudo-scientific rationale for Nazi genocide. Cattell claimed, for example, that among the tenets of Beyondism was the idea that races as we know them today would not exist in the future. "The genetic groupings (races) of the future," he wrote, "will arise from self-conscious selection by each cultural group." The question many critics asked was whether Cattell's theories were simply his approbation for natural selection or a call for something more ominous. The fact that Cattell had acknowledged **Arthur Jensen** and **William Shockley**—two scientists who had claimed that blacks were genetically less intelligent than whites—in his book only furthered people's suspicions.

The issue came to a head in the summer of 1997, when Cattell was scheduled to receive a lifetime achievement award from the American Psychological Foundation (APF). Almost as soon as APF had announced its decision, there were protests, some from prominent citizens and organizations. The APF trustees postponed the award presentation so they could further investigate. Cattell, ninety-two years old and in failing health, attempted to resolve the furor by declining the award. He then wrote an open letter to the **American Psychological Association (APA)** defending himself and his work. He asserted that he detested **racism**, and that he had only ever advocated voluntary eugenics. His health declined further, and he died quietly on February 2, 1998, at home in Hawaii.

James McKeen Cattell

1860-1944

American pioneer in psychological research techniques and founder of a psychological testing company.

James McKeen Cattell developed an approach to psychological research that continues to dominate the field of psychology today. During psychology's early years, most research focused on the sensory responses of single individuals studied in depth because **Wilhelm Wundt** (1832-1920), the first experimental psychologist, favored this approach. As Cattell's ideas developed, his perspective diverged greatly from Wundt's, and Cattell developed techniques that allowed him to study groups of people and the individual differences among them.

Cattell's career was quite varied. He traveled to the University of Göttingen to study with the philosopher Rudolf Hermann Lotze (1817-1881) and later with Wundt at Leipzig. Following that, he returned home to the United States and worked with **G. Stanley Hall** (1844-1924), one of America's most famous psychologists. Apparently, Cattell's relationship with Hall was less than positive, and Cattell did not complete his doctoral work at that time. When he was with Hall, however, Cattell developed an interest in studying psychological processes.

Subsequently, he returned to Leipzig and earned his doctorate with Wundt, although his correspondence with his parents revealed that Cattell did not hold Wundt in high esteem as a scientist. According to some, those letters also depict Cattell as arrogant, self-confident, and disrespectful of others. While in Germany, Cattell improved on existing psychological instrumentation and invented new ways to study psychological processes.

After leaving Germany, Cattell taught briefly in the United States, then traveled to England and worked with Sir **Francis Galton** (1822-1911). Cattell was highly impressed with Galton's use of statistics and quantification of research, and he also supported some of Galton's other ideas, such as the importance of individual differences and the application of scientific knowledge to create a **eugenics** movement.

Ultimately, Cattell adopted the practice of testing a large number of research subjects and using statistics to understand his results. Cattell coined the term "mental test" and devoted a significant amount of time trying to develop a useful **intelligence** test. He recorded the results of simple tasks (e.g., the speed of a person's response to a simple sound, the **ability** to detect slight differences in weights of stimuli, and simple **memory** for letters of the alphabet), hoping to find a correlation between sensory response and academic performance, or intelligence. He was disappointed to find that, not only did sensory performance fail to relate to academic success, the different sensory measures did not even correlate with one another. As a result, he abandoned such an approach to mental testing.

Even though Cattell's research on intelligence was unsuccessful, he nonetheless exerted a dramatic influence on other American psychologists. During his career at Columbia University, more students earned doctorates in psychology with him than with any other psychologist. Cattell also affected psychology in the United States in other ways. For example, he founded the journal *Psychological Review* with another prominent psychologist, J. Mark Baldwin (1861-1934), then resurrected the financially troubled journal *Science*, which he acquired from Alexander Graham Bell. Cattell also helped start the American Association for the Advancement of Science, one of the premier scientific organizations in America today. He also published *Scientific Monthly* and *School and Society*. Not surprisingly, as his editing and publishing increased, his research diminished.

Cattell left the academic world in 1917 when Columbia University dismissed him because of his unpopular opposition to sending draftees into battle in the first World War. He sued the University for libel and won \$40,000 in court, but he did not return to the institution. Instead, he attempted further application of psychological testing when he founded the Psychological Corporation, a company organized to promote commercial psychological tests. His entrepreneurial abilities failed him in this endeavor, however; the company earned only about \$50 during its first two years. After he left, the organization began to prosper, and today, the Psychological Corporation is a flourishing business. Cattell continued his work as a spokesperson for **applied psychology** until his death.

Arnold Allan Lazarus

1932-

South African clinical psychologist who developed a comprehensive psychotherapy called multimodal therapy.

As a graduate student in psychology, **Arnold Lazarus** first developed a therapy based on behavioral psychology. He expanded this into cognitive **behavior therapy**, and later into a multi-faceted **psychotherapy** known as multimodal therapy. In recent years, Lazarus has written popular psychology books. Lazarus has held numerous professional positions and won many honors, including the Distinguished Service Award of the American Board of Professional Psychology in 1982 and the Distinguished Psychologist Award of the Division of Psychotherapy of the **American Psychological Association (APA)** in 1992. In 1996 he became the first recipient of the Psyche Award of the Nicholas and Dorothy Cummings Foundation. Lazarus is a professor emeritus in the Graduate School of Applied and Professional Psychology at Rutgers University in Piscataway, New Jersey and continues in private practice.

Lazarus was born in Johannesburg, South Africa, in 1932, the son of Benjamin and Rachel (Mosselson) Lazarus. Educated at the University of Witwatersrand in Johannesburg, he earned his B.A. with honors in 1956, his M.A. in 1957, and his Ph.D. in **clinical psychology** in 1960. In 1956, he married Daphne Ann Kessel; they have a son and a daughter.

Develops behavior therapy

In 1958, while still a graduate student, Lazarus published a paper in the *South African Medical Journal* describing a new form of psychotherapy that he called behavior therapy. He began his private practice in psychotherapy in Johannesburg in 1959 and, in 1960, he became vice-president of the Transvaal Workers Educational Association. In 1963, Lazarus spent a year as a visiting assistant professor of psychology at Stanford University, and then returned to the University of Witwatersrand as a lecturer in psychiatry at the medical school. In 1966, he returned to the United States as director of the Behavior Therapy Institute in Sausalito, California. That year he published *Behavior Therapy Techniques* with **Joseph Wolpe**. The following year, he moved to Temple University Medical School in Philadelphia as professor of behavioral science. He was a visiting professor of psychology and director of clinical training at Yale University in 1970.

Lazarus was the first psychologist to apply **desensitization** techniques for treating phobias in **group therapy**Page 379 | [Top of Article](#) sessions. With Arnold Abramovitz, he was the first to use emotive imagery in treating children. He studied treatments for alcoholism and was one of the first to apply **learning theory** to the treatment of **depression**. By the 1960s, it was clear to Lazarus that the therapy movement he had initiated, utilizing the stimulus-response mechanisms of behaviorist psychology, was too limited for effective psychotherapy. His 1971 book, *Behavior Therapy and Beyond*, laid the foundations for what became known as cognitive-behavior therapy.

Replaces behavior therapy with multimodal therapy

In 1972, Lazarus received his diploma in clinical psychology from the American Board of Professional Psychology and returned to private practice in Princeton, New Jersey. He also became professor and chairman of the psychology department at Rutgers University in New Brunswick, New Jersey. He joined the Rutgers Graduate School of Applied and Professional Psychology in 1974. As Lazarus examined long-term results in patients who had undergone **cognitive behavior therapy**, he found some inadequacies. For patients with anxiety and panic disorders, obsessive-compulsive problems, depression, and **family** and marital difficulties, the relapse rate following therapy remained very high. He therefore developed a multimodal therapy, which involves examining and treating seven different but interrelated modalities, or psychological parameters. These modalities are behavior, physiology, **cognition**, interpersonal relationships, sensation, imagery, and **affect**. Thus, multimodal therapy involves a complete assessment of the individual and treatments designed specifically for that individual. Lazarus developed his approach, in part, by questioning clients about the factors that had helped them in their therapy. In 1976, Lazarus founded the Multimodal Therapy Institute in Kingston, New Jersey, and he continues to direct that Institute. He established additional Multimodal Therapy Institutes in New York, Virginia, Pennsylvania, Illinois, Texas, and Ohio. His book *Multimodal Behavior Therapy* was published in 1976.

Joins the self-help movement

In 1975, Lazarus published his first popular self-help book, *I Can If I Want To*, with his colleague Allen Fay. His 1977 book, *In the Mind's Eye: The Power of Imagery for Personal Enrichment*, described the use of **mental imagery** for personal growth. His recent popular psychology writings include several books written with his son, the psychologist Clifford Neil Lazarus. Their 1993 book with Allen Fay, *Don't Believe It for a Minute!: Forty Toxic Ideas*

That Are Driving You Crazy, encouraged people to stop repeating the same mistakes. They argued that misconceptions, such as "life should be fair," lead to depression, anxiety, and feelings of **guilt**.

During his career, Lazarus has treated thousands of clients, as individuals, couples, families, and groups. He is a diplomate of the International Academy of Behavioral Medicine, Counseling, and Psychotherapy, and he was elected to the National Academy of Practice in Psychology in 1982. Lazarus is the author or editor of fifteen books and more than 200 articles and book chapters and has made video and sound recordings. He has served on the editorial boards of numerous psychology journals. Lazarus has been a fellow of the APA since 1972 and has been on the board of Psychologists for Social Responsibility since 1982. He is a recipient of the Distinguished Career Award from the American Board of Medical Psychotherapists and a fellow of the Academy of Clinical Psychology.

Further Reading

Dryden, Windy. *A Dialogue with Arnold Lazarus: "It Depends."* Philadelphia: Open University Press, 1991.

Labriola, Tony. *Multimodal Therapy with Dr. Arnold Lazarus*. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon, 1998. Video-recording.

Lazarus, Arnold A. *Marital Myths*. San Luis Obispo, CA: Impact Publishers, 1985.

Lazarus, Arnold A. *Relaxation Exercises*. Guilford, CT: Audio-Forum, 1986. Sound cassettes.

Lazarus, Arnold A. *Brief but Comprehensive Psychotherapy: The Multimodal Way*. New York: Springer, 1997.

Lazarus, Arnold A. and Clifford N. Lazarus. *The 60-Second Shrink: 101 Strategies for Staying Sane in a Crazy World*. San Luis Obispo, CA: Impact Publishers, 1997.

Zilbergeld, Bernie and Arnold A. Lazarus. *Mind Power: Getting What You Want Through Mental Training*. Boston: Little, Brown, 1987.

Kurt Lewin

1890-1947

American social psychologist who carried out researches that are fundamental to the study of the dynamics and the manipulation of human behavior. He is the originator of field theory.

Kurt Lewin was born in Mogilno, Prussia, on September 9, 1899. He studied at the universities of Freiburg and Munich and completed his doctorate at the University of Berlin in 1914. He taught in Berlin from 1921 until the advent of Hitler to **power** in 1933, when he emigrated to the United States. He was visiting professor at Stanford and at Cornell before receiving an appointment as professor of **child psychology** in the Child Welfare Research Station of the State University of Iowa in 1935.

In 1945 he left Iowa to start the Research Center for Group Dynamics at the Massachusetts Institute of Technology. He also served as visiting professor at the University of California, Berkeley, and at Harvard.

At Iowa, Lewin and his associates conducted notable research on the effect of democratic, autocratic, and laissez-faire methods of **leadership** upon the other members of groups. Largely on the basis of controlled experiments with groups of children, Lewin maintained that contrary to popular belief the democratic leader has no less power than the autocratic leader and that the characters and personalities of those who are led are rapidly and profoundly affected by a change in social atmosphere. In effecting such changes on human behavior patterns, Lewin argued, the democratic group that has long-range planning surpasses both the autocratic and laissez-faire groups in creative initiative and sociality. As a general rule, he contended, the more democratic the procedures are, the less resistance there is to change.

The central factors to be considered if one wishes to transform a nondemocratic group into a democratic one are ideology, the **character** of its members, and the locus of coercive physical power within the group. Although coercive physical power is thus not the *only* factor to be considered, Lewin warns against the naive belief in the goodness of human nature, which overlooks the fact that ideology itself cannot be changed by teaching and moral suasion alone. It can be done only by a change in the distribution of coercive physical power. But he also warns that democratic behavior cannot be learned by autocratic methods. The members of the group must at least *feel* that the procedures are "democratic."

Lewin was a Gestalt psychologist, and that approach materially influenced him when he originated field theory. Strictly speaking, field theory is an approach to the study of human behavior, not a theory with content which can be used for explanatory, predictive, or control purposes. His work in this area has been judged as the single most influential element in modern **social psychology**, leading to large amounts of research and opening new fields of inquiry. According to Lewin, field theory (which is a complex concept) is best characterized as a method, a method of analyzing causal relations and building scientific constructs. It is an approach which maintains that to represent and interpret faithfully the complexity of concrete reality requires continual crossing of the traditional boundaries of the social sciences, rather than a progressive narrowing of **attention** to a limited number of variables. The theory, which requires an interdisciplinary approach to the understanding of concrete reality, has also been termed dynamic theory and topological psychology. It holds that events are determined by forces acting on them in an immediate field rather than by forces acting at

Kurt Lewin (The Library of Congress. *Reproduced with permission.*)

a distance. In the last analysis, it is a theory about theory building, or a metatheory.

Lewin believed that a social scientist has an obligation to use his resources to solve social problems. He helped found the Commission on Community Interrelations of the American Jewish Congress and the National Training Laboratories. Shortly after his death on February 12, 1947, the Research Center for Group Dynamics was moved to the University of Michigan, where it became one of two divisions of the Institute for Social Research and continued to exercise an important influence.

Nathan Ward Ackerman

1908-1971

Psychologist and educator noted for his work as a family therapist, particularly for his ability to look beyond the traditional assessment of families and to accurately assess the way that family members relate to each other.

Nathan Ward Ackerman was born in Bessarabia, Russia on November 22, 1908. His parents were pharmacist David Ackerman and Bertha (Greenberg) Ackerman. They came to the United States in 1912, and were naturalized in 1920. He was married to Gwendolyn Hill on October 10, 1937. They had two daughters, Jeanne and Deborah.

Ackerman attended a public school in New York City. In 1929 he was awarded a B.A. from Columbia University, and in 1933 earned his M.D. from the same university. After a short spell (1933–34) as an intern at the Montefiore Hospital in New York, he interned at the Menninger Clinic and Sanitorium in Topeka, Kansas. He joined their psychiatric staff in 1935.

He assumed the post of chief psychiatrist at the Menninger Child Guidance Clinic in 1937. For the next fourteen years, Ackerman was also chief psychiatrist to the Jewish Board of Guardians in New York City. During this period, he had numerous positions at a variety of institutions in New York City. Ackerman acted as psychiatrist to the Red Cross Rehabilitation Clinic during World War II, and also worked as a consultant to the department of scientific research when it was first established by Max Horkheimer in 1944. After the war, Ackerman assumed the post of clinical professor of psychiatry at Columbia University, and later lectured at the New York School of Social Work, a part of Columbia University. He also lectured (1944–48) at the Visiting Nurse Service and the Community Service Society.

In addition to his active career in New York City, Ackerman served as visiting professor of psychiatry for a number of universities, including Tulane University and the University of North Carolina. In 1952 Ackerman served as a member of the White House Conference on Children in Washington D.C.

Pioneers field of family psychology

Ackerman published *The Unity of the Family* and *Family Diagnosis: An Approach to the Preschool Child* in 1938, both of which contributed to the initial promotion of the theory of **family therapy**. In 1950 Ackerman wrote a book on anti-Semitism in collaboration with Marie Jahoda. Sponsored by the American Jewish Committee, *Anti-Semitism and Emotional Disorder, a Psychoanalytic Interpretation* examines and analyzes the phenomenon and offers possible solutions. He went on to write many books during his career, including *The Psychodynamics of Family Life* (1958) and *Treating the Troubled Family* (1966). He coauthored several books, including *Exploring the Base for Family Therapy* and published more than 100 articles in professional journals.

Ackerman is widely acknowledged as a pioneer in his field and credited with developing the concept of family psychology. In 1955 he was the first to initiate a debate on family therapy at a meeting of the American Orthopsychiatric Association, with the intention of opening lines of communication in this new branch of psychiatry. He believed that the mental or physical disposition of one family member would affect other family members, and that often the best way to treat the individual was to treat the family as a whole. In fact he was a very strong advocate of treating the whole family in order to solve the problems of the individual. He devoted most of his career to family **psychotherapy**.

Ackerman's work was deeply appreciated by his peers, as evidenced by the number of awards bestowed upon him. He received the Rudolph Meyer award from the Association for

Improvement to Mental Health in 1959. He was also the recipient of the Wilfred Hulse award for group psychotherapy in 1965.

Founds institute to study the family

In 1960, Ackerman opened the Institute for Family Studies and Treatment, a nonprofit organization devoted to promoting family mental health. The Institute's premise was (and is) that if the family is healthy, the individual will be healthy and ultimately produce a healthier society. Ackerman developed a program for research that greatly furthered the effectiveness of the Institute.

He served as the director of this establishment up until his death, when it was renamed the Nathan W. Ackerman Institute (usually known as the Ackerman Institute) in his honor. The Institute has its own journal, *Family Process*, which was the first ever family therapy journal, started by Ackerman in association with Don Jackson. This journal remains a principal reference for other professionals in the field. Today the Ackerman Institute is considered perhaps the finest facility for family psychology in the world.

In addition to being a fellow of the American Board of Psychiatry and the New York Academy of Medicine, Ackerman was also president (1957–59) of the Association of Psychoanalytic Medicine, as well as a member of the Academy of Child Psychiatry, the American Psychopathological Society, and the New York Council of Child Psychiatry.

Ackerman died on June 12, 1971, and was buried in Westchester Hills Cemetery, Hastings on Hudson, New York.

Nancy Bayley

1899-1994

American developmental psychologist known for her "Scales of Mental and Motor Development."

Nancy Bayley was a pioneer in the field of human development. She devoted her life to documenting and measuring intellectual and motor development in infants, children, and adults. Her studies of the rates of physical and mental maturation have greatly influenced our understanding of developmental processes. Her "Bayley Scales of Mental and Motor Development" are used throughout the world as standardized measurements of infant development. Bayley was the recipient of numerous honors and awards throughout her career. In 1966, she became the first woman to win the Distinguished Scientific Contribution Award of the **American Psychological Association (APA)**.

The third of five children of Prudence Cooper and Frederick W. Bayley, Nancy Bayley was born in The Dalles, Oregon, in 1899. She and her siblings were delivered by her aunt who had become a country physician after her husband died. Bayley's father was head of the grocery in a department store in The Dalles. **Childhood** illness prevented Bayley from attending school until she was eight, but she quickly made up the missed grades and completed high school in The Dalles.

Defines her niche in developmental psychology

Although she entered the University of Washington in Seattle with plans to become an English teacher, Bayley quickly switched to psychology after taking an introductory course

with E. R. Guthrie. She earned her B.S. degree in 1922 and her M.S. degree two years later, while serving as a research assistant at the Gatzert Foundation for Child Welfare at the university. For her master's thesis under Stevenson Smith, Bayley devised performance tests for preschoolers, a subject that would occupy her for the rest of her life. A graduate fellowship then took Bayley to the State University of Iowa (now the University of Iowa) in Iowa City where she earned her doctoral degree in 1926. For her Ph.D. dissertation, Bayley used the newly invented galvanometer to measure electrical skin responses to **fear** in children. It was one of the first studies of its kind.

In 1926, as an instructor at the University of Wyoming, Bayley published the first of her nearly 200 contributions to the literature of psychology. Two years later, Harold Jones invited her to become a research associate at the Institute of Child Welfare (now the Institute of Human Development) at the University of California at Berkeley. Bayley was to remain there for most of her career. At Berkeley she met John R. Reid, a doctoral candidate in philosophy. They married in 1929, and Reid joined Bayley at the Institute. While at Berkeley, Bayley taught a course on developmental assessment of infants and small children in the Department of Psychology and held concurrent research positions in psychology and anatomy at Stanford University.

Initiates major study of infant development

At the Institute, Bayley began a major study of **normal** and handicapped infant development. It became famous as the Berkeley Growth Study. Her 1933 publication, *The California First-year Mental Scale*, was followed in 1936 by *The California Infant Scale of Motor Development*. In these works, Bayley introduced methodologies for assessing infant development. Likewise, her 1933 publication, *Mental Growth During the First Three Years*, became a milestone in **developmental psychology**. Bayley earned the G. Stanley Hall Award of the APA's Division of Developmental Psychology in 1971.

In 1954, Bayley became head of **child development** in the Laboratory of Psychology at the National Institute of Mental Health in Bethesda, Maryland. There she worked on the National Collaborative Perinatal Project, a study of 50,000 children from **birth** to age eight. The study examined neurological and psychological disorders, including cerebral palsy and **mental retardation**. The newly revised Bayley Mental and Motor Scales were used to assess the development of hundreds of children from one to eighteen months of age. Many surviving subjects of this study continued to participate in follow-up studies. Among her many findings, Bayley demonstrated that there were no sex-related differences in physical and mental development. She continued to work on this project after returning to Berkeley as the first head of the Harold E. Jones Child Study Center at the Institute of Human Development. She also acted as consultant on a study of infants with **Down syndrome** at the Sonoma State Hospital in California.

Bayley's work was remarkable for its interdisciplinary nature. In 1951 she co-authored a paper with Mary Cover Jones on the relationships between physical development and behavior. Bayley also was the first scientist to correlate infant size with eventual adult size and in 1946 she published tables for predicting adult height. She was very interested in physical differences between the sexes and in androgynous characteristics that were intermediate between male and female **traits**. She studied the development of emotions in children and the maintenance of intellectual abilities throughout adulthood. Bayley also studied the impact of maternal behaviors on children. She argued forcefully that poor development in children was the result of poverty and other social factors, rather than psychological factors.

Bayley was active in a number of professional organizations. She was a fellow of the APA and of the American Association for the Advancement of Science. From 1961 to 1963 Bayley served as president of the Society for Research in Child Development and in 1983 she earned

their distinguished contribution award. She received the Gold Medal Award of the American Psychological Foundation in 1982. Bayley died of respiratory failure in Carmel, California, in 1994.

Mary Ainsworth

1913-1999

American psychologist specializing in the study of infant attachment.

Mary D. Satler Ainsworth graduated from the University of Toronto in 1935 and earned her Ph.D. in psychology from that same institution in 1939. She is best known for her landmark work in assessing the security of infant **attachment** and linking attachment security to aspects of maternal care giving.

Ainsworth began her career teaching at the University of Toronto before joining the Canadian Women's Army Corp in 1942 during World War II. After a brief period of post-war government service as the superintendent of Women's Rehabilitation in the Canadian Department of Veteran's Affairs, Ainsworth returned to Toronto to teach **personality** psychology and conduct research in the assessment of security. She married Leonard Ainsworth in 1950. Since he was a graduate student in the same department in which she held a faculty appointment, the couple decided to move to London where he could finish his degree at University College.

In England Mary Ainsworth began work at the Tavistock Clinic on a research project investigating the effects of early maternal separation on children's **personality development**. The project director, **John Bowlby**, had studied children's reactions to separations during the war years in England, and brought an evolutionary and ethological perspective to understanding the problems of attachment, separation, and loss. Her work with Bowlby brought Ainsworth's earlier interest in security into the developmental realm, and she planned to conduct a **longitudinal study** of mother-infant interaction in a natural setting at her earliest opportunity.

That opportunity came when Ainsworth's husband accepted a position in the East African Institute of Social Research in Kampala, Uganda. It was in Uganda that Mary Ainsworth studied mothers and infants in their natural **environment**, observing and recording as much as possible, and analyzing and publishing the data years later after joining the faculty at Johns Hopkins University in Baltimore.

Based on her original observations in Uganda and subsequent studies in Baltimore, Ainsworth concluded that there are qualitatively distinct patterns of attachment that evolve between infants and their mothers over the opening years of life. Although a majority of these patterns are marked by comfort and security, some are tense or conflicted, and Ainsworth found evidence suggesting that these relationships were related to the level of responsiveness that mothers showed toward their infants from the earliest months. In one study she found mothers who responded more quickly to their infants' cries at three months were more likely to have developed secure attachments with their babies by one year.

How could the security of a relationship be measured? Ainsworth and her colleagues devised a system for assessing individual differences in infants' reactions to a series of separations and

reunions with their mothers. This method, the "**Strange Situation**," has become one of the most widely used procedures in **child development** research.

In this scenario, an observer takes a mother and child of about one year to an unfamiliar room containing toys. There are a series of separations and reunions. For example, mother and child are alone in the room for several minutes, the observer re-enters, remains, and after a few minutes, the mother leaves and returns after a few more minutes. Both observer and mother may comfort the distressed child.

Ainsworth found that key individual differences among children are revealed by the child's reaction to the mother's return. She categorized these responses into three major types: (A) Anxious/avoidant—the child may not be distressed at the mother's departure and may avoid or turn away from her on return; (B) Securely attached—the child is distressed by mother's departure and easily soothed by her on her return; (C) Anxious/resistant—the child may stay extremely close to the mother during the first few minutes and become highly distressed at her departure, only to seek simultaneously comfort and distance from the mother on her return by such behaviors as crying and reaching to be held and then attempting to leave once picked up.

The development of this procedure has spawned an enormous body of literature examining the development of mother-child attachment, the role of attachments to other caregivers, and the correlates and consequences of secure and insecure attachments. Ainsworth's work has not been without controversy. Attempts to replicate her link between response to early crying and later attachment have met with mixed success, and there is much debate about the origins of children's reactions in the Strange Situation. Still, Mary Ainsworth has made a lasting contribution to the study of children's affective growth and the role of supportive relationships in many aspects of development.

Anne Anastasi

1908-2001

American psychologist instrumental in developing psychometrics—how psychological traits are influenced, developed, and measured.

In her long and productive career, Anne Anastasi has produced not only several classic texts in psychology but has been a major factor in the development of psychology as a quantitative behavioral science. To psychology professionals, the name Anastasi is synonymous with psychometrics, since it was she who pioneered understanding how psychological **traits** are influenced, developed, and measured. In 1987 she was rated by her peers as the most prominent living woman in psychology in the English-speaking world.

Anne Anastasi was born December 19, 1908, in New York City, the only child of Anthony and Theresa Gaudiosi. Her father, who died when she was only one year old, worked for the New York City Board of Education. Soon after his death, her mother experienced such a deep split with her father's relatives that they would never be a part of her life. From then on, she was raised by her mother, grandmother, and great uncle. Her mother was compelled to find a job, and eventually she became office manager of one of the largest foreign newspapers in New York, *Il Progresso Italo-Americano*. Meanwhile, the precocious and intelligent young Anastasi was educated at home by her grandmother, and it was not until the sixth grade that she entered the public school system. After graduating from P.S. 33 in the Bronx at the top of her class, she attended Evander Childs High School, but found the entire experience dispiriting and dropped out after two months.

Skips high school and discovers psychology at Barnard College

The dilemma of a 13-year old girl leaving high school after only two months was solved by an insightful family friend, Ida Stadie, who suggested that she prepare to skip high school and go directly to college. Since Barnard College in New York City did not specify a high school degree as an admissions requirement, Anastasi decided she need only submit the results of her College Entrance Examination Board tests. After taking two years to prepare at the Rhodes Preparatory School in Manhattan, she took the tests and was admitted to Barnard College in 1924 at the age of 15.

Mathematics had been her first love since elementary school, and at Barnard she was placed in all the advanced math classes. During her sophomore year, however, she took a course in **developmental psychology** with the department chairman, Harry L. Hollingworth, whose stimulating lectures made her intellectually curious about the discipline. In that course, she encountered a psychology article by **Charles Spearman**, whose intriguing work on correlation coefficients showed her that it was possible to combine mathematics and psychology. Convinced she had found the best of both worlds, she enrolled in the Barnard's Honors Program in psychology for her last two years, and received her B.A. in 1928 at the age of 19, having been elected to Phi Beta Kappa and having won the Caroline Duror Graduate Fellowship, "awarded to the member of the graduating class showing the greatest promise of distinction in her chosen line of work."

Receives Ph.D., teaches at 21, and writes classic text at 29

Having taken graduate courses at Columbia University while still at Barnard, she applied there after graduation and was allowed to skip the master's degree and to go directly for her Ph.D. in general **experimental psychology**. At this time, Columbia's psychology department provided a stimulating and lively environment, made more enlightening by its summer sessions that were visited by eminent psychologists. During her second year at Columbia, Anastasi began to specialize, and it was then that she decided on the complex field of **differential psychology**. As the branch of psychology that deals with individual and group differences in behavior, it is a highly quantitative field of study, and therefore much to her liking.

As she had planned, Anastasi received her Ph.D. from Columbia in only two years, and in 1930 returned to Barnard to begin teaching. Three years later, she married psychologist John Porter Foley Jr., a fellow Columbia Ph.D. student. In 1939 she left Barnard to become assistant professor and sole member of the newly created Psychology Department at Queens College of the City of New York. After the war, she left Queens College in 1947 to become associate professor of psychology in the Graduate School of Arts and Sciences at Fordham University, and full professor in 1951. She remained there until her retirement in 1979, when she became a professor emeritus.

The focus of her research, writing, and teaching has been on the nature and **measurement** of psychological traits. In her landmark work, *Psychological Testing*, Anastasi emphasizes the ways education and **heredity** influence trait development, and then goes on to demonstrate how the measurement of those traits is affected by such variables as training, culture, and language differences. Throughout her work, the "nature-nurture" controversy is dominant, and typically, she argues that psychologists have been incorrect seeking to explain behavior by using one or the other. She states, rather, that neither exists apart from the other, and that psychologists should be questioning how the two interact.

At least two of Anastasi's other books are considered classics in the field and are found in many translations around the world. The recipient of several honorary degrees, she became in 1972 the first woman to be elected president of the American Psychological Association in 50

years. In 1987 her career achievements were recognized when she was presented the National Medal of Science by President Ronald Reagan.

Anastasi's life has not been entirely trouble-free, as she had to survive a diagnosis of cervical cancer in 1934. When the successful radiation therapy left her unable to have children, she looked only at the positive aspects of her condition and stated that she was able to focus solely on her career without **guilt**. A well-rounded individual with an avocational interest in art, she continued her professional writing, speaking, and organizational activities long past the time when most people have fully retired.

Aaron T. Beck

1921-

American neurologist and father of cognitive therapy.

A pragmatic approach to therapy

Aaron T. Beck was born in Providence, Rhode Island, on July 18, 1921, the third son of Russian Jewish immigrants. His father was a printer by trade who seriously abided by his socialist ideals. His rather overbearing mother was known for her extreme **mood** swings. Beck had two siblings who died before he was born. Beck's **childhood** typified middle-class America, complete with his involvement in Boy Scouts and athletics.

From this mediocrity rose one of America's ground-breaking psychotherapists. Beck developed what is known as **cognitive therapy**, which is used for cases ranging from **depression** and panic attacks to addictions, **eating disorders**, and even the most severe psychiatric illnesses. Beck's childhood strongly influenced his approach to therapy. A life-threatening staph infection at the age of eight changed his life. At this point, Beck was transformed from a very active young man to a quiet one who preferred reading to playing football. As a child, he developed a **fear** of hospitals, blood, and even the scent of ether, which made him feel as if he would faint. Eventually, he overcame those fears rationally. "I learned not to be concerned about the faint feeling, but just to keep active," he later recounted.

Beck graduated from Brown University in 1942. In 1946 he received his Ph.D. in psychiatry from Yale University. During his residency in neurology he began to investigate **psychotherapy** and **cognition**. Beck served as Assistant Chief of Neuropsychology at Valley Forge Hospital in Pennsylvania during the Korean War (1950–53). Even with his doubts about Freud and **psychoanalysis**, Beck attended the Philadelphia Institute of Psychoanalysis, graduating in 1958. Not long into his work with patients using psychoanalysis, Beck began to alter his approach. Beck joined the faculty of the University of Pennsylvania (Penn) in 1954, where he began to search for empirical evidence supporting Freud's theories. In his research, Beck attempted to discover a correlation between depression and masochism. Beck and his colleagues failed to find this correlation. Within two years his cognitive approach to therapy had taken shape.

Beck would go on to establish the Beck Institute for Cognitive Therapy and Research in Bala Cynwyd, a suburb of Philadelphia. Beck's determination was simple. For him, the **unconscious** does not play the role that Freud proposed. One of Beck's favorite maxims is "there's more to the surface than meets the eye." The cognitive method involves a person using rational thoughts to overcome fears rather than delving into the unconscious causes of those fears. In cognitive therapy the fears of the client are carefully examined and confronted rationally.

A family affair

Beck and his wife, Phyllis, a Superior Court Judge in Philadelphia, have four children and eight grandchildren. One of his children, Dr. Judith Beck, became director at the Beck Institute, working closely with her father. As a younger man he was driven by his work. As an older man he became more driven by his **family**. For years his main supporter was his wife, at a time when his beliefs were not popular. Throughout his career he has continued to meet his critics by encouraging them to test his theories and his results. Rather than being a boorish scientist too smug to be proven wrong, Beck welcomes any challenges in his pursuit of what is best for his patients.

What was originally a method to solve depression has now evolved further. According to his daughter, Prozac and other modern anti-depressant drugs have changed the clientele they see at the Institute. More complicated problems bring people to their doors at the beginning of the twenty-first century. These are problems that might take more than the usual eight to ten sessions a relatively simple case of depression would take to resolve. Beck insists that his cognitive approach can be used to treat **psychotic disorders**, even those as serious as **schizophrenia**. Beck's research conducted with Dr. Neil A. Rector of the University of Toronto has indicated that patients suffering from schizophrenia showed greater [Page 70 | Top of Article](#) improvement through a combination of drug and cognitive therapies than patients receiving **drug therapy** alone.

Beck's theories are constantly evolving through his continued research efforts. A prolific writer, Beck has authored several books and articles both on his own as well as under collaboration. His books include *Prisoners of Hate* (1999), *Depression: Clinical, Experimental, and Theoretical* (1980), *Cognitive Therapy and the Emotional Disorders* (1979), and *Depression: Causes and Treatment* (1972). The *Beck Depression Inventory* and *Scale for Suicide Ideation* are among two of the widely used tools that he developed for use by therapists. The *Beck Depression Inventory II* in 1996 followed his long-successful original as an assessment tool for clinicians in diagnosing depression.

Noam Chomsky

Noam Chomsky na [Evropském sociálním fóru](#) v roce 2003

<http://www.videosift.com/video/A-MUST-SEE-interview-by-Noam-Chomsky#playlists>

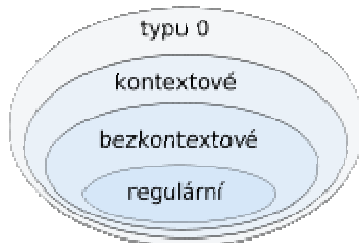
<http://www.videosift.com/video/Noam-Chomsky-BBC-Interview-2002#playlists>

Avram Noam Chomsky (* [7. prosince 1928 Philadelphia](#)) je [americký lingvista](#) židovského původu, tvůrce tzv. [Chomského hierarchické klasifikace formálních jazyků](#), [emeritní profesor](#) lingvistiky na [Massachusetts Institute of Technology](#) (MIT), ale také levicově orientovaný [aktivista](#), známý svým kritickým vztahem ke [globalizaci](#) a jejím dopadům, k válečným konfliktům, k zahraniční politice [USA](#), [Izraele](#) a dalších vlád.

Chomskému vděčíme za vznik teorie [generativní gramatiky](#), která je někdy považována za největší přínos na poli teoretické lingvistiky 20. století. Ovlivnil rovněž

[filozofii](#) jazyka a mysli (viz [Herman](#), [Fodor](#)). Rovněž pomohl podnítit kognitivní revoluci v psychologii díky své revizi [Skinnerova](#) verbálního chování, ve které zpochybnil [behavioristický](#) přístup ke studiu chování a jazyku, převažující v 50. letech minulého století. Jeho naturalistický přístup ke studiu jazyka ovlivnil filozofii jazyka a mysli. Zasloužil se také o založení [Chomského hierarchie](#) – klasifikaci formálních jazyků dle jejich generativní schopnosti.

Chomského hierarchie

Chomského hierarchie tříd jazyků

Chomského hierarchie je hierarchie tříd [formálních gramatik](#) generujících [formální jazyky](#). Byla vytvořena [Noamem Chomskym](#) v roce [1956](#).

Chomského hierarchie se skládá z následujících tříd:

Gramatiky typu 0

Zahrnují v sobě všechny formální gramatiky, generují právě ty jazyky, které mohou být rozpoznány nějakým [Turingovým strojem](#). Tyto jazyky se někdy nazývají [rekurzivně spočetné jazyky](#).

Gramatiky typu 1 ([kontextové gramatiky](#))

Generují [kontextové jazyky](#). Tyto gramatiky se skládají z pravidel $\alpha A \beta \rightarrow \alpha \gamma \beta$, kde A je neterminál a α , β a γ řetězce terminálů a neterminálů. Řetězce α a β mohou být prázdné, ale γ musí být neprázdná. Pravidlo $S \rightarrow \epsilon$ je povoleno, pokud se S nevyskytuje na pravé straně žádného pravidla. Tyto jazyky jsou právě jazyky rozpoznatelné [lineárně ohraničeným Turingovým strojem](#).

Gramatiky typu 2 ([bezkontextové gramatiky](#))

Generují [bezkontextové jazyky](#). Skládají se z pravidel $A \rightarrow \gamma$ s neterminálem A a řetězcem terminálů a neterminálů γ . Pravidlo $S \rightarrow \epsilon$ je povoleno, pokud se S nevyskytuje na pravé straně žádného pravidla. Tyto jazyky jsou právě jazyky rozpoznatelné nějakým nedeterministickým [zásobníkovým automatem](#).

Gramatiky typu 3 ([regulární gramatiky](#))

Generují [regulární jazyky](#). Pravidla těchto gramatik jsou omezena na jeden neterminál na levé straně. Pravá strana se skládá z řetězce terminálů, který může být následován jedním neterminálem. Tyto gramatiky se také nazývají **pravé lineární gramatiky**. Obdobně se definují i **levé lineární gramatiky**, kde může být na pravé straně pravidel řetězec terminálů předcházen jedním neterminálem. Pravé lineární gramatiky a levé lineární gramatiky jsou ekvivalentní. Regulární gramatika **je ve standardní formě**, pokud je pravá strana tvořena jedním terminálem následovaným jedním neterminálem nebo pokud je pravá strana prázdné slovo. Tyto jazyky jsou právě jazyky rozpoznatelné [konečným automatem](#).

Přičemž platí, že každý regulární jazyk je také bezkontextový, každý bezkontextový jazyk je také kontextový, každý kontextový jazyk je také rekurzivně spočetný – jak je naznačeno na obrázku. Navíc všechny inkluze jsou oprávněné, tedy existují rekurzivně spočetné jazyky,

keré nejsou rekurzivní, rekurzivní jazyky, které nejsou kontextové, kontextové jazyky, které nejsou bezkontextové a bezkontextové jazyky, které nejsou regulární.

Dle Chomského je vývoj řeči vymezen geneticky – došel k závěru, že existuje jakási [univerzální gramatika](#)^[1], která je vrozená a nikoli naučená během života – člověk se rodí se základní gramatickou šablonou, do které snadno zapadne jakýkoli světový jazyk^[2].

Dle Indexu humanitních citací (Arts and Humanities Citation Index) z roku 1992 byl Chomsky jako pramen citován častěji než jakýkoliv jiný žijící badatel mezi lety 1980-1992, a byl osmý nejcitovanější vědec vůbec.

Od jeho kritiky [války ve Vietnamu](#) v 60. letech minulého století se stal ještě známějším – hlavně mezinárodně – díky své mediální kritice a politice. Obecně je považován za klíčovou intelektuální osobnost levého křídla politiky [Spojených států](#). Je široce znám pro svou politickou aktivitu a kritiku zahraniční politiky [USA](#) a jiných vlád.

Biografie

Chomsky se narodil v East Oak Lane poblíž [Philadelphie](#) ve státě [Pennsylvania](#). Byl synem hebrejského vědce a účastníka první světové války Williama Chomského (1896-1977), který pocházel z [Ukrajiny](#). Chomského matka, Elsie Chomsky (rozená Simonofská), pocházela z nynějšího [Běloruska](#), ale na rozdíl od svého muže vyrostla ve [Spojených státech](#) a mluvila „běžnou New Yorkskou angličtinou“. Jejich mateřským jazykem byla [jidiš](#), ale jak Chomsky tvrdil, v jejich rodině se tímto jazykem nehovořilo. Popisuje svou rodinu jako žijící v jakémsi „židovském ghettu“, rozdělenému mezi [jidiš](#) a [hebrejskou](#) stranu, přičemž se jeho rodina přikláněla spíše k té [hebrejské](#). Tvrdí, že byl vychováván v hebrejské kultuře a literatuře. Chomsky sám popisuje napětí, které sám zažil s irskými [katolíky](#) a [antisemitisty](#) v třicátých letech takto: „Nerad to říkám, ale vyrostl jsem s jakýmsi vnitřním strachem z katolíků. Věděl jsem, že to bylo neracionální a překonal jsem to, ale byla to prostě zkušenost z ulice“.

Chomsky pamatuje na svůj první článek, který napsal ve věku přibližně deseti let, o hrozbě šíření [fašismu](#) po pádu Barcelony ve [španělské občanské válce](#). Od dvanácti nebo třinácti let se ztotožnil ještě plněji s anarchistickou politikou.

Po absolvování střední školy (Central High School of Philadelphia) začal studovat filozofii a lingvistiku na Pensylvánské univerzitě. Učil se od filozofů [C. W. Churchmana](#) a [N. Goodmana](#) a lingvisty [Z. Harrise](#). Harrisovo učení zahrnovalo jeho objev transformací jako [matematické analýzy](#) struktury jazyka (mapování od jedné podmnožiny k jiné v množině vět). Chomsky následně vyložil toto učení jako operace na základě [bezkontextové gramatiky](#) (odvozené od post-produkčních systémů). [Harrisovy](#) politické názory rovněž přispěly k utváření Chomského názorů.

V roce 1949 se Chomsky oženil za lingvistku Carol Schatz. Mají dvě dcery: Aviva (nar. 1957) a Diane (nar. 1960) a jednoho syna Harryho (nar. 1967). Chomskému byl udělen titul [PhD](#) z lingvistiky na Pensylvánské univerzitě v roce 1955. Část svého doktorského výzkumu vedl během čtyřech let na [Harvardské](#) univerzitě. Ve své disertační práci začal tvořit některé ze svých lingvistických myšlenek, které rozvinul v roce 1957 v knize Syntaktické struktury (orig. Syntactic Structures), jež se stala jeho nejznámější lingvistickou knihou.

Mladý Chomsky

Chomsky se stal zaměstnancem na [Massachusetts Institute of Technology](#) v roce 1955 a v roce 1961 byl jmenován řádným profesorem Katedry moderních jazyků a lingvistiky (nyní Katedra lingvistiky a filozofie). Od roku 1966 do roku 1976 byl držitelem profesury Ferrari P. Ward Professorship z moderních jazyků a lingvistiky, a v roce 1976 byl jmenován profesorem institutu. V roce 2007 Chomsky učil na MIT souvisle 52 let.

V únoru 1967 se Chomsky stal jedním z hlavních odpůrců [Vietnamské války](#) díky vydání své eseje „The Responsibility of Intellectuals“ (Odpovědnost intelektuálů) v New Yorkském magazínu knih (New York Review of Books). Následovala další kniha „Američan Power and the New Mandarins“ (1969), jež byla sbírkou esejí, díky kterým se dostal do popředí nesouhlasu s americkou politikou. Jeho dalekosáhlá kritika americké zahraniční politiky a oprávněnosti moci [Spojených států](#) z něj udělala kontroverzní postavu, které se tradiční americká media velice stranila. Chomsky je často vyhledáván pro své názory v publikacích po celém světě.

Pro kritiku americké zahraniční politiky bylo Chomskému často vyhrožováno smrtí. Navíc se dostal na seznam plánovaných cílů vytvořený [Theodorem Kaczynskim](#), známým též jako Unabomber. Během doby, kdy [Kaczynski](#) byl hrozbou, si nechal Chomsky kontrolovat veškerou poštu na výbušniny. Chomsky uvádí, že je často tajně střežen policií, hlavně na univerzitní půdě MIT, ačkoliv s policejní ochranou nesouhlasí.

Chomsky bydlí v Lexingtonu v [Massachusetts](#) a často cestuje a přednáší o politice.

Přispění do lingvistiky

Syntaktické struktury byly výtahem jeho knihy Logická struktura teorie lingvistiky (orig. Logical Structure of Linguistic Theory) z roku 1955. V této knize představuje transformační gramatiku. Podle této teorie mají výroky (sekvence slov) nějakou [syntax](#), která může být z velké části popsána [formální gramatikou](#), přesněji [bezkontextovou gramatiku](#) rozšířenou o transformační pravidla. U dětí se předpokládá, že mají vrozenou znalost základní gramatické struktury společnou všem lidským jazykům (tzn. jakýkoliv jazyk, se kterým se setkají, je určitého omezeného druhu). Tato vrozená znalost se často označuje jako [univerzální gramatika](#). Tvrdí se, že tvoření na základě znalosti jazyka za použití [formální gramatiky](#) je zodpovědné za „produktivitu“ jazyka: s omezenou množinou gramatických pravidel a konečnou množinou pojmů jsou lidé schopni utvořit nekonečné množství vět včetně těch, které nikdo nikdy předtím neřekl. Chomsky vždy upozorňuje na svůj závazek Paninimu za jeho moderní náhled na explicitní [generativní gramatiku](#).

[Přístup pravidel a parametrů](#) (P&P), rozvedený v jeho Pisa 1979 Lectures, později publikované jako Lectures on Government and Binding (LGB), o univerzální gramatice tvrdí následující: gramatické principy společné všem jazykům jsou vrozené a neměnné. Rozdíly mezi světovými jazyky mohou být charakterizovány podle nastavení parametrů v mozku (např. pro-drop parametr, který říká, zda má být explicitní podmět vždy vyžadován, jako např. v [angličtině](#), nebo zda může být vypuštěn, jako např. ve [španělštině](#), které jsou často přirovnávány k přepínačům. Právě proto je tento přístup často označován jako „pravidla a parametry“ (principles and parameters). V tomto pojetí si dítě učící se jazyk potřebuje osvojit pouze [lexikální](#) položky ([slova](#), gramatické [morfémy](#) a [idiomy](#)) a určit vhodné nastavení parametrů, což lze provést na základě několika příkladů.

Zastánci tohoto pohledu tvrdí, že tempo, kterým se děti učí jazyky, je nevysvětlitelně rychlé. Jediné možné vysvětlení je, že by děti měly vrozenou schopnost učit se jazyky. Pro tuto tezi hovoří i následující fakta. Děti po celém světě se učí svůj [mateřský jazyk](#) stejnými kroky. Dále během tohoto učení dělají stejně charakteristické chyby, zatímco jiné zdánlivě logické druhy chyb se nikdy během učení neobjeví.

Později se ve svém Minimalistickém programu (1995) ponechal jádro konceptu „pravidel a parametrů“, avšak zároveň se zde Chomsky pokouší o významnější přepracování lingvistického aparátu v LGB modelu oddělením všech jeho prvků s výjimkou těch nejnужnějších. Zastává zde obecný přístup ke stavbě lidské jazykové vlohy, který zdůrazňuje princip hospodárnosti a optimálního návrhu, a znovu se uchyluje k [derivačnímu přístupu](#) ke generaci, na rozdíl od velkou měrou reprezentativního přístupu klasických „pravidel a parametrů“.

Chomského myšlenky měly velký vliv na badatele v oblasti zkoumání osvojování si jazyka u dětí, ačkoliv někteří badatelé, kteří dnes pracují v této oblasti, nepodporují Chomského teorie. Namísto toho prosazují teorie, které redukují jazyk na instanci obecných zpracovávajících mechanismů v mozku.

Chomsky dále vytváří teorii, že neomezené rozšíření jazyka jako je [angličtina](#) je možné jedině [rekurzivní metodou](#) vkládání vět do vět.

Generativní gramatika

Chomského analýzy syntaxe, označované jako [generativní gramatika](#), jsou vysoce abstraktní a jsou založeny na bedlivém průzkumu hranic mezi gramatickými a negramatickými konstrukcemi jazyka. Takové gramatické úsudky o jazyku může úspěšně provést pouze rodilý mluvčí a z těchto pragmatických důvodů se lingvisté zaměřují na své mateřské jazyky nebo jazyky, které dokonale ovládají, a tak se dostáváme k [angličtině](#), [francouzštině](#), [němčině](#), [nizozemštině](#), [italštině](#), [japonštině](#) nebo k jazykům, jimiž se hovoří v [Číně](#).

Chomského přístup k [syntaxi](#), často označovaný jako [generativní gramatika](#), studuje gramatiku jako podstatu znalosti, kterou mají uživatelé jazyka. Od šedesátých let minulého století Chomsky trvá na tom, že většina této znalosti je vrozená, z čehož vyplývá, že děti se potřebují naučit jen omezené vlastnosti jejich [mateřského jazyka](#). Vrozená podstata lingvistické znalosti se často označuje jako [univerzální gramatika](#). Z Chomského pohledu je nejsilnějším důkazem existence univerzální gramatiky jednoduše fakt, že si děti úspěšně osvojí svůj [mateřský jazyk](#) za tak krátkou dobu. Tvrdí, že lingvistická data, ke kterým mají děti přístup, vůbec nedokládají bohatou lingvistickou znalost, které dosáhnou do dospělosti (argument nedostatku podnětů).

Chomského teorie jsou stále populární, zvláště ve Spojených státech, ale nikdy nebyly oproštěny od [kontroverze](#). Kritika přichází z několika směrů. Lingvisté dle Chomského se příliš spoléhají na intuici rodilých mluvčích při posuzování, které věty jejich jazyka jsou správně utvořené. Tato praxe byla kritizována jednak z hlediska obecných metodických východisek, tak i proto, že vedla k přehnanému důrazu na studium [angličtiny](#). Stovky různých jazyků získaly alespoň trochu pozornosti v literatuře o [generativní gramatice](#), ale někteří kritici stejně vnímají přehnaný důraz na angličtinu a tendenci založit tvrzení o [univerzální gramatice](#) na příliš malém vzorku jazyků. Někteří psychologové a psycholingvisté, přestože schvalují Chomského celkový program, tvrdí, že lingvistika dle Chomského nevěnuje dostatečnou pozornost experimentálním datům ze zpracování jazyka, a následně, že jejich teorie nejsou psychologicky přijatelné. Radikálnější kritici pochybují, zda je pro vysvětlení

učení se dětí jazyku nutná [univerzální gramatika](#), a tvrdí, že domain-general učící mechanismy stačí.

Kulturní antropolog a lingvista [Daniel Everett](#) z [Illinois State University](#) tvrdí, že jazyk lidí [Piraha](#) v severozápadním deštném pralese [Brazílie](#) odporuje Chomského teoriím o [generativní gramatice](#). [Everett](#) tvrdí, že lidé [Piraha](#) nepoužívají [rekurzi](#), jednu z klíčových vlastností [generativní gramatiky](#). Navíc se tvrdí, že lidé [Piraha](#) nemají pevná slova pro [barvy](#) nebo [čísla](#), mluví jednoduchými [fonémy](#), a mluví v prozódii. Nicméně, jeho tvrzení sama byla kritizována. David [Pesetsky](#) z [MIT](#), Andrew [Nevis](#) z [Harvardu](#) a Vlineme [Rodrigues](#) z [Universidade Estadual de Campinas](#) v Brazílii tvrdí ve společném článku, že všechny z Everettových tvrzení obsahují vážné nedostatky. Spor pokračuje, očekává se další výzkum a analýza.

Chomského hierarchie

Chomsky se proslavil rovněž studiem různých druhů [formálních jazyků](#) a výzkumem, zda tyto mohou či nemohou být schopny zachytit klíčové vlastnosti lidského jazyka. [Chomského hierarchie](#) dělí [formální gramatiky](#) do tříd a skupin s rostoucí vyjadřovací silou – každá následná třída je schopna generovat širší skupinu formálních jazyků než předchozí třída. Chomsky tvrdí, že modelování některých aspektů lidské řeči vyžaduje komplexnější formální gramatiku (měřeno Chomského hierarchií) než modelování jiných. Například zatímco regulární jazyk je dostatečně silný k modelování [morfologie](#) angličtiny, není už schopen modelovat její [syntax](#). Chomského hierarchie se stala důležitou v [informatice](#), zvláště v konstrukci kompilátorů a teorií automatů.

Chomského politika

Chomsky je proslulý svým kritickým pohledem na svět. Sám sebe označuje za příznivce [anarchosyndikalismu](#) a [libertiánského socialismu](#).

Chomsky nesporně patří k nevlivnějším intelektuálům dneška¹

Herbert A. Simon

Herbert Alexander Simon ([15. června 1916 Milwaukee, Wisconsin, USA](#) – [9. února 2001, Pittsburgh, Pensylvánie](#)) byl americký vědec, který se zabýval počítačovou vědou, kognitivní psychologií, [ekonomikou](#) a [filozofií](#). Položil základy rozhodovacího přístupu k managementu, který považuje rozhodování za podstatnou část řízení. V roce [1978](#) obdržel [Nobelovu cenu za ekonomii](#) za průkopnický výzkum rozhodovacích procesů v rámci organizace.

Společně s Richardem Cyertem a James G. Marchem přišli v padesátých až šedesátých letech [20. století](#) s kritikou teorie racionálního rozhodování. Jak uvádí Simon ve svých publikacích, objektivně racionální rozhodování je nereálné, protože klade přehnané požadavky na kognitivní schopnosti rozhodovatele. Rozhodování je determinované předpoklady subjektu rozhodování - schopnosti, vědomosti, osobními

cíli a zájmy, okamžitým stavem - psychologickým rozpoložením, náladou a objektivními podmínkami materiální a nemateriální povahy.

Gustave Le Bon

Gustave Le Bon ([7. května 1841](#) - [13. prosince 1931](#)) byl [francouzský sociální psycholog](#), [sociolog](#) a [amatérský fyzik](#).

Mezi jeho nejznámější práce patří [Psychologie davu](#). Kde svou koncepci vypracoval v souvislosti s chováním davu během francouzské revoluce. Dav je podle něj soubor individuí, jež jsou sjednocena iracionální připraveností k činnosti, která vyplývá z faktu rozplynutí individua v mase a jeho rezignace na sebekontrolu. Je to shromáždění, které podléhá snadno sugesci a není schopno si utvořit vlastní názor na nic, protože každý názor je davu imputován zvnějšku. Dav aktivuje spící či utlumené instinkty. (článek z učebního materiálu Matěje Krále)

Gustave Le Bon se narodil 7.5.1841 v Nogent-le-Rotrou. Byl všestranným vědcem. Zabýval se sociologií, sociální psychologií, fyzikou, medicínou, etnografií a archeologií. V roce 1876 získal doktorát z medicíny, napsal knihu o zdánlivé smrti (*la Mort apparente et les Inhumations prématurées*, 1886), studoval například nemoci urogenitálního systému.

Za války roku 1870, kdy byl šéflékařem jednoho oddělení vojenské ambulance v Paříži, psal o praktické hygieně vojáků a raněných.

Později hodně cestoval, ve státních službách poznal Orient a Indii (studoval zde např. buddhistickou architekturu). Starým východním civilizacím pak věnoval několik publikací, např. *Arabské civilizace*, 1884; *Indické civilizace*, 1887; *První civilizace*, 1888-1889; *Památky Indie*, 1891.

V osmdesátých letech minulého století se začal zabývat studiem moderní společnosti a jejímu vývoji věnoval knihu *Člověk a společnost, jejich původ a dějiny*, 1881.

Jeho nejznámější kniha *Psychologie davu* vyšla francouzsky poprvé roku 1895 a o dva roky později byla přeložena do češtiny. Následovaly překlady do více než deseti jazyků

Psychologie davu

Psychologie davu je dnes asi nejznámější [knihou francouzského sociologa](#) z konce 19. století [Gustava le Bona](#). Le Bon již na konci [19. století](#) v této knize popsal změny v chování jednotlivců, kteří se stanou součástí davu. Jedinci v davu se neřídí vlastním svědomím, ale dělají to, co ostatní (novějším termínem řečeno - jsou [konformní](#)) a jsou tak mnohem snáze ovlivnitelní nějakým vůdcem. Jedinec, který je součástí davu je podle něj o několik stádií civilizačního vývoje níže. V minulosti byla tato kniha velice oblíbená (na přebalu se tvrdí, že ji rád četl i [Adolf Hitler](#)). Dnes, přestože je chápána jako překonaná, se zdá, že mnohé

moderní sociálně-psychologické teorie pouze rozpracovávají již v této knize načrtnuté postřehy. Poprvé tato kniha vyšla v roce [1895](#) a do [češtiny](#) byla přeložena již v roce [1897](#).

Úvod

Podle le Bona je současnost (tehdejší) "obdobím [davů](#)". Největší historické převraty, které vedou ke změnám [civilizací](#) tkví, podle něj, v proměnách myšlení národů. A významné události jsou tedy jen viditelnými výsledky takovýchto revolučních změn v myslích jedinců.

Autor charakterizuje svou dobu, jako období právě takovýchto změn. Změn, které jsou způsobeny dvěma jevy, prvním z nich je rozvrat [náboženských](#), [sociálních](#) či politických hodnot, na kterých stojí naše civilizace. Druhým neméně důležitým důvodem jsou objektivní změny, způsobené novými technologickými objevy.

Dříve neměl společenský názor zpravidla žádný význam. V autorově současnosti se však mínění davů stává hlavním faktorem historického dění. Politické tradice, či osobní názory vládců znamenají v jeho době již málo, hlas davu nabývá převahy.

Charakteristika davů

V první části podává autor obecnou charakteristiku davů. Za určitých okolností má shromáždění lidí [nové vlastnosti](#), odlišné od vlastností jedinců, z kterých se skládá – to je to co le Bon nazývá davem. Tvoří se [kolektivní duše](#), osobnost každého jednotlivce je jakoby [potřena](#). Ztráta uvědomělé osobnosti a orientace myšlenek a citů stejným směrem jsou hlavními atributy davu. Zajímavým postřehem je, že prostorová sounáležitost není nutná a ani postačující pro vznik davu (davem tak mohou být i čtenáři stejných novin ([rozhlas](#) tehdy ještě nebyl). V kolektivní duši se stírají intelektuální vlastnosti jedinců a tím také jejich [individualita](#). Jaké jsou příčiny této proměny jedince? Vědomé činy vznikají z neuvědomělého podkladu, který je utvářen dědičnými vlivy. Tento podklad tvoří duši rasy. Davům se stanou společné právě tyto obecné, vrozené charakterové vlastnosti řízené [nevědomím](#).

Jedinec nabývá již svou příslušností k davu pocitu Moci, která mu dovoluje povolit pudům, které by sám musel potlačit. Dav je [anonymní](#) a proto nezodpovědný. Jedinec tím že je v davu, „...*sestupuje ... na žebříčku civilizace o několik stupňů níže...*“ stává se pudovou bytostí.

Autor také zdůrazňuje nestálost davu. Srovnává davy s bytostmi na nižším stupni vývoje, jako například s divochy či dětmi. V jiné části textu používá (z dnešního pohledu) dosti [nekorektní přirovnání k ženám](#): „... *davy neznají pochybnosti ani nejistotu. Zacházejí hned do krajnosti právě jako ženy. Jednou vyslovené podezření se stává okamžitě nepopíratelnou pravdou, počínající antipatie nebo odpor, ... mění se u jedince v davu ihned v divokou nenávisť.*“

Faktory ovlivňující dav

Ve druhé části knihy autor zkoumá hlavní faktory působící nepřímo na přesvědčení a názory davů. Za tyto hlavní faktory považuje [rasu](#), [tradicí](#), dobu, [instituce](#) a výchovu. Rasu chápe jako nejdůležitější faktor, tento pojem však chápe jinak, nežli je chápán dnes, nejde o tvar lebky ani [barvu pleti](#). Le Bon tímto pojmem označuje dědičné rasové pudy a obecné neměnné psychologické vlastnosti. Uvádí mnohé příklady, ve kterých mluví o rase [anglosaské](#) či rase [latinské](#). Z dnešního pohledu byl tento pojem v podstatě vědeckým vyjádřením [národnostních předsudků](#), které se le Bon rozhodl [opřít](#) o [lingvistické](#) kategorie [jazyků](#).

Alexander Luria

Neuropsychology

Topics

[Brain-computer interfaces](#) • [Brain damage](#)
[Brain regions](#) • [Clinical neuropsychology](#)
[Cognitive neuroscience](#) • [Human brain](#)
[Neuroanatomy](#) • [Neurophysiology](#)
[Phrenology](#) • [Common misconceptions](#)

Brain functions

[arousal](#) • [attention](#)
[consciousness](#) • [decision making](#)
[executive functions](#) • [language](#)
[learning](#) • [memory](#)
[motor coordination](#) • [perception](#)
[planning](#) • [problem solving](#)
[thought](#)

People

[Arthur L. Benton](#) • [David Bohm](#) •
[António Damásio](#) • [Kenneth Heilman](#) •
[Phineas Gage](#) • [Norman Geschwind](#) •
[Elkhonon Goldberg](#) • [Donald Hebb](#) •
Alexander Luria • [Muriel D. Lezak](#) •
[Brenda Milner](#) • [Karl Pribram](#) •
[Oliver Sacks](#) • [Roger Sperry](#) • [H.M.](#)

Tests

[Bender-Gestalt Test](#)
[Benton Visual Retention Test](#)
[Clinical Dementia Rating](#)
[Continuous Performance Task](#)
[Glasgow Coma Scale](#)
[Hayling and Brixton tests](#)
[Lexical decision task](#)
[Mini-mental state examination](#)
[Stroop effect](#)
[Wechsler Adult Intelligence Scale](#)
[Wisconsin card sorting task](#)

Mind and Brain Portal

This box: [view](#) • [talk](#) • [edit](#)

Alexander Romanovich Luria *Александр Романович Лурия* ([July 16, 1902](#)- [August 14, 1977](#)) was a famous [Soviet neuropsychologist](#) and [developmental psychologist](#). He was one of the founders of [cultural-historical psychology](#) and psychological [activity theory](#).

Biography

Luria was born in [Kazan](#), a regional center east of [Moscow](#). Studied in [Kazan State University](#) (graduated in 1921), [Kharkov Medical Institute](#) and [1st Moscow Medical Institute](#) (graduated in 1937). Professor (1944), Doctor of Pedagogical (1937) and Medical Sciences (1943).

Throughout his career Luria worked in a wide range of scientific fields at such institutions as Academy of Communist Education (1920-30s), Experimental Defectological Institute (1920-30s, 1950-60s, both in Moscow), Ukrainian Psychoneurological Academy (Kharkov, early 1930s), All-Union Institute of Experimental Medicine, Burdenko Institute of Neurosurgery (late 1930s), etc. In the late 1930s, Luria went to medical school (partly to escape the Great Purges being carried out by [Josef Stalin](#)). Following the war, Luria continued his work in Moscow's Institute of Psychology. For a period of time, he was removed from the Institute of Psychology, mainly as a result of a flare of [anti-Semitism](#) and had to shift to the research work on [mentally retarded](#) children at the Defectological Institute in the 1950s. Additionally, from 1945 on Luria worked at the [Moscow State University](#) and was instrumental in the foundation of the [Faculty of Psychology](#) at the [Moscow State University](#), where he later headed the Departments of Patho- and Neuropsychology.

Scientific work

While a student in Kazan, he established the Kazan Psychoanalytic Association and exchanged letters with [Sigmund Freud](#).

In [1923](#), his work with reaction times related to thought processes earned him a position at the Institute of Psychology in Moscow. There, he developed the "combined motor method," which helped diagnose individuals' [thought processes](#), creating the first ever lie-detector device. This research was published in the US in [1932](#) (published in Russian for the first time only in [2002](#)).

In [1924](#), Luria met [Lev Vygotsky](#), who would influence him greatly. Along with [Alexei Nikolaevich Leont'ev](#), these three psychologists launched a project of developing a psychology of a radically new kind. This approach, coined "cultural," "historical," and "instrumental" psychology and most commonly referred to nowadays as [cultural-historical psychology](#), emphasized the mediatory role of the culture, particularly [language](#), in the development of higher mental functions in [ontogeny](#) and [phylogeny](#).

Luria's work continued in the [1930s](#) with his psychological expeditions to the [Central Asia](#). Under the supervision of Vygotsky, Luria investigated various psychological changes (including perception, problem solving, and memory) that take place as a result of cultural development of undereducated minorities. In this regard he has been credited with a major contribution to the study of [orality](#).^[1] Later, he studied [identical](#) and [fraternal twins](#) in large residential [schools](#) to determine the interplay of various factors of cultural and genetic human development. In his early neuropsychological work in the end of 1930s as well as throughout his entire life in academia in the postwar period he focused on the study of [aphasia](#), focusing on the relation between language, thought, and cortical functions, particularly, on the development of compensatory functions for aphasia.

During [World War II](#) Luria led a research team at an army hospital looking for ways to compensate psychological dysfunctions in patients with brain lesions. His work resulted in creating the field of [Neuropsychology](#). His two main case studies, both published a few years before his death, described [S.V. Shereshevskii](#), a [Russian](#) journalist with a seemingly unlimited memory ([1968](#)), in part due to his fivefold [synesthesia](#). This case was presented in a book [*The Mind of Mnemonist*](#). The other famous Luria's book is [*The Man with a Shattered World*](#), a penetrating account of [Zasetsky](#), a man with a traumatic brain injury ([1972](#)). These case studies illustrate Luria's main methods of combining classical and remedial approaches. Luria's work is frequently and favorably mentioned in the popular books written by Dr. [Oliver Sacks](#) on neurological disorders, which has led to greater recognition of Luria's accomplishments.

Luria-Nebraska Neuropsychological Test

The Luria-Nebraska is a standardized test based on the theories of Luria regarding neuropsychological functioning. There are 14 scales: motor functions, rhythm, tactile functions, visual functions, receptive speech, expressive speech, writing, reading, arithmetic, memory, intellectual processes, pathognomic, left hemisphere and right hemisphere. It is used with people who are 15 years or older; however, it may be used with adolescents down to 12 years old. Part of A.R. Luria's legacy was the premium that he placed on the observation of a patient completing a task; intraindividual differences. This flies in the face of [standardized](#) testing, yet its importance cannot be ignored. The Luria-Nebraska Neuropsychological Battery (now in its third iteration) attempts to create an alloy of standardized testing and idiosyncratic observation by allowing comparison to the normative sample, and at the same time giving the test administrator flexibility in the administration.

References

- Luria, A. R.; Bruner, Jerome (1987). *The Mind of a Mnemonist: A Little Book About A Vast Memory*. Harvard University Press. [ISBN 0-674-57622-5](#).
  - Luria, A. R.; Solotaroff, Lynn (1987). *The Man with a Shattered World: The History of a Brain Wound*. Harvard University Press. [ISBN 0-674-54625-3](#).
  - Luria, A. R. (1970). *Traumatic Aphasia: Its Syndromes, Psychology, and Treatment*. Mouton de Gruyter. [ISBN 90-279-0717-X](#). [Book summary by Washington University National Primate Research Center](#)
  - Luria, A. R. (1973). *The Working Brain*. Basic Books. [ISBN 0-465-09208-X](#).
  - Luria, A.R. (2005). *Autobiography of Alexander Luria: A Dialogue with the Making of Mind*. Lawrence Erlbaum Associates, Inc.. [ISBN 0-805-85499-1](#).
1. [^](#) Walter J. Ong. *Orality and Literacy: The Technologizing of the Word* (second edition). Routledge, London and New York, 2002, pp. 49-54.

Karl H. Pribram

Karl H. Pribram (born [February 25, 1919](#) in [Vienna, Austria](#)) is a professor at [Georgetown University](#) and [George Mason University](#), and an emeritus professor of [psychology](#) and [psychiatry](#) at [Stanford University](#) and [Radford University](#). [Board-certified](#) as a [neurosurgeon](#), Pribram did pioneering work on the definition of the [limbic system](#), the relationship of the [frontal cortex](#) to the limbic system, the sensory-specific "association" cortex of the [parietal](#) and [temporal lobes](#), and the classical [motor cortex](#) of the human [brain](#). To the general public, Pribram is best known for his development of the [holonomic brain model](#) of [cognitive function](#) and his contribution to ongoing neurological research into memory, emotion, motivation and [consciousness](#). American author [Katherine Neville](#) is his significant other.

Holonomic model

Main article: [Holonomic brain theory](#)

Pribram's [holonomic](#) model, developed in collaboration with quantum physicist [David Bohm](#), theorizes that [memory](#)/information is stored not in [cells](#), but rather in wave [interference patterns](#). Pribram was drawn to this conclusion by two facts:

- There are [visual cortex](#) response functions that correspond to [Gabor functions](#), which in turn are related to hologram image functions.
- Drastic [lesions](#) can be made in animal brains which reduce, but *do not extinguish* memories (training), as demonstrated by [Karl Lashley](#) in the 1920s.

To formulate his model, Pribram utilized [Fourier analysis](#), based on the [Fourier Theorem](#), a variation of calculus that transforms complex patterns into component [sine waves](#). Some believe that Pribram's theory also explains how the human brain can store so many memories in the engram in such limited space. Pribram believes the brain operates according to the same mathematical principles as a hologram. Bohm has suggested these wave forms may compose hologram-like organizations.

Technological advances associated with brain wave patterns, such as [neuroimaging](#) and [transcranial magnetic stimulation](#) (TMS), have provided understanding that was foreshadowed by the insights of Pribram and Bohm. TMS offers the potential for improving diagnostic objectivity and the efficacy of psychiatric interventions. Researchers have made significant advances with TMS brain implants, which focus magnetic pulses on specific brain regions, thereby perhaps altering the neurological wave patterns that Pribram describes.

Other contributions

In the late 1940s and early 1950s, Pribram's work and neurobehavioral experiments established the composition of the limbic system. Over the next decades, much was learned about the function of the limbic system, the executive functions of the anterior [prefrontal cortex](#), and the role of the [basal ganglia](#) in organizing our emotions and motivations. Pribram also discovered the sensory specific systems of the [association cortex](#), and showed that these systems operate to organize the choices we make among sensory stimuli, not the sensing of the stimuli themselves.

Bibliography

Books

- Miller, George; Galanter, Eugene, & Pribram, Karl (1960). *Plans and the structure of behavior*. [New York: Holt, Rinehart and Winston](#). [ISBN 0030100755](#).
- Pribram, Karl H. (1969). *Brain and behaviour*. Hammondsouth: [Penguin Books](#). [ISBN 0140805214](#).
- Pribram, Karl (1971). *Languages of the brain; experimental paradoxes and principles in neuropsychology*. [Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall](#). [ISBN 0135227305](#).
- Pribram, Karl; Gill, Morton M. (1976). *Freud's "Project" re-assessed: preface to contemporary cognitive theory and neuropsychology*. [New York: Basic Books](#). [ISBN 0465025692](#).
- Pribram, Karl (1991). *Brain and perception: holonomy and structure in figural processing*. [Hillsdale, N. J.: Lawrence Erlbaum Associates](#). [ISBN 0898599954](#).

- Globus, Gordon G.; Pribram, Karl H., & Vitiello, Giuseppe (2004-09-30). *Brain And Being: At The Boundary Between Science, Philosophy, Language, And Arts (Advances in Consciousness Research, 58)*. John Benjamins Publishing Co.. [ISBN 158811550X](#).

Edited by Pribram

- Pribram, Karl (ed.) (1969). *On the biology of learning*. [New York: Harcourt Brace & World](#). [ISBN 0155675206](#).
- Pribram, Karl, & Broadbent, Donald (eds.) (1970). *Biology of memory*. [New York: Academic Press](#). [ISBN 0125643500](#).
- Pribram, K. H., & Luria, A. R. (eds.) (1973). *Psychophysiology of the frontal lobes*. [New York: Academic Press](#). [ISBN 0125643403](#).
- Pribram, Karl, & Isaacson, Robert L. (eds.) (1975). *The Hippocampus*. [New York: Plenum Press](#). [ISBN 0306375354](#).
- Pribram, Karl (ed.) (1993). *Rethinking neural networks: quantum fields and biological data*. [Hillsdale, N. J.: Erlbaum](#). [ISBN 0805814663](#).
- Pribram, Karl (ed.) (1994). *Origins: brain and self organization*. [Hillsdale, N. J.: Lawrence Erlbaum](#). [ISBN 0805817867](#).
- King, Joseph, & Pribram, Karl (eds.) (1995). *Scale in conscious experience: Is the brain too important to be left to the specialists to study?*. [Mahwah, N. J.: Lawrence Erlbaum Associates](#). [ISBN 0805821783](#).
- Pribram, Karl, & King, Joseph (eds.) (1996). *Learning as self-organization*. [Mahwah, N. J.: L. Erlbaum Associates](#). [ISBN 080582586X](#).
- Pribram, Karl (ed.) (1998). *Brain and values: is a biological science of values possible*. [Mahwah, N. J.: Lawrence Erlbaum Associates](#). [ISBN 0805831541](#).

Articles

- Pribram, Karl (2004). [Brain and Mathematics](#). Pari Center for New Learning. Retrieved on [2007-10-25](#).
- [Like Bohm, Karl Pribram sees the holographic nature of reality](#). *The Ground of Faith* (October 2003). Retrieved on [2007-10-25](#).
- Mishlove, Jeffrey (1998). [The Holographic Brain with Karl Pribram, Ph.D.](#). *TWM.co.nz*. Retrieved on [2007-10-25](#).

External links

- ["The Holographic Brain"](#) - Dr. Jeffrey Mishlove interviews Karl Pribram
- ["Comparison between Holographic Brain Theory and conventional models of neuronal computation"](#) – academic paper on Pribram's work
- ["Pribram Receives Havel Prize For His Work in Neuroscience"](#) – news article
- [Global Lens Interview](#) (Video)

David Bohm

David Bohm

David Joseph Bohm (1917-1992)

	December 20, 1917
Born	Wilkes-Barre, Pennsylvania, USA
Died	October 27, 1992 (aged 74) London, UK
Residence	USA
Citizenship	British
Nationality	American
Ethnicity	Hungarian- Lithuanian- Jewish
Fields	Physicist
Institutions	Manhattan Project Princeton University University of São Paulo Technion University of Bristol Birkbeck College

	Pennsylvania
	State College
	California
<u>Alma mater</u>	Institute of
	Technology
	University of
	California,
	Berkeley
<u>Doctoral advisor</u>	Robert
	Oppenheimer
	Yakir
Doctoral students	Aharonov
	David Pines
	Henri Bortoft
Other notable students	Jack Sarfatti
	Bohm-
	diffusion
	Bohm
	interpretation
Known for	Aharonov-
	Bohm effect
	Hologomic
	model
	Bohm Dialogue
	Albert Einstein
Influences	Jiddu
	Krishnamurti
Influenced	John Stewart
	Bell

David Joseph Bohm (b. [December 20, 1917](#), [Wilkes-Barre, Pennsylvania](#) - d. [October 27, 1992](#), [London](#)) was an [American](#)-born [quantum physicist](#) who made significant contributions in the fields of [theoretical physics](#), [philosophy](#) and [neuropsychology](#), and to the [Manhattan Project](#).

Biography

Youth and college

Bohm was born in [Wilkes-Barre, Pennsylvania](#) to a [Hungarian Jewish immigrant](#) father and a [Lithuanian Jewish](#) mother. He was raised mainly by his father, a furniture store owner and assistant of the local [rabbi](#). Bohm attended [Pennsylvania State College](#), graduating in 1939, and then headed west to the [California Institute of Technology](#) for a year, and then transferred to the [theoretical physics](#) group under [Robert Oppenheimer](#) at the [University of California, Berkeley](#), where he was to obtain his doctorate degree.

Bohm lived in the same neighborhood as some of Oppenheimer's other graduate students ([Giovanni Rossi Lomanitz](#), Joseph Weinberg, and Max Friedman) and with them became increasingly involved not only with physics, but with [radical politics](#). Bohm gravitated to alternative models of society and became active in organizations like the [Young Communist League](#), the Campus Committee to Fight Conscription, and the Committee for Peace Mobilization all later branded as [Communist](#) organizations by the [FBI](#) under [J. Edgar Hoover](#).

Work and doctorate

Manhattan Project Contributions

During [World War II](#), the Manhattan Project mobilized much of Berkeley's physics research in the effort to produce the first [atomic bomb](#). Though Oppenheimer had asked Bohm to work with him at [Los Alamos](#), the top-secret laboratory established in 1942 to design the bomb, the head of the Manhattan Project, General [Leslie Groves](#), would not approve Bohm's security clearance, after tip-offs about his politics (Bohm's friend, Joseph Weinberg, had also come under suspicion for [espionage](#)).

Bohm remained in Berkeley, teaching physics, until he completed his Ph.D. in 1943, under an unusually ironic circumstance. According to Peat (see reference below, p.64), "the scattering calculations (of collisions of protons and deuterons) that he had completed proved useful to the Manhattan Project and were immediately classified. Without security clearance, Bohm was denied access to his own work; not only would he be barred from defending his thesis, he was not even allowed to write his own thesis in the first place!" To satisfy the university, Oppenheimer certified that Bohm had successfully completed the research. He later performed theoretical calculations for the [Calutrons](#) at the Y-12 facility in [Oak Ridge](#), used to [electromagnetically enrich uranium](#) for use in the bomb dropped on [Hiroshima](#) in 1945.

McCarthyism leads to Bohm leaving the United States

After the war, Bohm became an assistant professor at [Princeton University](#), where he worked closely with [Albert Einstein](#). In May, 1949, at the beginning of the [McCarthyism](#) period, the [House Un-American Activities Committee](#) called upon Bohm to testify before it— because of his previous ties to suspected Communists. Bohm, however, pleaded the [Fifth amendment](#) right to decline to testify, and refused to give evidence against his colleagues.

In 1950, Bohm was charged for refusing to answer questions before the Committee and arrested. He was acquitted in May, 1951, but Princeton had already suspended him. After the acquittal, Bohm's colleagues sought to have his position at Princeton re-instated, and Einstein reportedly wanted Bohm to serve as his assistant. The university, however, did not renew his contract. Bohm then left for [Brazil](#) to take up a Chair in Physics at the [University of São Paulo](#).

Quantum theory and Bohm-diffusion

During this early period, Bohm made a number of significant contributions to physics, particularly in the area of [quantum mechanics](#) and [relativity theory](#). While still a post-graduate at Berkeley, he developed a theory of [plasmas](#), discovering the [electron](#) phenomenon now known as [Bohm-diffusion](#). His first book, *Quantum Theory* published in 1951, was well-received by Einstein, among others. However, Bohm became dissatisfied with the orthodox approach to quantum theory, which he had written about in that book, and began to develop his own approach ([Bohm interpretation](#))— a non-[local](#) [hidden variable](#) deterministic theory whose predictions agree perfectly with the nondeterministic quantum theory. His work and

the [EPR argument](#) became the major factor motivating [John Bell's inequality](#), whose consequences are still being investigated.

The Aharonov-Bohm effect

In 1955 Bohm moved to Israel, where he spent two years at the [Technion](#) at [Haifa](#). Here he met his wife Saral, who became an important figure in the development of his ideas. In 1957, Bohm moved to the [UK](#) as a research fellow at the [University of Bristol](#). In 1959, with his student [Yakir Aharonov](#), they discovered the [Aharonov-Bohm effect](#), showing how an electro-magnetic field could affect a region of space in which the field had been shielded, although its vector potential did exist there. This showed for the first time that the vector potential, hitherto a mathematical convenience, could have real physical (quantum) effects. In 1961, Bohm was made Professor of Theoretical Physics at [Birkbeck College London](#), where his [collected papers](#) are kept.

Bridging science, philosophy, and cognition

Bohm's scientific and [philosophical](#) views seemed inseparable. In 1959, his wife Saral recommended to him a book by the [Indian](#) philosopher [Jiddu Krishnamurti](#) that she had seen in a library. He found himself impressed by the way his own ideas on quantum mechanics meshed with the philosophical ideas of Krishnamurti. Bohm's approach to philosophy and physics receive expression in his 1980 book [Wholeness and the Implicate Order](#), and in his 1987 book *Science, Order and Creativity*. Bohm and Krishnamurti went on to become close friends for over 25 years, with a deep mutual interest in philosophy and the state of humanity.

The holonomic model of the brain

Bohm also made significant theoretical contributions to neuropsychology and the development of the [holonomic model](#) of the functioning of the brain.^[1] In collaboration with [Stanford](#) neuroscientist [Karl Pribram](#), Bohm helped establish the foundation for Pribram's theory that the brain operates in a manner similar to a [hologram](#), in accordance with quantum mathematical principles and the characteristics of wave patterns. These wave forms may compose hologram-like organizations, Bohm suggested, basing this concept on his application of [Fourier analysis](#), a mathematical method for decomposing complex waves into component [sine](#) waves. The holonomic brain model developed by Pribram and Bohm posits a lens defined world view— much like the textured prismatic effect of sunlight refracted by the churning mists of a rainbow— a view which is quite different from the more conventional "objective" approach. Pribram held that if psychology means to understand the conditions that produce the world of appearances, it must look to the thinking of physicists like Bohm.^[1]

Thought as a System

Bohm was alarmed by what he considered an increasing imbalance of not only 'man' and nature, but among peoples, as well as people, themselves. Bohm: "So one begins to wonder what is going to happen to the human race. Technology keeps on advancing with greater and greater power, either for good or for destruction." He goes on to ask:

What is the source of all this trouble? I'm saying that the source is basically in thought. Many people would think that such a statement is crazy, because thought is the one thing we have with which to solve our problems. That's part of our tradition. Yet it looks as if the thing we use to solve our problems with is the source of our problems. It's like going to the doctor and having him make you ill. In fact, in 20% of medical cases we do apparently have that going on. But in the case of thought, it's far over 20%.

In Bohm's view:

...the general tacit assumption in thought is that it's just telling you the way things are and that it's not doing anything - that 'you' are inside there, deciding what to do with the info. But you don't decide what to do with the info. Thought runs you. Thought, however, gives false info that you are running it, that you are the one who controls thought. Whereas actually thought is the one which controls each one of us.

Thought is creating divisions out of itself and then saying that they are there naturally. This is another major feature of thought: Thought doesn't know it is doing something and then it struggles against what it is doing. It doesn't want to know that it is doing it. And thought struggles against the results, trying to avoid those unpleasant results while keeping on with that way of thinking. That is what I call "sustained incoherence".

Bohm thus proposes in his book, *Thought as a System*, a pervasive, systematic nature of thought:

What I mean by "thought" is the whole thing - thought, *felt*, the body, the whole society sharing thoughts - it's all one process. It is essential for me not to break that up, because it's all one process; somebody else's thoughts becomes my thoughts, and vice versa. Therefore it would be wrong and misleading to break it up into my thoughts, your thoughts, my feelings, these feelings, those feelings... I would say that thought makes what is often called in modern language a *system*. A system means a set of connected things or parts. But the way people commonly use the word nowadays it means something all of whose parts are mutually interdependent - not only for their mutual action, but for their meaning and for their existence. A corporation is organized as a system - it has this department, that department, that department. They don't have any meaning separately; they only can function together. And also the body is a system. Society is a system in some sense. And so on.

Similarly, thought is a system. That system not only includes thoughts, "felts" and feelings, but it includes the state of the body; it includes the whole of society - as thought is passing back and forth between people in a process by which thought evolved from ancient times. A system is constantly engaged in a process of development, change, evolution and structure changes...although there are certain features of the system which become relatively fixed. We call this the *structure*.... Thought has been constantly evolving and we can't say when that structure began. But with the growth of civilization it has developed a great deal. It was probably very simple thought before civilization, and now it has become very complex and ramified and has much more incoherence than before.

Now, I say that this system has a fault in it - a "systematic fault". It is not a fault here, there or here, but it is a fault that is all throughout the system. Can you picture that? It is everywhere and nowhere. You may say "I see a problem here, so I will bring my thoughts to bear on this problem". But "my" thought is part of the system. It has the same fault as the fault I'm trying to look at, or a similar fault.

Thought is constantly creating problems that way and then trying to solve them. But as it tries to solve them it makes it worse because it doesn't notice that it's creating them, and the more it thinks, the more problems it creates. (P. 18-19)

Bohm Dialogue

To address societal problems in his later years, Bohm wrote a proposal for a solution that has become known as "[Bohm Dialogue](#)", in which equal status and "free space" form the most important prerequisites of [communication](#) and the appreciation of differing personal beliefs. He suggested that if these *Dialogue groups* were experienced on a sufficiently wide scale, they could help overcome the isolation and fragmentation Bohm observed was inherent in the [society](#).

Later years

Bohm continued his work in quantum physics past his retirement in 1987. His final work, the posthumously published *The Undivided Universe: An [ontological](#) interpretation of quantum theory* (1993), resulted from a decades-long collaboration with his colleague [Basil Hiley](#). He also spoke to audiences across Europe and North America on the importance of dialogue as a form of sociotherapy, a concept he borrowed from London psychiatrist and practitioner of [Group Analysis Patrick De Mare](#), and had a series of meetings with the [Dalai Lama](#). He was elected [Fellow of the Royal Society](#) in 1990.

David Bohm died of a [heart attack](#) in [London](#) on [October 27, 1992](#), aged 74.

Publications

- 1951. *Quantum Theory*, New York: Prentice Hall. 1989 reprint, New York: Dover, [ISBN 0-486-65969-0](#)
- 1957. *Causality and Chance in Modern Physics*, 1961 Harper edition reprinted in 1980 by Philadelphia: U of Pennsylvania Press, [ISBN 0-8122-1002-6](#)
- 1962. *Quanta and Reality, A Symposium*, with [N. R. Hanson](#) and [Mary B. Hesse](#), from a [BBC](#) program published by the American Research Council
- 1965. *The Special Theory of Relativity*, New York: W.A. Benjamin.
- 1980. *Wholeness and the Implicate Order*, London: Routledge, [ISBN 0-7100-0971-2](#), 1983 Ark paperback: [ISBN 0-7448-0000-5](#), 2002 paperback: [ISBN 0-415-28979-3](#)
- 1985. *Unfolding Meaning: A weekend of dialogue with David Bohm* (Donald Factor, editor), Gloucestershire: Foundation House, [ISBN 0-948325-00-3](#), 1987 Ark paperback: [ISBN 0-7448-0064-1](#), 1996 Routledge paperback: [ISBN 0-415-13638-5](#)
- 1985. *The Ending of Time*, with Jiddu Krishnamurti, San Francisco, CA: Harper, [ISBN 0-06-064796-5](#).
- 1987. *Science, Order and Creativity*, with [F. David Peat](#). London: Routledge. 2nd ed. 2000. [ISBN 0-415-17182-2](#).
- 1991. *Changing Consciousness: Exploring the Hidden Source of the Social, Political and Environmental Crises Facing our World* (a dialogue of words and images), coauthor Mark Edwards, Harper San Francisco, [ISBN 0-06-250072-4](#)
- 1992. *Thought as a System* (transcript of seminar held in [Ojai, California](#), from [November 30](#) to [December 2, 1990](#)), London: Routledge. [ISBN 0-415-11980-4](#).
- 1993. *The Undivided Universe: An ontological interpretation of quantum theory*, with [B.J. Hiley](#), London: Routledge, [ISBN 0-415-12185-X](#) (final work)
- 1996. *On Dialogue*. editor Lee Nichol. London: Routledge, hardcover: [ISBN 0-415-14911-8](#), paperback: [ISBN 0-415-14912-6](#), 2004 edition: [ISBN 0-415-33641-4](#)
- 1998. *On Creativity*, editor Lee Nichol. London: Routledge, hardcover: [ISBN 0-415-17395-7](#), paperback: [ISBN 0-415-17396-5](#), 2004 edition: [ISBN 0-415-33640-6](#)
- 1999. *Limits of Thought: Discussions*, with Jiddu Krishnamurti, London: Routledge, [ISBN 0-415-19398-2](#).
- 1999. *Bohm-Biederman Correspondence: Creativity and Science*, with Charles Biederman. editor Paavo Pyllkkänen. [ISBN 0-415-16225-4](#).

- 2002. *The Essential David Bohm*. editor Lee Nichol. London: Routledge, [ISBN 0-415-26174-0](#). preface by the [Dalai Lama](#)

See also

- [Aharonov-Bohm effect](#)
- [Bohm diffusion](#) of a plasma in a magnetic field
- [Bohm interpretation](#)
- [Correspondence principle](#)
- [EPR paradox](#)
- [Holomovement](#)
- [Implicate and Explicate Order](#)
- [John Stewart Bell](#)
- [Karl Pribram](#)
- [McCarthyism](#)
- [The Bohm sheath criterion](#), which states that a [plasma](#) must flow with at least the speed of sound toward a solid surface
- Influence on [Joh David Garcia](#)

References

1. [^ Comparison between Karl Pribram's "Holographic Brain Theory" and more conventional models of neuronal computation](#)
- "Bohm's Alternative to Quantum Mechanics", David Z. Albert, *Scientific American* (May, 1994)
  - *Brotherhood of the Bomb: The Tangled Lives and Loyalties of Robert Oppenheimer, Ernest Lawrence, and Edward Teller*, Herken, Gregg, New York: Henry Holt (2002) [ISBN 0-8050-6589-X](#) (information on Bohm's work at Berkeley and his dealings with HUAC)
  - *Infinite Potential: the Life and Times of David Bohm*, F. David Peat, Reading, MA: Addison Wesley (1997), [ISBN 0-201-40635-7](#) [DavidPeat.com](#)
  - *Quantum Implications: Essays in Honour of David Bohm*, (B.J. Hiley, F. David Peat, editors), London: Routledge (1987), [ISBN 0-415-06960-2](#)
  - *Thought as a System* (transcript of seminar held in Ojai, California, from November 30 to December 2, 1990), London: Routledge. (1992) [ISBN 0-415-11980-4](#).
  - *The Quantum Theory of Motion: an account of the de Broglie-Bohm Causal Interpretation of Quantum Mechanics*, Peter R. Holland, Cambridge: Cambridge University Press. (2000) [ISBN 0-921-48453-9](#).

External links

- [English site](#) for David Bohm's ideas about Dialogue.
- [Moderated Dialogue Group](#) Participate in an international English-speaking Bohm Dialogue group, by list server email.
- [TT The Table](#) unmoderated Bohm dialogue by private email.
- [the David Bohm Hub](#) From thinkg.net, with compilations of David Bohm's life and work in form of texts, audio, video, and pictures.
- [Lifework of David Bohm: River of Truth](#): Article by [Will Keepin](#)
- [Dialogos](#): Consulting group, originally founded by Bohm colleagues William Isaacs and Peter Garrett, aiming to bring Bohm dialogue into organizations.
- [Interview with David Bohm](#) provided and conducted by [F. David Peat](#) along with [John Briggs](#), first issued in [Omni magazine](#), January 1987

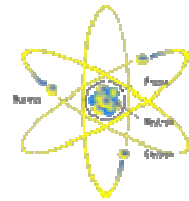
- [David Bohm and Krishnamurti](#)
- [Bibliography in Spanish](#)

[[hide](#)]

v · d · e

[Manhattan Project](#)

Project Sites	Hanford Engineer Works · Oak Ridge, Tennessee · Los Alamos, New Mexico · Berkeley Radiation Laboratory · Chicago Metallurgical Laboratory · Trinity Test Site · Project Alberta · Project Ames · Dayton Project
People	Robert Oppenheimer · Leslie Groves · Enrico Fermi · David Bohm · Emilio Segrè · Edward Teller
Related Articles	Timeline of the Manhattan Project · History of nuclear weapons · Nuclear weapons and the United States · S-1 Uranium Committee · Chicago Pile-1 · X-10 Graphite Reactor · Y-12 National Security Complex · Operation Alsos · Smyth Report · 509th Operations Group · Fat Man · Little Boy · Atomic bombings of Hiroshima and Nagasaki (debate)

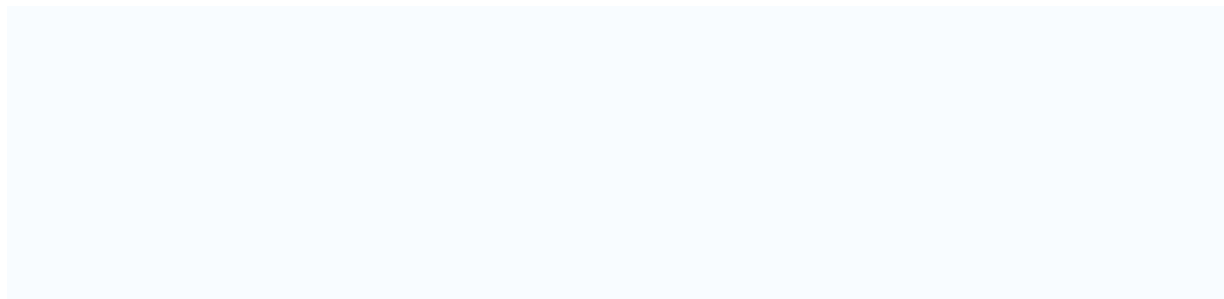

Arthur Lester Benton

Arthur Lester Benton, Ph.D., ([October 16, 1909](#) – [December 27, 2006](#)) was a neuropsychologist and Emeritus Professor of [Neurology](#) and [Psychology](#) at the [University of Iowa](#).

He received his A.B. from [Oberlin College](#) in 1931, his A.M. from Oberlin College in [1933](#) and his Ph.D. from [Columbia University](#) in 1935. He established a Neuropsychology Laboratory in the Neurology Department at the University of Iowa School of Medicine in the [1940s](#); the lab remains and now bears his name. He was the author of numerous books and the creator of a number of neuropsychological testing instruments, including the [Benton Visual Retention Test](#) (BVRT).

He died in [Glenview, Illinois](#) from complications of [emphysema](#).

Lev Vygotsky

Lev Semenovich Vygotsky (Russian: Лев Семёнович Выготский) ([November 17 \(November 5 Old Style\), 1896](#) – [June 11, 1934](#)) was a [Soviet developmental psychologist](#) and the founder of [cultural-historical psychology](#).

Biography

Lev Vygotsky, psychologist, was born in 1896 in [Orsha](#), in the [Russian Empire](#) (today in [Belarus](#)). Vygotsky was tutored privately by Solomon Ashpiz and graduated from [Moscow State University](#) in 1917. Later, he attended the Institute of Psychology in Moscow (1924–34), where he worked extensively on ideas about cognitive development, particularly the relationship between language and thinking. His writings emphasized the roles of historical, cultural, and social factors in cognition and argued that language was the most important symbolic tool provided by society. Vygotsky died of [tuberculosis](#) in 1934, leaving a wealth of work that is still being explored.

Work

A pioneering psychologist, Vygotsky was also a highly prolific author: his major works span 6 volumes, written over roughly 10 years, from his *Psychology of Art* (1925) to *Thought and Language [or Thinking and Speech]* (1934). Vygotsky's interests in the fields of [developmental psychology](#), [child development](#), and [education](#) were extremely diverse. His innovative work in psychology includes several key concepts such as psychological tools, mediation, internalization and the [zone of proximal development](#). His work covered such diverse topics as the origin and the [psychology of art](#), development of [higher mental functions](#), [philosophy of science](#) and [methodology of psychological research](#), the relation between [learning](#) and [human development](#), concept formation, interrelation between [language and thought](#) development, play as a psychological phenomenon, the study of [learning disabilities](#) and abnormal human development (aka [defectology](#)).

Cultural mediation and internalization

Vygotsky investigated child development and how this was guided by the role of culture and [interpersonal communication](#). Vygotsky observed how higher mental functions developed historically within particular cultural groups, as well as individually through social interactions with significant people in a child's life, particularly parents, but also other adults. Through these interactions, a child came to learn the habits of mind of her/his culture, including speech patterns, written language, and other symbolic knowledge through which the child derives meaning and affected a child's construction of her/his knowledge. This key premise of Vygotskian psychology is often referred to as [cultural mediation](#). The specific knowledge gained by children through these interactions also represented the shared knowledge of a culture. This process is known as [internalization](#).

Internalization can be understood in one respect as “knowing how”. For example, riding a bicycle or pouring a cup of milk are tools of the society and initially outside and beyond the child. The mastery of these skills occurs through the activity of the child within society. A further aspect of internalization is appropriation in which the child takes a tool and makes it his own, perhaps using it in a way unique to himself. Internalizing the use of a pencil allows the child to use it very much for his own ends rather than draw exactly what others in society have drawn previously.

Psychology of play

Lesser known is his research on play, or child's game as a psychological phenomenon and its role in the child's development. Through play the child develops abstract meaning separate from the objects in the world which is a critical feature in the development of higher mental functions.

The famous example Vygotsky gives is of a child who wants to ride a horse but he cannot. As a child under three, he would perhaps cry and be angry, but around the age of three the child's relationship with the world changes, "Henceforth play is such that the explanation for it must always be that it is the imaginary, illusory realization of unrealizable desires. Imagination is a new formation that is not present in the consciousness of the very young child, is totally absent in animals, and represents a specifically human form of conscious activity. Like all functions of consciousness, it originally arises from action." (Vygotsky, 1978)

He wishes to ride a horse but cannot, so he picks up a stick and stands astride of it, thus pretending he is riding a horse. The stick is a *pivot*. "Action according to rules begins to be determined by ideas, not by objects..... It is terribly difficult for a child to sever thought (the meaning of a word) from object. Play is a transitional stage in this direction. At that critical moment when a stick – i.e., an object – becomes a pivot for severing the meaning of horse from a real horse, one of the basic psychological structures determining the child's relationship to reality is radically altered".

As children get older, their reliance on pivots such as sticks, dolls and other toys diminishes. They have *internalized* these pivots as imagination and abstract concepts through which they can understand the world. "The old adage that children's play is imagination in action can be reversed: we can say that imagination in adolescents and schoolchildren is play without action" (Vygotsky, 1978).

Another aspect of play that Vygotsky referred to was the development of social rules that develop, for example, when **children play house and adopt the roles of different family members. Vygotsky cites an example of two sisters playing at being sisters. The rules of behavior between them that go unnoticed in daily life are consciously acquired through play. As well as social rules the child acquires what we now refer to as [self-regulation](#). For example, as a child stands at the starting line of a running race, she may well desire to run immediately so as to reach the finish line first, but her knowledge of the social rules surrounding the game and her desire to enjoy the game enable her to regulate her initial impulse and wait for the start signal.**

Thinking and Speaking

Perhaps Vygotsky's most important contribution concerns the inter-relationship of language development and thought. This concept, explored in Vygotsky's book *Thinking and Speaking*, establishes the explicit and profound connection between speech (both silent inner speech and oral language), and the development of mental concepts and cognitive awareness. It should be noted that Vygotsky described inner speech as being qualitatively different than normal (external) speech. Although Vygotsky believed inner speech to develop from external speech via a gradual process of internalization, with younger children only really able to "think out loud", he claimed that in its mature form it would be unintelligible to anyone except the thinker and would not resemble spoken language as we know it (in particular, being greatly compressed). Hence, thought itself develops socially.

An infant learns the meaning of signs through interaction with its main carers, e.g., pointing, cries, and gurgles can express what is wanted. How verbal sounds can be used to conduct

social interaction is learned through this activity, and the child begins to utilize/build/develop this faculty: using names for objects, etc.

Language starts as a tool external to the child used for social interaction. The child guides personal behavior by using this tool in a kind of self-talk or "thinking out loud". Initially, self-talk is very much a tool of social interaction and it tapers to negligible levels when the child is alone or with deaf children. Gradually self-talk is used more as a tool for self-directed and self-regulating behavior. Then, because speaking has been appropriated and internalized, self-talk is no longer present around the time the child starts school. Self-talk "develops along a rising not a declining, curve; it goes through an evolution, not an involution. In the end, it becomes inner speech" (Vygotsky, 1987). pg 57 Inner speech develops through its differentiation from social speech.

Speaking has thus developed along two lines, the line of social communication and the line of inner speech, by which the child mediates and regulates her activity through her thoughts which in turn are mediated by the [semiotics](#) (the meaningful signs) of inner speech. This is not to say that thinking cannot take place without language, but rather that it is mediated by it and thus develops to a much higher level of sophistication. Just as the birthday cake as a sign provides much deeper meaning than its physical properties allow, inner speech as signs provides much deeper meaning than the lower psychological functions would otherwise allow.

Inner speech is not comparable in form to external speech. External speech is the process of turning thought into words. Inner speech is the opposite, it is the conversion of speech into inward thought. Inner speech for example contains predicates only. Subjects are superfluous. Words too are used much more economically. One word in inner speech may be so replete with sense to the individual that it would take many words to express it in external speech.

Influence and development of Vygotsky's ideas

In the Soviet Union, Russia, and Eastern Europe

In the [Soviet Union](#), the work of the group of Vygotsky's students known as the [Kharkov School of Psychology](#) was vital for preserving the scientific legacy of Lev Vygotsky and identifying new avenues of its subsequent development. The members of the group laid a foundation for Vygotskian psychology's systematic development in such diverse fields as the psychology of memory ([P. Zinchenko](#)), perception, sensation and movement ([Zaporozhets](#), [Asnin](#), [A. N. Leont'ev](#)), personality ([L. Bozhovich](#), [Asnin](#), [A. N. Leont'ev](#)), will and volition ([Zaporozhets](#), [A. N. Leont'ev](#), [P. Zinchenko](#), [L. Bozhovich](#), [Asnin](#)), psychology of play (G. D. Lukov, [D. El'konin](#)) and psychology of learning ([P. Zinchenko](#), [L. Bozhovich](#), [D. El'konin](#)), as well as the theory of step-by-step formation of mental actions ([Gal'perin](#)), general psychological [activity theory](#) ([A. N. Leont'ev](#)) and psychology of action ([Zaporozhets](#)).

In the West

In the West, most attention was aimed at the continuing work of Vygotsky's Western contemporary [Jean Piaget](#). Vygotsky's work appeared virtually unknown until its "rediscovery" in the 1960s, when the interpretative translation of *Thought and language* (1934) was published in English (in 1962; [revised edition in 1986](#), translated by A. Kozulin; and as [Thinking and speech](#) in 1987, translated by N. Minick). In the end of the 1970s, truly ground-breaking publication was the major compilation of Vygotsky's works that saw the light in 1978 under the header of [Mind in society: The development of higher psychological processes](#).

Vygotsky's views are reported to have influenced development of a wide range of psychological and educational theories such as [Ecological Systems Theory](#), [activity theory](#), [distributed cognition](#), [cognitive apprenticeship](#), [second language acquisition](#) theory, [gesture theory](#), etc. Strong influences of Vygotskian thought can be found in the work of a number of scholars such as [Urie Bronfenbrenner](#), [Jerome Bruner](#), Michael Cole, James V. Wertsch, Sylvia Scribner, Vera John-Steiner, [Ann L. Brown](#), Courtney Cazden, Gordon Wells, René van der Veer, Jaan Valsiner, Pentti Hakkarainen, Seth Chaiklin, Alex Kozulin, Dorothy Robbins, Nikolai Veresov, Anna Stetsenko, [Kieran Egan](#), [Fred Newman](#), David McNeill and [Lois Holzman](#), to mention but a few.

Western scholars have also begun to apply the Vygotskian paradigm to the domain of moral development. In *Educational Psychology*, first published in English in 1997, Vygotsky devotes a chapter to the discussion of moral development and moral education. Vygotsky viewed moral development as involving similar processes as other areas of cognitive development. Examples of scholars applying Vygotskian theory to moral development include Mark Tappan and Val D. Turner.

Critics of Vygotsky

The school of Vygotsky and, specifically, his [cultural-historical psychology](#) was much criticized during his lifetime as well as after his death. By the beginning of the 1930s the school was defeated by Vygotsky's scientific opponents who criticized him for "idealist aberrations", which at that time equaled with the charge in disloyalty to the Communist Party and frequently entailed very serious consequences not only for the academic work but also for freedom and even life itself. As a result of this criticism of their work a major group of Vygotsky's students including [Luria](#) and [Leontiev](#) had to flee from Moscow to Ukraine where they established the [Kharkov school of psychology](#). Later the representatives of the school would, in turn, in the second half of the 1930s criticize Vygotsky himself for his interest in the cross-disciplinary study of the child that was developed under the umbrella term of [paedology](#) (also spelled as *pedology*) as well as for his ignoring the role of practice and practical, object-bound activity and arguably his emphasis on the research on the role of language and, on the other hand, emotional factors in human development. Much of this early criticism of the 1930s was later discarded by these Vygotskian scholars themselves. Another line of the critique of Vygotsky's psychological theory comes from such major figure of the Soviet psychology as [Sergei Rubinshtein](#) and his followers who criticized Vygotsky's notion of mediation and its development in the works of students.

Secondary literature

Major monographs about Vygotsky's Work

- Wertsch, J. V. (1985). *Vygotsky and the Social Formation of Mind*, Harvard University Press, Cambridge, Mass., and London.
- Kozulin, A. (1990). *Vygotsky's Psychology: A Biography of Ideas*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Van der Veer, R., & Valsiner, J. (1991). *Understanding Vygotsky. A quest for synthesis*. Oxford: Basil Blackwell.
- Newman, F. & Holzman, L. (1993). *Lev Vygotsky: Revolutionary scientist*. London: Routledge.
- Van der Veer, R., & Valsiner, J. (Eds.) (1994). *The Vygotsky Reader*. Oxford: Blackwell.
- Daniels, H. (Ed.) (1996). *An Introduction to Vygotsky*, London: Routledge.

- Vygodskaya, G. L., & Lifanova, T. M. (1996/1999). Lev Semenovich Vygotsky, *Journal of Russian and East European Psychology*, Part 1, 37 (2), 3-90; Part 2, 37 (3), 3-90; Part 3, 37 (4), 3-93, Part 4, 37 (5), 3-99.
- Veresov, N. N. (1999). *Undiscovered Vygotsky: Etudes on the pre-history of cultural-historical psychology*. New York: Peter Lang.
- Daniels, H., Wertsch, J. & Cole, M. (Eds.) (2007). [The Cambridge Companion to Vygotsky](#)
- Van der Veer, Rene (2007). *Lev Vygotsky: Continuum Library of Educational Thought*. Continuum. [ISBN 0-8264-8409-3](#).

Vygotsky's texts online

In English

- [Lev Vygotsky archive @ marxists.org](#): all major works (in English)

In Russian

- [Психология искусства](#) (1922)
- [Сознание как проблема психологии поведения](#) (1924/5)
- [Исторический смысл психологического кризиса](#) (1927)
- [Проблема культурного развития ребенка](#) (1928)
- [Орудие и знак в развитии ребенка](#) (1930)
- [История развития высших психических функций](#) (1931)
- [Лекции по психологии](#) (1. Восприятие; 2. Память; 3. Мышление; 4. Эмоции; 5. Воображение; 6. Проблема воли) (1932)
- [Проблема развития и распада высших психических функций](#) (1934)
- [Мышление и речь](#) (*idem, idem, idem*) (1934)
- [Конкретная психология человека](#)

Roger W. Sperry

Roger Wolcott Sperry (* [20. srpna 1913](#), [Hartford, Connecticut](#) – [18. dubna 1994](#), [Pasadena, Kalifornie](#)) byl [americký](#) zoolog, neurobiolog a neurofyziolog. V roce [1981](#) mu byla udělena [Nobelova cena](#) za odhalení specifické úlohy jednotlivých [mozkových](#) hemisfér u člověka. U epileptických pacientů prováděl operaci, při níž prořezal corpus callosum (útvár spojující obě mozkové hemisféry). U pacientů došlo k vymizení epileptických záchvatů, ale současně si všiml, že byla vážně narušena integrita osobnosti pacientů. Pacienti měli při pokusu ohmatat rukou (bez zrakové kontroly) nějaký předmět - pokud jej ohmatali pravou rukou, pak tento předmět dokázali pojmenovat (pravá ruka komunikuje s levou - verbální hemisférou), pokud předmět ohmatávali levou rukou, nedokázali říct, co je to za předmět.

Fechner

Gustav Theodor, znamenitý fyzik a filosof něm. (*1801 v Gross-Särchen v Dolní Lužici-†1877 v Drážďanech). Studoval na universitě v Lipsku, nejprve medicínu, pak se obrátil k fyzice a lučbě. Již jako

20letý jinoch vystoupil jako nadaný spisovatel, uveřejňuje pod pseudonymem Dr. Mises vtipné humoristické úvahy. Při tom však zabýval se velmi intensivně vědami. Habilitoval se jako docent fyziky na universitě v Lipsku, kdež r. 1831 stal se mimořádným, r. 1834 řádným professorem této vědy. V tu dobu uveřejnil větší spisy obsahu souborného o vědách přírodních, r. 1825-28 překlad Thénardovy chemie (5 sv.), r. 1828 spracování Biotovy fyziky (5 sv.), dále Resultate der heutigen Pflanzenanalysen (1829), Repertorium d. neuen Entdeckungen der Chemie (1830-33, 5 sv.), Repertorium der Experimentalphysik (1832, 2 sv.), v nichž podal úplný přehled vymožeností těchto věd v oné době; pak založil a až do r. 1835 redigoval »Das Pharmaceutische Centralblatt«. Samostatné vědecké jeho práce táhnou se nejvíce ke galvanismu; ve hlavním spise: Massbestimmungen über die galvanische Kette (1831) podal potvrzení Ohmova zákona a přispěl jím velice k všeobecnému uznání jeho. Konal rozmanité pokusy k jeho potvrzení, dokázal stejnost síly proudu ve všech průřezích vedení, i když se toto skládá z různých vodičů pevných i kapalných, určoval konstanty článků, konal pokusy o vyvozování elektřiny, o elektrolyse, dále vyšetřoval výjevy indukce, únosnost elektromagnetů, zdokonalil Bohnenbergerův elektroskop aj. Pojednání příslušná uveřejnil ponejvíce v Poggendorffových Annalech a ve Zprávách král. Saské Společnosti nauk; tamtéž jsou i výsledky jeho výzkumů o barvách subjektivních, kterými se s takovou horlivostí zabýval, že si přivodil těžkou oční chorobu, tak že v létech 1839-43 nemohl se věnovati učitelské činnosti. Zabýval se nyní skoro úplně filosofií, která již dříve ho poutala. Po svém uzdravení r. 1843 byl pak jmenován professorem přírodní filosofie a anthropologie na lipské universitě. Do té doby padá jeho znamenitý spis: Die physikalische und philosophische Atomenlehre (1855, 2. vyd. 1864), v němž se jeví jako rozhodný stoupenec atomismu. Zvláště poutala [Fechner] a souvislost světa duševního a hmotného; stal se v té příčině zakladatelem nové vědy, kterou nazval psychofysikou, spisem: Elemente der Psychophysik (1860). Sám konal četné pokusy na odvození a odůvodnění zákonů psychofysických; další jeho spisy o tomto předmětu jsou: In Sachen der Psychophysik (1872); Revision der Hauptpunkte der Psychophysik (1882). Pka.-Metafysická soustava jeho je příbuzná jednak Leibnizově, jednak stýká se s theisty, pantheisty i materialisty. Podle [Fechner]-a je všechno oduševněno: od kamene až po hvězdu. Vesmír jest jen zapjatá seřaděnost a nadřaděnost vědomých jednotlivin sepjatých, organisovaných ve kruhy vždy širší a širší. Na zemi tedy na př. mají vědomí všecky jednotliviny fysické, byliny, zvířata atd., ale vědomí to spojuje, slévá, schraňuje se v jednotě vyšší, ve vyšším vědomí, ve vyšší duši-duši země. V ní zajisté částečně každá jednotlivina zemská životem a vědomím se účastní a je také podmiňuje. Vesmír celý tedy podoben žebříku stále více rozšiřovanému, stále více života, vědomí a čití objímajícímu. Na vrcholu jeho je vědomá jednota Boha, který zmocněně zahrnuje, ob. jímá a spojuje vědomí jednotlivin nižších. Duše lidská podle [Fechner]-a skládá se z množství atomův bezprostorých a nepostižitelných. Ona ani není podstatně rozdílná od těla. Náзор [Fechner]ův tíhne ke stotožnění obou: duše a tělo jsou mu dva vzhledy, dvě tváře jednoho a téhož podkladu. Duše a tělo jsou nejnížše vzájemné, převratné hodnoty. Plyne tedy přímo z metafysiky [Fechner]ovy úkol jeho psychofysiky, úkol vědy, která má vzájemnost tuto, zvrát a doplnitelnost obou světů;-fysického a hmotného, duše a těla-vyšetřovati a zjistiti. Cíl [Fechner]ův byl dáti této vědě přesně vědecký ráz, měřitelnost, nejen odhad neurčitý, jakostný, ale určitost kolikostnou. Bedlivé studium vztahů popudu a pocitu sledovalo právě tento cíl. První pokusy [Fechner]-ovy zjistily, že po každé, kdykoli pocity tíhy, světla, tepla, zvuku a napjetí svalového rostou způsobem plynulým (v jistých středních mezích), přičítáním nejmenších postižitelných rozdílů vzrostl odpovídající popud o jistou, vždycky stejnou, část' popudu celkového seřetěženého. Další pokusy [Fechner]-ovy směřovaly pak jednak k cifrovému určení nejmenších postižitelných rozdílů pocitových pro každý smysl, jednak ke kvantitativnímu určení síly popudové a jejího rostu. Takto došlo se

ke dvěma řadám cifrově určitých hodnot, mezi nimiž bylo možno vy. šetřiti a vysloviti poměr závislosti-vyjádřiti tedy pocit jako funkci, přerod, záměnu po. pudu. Postupy mathematickými došel pak [Fechner] k tomu závěru, že vztah ten lze vysloviti mathematickou formulí logarithmovou-ke známému psychofysickému zákonu [Fechner]-ovu pocit roste (v jistých mezích středních) jako logarithmus popudu; skládá-li síla popudu řadu geometrickou, skládá síla pocitu řadu arithmetickou. Zákon ten napadán byl zejm. Helmholtzem, Heringem, Langerem a z části i Delboeufem. ale hájen vytrvale svým původcem. O jeho psychofysickém zákoně jednájí hlavně: Hering (Ueber [Fechner]-s psychophys. Gesetz, 1875); Delboeuf (Etude psychophysique, 1873); Langer (Grundlagen der Psychophysik, 1876); Ward (An Attempt to interpret [Fechner]-s Law, 1876); G. Müller (Zur Grundlegung der Psychophysik, 1878); Ferd. Aug. Müller (Das Axiom der Psychophysik, 1882); Elsas (Uiber die Psychophysik, 1886). Šld. Vedle těchto vědeckých prací uveřejnil [Fechner] řadu spisů, kterými svoje filosofické názory vykládal a objasňoval: Das Büchlein v m Leben nach den Tode (1. vyd. 1836, 3. vyd. 1887); Über das höchste Gut (1846); Nanna oder über das Seelenleben der Pflanzen (1848); Zend-Avesta oder über die Dinge des Himmels und des Jenseits vom Standpunkte der Naturbetrachtung (1851, 3 sv.); Über die Seelenfrage. Ein Gang durch die sichtbare Welt, um die unsichtbare zu finden (1861); Die drei Motive und Gründe des Glaubens (1863); Einige Ideen zur Schöpfungs-und Entwicklungsgeschichte der Organismen (1873); Tagesansicht gegenüber der Nachtansicht (1879). Obsáhlou činnost svoji obrátil i k aesthetice, o níž uveřejnil tyto spisy: Untersuchungen über die Holbeinsche Madonna (1866 a 1871); Zur experimentalen Aesthetik (1871); soubor více prací: Vorschule der Aesthetik (1876, 2 sv.); znamenitým humorem a vtipem vynikají spisy, které vy. dal pod pseudonymem Dr. Mises: Panegyricus der jetzigen Medicin und Naturgeschichte (1822); Stapelia mixta (1824); Verleichende Anatomie der Engel (1825); Beweis, dass der Mond aus Jodine bestehe (1821); Vier Paradoxa (1846); Professor Schleiden und der Mond (1856).I jeho básním (Gedichte, 1841) dostalo se příznivého přijetí. O [Fechner]-ovi jako filosofu viz »Dějiny filosofie nejnovější« od prof. Dra J. Durdíka; Dr. Aug. Seydler napsal o jeho významu monografii uveřejněnou ve »Věst. České akademie cis. Františka Josefa« roč. II. č. 5.-8. Pka.

William Louis Stern

William Louis, *29.4.1871 - †27.3.1938, německý psycholog a filozof, profesor univerzity v Hamburku, po roce 1933 v USA. Zakladatel [diferenciální psychologie](#). Činný v oblasti [psychologie osobnosti](#) a [dětské psychologie](#). Odmítal dělení subjektu na izolované psychické funkce, osobnost chápal nehistoricky (nadčasově). Jeho práce z dětské psychologie (*Psychologie der frühen Kindheit* - Psychologie raného dětství) jsou považovány za klasiku. V oblasti [psychodiagnostiky](#) jeden z průkopníků testových metod a výzkumu [inteligence](#). Zavedl pojem [IQ](#). Podstatně přispěl k [soudní psychologii](#) zkoumáním věrohodnosti svědeckých výpovědí. Ve filozofii tvůrce systému tzv. kritického [personalismu](#), připomínajícího leibnizovskou [monadologii](#), avšak bez teistických důsledků. Svět chápal jako hierarchii osobností, tj. diferencovaných [celostností](#) různé úrovně (od krystalu až po člověka). Osobnost ostře odlišoval od věci jako pouhého agregátu částí (*Person und Sache I-III* - Osoba a věc). Snažil se překonat dualismus těla a duše z pozic blízkých filozofii života. Ovlivnil zejména vývoj německého [existencialismu](#) a filozofického [personalismu](#). Z dalších děl: *Die differentielle Psychologie in ihren methodischen Grundlagen* (Diferenciální psychologie a její metodické základy), *Die menschlichen Persönlichkeit* (Lidská osobnost), *Allgemeine Psychologie* (Všeobecná psychologie).

Francis Galton

Sir **Francis Galton** (* [16. únor 1822](#), [Sparkbrook](#) (blízko [Birminghamu](#)) – † [17. leden 1911](#), [Haslemere](#)) byl anglický [psycholog](#) a [antropolog](#). V matematice rozpracoval metody statistického zpracování výsledků pozorování (především metodu vypočítání korelací mezi proměnnými); zavedl koeficient korelace; Galton je zakladatelem [eugeniky](#). Po tomto vědci je pojmenována vysokofrekvenční [píšťala](#), užívaná pro výcvik [psů](#), tzv. [Galtonova píšťala](#).

Ehrenfels Christian von

---

* Ehrenfels Christian von, *22. čna 1859 v Rodaun (H. Rak.), něm. filosof, psycholog a básník, prof. něm. univ. v Praze od 1896. Na víd. univ. se stal horlivým posluchačem Brentanovým. Nejhlubší vliv na jeho vývoj mělo však seznámení s Rich. Wagnerem (od 1878), jehož uměl. dílo jej lákalo k básn. pokračování. Po rozchodu s křesťanstvím (odvrátil se od katol. 1880) zpracovává křesťanský mythus v „sborových dramatech“ (Chordramen: Christliche Dramen 1895, Der Stürmer 1911; z ostatní beletrie drama Die Mutter des Legionärs 1925 (přel. A. Fuchs 1925) věnováno Masarykovi, s nímž byl od 1880 ve styku a provozováno téhož r. na Kr. Vinohr., se svéráznou kulturně-idealistickou koncepcí čsl. odboje). V prvotním období nejsilnějšího vlivu Wagnerova s reflexí nad spory wagnerovců a Hanslicka o podstatě hud. výrazu a pojmu formy vznikl nejznámější psychologický objev [Ehrenfels Christian von]-ův, pojem Gestaltqualität (útvárové kvality 1890), který má v dnešní psychologii pronikavý vliv. Útvárové kvality podle [Ehrenfels Christian von]-a jsou pozitivní představy, svázané s přítomností jistých souborů představových, skládajících se z oddělitelných (t. j. samostatně představitelných) prvků. Útvárovou kvalitu má na př. melodie, tvar, interval, akord (barev či tónů). Dělí se na časové a nečasové. Někt. popudy obdržel zde [Ehrenfels Christian von] od Macha (Analyse d. Empfindungen). - V druhém období zabývá se [Ehrenfels Christian von] hl. otázkami, souvisícími s morálkou, především teorií hodnot a otázkami sexuálními. V teorii hodnot (Werttheorie u. Ethik 1893, System d. Werttheorie, 2 díly 1897, Grundbegriffe d. Ethik 1907) je zástupcem psychologismu, t. j. vyvozuje pojem hodnoty jako relativní k subjektu, ze žádoucnosti, která je tam, kde co nejživější představa o bytí nějaké věci vzbuzuje vyšší libost než představa její neexistence. Tato theorie není zbudována na základě brentanovském, nýbrž směřuje spíše proti Brentanovu pojmu obecně platných, evidentních hodnotných soudů. Již zde se projevuje u [Ehrenfels Christian von]-e silná orientace biologická, lze dokonce tvrdit, že od dob theorie hodnot sklání se k neovitalismu. Horlivé studium biologie dalo mu popudy k řešení sociál. otázek, klade si úkol zavésti soc. ethiku na dráhu biolog. zdraví a vývoje schopnosti. Pozornost vzbudily zvl. jeho myšlenky k sexuální reformě; pro dosažení „harmonické sexuální morálky“ (jež sjednocuje biol. požadavky s kulturně-společenskými) propaguje zprvu zavedení polygamie (dokonce za války koncipuje plán, jak na tomto základě čelit v Něm. biol. zhoubnosti války), později v důsledku těžké

krise pochybností a deprese upouští od této myšlenky a domnívá se, že jeho eugenický program lze provést jen na základě umělého oplodňování. O tom viz *Sexualethik* 1910, řadu článků časop., zejména v časopise *Archiv für Rassen- und Gesellschaftsbiologie*. - Konečně se zabýval [Ehrenfels Christian von] metafysikou, a to od počátku své činnosti (*Metaphysische Erwägungen im Anschluss an Dubois-Reymond* 1886), pak intenzivněji po válce. Po vystoupení z církve byl nevěrcem, pak se propracoval k dualistickému názoru, formulovanému v hl. díle *Kosmogonie* 1924. Na zákl. problému předvídání a vědění o minulém dochází k přesvědčení, že svět je výsledkem pudu k vyššímu utváření, který není spojen s vševědoudností a předvídáním a směřuje proti odporu bezdůvodného chaosu. Překonává tak racionalismus a blíží se k novému náboženství, jež vyložil 1929 v otevřeném listě prezidentu Masarykovi s výzvou k založení nové nábož. organizace. - Dlouho se zabýval též hledáním zákona prvočísel, parapsychologií a j. O [Ehrenfels Christian von]-ovi v. zejm. Eaton, *Austrian Philosophy of Values*, Oklahoma 1930. Pa.

Paul Federn

Paul Federn ([October 13, 1871](#) - [May 4, 1950](#)) was an Austrian-American [psychologist](#) who was a native of [Vienna](#). After earning his doctorate in 1895, he was an assistant in general medicine under [Hermann Nothnagel](#) in Vienna. It was Nothnagel who introduced Federn to the works of [Sigmund Freud](#). Federn was deeply influenced by Freud's *[Interpretation of Dreams](#)*, and in 1904 became devoted to the field of [psychoanalysis](#). Along with [Alfred Adler](#) and [Wilhelm Stekel](#), Federn was an early, important follower of Freud. In 1924 he became an official representative of Freud, as well as vice president of the Vienna Society. In 1938 Federn emigrated to the United States and settled in [New York City](#), however it wouldn't be until 1946 that he would be officially recognized as a training analyst at the New York Psychoanalytic Institute. In 1950, Paul Federn committed suicide following a recurrence of what he believed was incurable [cancer](#).

Federn is mostly remembered for his theories regarding [ego psychology](#) and [therapeutic treatment of psychosis](#). Although an ardent supporter of Freud's teachings, Federn's concept of the [ego](#) as experience coinciding with "ego feeling" was inconsistent with Freud's structural approach. In the late 1920s, Federn published treatises such as *Some Variations in Ego-Feeling* and *Narcissism in the Structure of the Ego*, and during this time-period his ideas concerning "ego states", "ego boundaries", "ego [cathexis](#)" and the median nature of [narcissism](#) are brought forth.

Federn advocated an unorthodox approach concerning analysis of psychosis. He believed that a patients' attempt at [integration](#) should involve strengthening his defenses, while at the same time avoiding repressed material. He also believed that [transference](#) concerning [psychosis](#) should not be analyzed, and that negative transference should be avoided. In regards to [schizophrenic](#) patients, he believed that their egos possessed insufficient [cathetic](#) energy, and that it was a lack rather than an excess of [narcissistic libido](#) that caused a psychotic individuals' difficulties with the object.

Federn was also interested in [social psychology](#). In an early 1919 work of his titled *Zur Psychologie der Revolution*, he explains the challenge to authority by the post-World War I generation as [unconscious parricide](#) whose goal is to create a "fatherless society".

Although Federn's psychoanalytical theories had limited influence, he had several important followers in Europe and America.

Wilhelm Stekel

Wilhelm Stekel

Wilhelm Stekel

Born	March 18, 1868 Bujon, Bukowina
Died	June 25, 1940 (aged 72) London, England
Cause of death	Suicide
Nationality	Austrian
Occupation	Psychologist
Known for	<i>Auto-erotism: A Psychiatric Study of Onanism and Neurosis</i>

Wilhelm Stekel ([March 18, 1868](#) – [June 25, 1940](#)) was an Austrian physician and [psychologist](#), who became one of [Sigmund Freud](#)'s earliest followers, a self-described apostle.^[1] He later had a falling-out with Freud.^[2] His works were translated in many languages. A biographical account appeared in *The Self-Marginalization of Wilhem Stekel* (2007) by Jaap Bos and Leendert Groenendijk, which also includes his correspondence with Sigmund Freud.

Born in [Bujon, Bukowina](#), he wrote a book called *Auto-erotism: A Psychiatric Study of Onanism and Neurosis*, first published in English in 1950. His Autobiography was also published in 1950. Stekel died in London, by his own hand. He was married twice and left two children.

He analysed, among others, the Austrian Psychoanalyst Otto Gross and [A. S. Neill](#)

He is quoted in [J. D. Salinger](#)'s *The Catcher in the Rye*. This quote is also used in the [anime Ghost in the Shell](#). It has also been speculated that Stekel was the analyst after which [Italo Svevo](#) modeled the narrator in his famous *Confessions of Zeno*.

Eric Berne

Eric Berne ([May 10, 1910](#) – [July 15, 1970](#)) was a Canadian-born psychiatrist best known as the creator of [transactional analysis](#) and the author of *[Games People Play](#)*.

Background and education

Eric was born on [May 10, 1910](#) as **Eric Lennard Bernstein** in [Montreal, Canada](#). (He is unrelated to the conductor/composer [Leonard Bernstein](#).) He was the son of a physician and a writer, David and Sara Gordon Bernstein. His father died in 1921, leaving Sara with Eric and his sister, Grace (who was five years younger).

Bernstein attended [McGill University](#), graduating in 1931 and earning an M.D. in 1935. While at McGill he wrote for several student newspapers using pseudonyms. He followed graduation with a residency in psychiatry at [Yale](#), where he studied psychoanalysis under Dr. [Paul Federn](#). He completed his training in 1938 and became an American citizen in 1939. In 1943 he changed his legal name to Eric Berne. He continued to use pseudonyms for whimsical articles in the [Transactional Analysis Bulletin](#), often as Cyprian St. Cyr ("Cyprian Sincere").

Clinical work

Berne's training was interrupted by [World War II](#) and his service in the [Army Medical Corps](#). After working at Bushnell Army Hospital in [Ogden, Utah](#), he was discharged in 1945. He resumed his studies under [Erik Erikson](#) at the [San Francisco Psychoanalytic Institute](#) and practiced at Mt. Zion Hospital.

In addition to technical papers on [psychoanalysis](#), Berne published *The Mind in Action* in 1947. He became a group therapist attached to several hospitals in San Francisco. He also began to further extend of the Ego State Model of Dr. Federn.

Berne's work began to diverge from the mainstream of psychoanalytic thought. He published his work in several technical journals, but met with largely negative reactions. His break became formal in 1949 when he was rejected for membership in the San Francisco Psychoanalytic Institute.

Intuition

Berne wrote a series of papers and articles on [intuition](#), describing in one popular exposition his apparently uncanny ability to guess the civilian occupation of soldiers from just a few moments conversation with them. His musings on the faculty of intuition led to his groundbreaking work on transactional analysis.

Transactional analysis

Main article: [Transactional analysis](#)

Berne mapped interpersonal relationships to three ego-states of the individuals involved: the *Parent*, *Adult*, and *Child* state. He then investigated communications between individuals based on the current state of each. These interpersonal interactions he called *transactions*; certain patterns of transactions which popped up repeatedly in everyday life he called *games*.

His seminar group from the 1950s developed the term **transactional analysis (TA)** to describe therapies based on his work. By 1964, this expanded into the International

Transactional Analysis Association. While still largely ignored by the psychoanalytic community, many therapists have put his ideas in practice.

In the early 1960s he published both technical and popular accounts of his conclusions. His *Structures and Dynamics of Organizations and Groups* in 1963 examined the same analysis in a broader context than one-on-one interaction.

In 1964 Berne published [*Games People Play*](#) which became an enormous bestseller and made Berne famous. The book presented clear everyday examples of the way in which human beings get caught up in the games they play, giving the games titles such as "Now I've got you you son of a bitch." Some of his terminology became a part of everyday vocabulary.

Transactional analysis of drinking

In Berne's explanation of transactions, when the transaction is a [zero-sum game](#), e.g. one must win at the other's expense, the person who benefits from a transaction (wins the game) is referred to as *White*, and the victim is referred to as *Black*.

The transactional object of the drinking, for example, aside from the personal pleasure it brings, could be seen as being to set up a situation where the *Child* can be severely scolded not only by the *internal parent* but by any parental figures in the immediate environment who are interested enough to oblige. It is the same in the game Schlemiel: the messmaking, which attracts the most attention, is merely a pleasure-giving way for White to lead up to the crux, which is obtaining forgiveness by Black.

There are a variety of organizations involved in 'Alcoholic', some of them national or even international in scope, others local. Many of them publish rules for the game. Nearly all of them explain how to play the role of Alcoholic: take a drink before breakfast, spend money allotted for other purposes, etc. They also explain the function of the Rescuer. Alcoholics Anonymous, for example, continues playing the actual game but concentrates on inducing the Alcoholic to take the role of Rescuer. Former Alcoholics are preferred because they know how the game goes, and hence are better qualified to play the supporting role than people who have never played before. Cases have been reported of a chapter of A.A. running out of Alcoholics to work on; whereupon the members resumed drinking, since there was no other way to continue the game in the absence of people to rescue.

According to this type of analysis, with the rise of rescue organizations which publicize that alcoholism is a disease, alcoholics have been taught to play "Wooden Leg".^[1]

The role of the addict

Roles: Victim (addict), Persecutor (usually spouse), Rescuer (often family member of same sex), Patsy (enabler), Connection (supplier)

Pastimes: Martini (how much I used) and morning after (look what you made me do). Many addicts find unlimited access to these pastimes in organizations such as AA.

The game is played from the Victim role as "see how bad I've been; see if you can stop me." The purpose is self-punishment and the garnering of negative (persecution) strokes and positive ones of forgiveness, and the vindication of an "I'm not OK" existential position. The game often becomes elaborated into a self-destructive life script, especially if the parents were also chemically dependent.

Effective antithesis and cure can be achieved through psychotherapeutic script analysis, redecision, relearning.^[2]

Cure due to his theory -- critical review

One would realize after reading his books or theories that he could not achieve even a single satisfactory cure-- a cure in which a patient is happy to be cured. His concentration seems to be only theories and not curing people or achieving any cures. In this scenario his theory can be appropriately studied without the expected side-effects of any (permanent) cures.

Personal life

Berne was married three times. His first wife was Elinor McRae. They married in 1942, had two children, and divorced bitterly in 1945. In 1949 he married Dorothy DeMass Way, by whom he also had two children before their divorce in 1964. After his popular success, Eric married a third time, to Torre Peterson in 1967. The couple took up residence in [Carmel, California](#) where he wrote, but he continued some clinical work in San Francisco. This marriage also ended in divorce in early 1970.

Berne died suddenly of a heart attack on [July 15, 1970](#).

Footnotes

1. [^] Eric Berne, *Games People Play*, pp. 73-81.
2. [^] <http://frogsandprinces.dawntreader.net/appendixa.html#aa>

Bibliography

- *The Mind in Action*; 1947, New York, Simon and Schuster.
- *The Structures and Dynamics of Organizations and Groups*; 1961; (1984 Paperback reprint: [ISBN 0-345-32025-5](#)).
- *Transactional Analysis in Psychotherapy*; 1961; (1986 reprint: [ISBN 0-345-33836-7](#)).
- *Sex in Human Loving*; 1963, Beverly Hills, California: City National Bank.
- *Games People Play: the Psychology of Human Relations*; 1964 (1978 reprint, [Grove Press](#), [ISBN 0-345-17046-6](#)); (1996 Paperback, [ISBN 0-345-41003-3](#))
- *The Happy Valley*; 1968, Random House Publisher, [ISBN 0-394-47562-3](#)
- *A Layman's Guide to Psychiatry and Psychoanalysis (Paperback)*; 1975, Grover Press; [ISBN 0-394-17833-X](#)
- *What Do You Say After You Say Hello?*; 1975; [ISBN 0-552-09806-X](#)

Further reading

- *Eric Berne* by Ian Stewart; 1992, Sage Publications, [ISBN 0-8039-8466-9](#); (Paperback: [ISBN 0-8039-8467-7](#)).

By Eric Berne, M.D.

External links

[Wikiquote](#) has a collection of quotations related to:

[Eric Berne](#)

[Posthumous tribute website for Dr. Eric Berne](#)

[American National Biography article](#)

[International Transactional Analysis Association web site](#)
[United States Transactional Analysis Association web site](#)
[curso Eric Berne](#)
[Complete Bibliography of Dr. Eric Berne](#)
[A summary of Games People Play](#)
[Some social games with links to game descriptions](#)
[The Karpman Triangle/Berne](#)
[Faces of the Victim](#)

Retrieved from "http://en.wikipedia.org/wiki/Eric_Berne"

Kretschmer Ernst

Kretschmer Ernst, německý psychiatr. Zabýval se léčbou maniodepresivního syndromu a hysterie, po 1. světové válce zejm. jako důsledku válečných postižení. Studoval vztah mezi tělesnou a psychickou konstitucí člověka s ohledem na jeho osobní charakter a dispozici k rozvoji určitých typů onemocnění. Autor konstituční typologie člověka (viz též biotyp). Hlavní dílo: *Körperbau und Charakter* (Stavba těla a charakter).

Erik Erikson

německý lékař, psychoanalytik; profesor na řadě univerzit (Harvard, Yale, Berkley aj.). Před nacismem emigroval do USA. Revidoval klasickou psychoanalýzu, zdůrazňoval sociální a kulturní vztahy před biologickou determinací člověka. Populárními se staly jeho psychoanalytické studie o významných osobnostech (M. Luther, M. Gándhí, M. Gorkij, A. Hitler a jiní).

Erik Erikson [June 15, 1902](#) - [May 12, 1994](#)

Erik Homburger Erikson ([June 15, 1902](#) – [May 12, 1994](#)) was born in [Frankfurt](#) by [Danish](#) parents, but later obtained [American citizenship](#)^[1]. He was a [developmental psychologist](#) and [psychoanalyst](#) known for his [theory on social development](#) of human beings, and for coining the phrase *identity crisis*.

Early life

Erik Erikson's lifelong interest in psychology of identity may be traced to his childhood. He was born on [June 15, 1902](#) as a result of his mother's [extramarital affair](#), and the circumstances of his birth were concealed from him in his childhood. His mother, Karla Abrahamsen, came from a prominent [Jewish](#) family in [Copenhagen](#)^[2]. Abrahamsen's father, Josef, was a merchant in dried goods; her mother Henrietta died when Karla was only 13. Karla's older brothers Einar, Nicolai, and Axel were active in local Jewish charity and helped maintain a free soup kitchen for indigent Jewish immigrants from Russia.^[3]

Since Karla Abrahamsen was officially married to [Jewish](#) stockbroker Waldemar Isidor Salomonsen at the time, her son, born in [Germany](#), was registered as Erik Salomonsen. There is no more information about his biological father, except that he was a Dane and his given name probably was Erik. It is also suggested that he was married at the time that Erikson was

conceived^[citation needed]. Following her son's birth, Karla trained to be a nurse, moved to [Karlsruhe](#) and in 1904 married a Jewish pediatrician Theodor Homburger. In 1909 Erik Salomonsen became Erik Homburger and in 1911 he was officially adopted by his stepfather.

The development of [identity](#) seems to have been one of his greatest concerns in Erikson's own life as well as in his theory. During his childhood and early adulthood he was known as Erik Homburger, and his parents kept the details of his birth a secret. He was a tall, blond, blue-eyed boy who was raised in the Jewish religion. At temple school, the kids teased him for being [Nordic](#); at grammar school, they teased him for being Jewish.

Psychoanalytic experience and training

As a youth, Erikson was a student and teacher of art. While teaching at a private school in [Vienna](#), he became acquainted with [Anna Freud](#), the daughter of [Sigmund Freud](#). Erikson underwent psychoanalysis, and the experience made him decide to become an analyst himself. He was trained in psychoanalysis at the Vienna Psychoanalytic Institute and also studied the [Montessori method](#) of education, which focused on child development.^[4]

America

Following Erikson's graduation from the Vienna Psychoanalytic Institute in [1933](#), the [Nazis](#) had just come to power in [Germany](#), and he emigrated with his wife, first to [Denmark](#) and then to the [United States](#), where he became the first child psychoanalyst in [Boston](#). Erikson held positions at [Massachusetts General Hospital](#), the Judge Baker Guidance Center, and at [Harvard's Medical School](#) and Psychological Clinic, establishing a solid reputation as an outstanding clinician.

In [1936](#), Erikson accepted a position at [Yale University](#), where he worked at the Institute of Human Relations and taught at the Medical School. After spending a year observing children on a [Sioux](#) reservation in [South Dakota](#), he joined the faculty of the [University of California](#) at [Berkeley](#), where he was affiliated with the Institute of Child Welfare, and opened a private practice as well. While in [California](#), Erikson also studied children of the [Yurok](#) Native American tribe.

After publishing the book for which Erikson is best known, *Childhood and Society*, in [1950](#), he left the University of California when professors there were asked to sign [loyalty oaths](#).^[5] He spent ten years working and teaching at the [Austen Riggs Center](#), a prominent psychiatric treatment facility in [Stockbridge, Massachusetts](#), where he worked with emotionally troubled young people.

In the 1960s, Erikson returned to Harvard as a professor of human development and remained at the university until his retirement in [1970](#).

Theories of development and the ego

Erikson's greatest innovation was to postulate not five stages of development, as [Sigmund Freud](#) had done with his [psychosexual stages](#), but eight. Erik Erikson believed that every human being goes through a certain number of stages to reach his or her full development, theorizing eight stages, that a human being goes through from birth to death. (Childhood and Society-Erik Erikson)^[6] Erikson elaborated Freud's [genital stage](#) into [adolescence](#), and added three stages of adulthood. His widow Joan Serson Erikson elaborated on his model before her death, adding a ninth stage (old age) to it, taking into consideration the increasing life expectancy in Western cultures.

Erikson is also credited with being one of the originators of [Ego psychology](#), which stressed the role of the ego as being more than a servant of the id. According to Erikson, the environment in which a child lived was crucial to providing growth, adjustment, a source of self awareness and identity.

His [1969](#) book [Gandhi's Truth](#), which focused more on his theory as applied to later phases in the life cycle, won Erikson a [Pulitzer Prize](#) and a U.S. [National Book Award](#).

Erikson's theory of personality

Main article: [Erikson's stages of psychosocial development](#)

Even though Erikson always insisted that he was a [Freudian](#), he is better described as a [Neo-Freudian](#). Subsequent authors have described him as an "ego psychologist" studying the stages of development, spanning the entire lifespan. Each of [Erikson's stages of psychosocial development](#) are marked by a conflict, for which successful resolution will result in a favourable outcome, for example, trust vs. mistrust, and by an important event that this conflict resolves itself around, for example, meaning of one's life.

Favourable outcomes of each stage are sometimes known as "virtues", a term used, in the context of Eriksonian work, as it is applied to medicines, meaning "potencies." For example, the virtue that would emerge from successful resolution. Oddly, and certainly counter-intuitively, Erikson's research suggests that each individual must learn how to hold both extremes of each specific life-stage challenge in tension with one another, not rejecting one end of the tension or the other. Only when both extremes in a life-stage challenge are understood and accepted as both required and useful, can the optimal virtue for that stage surface. Thus, 'trust' and 'mis-trust' must both be understood and accepted, in order for realistic 'hope' to emerge as a viable solution at the first stage. Similarly, 'integrity' and 'despair' must both be understood and embraced, in order for actionable 'wisdom' to emerge as a viable solution at the last stage.

The Erikson life-stage virtues, in the order of the stages in which they may be acquired, are:

1. [hope](#) - Basic Trust vs. Mistrust - Infant stage. Does the child believe its caregivers to be reliable?
2. [will](#) - Autonomy vs. Shame and Doubt - Toddler stage. Child needs to learn to explore the world. Bad if the parent is too smothering or completely neglectful.
3. [purpose](#) - Initiative vs. Guilt - Kindergarten - Can the child plan or do things on his own, such as dress him or herself. If "guilty" about making his or her own choices, the child will not function well. Erikson has a positive outlook on this stage, saying that most guilt is quickly compensated by a sense of accomplishment.
4. [competence](#) - Industry vs. Inferiority - Around age 6 to puberty. Child comparing self worth to others (such as in a classroom environment). Child can recognise major disparities in personal abilities relative to other children. Erikson places some emphasis on the teacher, who should ensure that children do not feel inferior.
5. [fidelity](#) - Identity vs. Role Confusion - Teenager. Questioning of self. Who am I, how do I fit in? Where am I going in life? Erikson believes that if the parents allow the child to explore, they will conclude their own identity. However, if the parents continually push him/her to conform to their views, the teen will face identity confusion.
6. [love](#) (in intimate relationships, work and family) - Intimacy vs. Isolation - Young adult. Who do I want to be with or date, what am I going to do with my life? Will I settle down? This stage has begun to last longer as young adults choose to stay in school and not settle.

7. [caring](#) - Generativity vs. Stagnation - the Mid-life crisis. Measure accomplishments/failures. Am I satisfied or not? The need to assist the younger generation. Stagnation is the feeling of not having done anything to help the next generation.
8. [wisdom](#) - Ego Integrity vs. Despair - old age. Some handle death well. Some can be bitter, unhappy, dissatisfied with what they accomplished or failed to accomplish within their life time. They reflect on the past, and either conclude at satisfaction or despair.

On Ego Identity versus Role Confusion, Ego identity enables each person to have a sense of individuality, or as Erikson would say, "Ego identity, then, in its subjective aspect, is the awareness of the fact that there is a self-sameness and continuity to the ego's synthesizing methods and a continuity of one's meaning for others". (1963) [Role Confusion](#) however, is, according to [Barbara Engler](#) in her book *Personality Theories* (2006), "The inability to conceive of oneself as a productive member of one's own society" (158). This inability to conceive of oneself as a productive member is a great danger; it can occur during adolescence when looking for an occupation.

Scientific support

Most empirical research into Erikson's theories has stemmed around his views on adolescence and attempts to establish identity. His theoretical approach was studied and supported, particularly regarding adolescence, by [James Marcia](#)^[7]. Marcia's work extended Erikson's by distinguishing different *forms* of identity, and there is some empirical evidence that those people who form the most coherent self-concept in adolescence are those who are most able to make intimate attachments in early adulthood. This supports Eriksonian theory, in that it suggests that those best equipped to resolve the crisis of early adulthood are those who have most successfully resolved the crisis of adolescence.

Bibliography

Major works

- *Childhood and Society* ([1950](#))
- *Young Man [Luther](#). A Study in Psychoanalysis and History* ([1958](#))
- *Identity: Youth and Crisis* (1968)
- *[Gandhi's Truth](#): On the Origin of Militant [Nonviolence](#)* ([1969](#))
- *Adulthood* (edited book, [1978](#))
- *Vital Involvement in Old Age* (with J.M. Erikson and H. Kivnick, [1986](#))
- *The Life Cycle Completed* (with J.M. Erikson, [1987](#))

Collections

- *Identity and the Life Cycle. Selected Papers* ([1959](#))
- *A Way of Looking at Things: Selected Papers 1930-1980* (Editor: S.P. Schlien, [1915](#))
- *The Erik Erikson Reader* (Editor: [Robert Coles](#), [2001](#))

Related works

- *Erikson on Development in Adulthood: New Insights from the Unpublished Papers* (Carol Hren Hoare, [2002](#))
- *Erik Erikson, His Life, Work, and Significance* (Kit Welchman, [2000](#))
- *Identity's Architect: A Biography of Erik H. Erikson* (Lawrence J. Friedman, [1999](#))

- *Erik H. Erikson: The Power and Limits of a Vision*, N.Y., The Free Press (Paul Roazen, 1976)
- *"Everybody Rides the Carousel"* (documentary film) (Hubley, [1976](#))
- *Erik H. Erikson: the Growth of His Work* ([Robert Coles, 1970](#))
- *Ideas and Identities: The Life and Work of Erik Erikson* (Robert S. Wallerstein & Leo Goldberger, eds., [IUP, 1998]) mi ma ma es una tonta

See also

- [Erikson Institute](#) - graduate school in child development in Chicago, Illinois

External links

- [Erikson Institute Web site](#)
- [Biography of Erik Erikson](#)

Hermann von Helmholtz

1821-1894

German scientist who conducted breakthrough research on the nervous system.

Hermann Helmholtz was one of the few scientists to master two disciplines: medicine and physics. He conducted breakthrough research on the nervous system, as well as the functions of the eye and ear. In physics, he is recognized (along with two other scientists) as the author of the concept of conservation of energy.

Helmholtz was born into a poor but scholarly family; his father was an instructor of philosophy and literature at a gymnasium in his hometown of Potsdam, Germany. At home, his father taught him Latin, Greek, French, Italian, Hebrew, and Arabic, as well as the philosophical ideas of Immanuel Kant and J. G. Fichte (who was a friend of the family). With this background, Helmholtz entered school with a wide scope of knowledge. Though he expressed an interest in the sciences, his father could not afford to send him to a university; instead, he was persuaded to study medicine, an area that would provide him with government aid. In return, Helmholtz was expected to use his medical skills for the good of the government—particularly in army hospitals.

Helmholtz entered the Friedrich Wilhelm Institute in Berlin in 1848, receiving his M.D. four years later. Upon graduation he was immediately assigned to military duty, practicing as a surgeon for the Prussian army. After several years of active duty he was discharged, free to pursue a career in academia. In 1848 he secured a position as lecturer at the Berlin Academy of Arts. Just a year later he was offered a professorship at the University of Königsberg, teaching physiology. Over the next 22 years he moved to the universities at Bonn and Heidelberg, and it was during this time that he conducted his major works in the field of medicine.

Helmholtz began to study the human eye, a task that was all the more difficult for the lack of precise medical equipment. In order to better understand the function of the eye he invented

the ophthalmoscope, a device used to observe the retina. Invented in 1851, the ophthalmoscope—in a slightly modified form—is still used by modern eye specialists. Helmholtz also designed a device used to measure the curvature of the eye called an ophthalmometer. Using these devices he advanced the theory of three-color vision first proposed by Thomas Young. This theory, now called the Young-Helmholtz theory, helps ophthalmologists to understand the nature of color blindness and other afflictions.

Intrigued by the inner workings of the sense organs, Helmholtz went on to study the human ear. Being an expert pianist, he was particularly concerned with the way the ear distinguished pitch and tone. He suggested that the inner ear is structured in such a way as to cause resonations at certain frequencies. This allowed the ear to discern similar tones, overtones, and timbres, such as an identical note played by two different instruments.

Page 301 | Top of Article

Hermann von Helmholtz (The Library of Congress. Reproduced by permission.)

In 1852 Helmholtz conducted what was probably his most important work as a physician: the measurement of the speed of a nerve impulse. It had been assumed that such a measurement could never be obtained by science, since the speed was far too great for instruments to catch. Some physicians even used this as proof that living organisms were powered by an innate "vital force" rather than energy. Helmholtz disproved this by stimulating a frog's nerve first near a muscle and then farther away; when the stimulus was farther from the muscle, it contracted just a little slower. After a few simple calculations Helmholtz announced the impulse velocity within the nervous system to be about one-tenth the speed of sound.

After completing much of the work on sensory physiology that had interested him, Helmholtz found himself bored with medicine. In 1868 he decided to return to his first love—physical science. However, it was not until 1870 that he was offered the physics chair at the University of Berlin and only after it had been turned down by Gustav Kirchhoff. By that time, Helmholtz had already completed his groundbreaking research on energetics.

The concept of conservation of energy was introduced by Julius Mayer in 1842, but Helmholtz was unaware of Mayer's work. Helmholtz conducted his own research on energy, basing his theories upon his previous experience with muscles. It could be observed that animal heat was generated by muscle action, as well as chemical reactions within a working muscle. Helmholtz believed that this energy was derived from food and that food got its energy from the Sun. He proposed that energy could not be created spontaneously, nor could it vanish—it was either used or released as heat. This explanation was much clearer and more detailed than the one offered by Mayer, and Helmholtz is often considered the true originator of the concept of conservation of energy.

Helmholtz had been a sickly child; even throughout his adult life he was plagued by migraine headaches and dizzy spells. In 1894, shortly after a lecture tour of the United States, he fainted and fell, suffering a concussion. He never completely recovered, dying of complications several months later.

Alfred Charles Kinsey

1894-1956

American entomologist and sex researcher who pioneered the study of human sexuality.

Alfred Charles Kinsey was a well-known entomologist, specializing in the study of gall wasps, when his increasing interest in human sexuality led him in an entirely new scientific direction. Appalled by the lack of reliable scientific information on human sexual practices and problems, Kinsey began conducting extensive interviews, first with his students and then with larger populations. Kinsey's landmark studies, which emphasized both the variety of human sexual activities and the prevalence of practices that were condemned by society, led to a new openness in attitudes toward sex. His work was part of a trend in which laws were liberalized and sex education for children became commonplace. Kinsey's research revived interest in the science of "sexology."

Born in 1894, in Hoboken, New Jersey, Kinsey was the son of a domineering father, Alfred Seguire Kinsey, and a devoutly religious mother, Sarah Anne (Charles) Kinsey. In 1904, the family, including a younger brother and sister, moved to the more fashionable town of South Orange, New Jersey. Childhood illnesses and a misdiagnosis of heart disease kept Kinsey out of sports, but his life-long interests in classical music and field biology developed at an early age. He became an avid outdoorsman, was active in the Boy Scouts, and spent summers as a camp counselor. Although he dreamed of becoming a biologist—his high school yearbook predicted that he would become "the second Darwin"—his father, who had worked his way up from shop boy to shop instructor at the Stevens Institute of Technology in Hoboken, demanded that Kinsey study engineering at Stevens.

Breaks with father to become an entomologist

Almost overnight, Kinsey went from high school valedictorian to a mediocre student at a technical college. After two years at Stevens, Kinsey announced to his father that he was transferring to Bowdoin College in Brunswick, Maine. Financing his education with his summer earnings and aid from a wealthy South Orange widow, Kinsey became the star biology student at Bowdoin, while maintaining his involvement with the local church and the YMCA. Graduating magna cum laude in 1916, Kinsey received a fellowship to Harvard University. He began studying gall wasps at the Bussey Institute under William Morton Wheeler. These tiny insects, that form galls, or growths, on roses and oaks, were the perfect subject for Kinsey's unwavering attention to detail and his love of collecting large samples in the wild. While at Harvard, Kinsey found time to write a botanical work, *Edible Wild Plants of Eastern North America*, although the book was not published until 1942. After earning his doctor of science in 1919, a Sheldon Travelling Fellowship enabled Kinsey to tramp across the country for a year, collecting gall wasps.

Settling into the life of a college professor at Indiana University in Bloomington, Kinsey married Clara Brachen McMillen in 1921. She was a chemistry student who shared his love of music and the outdoors. Over the next few years, the couple had four children, although the oldest died of diabetes before the age of four. The publication of Kinsey's texts, *An Introduction to Biology* (1926) and *Field and Laboratory Manual in Biology* (1927), provided the family with financial security. His books on gall wasps, published in the 1930s, established him as both the leading expert on these insects and an important theorist in genetics.

Studies on human sexuality bring fame and notoriety

Kinsey's interests were starting to turn from wasps to people. Disturbed by the lack of scientific knowledgePage 356 | Top of Article concerning human sexuality, as well as the profound ignorance of his students concerning sexual matters, in 1938 Kinsey began teaching a course on marriage. The Indiana students, anxious for accurate information, flocked to the

course and Kinsey turned them into his initial subjects. First with questionnaires and later with private interviews, Kinsey obtained detailed sexual histories of his students and counseled them on the most intimate matters. Soon, using his own funds to expand his research, Kinsey was interviewing large numbers of subjects in Chicago, analyzing data, and training collaborators. With funding from the National Research Council's Committee on the Research in Problems of Sex and the Rockefeller Foundation, he founded the Institute for Sex Research at Indiana University. In 1984 it was renamed the Kinsey Institute for Research in Sex, Gender, and Reproduction.

With the publication of his best-selling book, *Sexual Behavior in the Human Male* in 1948, Kinsey became an icon of popular culture. In language reminiscent of his high school yearbook, the popular press referred to Kinsey as the successor to Darwin. "The Kinsey Report," as it became known, used straightforward and accurate language to report the findings from thousands of interviews: most males, especially teenagers, masturbated frequently without going insane; premarital and extramarital sex were common; and one-third of all men reported having had at least one homosexual experience. Predictably, Kinsey's book was attacked by religious and conservative groups. With the publication of *Sexual Behavior in the Human Female* in 1953, the outcry increased and the Rockefeller Foundation withdrew their support. Kinsey's studies on women's sexuality included frank and detailed discussions of female sexual response and orgasm and further reports of frequent masturbation and premarital and extramarital sex. Kinsey was accused of undermining the morals of America.

Unable to obtain funding for a new large-scale study of sex offenders, Kinsey traveled to Europe and England in 1955. There he lectured and studied sexual attitudes. Despite increasingly poor health, he completed his 7,935th interview in Chicago in the spring of 1956. Ill with pneumonia and a heart condition, Kinsey fell and bruised himself in his garden. The bruise produced a fatal embolism, and he died in a Bloomington hospital in August, 1956, at the age of 62. Although both Alfred Kinsey and "The Kinsey Report" remain controversial, and later researchers have raised serious questions about Kinsey's methodologies, his work had a profound impact on sexual attitudes and beliefs.

Hermann Ebbinghaus

Paměť (psychologie)

Paměť je schopnost uchovávat a používat zkušenost a současně proces vštěpování, uchovávání a vybavování zkušenosti. Paměť se dělí jednak podle délky doby uchování zapamatovaného na **krátkodobou** a **dlouhodobou**; dále podle formy ukládání informací na **vizuální**, **akustickou**, **sémantickou** (ukládání významu informace) atd. Další variantou je rozdělení paměti na **mechanickou** a **logickou**.

Krátkodobá a dlouhodobá paměť

Krátkodobá paměť uchovává informace přechodně, většinou na dobu vteřin až minut. Využívají ji např. děti při psaní diktátu. Říká se jí také **pracovní paměť**, protože umožňuje řešit aktuální problémy (při tom se chová jako operační paměť). Má však **omezenou kapacitu: 5 - 9 jednoduchých prvků**. Samotnou kapacitu k.p. nemůžeme zvětšit, díky

dlouhodobé paměti však můžeme rozšířit jednotlivé prvky (např. si nepamatujeme slovo kočka jako pět oddělených písmen - a tedy prvků, ale jen jako jeden).

Mezi specifický typ **krátkodobé paměti** patří **senzorická paměť**, která tvoří mžikové (časově v řádech zlomků sekund) smyslové zásobníky paměti (člověku to, co před chvilkou viděl, na krátkou dobu takzvaně „zůstane před očima“).

Dlouhodobá paměť ukládá významné zkušenosti, např. poznatky nutné k vykonávání nějaké činnosti či poznatky životně důležité.

Paměť se dělí na:

- 1) **nedeklarativní = implicitní**
  - a) procedurální paměť: slouží k zapamatování dovedností
  - b) podmíněná - uchovává informace klasickým podmiňováním
  - c) roznětková - tzv. priming - vybavování si pomocí nápovědy
- 2) **deklarativní = explicitní paměť**.
  - a) sémantická deklarativní paměť: pro obecná fakta (např. Pythagorova věta)
  - b) epizodická deklarativní paměť: pro zapamatování událostí z našeho života
- 3) **Pracovní paměť** - dříve zvaná krátkodobá - schopnost dočasně udržet informace pro případné další zpracování.
  - a) fonologická smyčka - dočasně ukládá zvukové a řečové informace
  - b) vizuoprostorový náčrtník - dočasně ukládá vizuálně prostorové informace
  - c) centrální výkonnostní smyčka - třídí a specifikuje krátkodobé informace

Fáze paměťového procesu

Kódování

Informace do p. ukládáme v různé formě, např. **vizuální, akustické, sémantické** (viz výše). Akustická forma bývá při učení výhodnější než vizuální. (Výjimkou jsou malé děti, pro které je díky schopnosti přesného eidetického obrazu - obrazu ukládaného do paměti - výhodnější vizuální forma. Proto také vynikají v hrách jako je pexeso.)

K lepšímu zapamatování a uchovávání informací paměti používáme různé **paměťové strategie**. Prostým opakováním činnosti využíváme tzv. **mechanickou paměť**, zatímco uspořádáme-li informace do celků, k jejich zapamatování použijeme **logickou paměť**. Druhý způsob je dlouhodobě výhodnější.

Pro zapamatování nových informací je také klíčový **spánek**, protože při něm dochází ke konsolidaci (=integraci do již existujících schémat) nových paměťových stop.

Uchování (podržení) v paměti

Pro uchování informací je efektivní, když jsou informace v nějakém smysluplném celku. Snadněji vybavitelné a reprodukovatelné jsou informace, které pro nás mají význam a ten je dán motivací, osobními potřebami či spojením se silnějším citovým zážitkem. Dále si lze lépe zapamatovat to, co se člověk učí záměrně systematicky, promyšlením učiva a spojováním s příklady a s praxí. Naopak mechanicky vštípené informace z paměti rychleji mizí, nelze je vybavit, tj. dekodovat.

Zapomínání samotné je vlastně vyhasínáním nervového spoje. Nepoužíváním systematicky nedostatečně zařazené informace probíhá **vytěsněním** do **nevědomí**.

Výzkumem zapomínání se zabýval německý [psycholog Ebbinghaus](#). Jeho bádání v oblasti bezsmyslových slabik vedlo k objevu tzv. [Ebbinghausovy křivky zapomínání](#). Podle ní nejvíce zapomínáme v prvních hodinách po naučení se něčemu, zatímco množství zapomenutého po 5 dnech a po měsíci se už liší jen málo.

Vybavení

K vybavení používáme asociace. Rozlišujeme dva typy vybavení:

- 1) znovupoznání: rozpoznání podnětů a jejich odlišení od nových a neznámých
- 2) reprodukce: proces rekonstrukce zapamatovaného

Reprodukce může být nepřesná, lidé mají tendence svoje vzpomínky doplňovat.

- [Zpaměti](#) - web o paměti, lepším učení a studiu
- [Mozek a jeho bity](#) - kapacita lidského mozku

Spánek

Spánek je útlumově-relaxační fáze [organismu](#), při níž se snižuje či přímo mizí funkčnost některých [smyslů](#), snižuje se [tělesná teplota](#) (proto se lidé před spaním přikrývají dekou), dýchání se zpomaluje a [krevní tlak](#) se snižuje.

Během spánku se lidem většinou zdají [sny](#) (které nejsou černobílé, jak se někdy mylně uvádí); i při spaní [mozek](#) intenzivně pracuje. Spánek nám zabere přibližně třetinu života, tj. asi 25 let. Rušení nebo neumožnění spánku vede k [psychickým potížím](#) (ty jej naopak také mohou vyvolat) a používá se též jako moderní metoda [mučení](#). Při pokusech na [psech](#) a [kočkách](#) odpírání spánku a opakované buzení vedlo po asi patnácti dnech ke [smrti](#).

Fáze spánku

Spánek má několik fází, z nichž nejdůležitější je tzv. **REM fáze** (*rapid eyes movement*)^[1], při které dochází pod zavřenými víčky k rychlému pohybu [bulvy](#). Tato fáze je charakterizována přítomností snů. REM fáze spánku je ovlivňována (přesněji navozována) částí zadního mozku - [Varolovým mostem](#).

Druhou hlavní fází je spánek nREM (Non Rapid eye movement).

Podrobnější analýza průběhu vln napovídá, že spánek sestává z pěti stádií. Tedy čtyř spánkových stádií o různé hloubce spánku a z pátého stádia, nazývaného paradoxní spánek (spánek s rychlými očními pohyby REM rapid eye movement).

1. stadium: vlny se stávají nepravidelnými a jejich amplituda se snižuje
2. stadium: vyskytují se spánková vřetenka, jedná se o krátké úseky rytmických vln s frekvencí 12 – 16 Hz. Jejich [amplituda](#) v průběhu celého EEG náhle klesá a narůstá (K-komplex)
3. stadium:
4. stadium: jsou charakterizovány pomalými vlnami 1 – 2 Hz, které se označují jako vlna delta. V průběhu třetí a čtvrté fáze je jedince obvykle těžké probudit. Např. hlasitý zvuk, podobně, ale pláč dítěte nebo vyslovení křestního jména dotyčného jej mohou probudit.

Přesný průběh spánkového cyklu je u každého jedince odlišný a mění se i s věkem. Novorozenci stráví asi polovinu svého spánku v REM fázi. Ve stáří REM fáze činí 18 %.

Srovnáním spánku REM a noREM vedlo k tomu, že někteří vědci přestali REM stádium považovat za spánek a označují ho spíše za třetí stav existence mimo stav bdění a noREM spánku. V průběhu REM stádia dochází k náhlému výskytu očních pohybů, jež trvají 10 – 20 sekund, srdeční frekvence a [metabolismus](#) mozku se zvyšují a blíží se bdělým hodnotám. V průběhu REM spánku jsme téměř strnulí, ušetřen je pouze [srdeční sval](#), [bránice](#), okohybné [svaly](#) a [hladké svalstvo](#).

Metabolismus mozku se snižuje na 25% – 30% a tělo relaxuje. Oční pohyby jsou téměř nepřítomny. Frekvence dechu a srdeční frekvence se zřetelně snižují, prohlubuje se svalová relaxace. Mozek je bdělý a tělo je paralyzováno. Mozek je izolován od sensorických a motorických spojení. Podnětům z jiných částí těla je bráněn vstup do mozku.

Délka spánku je individuální. Obecně se uvádí 7 – 8 hodin, ale záleží na jedinci. Např. [Napoleon Bonaparte](#) spal údajně pouze 4 hodiny.

Výzkum

Výzkum spánku byl zahájen ve třicátých letech [20. století](#). Loomis, Harvey, Hobart v r. [1937](#), našli citlivé techniky pro měření hloubky spánku a pro stanovení stádií, v nichž se vyskytují sny. Výzkum spánku pracuje s přístroji zaznamenávajícími elektrické změny na pokožce hlavy, které souvisejí se spontánní [mozkovou](#) aktivitou během spánku a s [očními](#) pohyby při snění. Grafický záznam těchto elektrických změn čili mozkových vln se nazývá [elektroencefalogram](#), zkráceně EEG. Měří se měnící se průměrný elektrický potenciál tisíců [neuronů](#) na povrchu [mozkové kůry](#).

V současné době dospěli, [Dale Edgar](#) a [William Dement](#), přední odborníci na výzkum spánku k modelu protikladného procesu spánku a bdění. Podle této [teorie](#) se v [mozku](#) odehrávají dva protikladné procesy. První z nich se nazývá pud homeostatického spánku (fyziologický proces, jehož účelem je zajistit takové množství spánku, aby byl bdělý stav přes den stálý) a druhý proces bdění řízený časem (podléhá kontrole biologických hodin sestávajících ze dvou drobných neurálních struktur ve střední části mozku). Biologické hodiny řídí řadu duševních a fyziologických změn včetně rytmu bdění, tzv. cirkadiálního rytmu, který se opakuje přibližně každých čtyřadvacet hodin. Biologické hodiny podléhají vlivu působení [světla](#). Denní světlo totiž zastavuje sekreci [hormonu melatoninu](#), což je hormon navozující spánek.

Poruchy spánku

Asi 90 % dospělých spí 6 – 9 hodin. Spí-li takový jedinec 6 – 7 hodin, jeví během dne silné známky ospalosti. Spánková deprivace se projevuje neschopností prožít den bez chvilkové ztráty [energie](#) a plného stavu bdění, zvyšuje se nepozornost, zejména v odpoledních hodinách. Přední vědec zabývající se výzkumem spánku Maas tvrdí, že každodenní ztráta jedné hodiny spánku v průběhu jednoho týdne se rovná jedné probdělé noci. Pokud si osmihodinový spánek prodloužíme o další dvě hodiny, může u nás dojít k zásadnímu zvýšení bdělosti.

- [Insomnie](#) (nespavost) způsobuje že jedinec nemůže usnout nebo se v spánku často probouzí. Hlavní příčinou je [stres](#), dále nedostatek pohybu a nesprávné užívání léků. Vědci prokázali, že tito lidé spí ve skutečnosti více než si myslí, ale ale budí se častěji než zdraví lidé. Léčba zahrnuje snížení stresu, zvýšení pohybové aktivity, vytvoření pravidelného spánkového režimu a zákaz pití kávy pozdě večer. Teprve poté je nutné léčbu řešit medikamenty.

- [Náměsíčnictví](#) (Somnambulismus) - postižený během spánku vstane z postele a prochází se (při nonREM spánku). Náměsíčníci se nemají budít, ale mají být odvedeni zpět do postele.
- [Narkolepsie](#) se projevuje opakujícími se nezvladatelnými záchvaty ospalosti a také možností kdykoli usnout. Jedná se tedy o výskyt REM epizod v denní (bdělé) době. [Narkolepsie](#) je dědičná a jsou důkazy pro to, že sklon k této chorobě zvyšuje určitý [gen](#) nebo soubor genů. Postižení mohou trpět halucinacemi a prožít i spánkovou obrnu.
- [Noční děs](#) - náhlé probuzení s pocitem strachu, vyskytuje se hlavně u dětí v nonREM spánku. Dítě se obvykle budí s křikem, otupělé a zmatené, ale brzy opět usíná a na příhodu si nepamatuje.
- [Noční můry](#) jsou děsivé, živé sny během REM spánku. Po probuzení si postižený noční můru jasně pamatuje. Noční můry se vyskytují obvykle u dětí a dospělých, kteří prožili nějaké trauma.
- [Posun spánku při dlouhých letech letadlem](#) - Posun normálních tělesných rytmů způsobený lety na dlouhé vzdálenosti, při kterých jsou překonávána [časová pásma](#). Normální spánkový režim je narušen a postižený spí přes den a je čilý v noci. Dalšími příznaky je únava a snížení duševních schopností. Přizpůsobení novému rytmu trvá několik dní.
- [Spánková apnoe](#) periodicky se opakující krátkodobá dočasná zástava dechu, dojde-li k ní u kojenců ve spánku, může mít bez zásahu za následek [smrt](#). U dospělých je zpravidla spojena s chrápáním. Příčinou může být nadměrné uvolnění svalů [hltanu](#) nebo nedostatečné vysílání „dechových“ instrukcí z mozku. Postižení si těchto dechových pauz nejsou vědomi, ale následující den se cítí ospale a nevykonně. Ve vyšším věku se tato choroba stává závažnou a může způsobit vzestup krevního tlaku, srdeční infarkt nebo mozkovou mrtvici.
- [Spánková deprivace](#) je nedostatek normálního množství spánku, často používaný jako druh [mučení](#). Způsobuje ospalost, nemožnost soustředění a halucinace.
- [Spánková obrna](#) je děsivý pocit, někdy spojený s halucinacemi, při němž se postižený při usínání nebo probouzení dočasně nemůže hýbat. Nejčastěji se vyskytuje u lidí s narkolepsií.

Léky na spaní

Jsou předepisovány lidem se stálou nespavostí, jenž jim stěžuje každodenní život. Tyto léky způsobují útlum té části mozku, jenž nás drží v bdělosti a navozuje spánek, při němž je více lehký spánek (nonREM stadia 1 a 2), ale méně hluboký spánek (nonREM stadia 3 a 4) a méně snů (REM spánek). Použití těchto léků je tedy vhodné jen pro obnovení spánkového rytmu, pokud všechny předchozí pokusy, metody selhaly. Podávání musí být velmi opatrné, protože dlouhodobé užívání může vyvolat lékovou závislost. Některé léky na spaní:

- Chloralhydrát
- Nitrazepam
- Chlormethiazol
- Promethazin
- Dichloralphenazon
- Temazepam
- Flurazepam
- Triazolam

Hermann Ebbinghaus

1850-1909

German psychologist whose work resulted in the development of scientifically reliable experimental methods for the quantitative measurement of rote learning and memory.

Hermann Ebbinghaus (Corbis-Bettmann. Reproduced with permission.)

[View PDF](#)

Born in Germany, Hermann Ebbinghaus received his formal education at the universities of Halle, Berlin, and Bonn, where he earned degrees in philosophy and history. After obtaining his philosophy degree in 1873, Ebbinghaus served in the Franco-Prussian War. For the next seven years following the war, he tutored and studied independently in Berlin, France, and England. In the late 1870s, Ebbinghaus became interested in the workings of human memory. In spite of Wilhelm Wundt's assertion in his newly published *Physiological Psychology* that memory could not be studied experimentally, Ebbinghaus decided to attempt such a study, applying to this new field the same sort of mathematical treatment Page 204 | Top of Article that Gustav Fechner (1801-1887) had described in *Elements of Psychophysics* (1860) in connection with his study of sensation and perception.

Using himself as both sole experimenter and subject, Ebbinghaus embarked on an arduous process that involved repeatedly testing his memorization of nonsense words devised to eliminate variables caused by prior familiarity with the material being memorized. He created 2,300 one-syllable consonant-vowel-consonant combinations—such as taz, bok, and lef—to facilitate his study of learning independent of meaning. He divided syllables into a series of lists that he memorized under fixed conditions. Recording the average amount of time it took him to memorize these lists perfectly, he then varied the conditions to arrive at observations about the effects of such variables as speed, list length, and number of repetitions. He also studied the factors involved in retention of the memorized material, comparing the initial memorization time with the time needed for a second memorization of the same material after a given period of time (such as 24 hours) and subsequent memorization attempts. These results showed the existence of a regular forgetting curve over time that approximated a mathematical function similar to that in Fechner's study. After a steep initial decline in learning time between the first and second memorization, the curve leveled off progressively with subsequent efforts.

Ebbinghaus also measured immediate memory, showing that a subject could generally remember between six and eight items after an initial look at one of his lists. In addition, he studied comparative learning rates for meaningful and meaningless material, concluding that meaningful items, such as words and sentences, could be learned much more efficiently than nonsense syllables. His experiments also yielded observations about the value of evenly spaced as opposed to massed memorization. A monumental amount of time and effort went into this ground-breaking research. For example, to determine the effects of number of repetitions on retention, Ebbinghaus tested himself on 420 lists of 16 syllables 340 times each, for a total of 14,280 trials. After careful accumulation and analysis of data, Ebbinghaus published the results of his research in the volume *On Memory* in 1885, while on the faculty of the University of Berlin. Although Wundt argued that results obtained by using nonsense syllables had limited applicability to the actual memorization of meaningful material, Ebbinghaus's work has been widely used as a model for research on human verbal learning, and *Über Gedächtnis* (*On Memory*) has remained one of the most cited and highly respected sourcebooks in the history of psychology.

In 1894, Ebbinghaus joined the faculty of the University of Breslau. While studying the mental capacities of children in 1897, he began developing a sentence completion test that is still widely used in the measurement of intelligence. This test, which he worked on until 1905, was probably the first successful test of mental ability. Ebbinghaus also served on the

faculties of the Friedrich Wilhelm University and the University of Halle. He was a cofounder of the first German psychology journal, the *Journal of Psychology and Physiology of the Sense Organs*, in 1890, and also wrote two successful textbooks, *The Principles of Psychology* (1902) and *A Summary of Psychology* (1908), both of which went into several editions. His achievements represented a major advance for psychology as a distinct scientific discipline and many of his methods continue to be followed in verbal learning research.

Gordon Willard Allport

1897-1967

American humanist psychologist who developed a personality theory that emphasized individuality.

Gordon Willard Allport was one of the great personality theorists of the twentieth century. His work was a synthesis of individual personality traits and the traditional psychology of William James, which emphasized psychological traits that are common among humans. He also examined complex social interactions. As a humanistic psychologist, he opposed both behavioral and psychoanalytical theories of psychology. Above all, Allport believed in the uniqueness of the individual. A prolific and gifted writer, he was the recipient of numerous professional awards.

Allport, born in 1897 in Montezuma, Indiana, was the youngest of four sons in the family of John Edwards and Nellie Edith (Wise) Allport. He was educated in Cleveland, Ohio, where the family moved when he was six years old. John Allport was a physician with a clinic in the family home and, as they were growing up, his sons assisted him in his practice. Gordon Allport's mother, a former school teacher, maintained a home environment that emphasized religion and intellectual development. As a teenager, Allport ran his own printing business and edited his high school newspaper. Following graduation in 1915, scholarships enabled him to join his brother Floyd at Harvard College. Although his education was interrupted for military service during the First World War, Allport earned his A.B. degree in 1919, with majors in philosophy and economics. Following a year of teaching English and sociology at Robert College in Istanbul, Turkey, Allport returned to Harvard with a fellowship to study psychology. He was influenced both by his brother Floyd and by the noted experimental psychologist Hugo Münsterberg. He coauthored his first publication, "Personality Traits: Their Classification and Measurement," with his brother in 1921. Allport received his M.A. degree in 1921 and his Ph.D. in 1922, for his study of personality traits under the direction of Herbert S. Langfeld.

A Sheldon Traveling Fellowship enabled Allport to spend two years studying in Berlin and Hamburg, Germany, and in Cambridge, England. He then returned to Harvard as an instructor in social ethics from 1924 to 1926. Allport married Ada Lufkin Gould in 1925. Their son, Robert Bradlee Allport, grew up to become a pediatrician. After four years as an assistant professor of psychology at Dartmouth College, Allport returned to Harvard where he remained for the rest of his career. He became an associate professor of psychology in 1937 and a full professor in 1942. He served as chairman of the Psychology Department and helped found Harvard's Department of Social Relations. In 1939 he was elected president of the American Psychological Association and, in 1964, received the Distinguished Scientific Contribution Award of that society. In 1963, he was awarded the Gold Medal of the American Psychological Foundation.

Publishes theory of personality

Allport's first major book, *Personality: A Psychological Interpretation* (1937), distinguished between traits that are common to many people, such as assertiveness, and personal dispositions which are traits that are characteristic of the individual. The latter were classified according to their degree of influence on an individual personality. Allport also identified how individuals develop self-awareness throughout childhood and adolescence. One of Allport's most important concepts, functional autonomy, encompassed his theories of motivation. Finally, he attempted to define the mature personality. *Personality: A Psychological Interpretation* remained the standard text on personality theory for many years. In 1961, following years of study and research, Allport published a major revision of this work, *Pattern and Growth in Personality*. He also helped to develop methods of personality assessment, including the A-S Reaction Study (1928), with his brother Floyd Allport.

Examines the nature of prejudice

Allport was a man of diverse interests. During World War II, as a member of the National Research Council, he began studying the social problem of spreading rumors. In 1947 he published *The Psychology of Rumor* with Leo Postman. Allport also was concerned with racial and religious prejudice. His 1954 book, *The Nature of Prejudice*, was a milestone study. As a visiting consultant at the University of Natal in South Africa in 1956, Allport predicted that the white supremacist cultures of both South Africa and the American South would be overthrown. Like his predecessor William James, Allport also examined the psychology of religion in *The Individual and his Religion: A Psychological Interpretation* (1950), in which he warned of the prejudices that could be fostered by institutionalized religions.

Gordon W. Allport (Archives of the History of American Psychology. Reproduced with permission.)

During his career, Allport published 12 books and more than 200 papers on psychology and held important positions in American and foreign psychological associations. Allport was editor of the *Journal of Abnormal and Social Psychology* from 1937 until 1949. Boston University awarded him an honorary L.H.D. degree in 1958. He also held honorary doctorates from Ohio Wesleyan University, Colby College, and the University of Durham in England. He died of lung cancer in Cambridge, Massachusetts, in 1967.

Allport, G. W. "Autobiography." In *A History of Psychology in Autobiography*, edited by E. Boring and G. Lindzey. Boston: Beacon Press, 1967.

Evans, Richard I. *Gordon Allport, the Man and his Ideas*. New York: Dutton, 1971.

Maddi, Salvatore R. and Paul T. Costa. *Humanism in Personology: Allport, Maslow, and Murray*. Chicago: Aldine Atherton, 1972.

Arthur Janov

Arthur Janov (born [August 21, 1924](#)) is an American [psychologist](#), [psychotherapist](#), and the creator of [Primal Therapy](#). Janov directs a psychotherapy institute called the Primal Center in

[Santa Monica, California, U.S.](#). He is the author of many books, most famously *The Primal Scream*, which claimed that mental illness can be eliminated by a therapy that consists of repeatedly descending into, feeling, and expressing supposedly long-repressed childhood pain. His writings were the inspiration for the names of British pop bands [Tears for Fears](#) and [Primal Scream](#). Experience of the therapy inspired [John Lennon](#) and [Yoko Ono's 1970 Plastic Ono Band](#) albums.

Life

Arthur Janov was born in [Los Angeles](#) and received his B.A. and M.S.W. in psychiatric social work from the [University of California, Los Angeles](#) and his Ph.D. in psychology from [Claremont Graduate School](#) in 1960. Janov originally practiced conventional psychotherapy in his native California. He did an internship at the Hacker Psychiatric Clinic in [Beverly Hills](#), worked for the Veterans' Administration at Brentwood Neuropsychiatric Hospital and has been in private practice since 1952. He was also on the staff of the Psychiatric Department at Los Angeles Children's Hospital where he was involved in developing their psychosomatic unit. [1]. Janov claims that his professional life changed in a single day in the mid-1960s with the discovery of what he calls Primal Pain. During a therapy session, Janov heard what he describes as, "an eerie scream welling up from the depths of a young man who was lying on the floor". He developed [Primal Therapy](#), in which clients are encouraged to re-live and express what Janov considers repressed feelings.

Janov's first wife was Vivian Glickstein, with whom he opened the Primal Institute, of which she remains the Executive Director. He had two children from this marriage: Ellen Lisa Janov (22 April 1953 - 7 January 1976) and Richard Janov (born 26 April, 1956). In her teens, Ellen showed talent as a singer and actress, recording *Portobello Road* and *Theme*, under the name Ellie Janov and going on to play a supporting role in a Disney movie, *The Horse in the Gray Flannel Suit*. [2]. Later she became a therapist at the Primal Institute until her untimely accidental death. [1] Richard Janov also formerly practiced as a Primal Therapist. Arthur and Vivian Janov, already separated, divorced on 25 July, 1980. [citation needed] Arthur Janov married France A. Daunic, (who came to the Primal Institute several years earlier), on November 15, 1980. [citation needed]

Bibliography

- *The Primal Scream* (1970) [ISBN 0-349-11829-9](#) - (revised 1999)
- *The Anatomy of Mental Illness* (1971)
- *The Primal Revolution: Toward a Real World* (1972) [ISBN 0-671-21641-4](#)
- *The Feeling Child* (1973) [ISBN 0-349-11832-9](#)
- *Primal Man: The new consciousness* (1976) [ISBN 0-690-01015-X](#)
- *Prisoners of Pain* (1980) [ISBN 0-385-15791-6](#)
- *Imprints: The Lifelong Effects of the Birth Experience* (1984) [ISBN 0-399-51086-9](#)
- *New Primal Scream: Primal Therapy 20 Years on* (1992) [ISBN 0-942103-23-8](#)
- *Why You Get Sick and How You Get Well: The Healing Power of Feelings* (1996) [ISBN 0-7871-0685-2](#)
- *The Biology of Love* (2000) [ISBN 1-57392-829-1](#)
- *Grand Delusions -- Psychotherapies Without Feeling* (2005); unpublished manuscript available at the Primal Center's website [3]
- *Sexualité et subconscient : Perversions et déviations de la libido* (2006) [ISBN 2-268-05720-8](#) (original English manuscript titled *Sex and the Subconscious* unpublished as of May 2006)
- *Primal Healing: Access the Incredible Power of Feelings to Improve Your Health* (2006) [ISBN 1-56414-916-1](#)

- *The Janov Solution: Lifting Depression Through Primal Therapy* (2007) [ISBN 1-58501-111-8](#)

See also

- [Primal Therapy](#)

Notes

1. [^] [Theresa Sheppard Alexander](#), *Facing the Wolf: Inside the Process of Deep Feeling Therapy*

References

Books

Alexander, T.S. *Facing the Wolf: Inside the Process of Deep Feeling Therapy* (1997), Plume. [ISBN 0452275210](#).

External links

- [Dr Arthur Janov's Primal Center](#)

Paul J. Meehl

1920-2003

American clinical psychologist and pioneer in the field of learning theory.

Minnesota professor influenced the world

Paul Everett Meehl, born on January 3, 1920, is a renowned expert in various aspects of **clinical psychology**. He earned his A.B. from the University of Minnesota in 1941, where he remained throughout his entire professional career. In 1945 he was awarded his doctorate from the same institution. His career as a faculty member at Minnesota has included his position as chair of the Department of Psychology from 1951 through 1958. In 2000 Meehl remains actively engaged in research and is the Regents' (Emeritus) Professor. His scholarship led also to a post as a professor in the medical school's Department of Psychiatry, in the Minnesota Center for the Philosophy of Science, and on the faculty of the Department of Philosophy. Among his many roles is his seat on the Advisory Board of *Philosophy, Psychiatry, & Psychology*, published by The Johns Hopkins University Press.

Meehl's pursuits since his early career have reached a broad spectrum of interests and concerns. He has focused on the field of clinical psychology, in particular clinical assessment, and in **personality**, learning, psychometrics, and the philosophy of science. Meehl's exploration into the learning process led to his influence in the field of assessment. Traditionally, using subjective clinical judgment was used to perform psychological assessments. Meehl's work changed this approach. He developed ways to make assessments on an actuarial basis in line with quantitative standards. This approach was instrumental in the eventual computerized evaluation of psychological tests and revolutionized testing forever.

Respected by colleagues

Meehl's work in testing was as significant among his own colleagues as it was with the general population. For the **American Psychological Association (APA)**, he served as a member of the Committee on Test Standards and as chair for the Special Committee on Certification and Licensure of Psychologists. His professional contributions have represented a continually evolving passion for the scientific treatment of psychological study.

Perhaps Meehl's most significant contribution to his field was the fact that he helped prepare many of the most prominent practicing psychologists in the United States. He has been a leader in **psychotherapy**, behavior genetics, the philosophy of science, and **forensic psychology**, authoring over 160 publications. One of his first major studies was published in *Modern Learning Theory* in 1954. In 1958 Meehl published *What, Then, Is Man?* Active as a Lutheran layman, he co-authored this monograph exploring the relationship between behavioral science and Christian faith. Three of his works published in the 1990s reflected his current area of research. As Meehl himself noted, that work covers three areas; first, the development of testing of taxometric (assigning objects to appropriate classes) statistical procedures for the classification and genetic analysis of mental disorders and personality types, second, cliometric (the use of mathematical and statistical methods, often using computers, in order to analyze historical data) metatheory, and third, philosophical and mathematical contributions to the significance test controversy. His later publications include

Meehl's impact throughout psychology, philosophy, and medicine was significant enough to earn him numerous awards from his professional associations throughout his career. One of his earliest awards was that for Distinguished Scientific Contributions from the APA in 1958. Meehl was awarded the "Centennial Award" on August 9, 1996, from Division 12 of the APA in honor of 100 years of clinical psychology. This award honored the pioneering work he had done when the study of psychology was only beginning to gain scientific recognition. He has served as a member and Diplomat on the American Board of Professional Psychology (Clinical).

Meehl's major contributions to the field of psychology were his systematic and mathematical methods of research. He pioneered this systematic approach to diagnosis and evaluation. In addition to research, Meehl operated a private practice where he performed psychotherapy using both psychoanalytical and rational approaches.

Dr. Jacob Levy Moreno

Dr. Jacob (Jakob) Levy Moreno (18 May 1889 - 14 May 1974) was a leading psychiatrist, theorist and educator. During his lifetime Dr. Moreno was recognized at Harvard University as one of the greatest social scientists in the world. Dr. Moreno grew up in Vienna at time of great intellectual creativity and political turmoil. The founder of Psychodrama, Sociometry and the foremost pioneer of Group

Psychotherapy, Moreno studied medicine, mathematics, and philosophy at the University of Vienna, becoming an M.D. in 1917. He had rejected Freudian theory while still a medical student, and became interested in the potential of group settings for therapeutic practice.

In his autobiography, Dr. Moreno recalls this (now classic) encounter with Freud in 1912. "I attended one of Freud's lectures. He had just finished an analysis of a telepathic dream. As the students filed out, he singled me out from the crowd and asked me what I was doing.

I responded, "Well, Dr. Freud, I start where you leave off. You meet people in the artificial setting of your office. I meet them on the street and in their homes, in their natural surroundings.

You analyze their dreams. I give them the courage to dream again. You analyze and tear them apart. I let them act out their conflicting roles and help them to put the parts back together again."

Indeed, Dr. Moreno picked up where Freud left off, with his theory of interpersonal relations, and the development of his work in psychodrama, sociometry, group psychotherapy, sociodrama, and sociatry.

Moving to the U.S. in 1925, Dr. Moreno began working in New York City. In his autobiography he states that of all the places in the world, that "Only in New York, the melting pot of the nations, the vast metropolis, with all its freedom from all preconceived notions, could I be free to pursue sociometric group research in the grand style I had envisioned"(Journal of Group Psychotherapy, Psychodrama & Sociometry. Vol. 42, No. 1, spring 1989).

He held positions at Columbia University and the New School for Social Research.

In 1932 Dr. Moreno first introduced group psychotherapy to the American Psychiatric Association. For the next 40 years Dr. Moreno developed and introduced his Theory of Interpersonal Relations and tools for social sciences he called sociodrama, psychodrama, sociometry, and sociatry. In his monograph titled, "The Future of Man's world," Dr. Moreno describes how he developed these sciences to counteract "the economic materialism of Marx, the psychological materialism of Freud, and the technological materialism" of our modern industrial age.

His autobiography describes his position as "threefold: 1. Spontaneity and creativity are the propelling forces in human progress, beyond and independent of libido and socioeconomic motives [that] are frequently interwoven with spontaneity-creativity, but [this proposition] does deny that spontaneity and creativity are merely a function and derivative of libido or socioeconomic motives. 2. Love and mutual sharing are powerful, indispensable working principles in group life. Therefore, it is imperative that we have faith in our fellow man's intentions, a faith which transcends mere obedience arising from physical or legalistic coercion. 3. That a superdynamic community based on these principles can be brought to realization through new techniques..."

The Psychotherapy Networker identifies the methods of J.L. Moreno to have held up respectably over the last 100 years (Psychotherapy Networker, Clinician's Digest, Jan/Feb 2007).

New research out of the University of Vienna by Dr. Robert Waldl shows the enormous influence that Dr. Moreno's theory of the Encounter (Invitations to an Encounter, 1914) had on the development of Martin Buber's I-Thou philosophy, and Buber's influence on philosophy, theology, and psychology. Dr. Moreno's wife Zerka Moreno writes, "While it is true that Buber broadened the idea of the Encounter, he did not create the instruments for it to occur." Moreno...produced the various instruments we now use for facilitating the human encounter, sociometry, group psychotherapy, psychodrama, and sociodrama" (Zerka Moreno, Psychodrama Network News, Winter 2007).

His wife Zerka Moreno continues his work today.

His students include the Swede Leif-Dag Blomkvist (Psychodrama, Surplus Reality and the art of Healing. Zerka Moreno, Blomkvist, & Rützel, 2000) and with training centers and institutes on nearly every continent, there are many thousands of others who are expanding and developing training and teaching the Morenean Arts & Sciences across the disciplines, to more fully realize Dr. Moreno's vision to make these social sciences available for "the whole of [hu]mankind."

The Association of Group Psychotherapy and Psychodrama (ASGPP) has held an annual conference for more than 60 years, and is an excellent starting point for further investigation of Dr. or Zerka Moreno, with many resources and links.

In 2006 a book of Zerka T. Moreno's pioneering efforts were published to illustrate Zerka's (and of course to underline Dr. Moreno's) extraordinary lifetime of dedication to the development of group psychotherapy, psychodrama, sociodrama and sociometry. The book is titled "The Quintessential Zerka: Writings by Zerka Toeman Moreno on Psychodrama, Sociometry and group Psychotherapy." Edited by Toni Horvatin and Edward Schreiber.

Zerka Toeman Moreno

Zerka T. Moreno's contribution to the field of group psychotherapy and psychodrama began immediately upon meeting Dr. Moreno. Within a year of their meeting J.L. and Zerka founded the Sociometric Institute on Park Avenue, New York City. They established the Psychodramatic Institute in New York in 1942. They began producing the journal Group Psychotherapy (originally called Sociatry) in 1947, publishing a volume of research documenting their application and refinement to the social sciences of sociatry, psychodrama, and sociometry. Zerka Moreno was J. L. Moreno's partner and co-creator for over thirty years until his death in 1974. Zerka has continued training and teaching the psychodramatic theory and method for more than 30 years since Dr. Moreno's death, training psychodramatists worldwide. Zerka Moreno is recognized as a leader in further realizing Dr. Moreno's vision in bringing this method to the lives of communities worldwide. A collection of her many years of research and writing is now available in [The Quintessential Zerka: Writings by Zerka T. Moreno on Psychodrama, Sociometry and Group Psychotherapy](#) (Routledge), co-edited by The Moreno Institute East Director Edward J. Schreiber, T.E.P and colleague Toni Horvatin, M.S.W.. This new book is the first book of its kind; a textbook and a rare reference to the written history and development of group psychotherapy and psychodrama. Zerka now lives and teaches in Charlottesville, VA.

The Zerka T. Moreno Foundation for Education and Training

This foundation, now in the first phase of its development, is dedicated to the teachings of Zerka T. Moreno, co-founder of psychodrama, sociometry and group psychotherapy. The foundation's work is dedicated to making these instruments available in collaboration with other psychodramatists, other practitioners of other disciplines, and those interested in benefiting the human condition.

Edward J. Schreiber, EdM, MSM, MAC, LADC, TEP

Ed Schreiber was trained by Zerka T. Moreno. He also studied for many years with Mel Bucholtz, Director of the Stillness Institute in Cambridge, MA. Schreiber served as clinical coordinator of the addiction treatment program at Harvard Medical School for many years, and has designed and implemented a number of intensive outpatient addiction treatment programs. Schreiber is a past recipient of the Zerka T. Moreno Award and the Neil Passariello Award through the American Society of Group Psychotherapy and Psychodrama. Schreiber and colleague Toni Horvatin are co-editors of *The Quintessential Zerka: Writings by Zerka Toeman Moreno on Psychodrama, Sociometry and Group Psychotherapy* (Routledge). Schreiber is an adjunct professor at Lesley University teaching psychodrama in the graduate program of Expressive Therapies. Schreiber Directs the Moreno Institute East and the Zerka T. Moreno Foundation for Education, Training and Research in the Morenian Arts and Sciences. Schreiber has served on the American Board of Examiners in Psychodrama, Sociometry and Group Psychotherapy and teaches internationally. The current focus of Schreiber's work is to bring forward a Zen approach to the teaching of Morenean tools, bringing psychodrama, sociodrama, sociometry to their essence and teaching that essence. His research focus is in the area of Sociatry, which is the application of Morenean arts and sciences to the healing of society. Schreiber brings this work into education, organizations, businesses – both corporate and community non-profit, and to individuals and families as an educator and trainer.

Adam M. Barcroft, MS, MA, NCC

Adam Barcroft has provided professional education and mental health services for teens, individuals, families, businesses, and schools for 18 years. Barcroft has worked in Vermont, Colorado, and Massachusetts as a wilderness counselor, substance abuse counselor, group counselor, resource consultant for the [Western Colorado Vision Home & Community Program](#), mentor, storytelling coach, and a teacher of creative writing, poetry, and psychology. Barcroft has been with the [Moreno Institute East](#) since its inception in the winter of 2003. Barcroft brings more than a decade of business experience to the management of the MIE, grounded in his work as a shareholder of [Mersey River Chalets and Nature Retreat](#), a wheelchair accessible wilderness retreat adjacent to a biosphere reserve located in the heart of Nova Scotia, Canada. Since taking leadership as Associate Director for The Moreno Institute East in the Spring of 2004, Barcroft has been influential in the editing and completion of [The Quintessential Zerka: Writings by Zerka Toeman Moreno on Psychodrama, Sociometry, and Group Psychotherapy](#), published in 2006, edited by Toni Horvatin and Edward Schreiber. Since 2005 Adam has been training with [The Hudson Valley Psychodrama Institute](#) at Boughton Place, in Highland, NY. From 2005-2007 Barcroft has worked with a regional New England therapeutic boarding school in the co-development and application of therapeutic structures that adds the *Stages of Change* together with *Morenean sciences*, *Bowen Family Systems* and elements of brain science. In 2006, Barcroft and Schreiber initiated the formation of a non-profit charitable entity called *The Zerka T. Moreno Foundation for Education, Training, and Research*. In April 2007

Barcroft co-presents at the [65th annual Psychodrama and Group Psychotherapy Conference](#) a workshop titled, "From Psychodrama to Sociodrama to Sociatry." Barcroft is currently editing a new book on Sociodrama called "Sociodrama for Our Time" by Rosalie Minkin, MSW, LCAT, TEP. In August 2007, Barcroft and Schreiber will present "The Zen of Psychodrama" to China, where they are co-facilitating training in sociodrama, sociometry, and psychodrama. In late September, 2007 Barcroft and Schreiber present a workshop at [Rowe Conference Center](#) titled "*Facing Ourselves, The World, & Each Other: Psychodrama, Spontaneity & Creativity.*"

Stanislav Grof

Stanislav Grof (* [1. červenec](#) 1931 v [Praze](#)) je [americký](#) psychiatr českého původu. Je jedním ze zakladatelů [transpersonální psychologie](#), zkoumal využití změněných stavů vědomí při léčbě. Je objevitelem [holotropního dýchání](#). Zavedl termín [psychospirituální krize](#). 5. října 2007 obdržel za rozvinutí metody holotropního dýchání cenu [VIZE 97](#) manželů [Dagmar](#) a [Václava Havlových](#).

Dílo

- Grof, Stanislav: Nové perspektivy v psychiatrii a psychologii : pozorování z moderního výzkumu vědomí. Praha, Moraviapress, 2007, ISBN : 978-80-86181-83-7 (brož.)
- Grof, Stanislav: Dobrodružství sebeobjevování. Praha, Gemma89, 1992, ISBN : 80-85206-15-3
- Grof, Stanislav; Grof, Christina: *Krize duchovního vývoje*. Praha, Chvojko nakladatelství 1999, ISBN : 80-86183-09-2
- Grof, Stanislav; Grof, Christina: *Nesnadné hledání vlastního já*. Praha, Chvojko nakladatelství 1999, ISBN : 80-86183-10-6

Související články

- [Transpersonální psychologie](#)
- [Holotropní dýchání](#)
- [Psychospirituální krize](#)

Externí odkazy

- [Stanislav Grof homepage](#)
- [Holotropní dýchání](#)
- [Grofova biografie](#)

Stanislav Grof

1931 -

Summary

Stanislav Grof, born in Prague, Czechoslovakia, is best known for his work in the field of consciousness studies. He was trained as a Freudian Psychoanalyst at Charles University (M.D.) and the Czechoslovak Academy of Sciences (Ph.D.). He explored the clinical and therapeutic uses of LSD at the Psychiatric Research Institute in Prague until the mid-1960s, then at Johns Hopkins University as a research scientist and professor of psychiatry 1967-1973 and as Chief of Psychiatric Research at the Maryland Psychiatric Research Center (1969-1973) where he worked with [Walter Pahnke](#) and [Bill Richards](#) among others. During the 60s, he worked closely with LSD and conducted more than 4,000 sessions of psychedelic therapy.

In 1973 Grof was invited to Esalen Institute where he lived as Scholar-in-Residence until 1987, writing, lecturing, and developing (with his wife Christina) Holotropic Breathwork. He also served on the board of trustees of Esalen. He was the founding president of the International Transpersonal Association (ITA), which has organized major conferences on transpersonal psychology. Over the years he has written a number of books, first about LSD and its use in psychotherapy and later about other methods of conducting deep psycho-spiritual work.

Author of (Books)

- **The Ultimate Journey; Consciousness and the Mystery of Death (2006)**
- **Psychology of the Future (2000)**
- **The Cosmic Game (1998)**
- **Books of the Dead (1994)**
- [The Holotropic Mind \(1993\)](#)
- [The Stormy Search for Self \(1992\)](#)
- **Spiritual Emergency (1989)**
- **Human Survival and Consciousness Evolution (1988)**
- [The Adventure of Self Discovery \(1988\)](#)
- **Beyond the Brain (1986)**
- **East & West : Ancient Wisdom and Modern Science (1985)**
- **Beyond Death (1980)**
- [LSD Psychotherapy \(1980\)](#)
- **Dimensions of Dying and Rebirth (1977)**
- **The Human Encounter with Death (1977)**
- **Realms of the Human Unconscious: Observations from LSD Research (1975)**

Author of (Articles)

- **The Great Awakening, in [Higher Wisdom](#) (2005)**
- [» » » MORE » » »](#)

Interviews

- [Health World - The Multi-Dimensional Psyche](#)
- [Has Psychology Failed the Acid Test?](#)

Links

- [Grof Transpersonal Training](#)
- [The Association for Transpersonal Psychology](#)
- [The Association for Holotropic Breathwork International](#)
- [The Grofs](#)

Vladimír Vondráček (1895 - 1978)

Profesor MUDr. Vladimír Vondráček se narodil 23. 2. 1895 v rodině pražského obchodníka s lahůdkami na Novém Městě pražském. Po studiu na akademickém gymnáziu vystudoval medicínu v Praze a promoval v r. 1919.

Vystřídal interní kliniku profesora Ladislava Syllaby, Ústav pro choromyslné profesora Antonína Heverocha, farmakologický ústav profesora Emanuela Formánka, lázně Lubochňa a Tatranská Lomnica, pak znovu farmakologii u Formánka a Velicha, kde byl habilitován v r. 1933 a jmenován profesorem v r. 1938.

Docentem psychologie se stal v r. 1939. Potom opět následovala interna u profesora Bohumila Prusíka, a nakonec psychiatrie profesora Zdeňka Myslivečka. Profesorem psychiatrie se stal v r. 1946 a přednostou kliniky po Myslivečkovi r. 1957. Zde působil až do své smrti.

Byl nekompromisním bojovníkem za jednotu psychiatrie a neurologie, a to i proti svému příteli Hennerovi, i když nakonec neuspěl. Jeho jméno se stalo symbolem české psychiatrie. Jako se dříve říkávalo "ten patří k Heverochovi" nebo později "k Myslivečkovi", tak se později říkalo "patří k Vondráčkovi".

Prof. Vondráček je pokládán za zakladatele několika oborů u nás - lékařské psychologie, psychofarmakologie, dietetiky (spolu s prof. Prusíkem) a psychiatrické sexuologie. I přes svou určitou odtažitost v běžném životě dovedl být nečekaně empatický v závažných okamžicích. Byl laskavým a moudrým přednostou kliniky. Důležitou událostí pro kliniku bylo zřízení výzkumné laboratoře. Počátkem roku 1958 byla laboratoř aspoň de facto vytvořena, obsazena výzkumnými pracovníky a potřebnými aparáty. V době největšího rozsahu měla laboratoř oddělení patofysiologie CNS, biochemické a EEG, vytvořila se skupina kybernetická a v roce 1963 ještě elektronická laboratoř, zpočátku společná pro katedru psychiatrie a neurologie.

Profesor Vondráček byl vysoký, hubený s neodmyslitelným vousem. Byla to snad nejnápadnější postava v profesorském sboru lékařské fakulty. Pro jeho postavu mu studenti říkali Ibis a karikaturista Bidlo se o něm vyjádřil, že: "když ten v zimě nastydne od nohou, tak teprve v létě dostane rýmu". Byl nesmírně vtipný, pohotový s břitkým suchým humorem, kterým uměl okamžitě reagovat na otázky jak studentů, tak i novinářů. Jako ukázka je zde několik jeho odpovědí, které měly takřka charakter aforismů:

Co si přeji k narozeninám? K narozeninám je ustáleným zvykem přáteli si především zdraví. Já si však myslím, že je lepší být mírně churav a šťasten, než být zdrav a nešťasten. Proč jsem se dožil takového věku? Protože jsem byl stále nemocný. Všichni mí přátelé, kteří byli stále zdraví, jsou už mrtví.

Jak sportuji? Já příliš nesportuji. Mým jediným sportem jsou takové smutné procházky. Proč smutné? Protože se jdu vždy projít na pohřeb některého ze svých přátel, kteří pravidelně sportovali, nebo je jedu navštívit do nemocnice, kde leží s nohou v sádře.

Veselý večer je prospěšnější než tuba léků na uklidnění.

Práce je krásná věc, nesmí se však státi výhradním účelem života.

Padesátka je věk, kdy se člověk v poměrném mládí dožívá úctyhodného stáří.

Zkoušel jsem lék na nejlevnějším pokusném zvířeti, totiž na sobě.

Lázně? Nejsem natolik zdrav, abych mohl absolvovat celý lázeňský režim.

Byl svérázný i při výuce mladších kolegů. Jednou mu řekl pozdější docent František Hanzal, který byl u něj na stáži: "Pane profesore, já vás obdivuji. Jak jen dokážete po celý den poslouchat ty nesmysly, co vám ti vaši pacienti povídají." Vondráček se na mladšího lékaře podíval udiveně: "A kdo vám řekl, kolego, že poslouchám?"

Prof. Vondráček byl vynikající publicista. Psal velmi poutavě a srozumitelně. Jeho knížky byly přístupné širší veřejnosti, zvláště ty populárně výchovné. Těch vyšlo několik: O psychiatrii, psychiatrech a blázcích (1925), fejetony Čtení o zdraví a nemocech (1941), kde se staví skepticky k některým uznávaným axiomatům o životosprávě, O těle, duši a duševní hygieně (1949) a Fantastické a magické z hlediska psychiatrie (1968).

Také miloval historii a zvláště historii svého oboru. Velmi si vážil svých učitelů a napsal o nich půvabné monografie, v nichž se vyznává ze své lásky a obdivu k nim: Profesor Dr. Antonín Heveroch (1927), Profesor Dr. E. Formánek, farmakolog (1929) a Profesor Dr. Ladislav Syllaba (1931). Vrchol jeho literární tvorby představují třídílné memoáry, které nazval Lékař vzpomíná 1895-1920 (1973), Lékař dále vzpomíná 1920-1938 (1978) a Konec vzpomínání 1938-1945 (vyšlo posmrtně v r. 1988). Vzpomínky ukazují jednak jeho fenomenální paměť a dokreslují jeho životní osudy, jednak je v nich zachycena první polovina 20. století se všemi reáliemi. Autor v nich vyslovuje otevřeně množství soudů o lidech, které znal, zvláště ze svého povolání. Svě memoáry ukončil v roce 1945, protože o následující době se tak otevřeně a kriticky za jeho života psát nemohlo.

Prof. PhDr. Zdeněk Matějček, CSc. (1922 - 2004)

Profesor Matějček se narodil 16. srpna 1922 v Kladrubech nad Labem, kde byl jeho otec ředitelem slavného hřebčína. Během války nemohl studovat, a tak pracoval v hřebčíně jako zemědělský dělník a později u Bati ve Zlíně. Po válce vystudoval filozofii a češtinu na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy a měl se původně stát kantorem. Protože však po komunistickém převratu v roce 1948 musel každý, kdo chtěl vyučovat, projít prověrkami, ani se o to nepokusil. V letech 1950-51 působil jako klinický psycholog ve výchovném ústavu „Dobrý pastýř“, v letech 1951-53 v Sociodiagnostickém ústavu. Od roku 1953 pak pracoval v Dětské psychiatrické ambulanci KÚNZ Praha, a to až do roku 1969, kdy nastoupil jako odborný asistent do Institutu pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů na katedru pediatrie. Od roku 1991 až do své smrti pracoval jako výzkumný pracovník v Psychiatrickém centru Praha. Zároveň od roku 1994 působil v dětském centru PAPRSEK v Praze. Byl členem mnoha profesních organizací v České republice (Učená společnost, Česká lékařská akademie, Českomoravská psychologická společnost, Česká lékařská společnost J.E.Purkyně, Česká společnost DYSLEXIE) i v zahraničí (International Academy for Research in Learning Disabilities, International Dyslexia Association, International Reading Association, International Association on Human-Animal Interaction, International Study Group on Children with Special Education Needs, aj.). Za svůj život obdržel mnoho ocenění, např. medaili J.E.Purkyně České lékařské společnosti; cenu za výzkum „Distinguished Contribution to Research in Public Policy“ Americké psychologické asociace; „First International Award“ Dyslexia Association, USA; čestný doktorát University of Saskatchewan (Kanada); medaili „Za zásluhy“ od prezidenta České republiky; medaili Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR „Za celoživotní tvůrčí pedagogickou činnost“ a cenu Pangea udílenou za mimořádné zásluhy o nápravu věcí lidských.

Prof. Matějček je autorem mnoha článků a knih o výchově. Za svůj největší úspěch považoval to, že jeho knížka Psychická deprivace v dětství vyšla nejen v USA, ale i v Sovětském svazu,

kolébce socialistického myšlení a socialistické výchovy. Pro tohoto věřícího křesťana byl charakteristický laskavý a citlivý přístup k dítěti a k lidem vůbec. Byl bez rozdílu milován všemi, se kterými přišel do styku. Svými publikacemi a svým osobním kouzlem oslovoval nejenom studenty a kolegy, ale také rodiny dětí, které se ocitly v životních nesnázích. Prof. Matějček významně přispěl ke zdravému vývoji naší společnosti, k rozkvětu svého oboru a k výzkumu v oblasti, která je z hlediska badatelského u nás až na výjimky zanedbaná: v oblasti rodiny a zdravého vývoje nastupujících generací. Měl neutuchající schopnost dodávat odvahu a za všech okolností vyzývat k naději. Všichni v Psychiatrickém centru si vážíme toho, že jsme po jeho boku mohli léta pracovat a těšit se z jeho přátelství. Jeho odchod je pro nás nenahraditelnou ztrátou. Prof. Matějček zůstane navždy v našich srdcích uchován jako nedostižný vzor laskavosti, charakteru a profesionálního charismatu.